Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

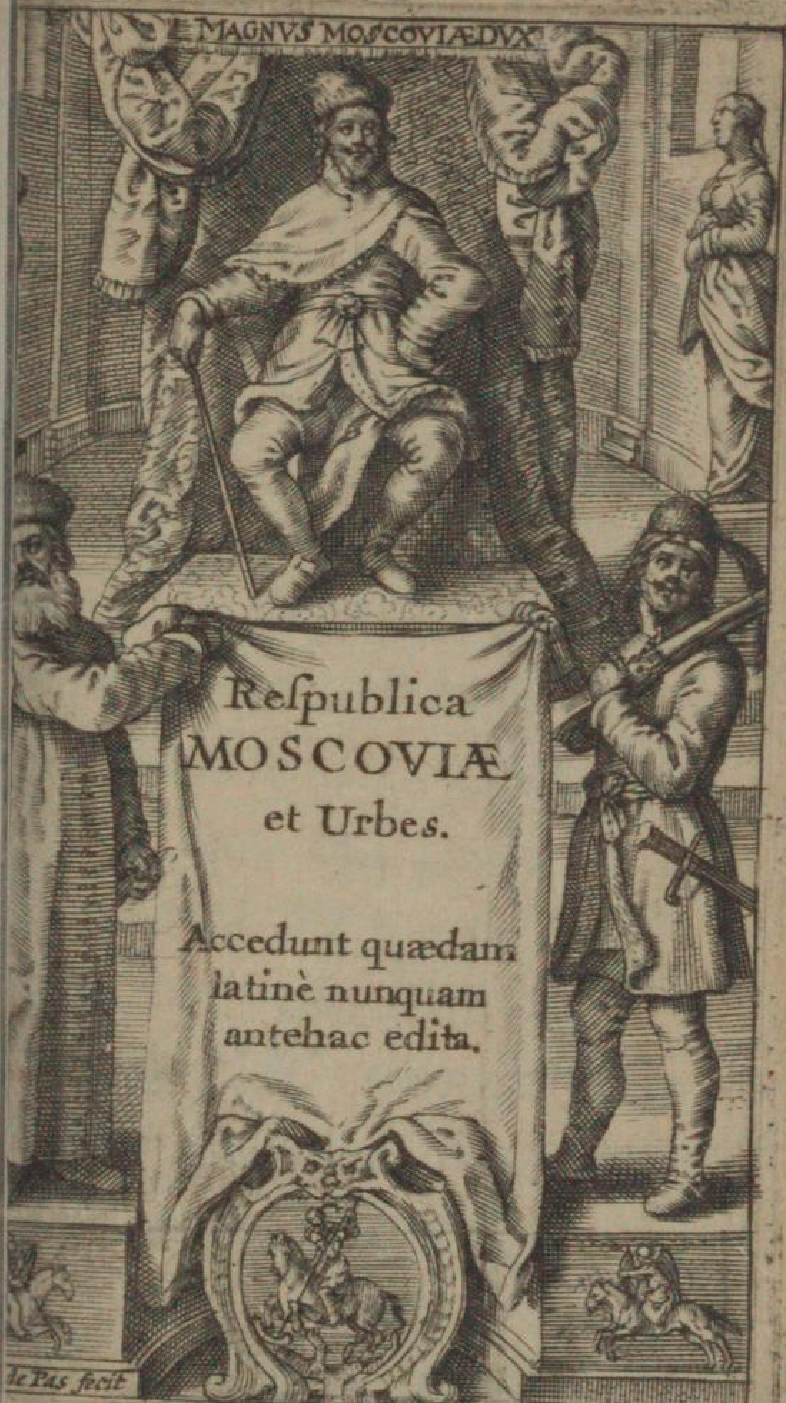
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

~~Elzevier~~
~~D. 149~~
kw 235
G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

LUGDUNI BATAVORUM,
fficina IOANNIS MAIRE CIↃ IↃ CXXX.

Koninklijke
Bibliotheek
te 's Hage

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

CLARISSIMO ET DOCTISSIMO VIRO, SENI REVERENDO, D. HENRICO BOXHORNIO, AD DOCTORATVM SS. THEOL. LICENTIATO, ARTIVM DOCT., DE ECCLESIIS REFORMATIS OPTIME MERITO, ET ECCLESIÆ IESV CHRISTI, QVÆ ERAT BREDÆ, PASTORI, AVO SVO OBSERVANDO ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ HOC P.P.P. MARCVS BOXHORN-ZVERIVS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

MARCI BOXHORN-
ZVERI

PRÆFATIO.

PRodigioſa quædam res eſt mens humana, quæ adhuc corpuſculo ſuo adfixa, nobiliſſimarum rerum ſtudio incitata, immenſa illa terrarum ſpatia, ac penitiſsimas nationes, divina prope & incredibili pernicitate ſolet peragrare. Equidem cum homines neque longule diſsita, neque proxime aſsita, & non niſi intra lapidis iactum cernere valeamus; illa ſuum non deſpicit ingenium; & per aciem cogitationis ad remotiſsima quævis ſe diffundit. Neque enim tam anguſtis à Natura terminis cohibetur: ut hoc ſemper ſit, quod tantum eſt. Sed habet, quo ſe extra ſe promoveat, neque muta-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ra eſſentia ſummam illam perfectio-
nem adipiſcatur, quæ in omnium re-
rum cognitione conſiſtit. Equidem,
poſt omnia diligenter indagata, in-
troſilit velut in ſeipſam, & convo-
cata in conſilium ratione, præter ca-
ſus rerum & cauſſas, ex varijs even-
tis, quid ſequendum in vita, quid
fugiendum ſit, cognoſcit. Sic Sa-
pientes interdum à ſenſibus ad intel-
lectus intima abducti penetralia,
multa delata ſub oculos non vident.
Sic facta rerum fortunarumque
comparatione, eligunt, quod electione
dignum eſt, abijciunt, quod indi-
gnum. Rideri tamen iſta & con-
temni ſolent noſtris temporibus, ab
ijs, qui, dum Charybdin ſuam inter
pocula ſaginant, Animum, præſtan-
tiſſimam illam partem noſtri, &
quaſi Dei particulam quamdã, ſi-
tu ac ſqualore obſitum, velut teter-
rimo carcere fatigant. Sordet apu
pleroſque hoc Sapientiæ ſtudium; &
in pauciſſimos ſenſus detruditur ill

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ſcientiarum Domina, quam Politi-
cam vel civilem appellamus: Quæ
olim, cum virtus adhuc in pretio
apud mortales eſſet, pulcerrimo om-
nium artium comitatu, pectora Sa-
pientum implebat. Hodie illam è cu-
ria & foro, tanquam regno ſuo ex-
pulſam, ad Scholas & Philoſophos
ablegant. Atque hinc in Republica,
quod de Dionyſiacis lepide olim Dio-
genes, magna illa miracula ſtulto-
rum; qui divini Platonis Ideas, præ-
ſertim τραπεζότητα, hoc eſt, Menſa-
litatem, ignoſcant mihi impræſen-
tiarum delicatæ aures, & κυαθότητα,
hoc eſt, cyathitatem ſumma animi
cupiditate ſectantur; grande autem
eiuſdem oraculum non capiunt;
eas beatas fore Reſpublicas,
ſi aut docti aut ſapientes ho-
mines illas regerent, aut qui
regunt, in doctrina ac ſapien-
tia omne ſuum ſtudium collo-
caſſent. Nec iniuria. Spiſſum enim
opus eſt & arduum Rempublicam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

recte ac prudenter adminiſtrare. Equidem præter varios caſus & naturales, ut exiſtimat iam laudatus Plato, imperiorum converſiones, quid tam arduum, quam fæcem illam Romuli, ſentinam vulgi, & belluam multorum capitum ſub una legis diſciplina, ex ſapientiæ præſcripto, continere? Quid factu tam difficile, quam tot diverſa ſectantium mortalium ſtudia, ita intra æqui rectique ſemitam constringere, ut nemo exorbitet? Ita eſt. Alibi forte minori cum damno peccare liceat, heic interdum paucula quædam, vel negligenter omiſſa, vel leviter commiſſa totam civitatem, velut uno ictu, peſſumdant. Ad quæ ſi quis animum attendat, næ ille, niſi omnium artiū ſupellectile, & Togata præſertim Prudentia ſubornatus, tamquam Dux in aciem omnibus armis instructus, in forum non exierit. Longo enim rerum uſu & experientia illi opus eſt, qui cum ſuo & aliorum fructu vole-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

: Republica verſari. Ad illam
tem conſequendam cum vita no-
ra , quam arctiſſimis termi-
is Natura incluſit , nequaquam
fficiat , facilem tibi hic viam
ernent , Scripta & praecepta Sa-
ientum , Auctores rerum , & a-
iarum notitia Rerumpublicarum; in
ua , ut de cæteris iam non dicam,
ræter id , quod animum varieta-
e rerum delectet , invenient eti-
am , quo cautiorem eum reddant,
veræ & civilis Sapientiæ ſtudioſi. Si-
quidem aliarum gentium vel cala-
mitate vel felicitate edocti , fugere
& cavere ea addiſcunt , quæ perni-
cioſa his fuerunt, ſectari autem illa,
quæ has , opibus & imperio floren-
tes , ad tantæ beatitatis faſtigium
evexere. Nec ſane operam perdent, ſi
qui in Republica verſantur , vel ad
eam adſpirant , ad has animi deli-
cias ſe converterint , quantum vel à
publico labore, vel à gravioribus ſtu-
diis reclinat otium. Quapropter non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

poſſum non laudare eorum inſtitutum, qui noſtri ævi Reſpub., ad veterum præſtantiam, ſine controverſia, laudatas, aliquot pagellarum ambitu eleganter ſunt complexi, ut brevi tabellâ terrarum orbem, qui eius ſitum pingunt. Nemo iam neceſſe habet vaſta illa terrarum ſpatia, & remotiſſimas Regiones, per Naturæ damnata, ac incertos periculorum caſus, ſuis ipſe oculis luſtrare: domi inveniet, quo, & cineri, & foco ſuo, & patriis laribus adfixus, non tantum unius gentis, ſed totius pene humani generis facta diſcat. Etenim cum aliæ fere omnes, certe præſtantiores, Reſpublicæ litteris conſignatæ iam exſtarent, reliqua erat cum paucis hæc MOSCOVITICA, quæ cum ab humanitatis cultu uſque adeo non abluderet, deſpoticè eius imperii formam, Relligionem, leges, ritus, inſtituta, ut cœperit, utque adoleverit, aliaque omnia, quæ ad illuſtrandam illam pertinere mihi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

a ſunt, junctim & iſto veluti
no ſum amplexus: nec ingratum
erit, quantum ſpero, Civilis Sa-
ntiæ Myſtis. Etenim, ut verum
ear, nec in hac Gente tam ſunt
nia exculta, ut reprehenſionem
lla incurrant, nec tam barbara,
non etiam invenire ſit bona ex-
plæ. Maieſtatem & gravitatem
Duce, quam ubique tuetur, popu-
in ſuos Reges obſequium, militem,
i frigus iuxta & æſtum ferre va-
at, quis non laudet? Quamquam
aieſtas illa in diram tyrannidem,
obſequium in fœdam ſervitutem
on ſemel deflectat. Tanto autem
teris populis beatiores Moſci, quod
felicitatem ſuam & intelligant ipſi
prædicent; alij autem, quibus ea-
em calamitate oppreſſis bona tan-
um nomina ſolent obtrudi, vel diſ-
mulent illam, vel ignorent: quo-
um iſti animum gravatum curis
berant, hi, cum vocem tollant, con-
cientiam tamen ſcelerum non ex-
ſtin-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ſtingunt. De Moſcorum Ducib
nihil dicam, præter verba diſertiſ
ſimi Taciti: luxuria, induſtria, co
mitate, arrogantia, malis bonisqu
artibus mixti; nimiæ voluptate
cum vacant, quoties expediunt, ma
gnæ virtutes. Me vero quod atti
net; Optimos, qui quidem in ho
genere exſtabant, Auctores in ho
Enchiridio deſcripſi. In cæteris ope-
ræ pepercimus. Horum autem, quo
nunc damus, alij elegantia dictioni
vel cum feliciſſimus noſtri ævi in-
genijs certent, alij, quod moneo, inſi-
cetis verborum olenticetis, quæ illo-
rum temporum infelicitatem ar-
guunt, non raro aſperſi. Nec turbare
iſta quemquam debent. Ita enim ex-
iſtimo; ab alijs eloquentiam, ab a-
lijs res peti oportere. Ceremoniæ enim
illæ ac ritus non ſubeunt exquiſitius
genus dicendi; in quibus dum elo-
quentes quidam videri volunt, æni-
gmata interdum & gryphos nectunt.
Mihi certe ſelectiora tantũ ſeligere &
excer-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

cerpere curæ fuit ; ita tamen , ut c prolixitas faſtidium lectoribus , c conciſa brevitas defectũ quanm ſperamus, harum rerum ſtudioſit paritura. In quo ſi mihi , modum adhuc adoleſcenti , huanitus errare contigerit, Conatum ſtrum aut expleant, aut adiuvent, t excuſent Litterarum & Humatatis Arbitri.

Orna-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Ornatiſſimo & Doctiſſimo Iuveni

D. MARCO BOXHO
NIO-ZVERIO,

Moſcovitarum Rempubli-
cam reſtituenti;

SCAZON.

PErrumpit alta fervidus vigor ment
Cœleſtis orbis ſidera, ac humũ ſpern
Phœbo lucratus ille debitum nomen
Faſtigiato capite concutit ſtellas,
Et appetitus terminum putat laudem
Hæc ipſa gloriæ aura, MARCE, *I*
granti
Ignes tuo ſufflavit inſitos cordi,
Et expolitas noctibus dedit chartas,
Et denuo Moſcoviam *ſtylo profert*
Annis tuis ſapientiore corraſam,
Odore Moſcho *gratiore ſpirantem,*
Vt temperati Solis hanc putes terram,
Quã triſtis Arcti frigus urit extremu

I. TVRCAEV

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

AUCTORUM
INDICULUS.

I. MAgni Moſcoviæ Ducis Gen-
lologia.
II. Moſcoviæ Deſcriptio ex A-
xandro Guagnino.
III. Ioannes Faber de Religione M-
ſcovitarum.
IV. Alexan. Guagninus de eadem
V. Epiſtola de Ruſſorum Religio-
ritibus funerum, nuptiarumq;
victu, veſtitu, &c.
VI. Antonii Poſſevini de Moſco-
Diatriba.
VII. Syntagma de re militari
civili Moſcovitarum, ex variis
lectum.
VIII. Anglorum Navigatio ad M-
ſcovitas Clementis Adami.
IX. Acta in conventu Legator-
Magni Moſcoviæ Ducis, & Po-
niæ Regis Stephani, &c.
X. Epiſtolæ duæ Michaël. Fœdorov-
ad Ordines generales, & Ill. Maur.
Arauſiæ Princ. hactenus non ed-

Symbolas ſuas ad hæc contulerunt

Sigiſmundus Herberſteinius,
Philippus Cluverius, alijq;
R.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

REIPVBLICÆ MOSCOVITICÆ PARS CHOROGRAPHICA:

In qua

Magni Ducis Genealogia, Tituli; Regionum, urbium, arcium, nobiliorum item fluminum & locorum

ACCVRATA DESCRIPTIO.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

POMPONIVS MELA

IN

Libri, de SITV ORBIS,

PROOEMIO.

ORbis ſitum dicere aggredior; impeditum opus, & facundiæ minimè capax: (conſtat enim fere ex gentium locorumque nominibus & eorum perplexo ſatis ordine, quem perſequi, longa eſt magis, quam benigna materia:) verum aſpici tamen, cognoſcique digniſſimum, & quod, ſi non ope ingenij orantis, at ipsâ ſui contemplatione precium opera attendentium abſolvat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

MAGNI MOSCOVIÆ DVCIS

Genealogiæ *brevis epitome; ex huius gentis manuſcriptis annalibus excerpta.*

OMNIBVS hoc gentibus ſemper fere in uſu fuit, ut dum originis ſuæ incunabula repeterent, ea ad auctores eos, qui maxima inter homines autoritate floruerunt, quique humanum genus ſingulari aliquo beneficio affecerunt, referrent. Illud vero deſiderium ornandi ſui apud pleroſque in tantum excrevit, ut rerum verarum cognitione deſtituti, ad fabulas & figmenta ſeſe converterint. Teſtantur id multarum gentium diverſis temporibus conſcripti annales. Sic Græci vel αὐτόχθονας, vel à Dijs ſe prognatos gloria-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

gloriabantur. Romani conditoris ſui parentem Martem eſſe, dicunt. Ita hoc noſtro tempore, ut de alijs permultis taceam, Turcarum Imperator magnâ arrogantiâ ex Trojano ſanguine ſeſe propagatum jactitat. Hunc *MAGNUS* quoque *MOSCOVIÆ DUX* imitatus, generis ſui primordia ad Romanos, Auguſtum nempe Cæſarem refert, eamvidelicet ob cauſam, ut & ſibi, & majoribus ſuis plurimum ſplendoris, & dignitatis accedat. Quamvis itaque nemo ſit, qui non iſta tanquam fabuloſa rideat: brevibus tamen commemorare libet, quid hac de re in annalibus ſuis perſcriptum habeat.

AUGUSTO (ſit fides penes legentem) aliquot fuere vel fratres, vel agnati, qui provincijs quibuſdam præfecti fuere. Ex hiſce *PRUSSUS* ad mare Balthicum, & Viſtulam fluvium celebrem conſedit, *PRUSSIÆQUE* nomen dedit. Hujus nepotes ab ipſo quarto gradu diſtantes fuere *RURECH, SINAUS* & *TRUVOR*, qui ijſdem in locis habitarunt. Cum itaque tum tem-

temporis Rutheni, ſive Moſci, abſque imperio, ſpatioſos ad Septentrionem campos occuparent, ſuaſu *GOSTOMISLII*, civis Novogrodenſis primarij, fratres hi, anno à mundo condito 6370. ſecundum ſupputationem Græcorum, qui fuit à Christo DLXII, ad imperium vocati ſunt. Hi adjuncto ſibi ſobrino OLECHO, regiones illas vaſtas inter ſe partiti, homines ferarum more habitantes, ad aliquem humanitatis cultum traducere conati ſunt.

SINAO & *TRUVORO* abſque liberis diſcedentibus, *RURECH* ſucceſſit, & filium, *IGOR* nomine, poſt ſe reliquit: qui cum per ætatem imperio nondum eſſet maturus, *OLECHUM* ſobrinum tutorem habuit. Hic ex *OLHA* civis Pleskovienſis filia, quæ tandem, marito ab hoſtibus cæſo, Conſtantinopolim profecta, ſacro baptiſmatis lavacro abluta, & *HELENA* dicta eſt, filium *STOSLAVUM* ſuſcepit; qui multa cum vicinis bella geſſit. Tandem vero ab hoſte cæſus eſt, qui ex cranio ipſius poculum, cui hæc verba aureis litteris

inſcripta fuere; DVM ALIENA SEQVITVR, PERDIDIT SVA, fieri curavit. Hic fratribus à ſe exſtinctis, tota deinceps Ruſſia, vel Roſſeia, uti Moſci proferunt, potitus eſt. Iſtandem Religionis ethnicæ, & multitudinis Deorum pertæſus, ad Religionem Chriſtianam animum adjecit, & regum Conſtantinopolitanorum, Baſilij & Conſtantini ſorore matrimonio ſibi juncta, cum tota gente ſua, anno Chriſti DCCCCLXXXVIII. ſalutari baptiſmatis fonte tinctus, Chriſtianam Religionem cum Græcæ Eccleſiæ ritibus ſeu ceremonijs, ſuſcepit, nomineque mutato *BASILIVS* dictus eſt.

Filij *VVOLDIMIRI* fuere *VVISESLAVS*, *ISOSLAVVS*, *SVATOPOLCVS*, *BORISSVS*, *GLEBVS*, *STOSLAVS*, *VVZEVOLODVS*, *STANISLAVS*, *SVDISLAVS*, *PODIVS*; qui ante pubertatem obijt. Inter reliquos tota Ruſſia à Patre diviſa; qui ditionibus ſuis non contenti, dum alij alios invadunt, mutuis plerique vulneribus conciderunt.

IAROSLAVS tandem ſo-

Pr-

Principatum obtinuit, filioſque *VVLODIMIRUM*, *ISOSLAUM*, *VVECESLAUM*, & *VVESEVODUM* reliquit.

Hujus poſterioris filius *VVLODIMIRUS KYOVIÆ* ad Boryſthenem, urbe avita, conſedit, & poſt varias concertationes cum agnatis, cùm omnes provincias ſibi viciſſim ſubjeciſſet, Μονόμαχος dictus eſt.

Ex *ULODIMIRO* natus eſt *VVZEVOLODUS* ſecundus. Hic octo reliquit filios, *MICISLAUM*, *ISOSLAUUM*, *STOSLAUM*, *TOROPOLCUM*, *VVECESLAUUM*, *ROMANUM*, *GEORGIUM*, *ANDREAM*: *GEORGII* filij fuerunt *ROSESLAUUS*, *ANDREAS*, *BASILIUS*, *DEMETRIUS*. Ex hoc ultimo prognatus fuit *GEORGIUS* qui anno Chriſti MCCXXXVII, à *BATO* Tartarorum Duce, qui Moſcoviam vaſtatam in poteſtatem ſuam redegerat, cæſus eſt. Cæſo *GEORGIO*, *IROSLAUS* frater ſucceſſit, relictis ex ſe natis *THEODORO*, *ALEXANDRO*, & *ANDREA*. *ALEXANDRI* filius *DANIEL* primus ſedem ſuam in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

urbem Moſcoviam tranſtulit, & ar-
ce huc uſque obſcura magnificè ex-
ſtructa, titulum ſibi *MAGNI*
MOSCOVIÆ DVCIS uſurpavit.
Filios habuit *GEORGIVM*, *ALE-*
XANDRVM, *BORISSVM*, *OPHO-*
NIAM, & *IOANNEM*. Hic pa-
tri ſucceſſit, & quod aſſiduè ad
erogandas eleemoſynas, peram ſe-
cum geſtaret, *KALETA* (id enim
vult vocabuli interpretatio) di-
ctus eſt. Hujus filij fuere, *SI-*
MEON, *IOANNES*, *ANDREAS*.
SIMEONI pater *VVOLODIMI-*
RIAM, & Moſcoviam aſſignavit:
cui abſque liberis mortuo ſucceſſit
IOANNES frater, qui filium ha-
buit *DEMETRIVM* ex quo nati
ſunt *DANIEL*, *BASILIVS*, *GE-*
ORGIVS, *ANDREAS*, *PETRVS*,
IOANNES, *CONSTANTINVS*.
BASILIVS poſt patrem imperavit.
Hic filio ſuo ejuſdem nominis, o-
matrem, de qua ſuſpicionē adulte-
rij conceperat, præterito, morien-
fratri *GEORGIO* gubernacula tra-
didit, qui nepotem diu in vinculis
detinuit. Morti autem vicinus *BA-*
SILIO nepoti imperiū tradidit. Cu-

partue

patrueles odio incitati, bellum movent, & tandem aſtuto ſtratagemate deprehenſum oculis privant. Nihilominus *BOIARONES* (ita Moſcovitæ nobiles appellant) cæco Duci ſuo, quem *CZIEMVOX*, id eſt, tenebroſum ob cæcitatem appellabant, fidem præſtant. Pleſcoviam autem & Novagardiam in ſervitutem cæcus redegit. Tantæ vero fuere Novogardenſium opes, ut trecentos currus, auro & argento onuſtos inde abduxiſſe dicatur. Matrimonium primò contraxit cum *MARIA*, Ducis Tyverenſis filia, ex qua filium *IOANNEM* ſuſcepit, & poſtea filium *DEMETRIVM*, mortuo jam *IOANNE*. Alteram deinde uxorem duxit *SOPHIAM*, *THOMÆ PALÆOLOGI* filiam: ex qua ſenos liberos ſuſcepit. Filiam unam *HELENAM*; & mares quinque *GABRIELEM*, *DEMETRIVM*, *GEORGIVM*, *SIMEONEM*, & *ANDREAM*.

Gabrieli autem filio imperium tradidit; qui gubernacula rerum adeptus, nomine mutato, Baſi-

lium ſe appellavit, & ad res m
gnas animum adjecit. Prima ux
re ob ſterilitatem repudiata,
Helena Ducis Glinſcij filia IO
NEM, qui nunc, (*nimirum an*
Chriſti 1576) rerum potitu
ſuſcepit.

NARRATIVNCVLA

De ſucceſſone Moſcoviæ Principat
ſubijcienda Genaologiæ præfixa.

Auctore

DANIELE PRINTZ à BVCHAV.

IOANNI huic BASILIDI, po
quam totam fore Livoniam o
cupaſſet, STEPHANVS BATO
Poloniæ Rex bellum intulit, eic
hanc provinciam, quæ tamen n
à Polono, nec à Moſco, aut Su
co bono titulo poſſideri pote
ademit.

Pleſcoviam tamen, quam m
gnis copijs obſidione cinxerat
Smolenſcium ad Boryſthenem, e
pere non potuit.

Propè Pleſcoviam Monaſteriu
PE.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ECZORI dictum, multis miracu-
 percelebre ſitum eſt: Sed ne
jus quidem loci, quamvis à ſolis
Ionachis defenderetur, & nulla
ræterea præſidia haberet, Polonus
otiri potuit. Poſt multas clades
cceptas, tandem inter utrumque
rincipem ſummus Pontifex, ope-
a Poſſevini Soc. Ieſu Theologi
ſus, pacem confecit; qui tandem
egatum Moſcoviticum anno
582 Auguſtam Vindeliorum,
bi tunc comitia habebantur, de-
n vero ſe cum Romam addu-
it. Cum BASILIDES filium
OHANNEM ſcriptionis (quam
pſi POSOCH nominant) ſtimulo
 ſeſe læſum, malo quodam fato
miſiſſet, & THEODORVM ad
Regni gubernacula non admodum
doneum judicaret; matrimonium
cum nobilibus aliquot puellis ſe-
mel iterumq; repetiit, eaſque nî
intra menſes aliquot prolem con-
ciperent, in monaſterium detruſit.
Tandem ex ſeptima, niſi fallor, fi-
lium DEMETRIVM ſuſcepit. Cum
verò Moſcovitæ, cum Græcis, ite-
rata matrimonia admodum dete-
ſtentur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ſtentur, & quartum, nedum r
ptimum, pro illegitimo, & Ch
ſtiano homine indigno habean
DEMETRIVS hic non admodu
in pretio habitus, cum matre
Ducatum Suſdalenſem ablega
eſt, ibidemque à Præfecti ſui fili
cultro læſus, miſerrimè perijt.

IOANNI BASILIDI, qui a
no 1584, menſis Martij die
obijt, ſucceſſit filius *THEODORV*
Quamvis enim pater morti vici
teſtamento conſcripto, de ſucce
ſione diſpoſuerat, illud tamen n
ris artibus interceptum in luce
nunquam prodijt.

THEODORVS cum ingenio eſſ
ſimpliciore. propter quam cauſa
cum parēte nunquam in publicu
prodijt, gubernacula Conſiliar
tradidit, ipſe vero potiſſimum r
bus divinis operam dedit. Hoc e
go imperante Moſci, qui antea ſ
veris legibus conſtringebantur, l
beriorem vivendi rationem ingre
ſi, facultatibus ſuis amplificand
operam dederunt, aliumque,
quidem politiorem, victus & co

poſi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ris cultum ſecuti ſunt. Hic
EODORVS, quem ipſi more
PHEDOR nominant, aliquo-
s internuncios & legatos ſuos ad
guſtiſſimum Imperatorem RV-
LPHVM ablegavit, & amici-
m ſuperioribus annis inchoatam
nfirmavit.

Verum cum annos tredecim
peraſſet, tandem ſub finem an-
1597, abſque prole mortalita-
m explevit.

Inter Conſiliarios & regni pro-
res BORISIVS PHEDVROVI-
VS (id eſt Theodori cujuſdam
ius) PODVNOVIVS, cujus ſo-
rem THEODORVS Princeps in
atrimonio habuit, primas ob-
nuit, & cum is quoque ad Im-
ratorem RVDOLPHVM litteras
riberet, Magiſtrum ſeſe ſtabuli
riæque præfectum, nec non
æſarij, & Aſtratarij Locum-te-
entem appellavit.

Cum itaque de ſucceſſione ma-
næ contentiones exorirentur, at-
ue is BORISIVS comitate & be-
evolentia multorum ſibi animos
con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

conciliaſſet, & vivo adhuc *THE*
DORO ſummam rerum obtiner
unanimi omnium conſenſu, an
Chriſti 1598, ad gubernacula v
catur.

Quod ipſorum petitionibus,
muneris hujus difficultatem, d
repugnaverit, tandem vero Patri
chæ ſui Archiepiſcoporum, & ali
rum antiſtitũ, totius inſuper Cl
Eccleſiaſtici, omniumq; Ordinu
ad extremũ clariſſimæ ſororis vid
THEODORI relictæ, precibus
ctus, hanc dignitatem invitus ſ
ceperit, & diademate à Patriarc
ſuo *IOBO* inſignitus ſit, Cæſar
Majeſtati per litteras ſignificat,
in amicitia, cum majoribus pact
perſeverare eamque augere cupit.

Ad hoc faſtigium evectus, ſu
mâ in imperio conſtituendo pr
dentia uſus eſt, Et militibus p
mum omnibus ac præſidiarijs ſ
pendia perſolvit ipſoſque inſup
multis muneribus ornavit. Germ
nis ex Livonia, ſuperioribus an
in Moſcoviam deductis liberam f
cultatem ad ſuos redeundi; re
quis vero, qui manere voluerun
mul

ta Privilegia & immunitates
ceſſit. Virginibus etiam paupe-
ibus dotes & veſtimenta pre-
ora, ut tanto facilius maritos
iſci poſſent, largitus eſt.
um itaque facilem ſeſe & cle-
tem erga omnes exhibeat, &
egionibus ſuis ſcholas erigere
piat, alios etiam artifices, qui
iverſis artibus excellant, ad ſeſe
ciat, fortaſſe tota Moſcovia ad
antiorem & humaniorem vi-
di rationem tandem aliquando
ucetur. *BORISIVS* hic *CZAR*
MAGNVS DVX familiæ ſuæ
inem Scythis ſeu Tartaris ad-
bit. A quibus tres fratres *GO-*
NOVII (ita enim familia ap-
latur) in Moſcoviam veniſſe,
que ſedes fixiſſe feruntur.
ti religionem, ita ſupputa-
nem quoque annorum, & Ca-
darium ſeu faſtos ſuos à Græcis
eperunt; ſed in numerum Di-
rum, multos ex gente ſua rela-
habent.
In ferijs tamen præcipuis, cum
cleſia Latina conſentiunt. Hoc
no à tempore redintegratæ ſalu-
tis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

tis, milleſimo ſexcenteſimo pri-
mo, qui nobis à cõdito mundo e[st]
quinquies milleſimus quingenteſi-
mus ſexageſimus tertius, Moſco-
vitæ Calendis Sept. ſepties mil-
leſimum centeſimum decimum
inchoant. Verum dé his & alijs
ſuo fortaſſis tempore copioſius d[i]-
cetur.

DANIEL PRINTS à BVCHAV
Sacræ *Cæſ. Maiſt. Conſiliariu[s]*

SVBIICIENDA NARRATIVNCVL[Æ] PRÆFIXÆ.

B*ORISIVS* hic annos ſeptem, [&]
filius ejus totidem menſes, p[oſt]
patrem, imperavit. Excepit hu[nc]
DEMETRIVS IVANOVVITZ
qui per menſes undecim, breve
ſpatium, rerum Moſcoviticaru[m]
eſt potitus.

Delectus in ejus locum *KNI[V]*
VASILIVS TSOESCO, qui per annos
quatuor, plus minus, imperij gu-
bernacula tenuit: donec una cu[m]
frat[re]

ratre, vinctus captivuſque in
oloniam eſt avectus.
Anno autem à Chriſto nato, 1617.
uſſi Metropolim imperij Moſ-
uam, in poteſtatem Polonorum
unc temporis redactam, vi & ar-
nis occuparunt; ſuperſtitemque
n ea reperetunt filium *THEODO-
I MIKITOVVITZ*, de quo dictum
upra, cui nomen *MICHAEL FOE-
OROVVITZ*. qui die 4. Iulij,
tylo veteri, anno à partu Vir-
inis 1613, Moſcuæ, com-
nuni Procerum omniumque or-
inum ſuffragio, ad imperium
electus vocatuſque eſt.

DE TITVLIS
MAGNI MOSCOVIÆ
DVCIS.

A tempore *RVRICH* uſque ad
hunc præſentem Principem, non
io titulo uſi ſunt Principes illi,
uam Magnorum Ducum, aut
Volodimeriæ, aut Moſcoviæ,
t Novvogardiæ, &c, præter *IO-
ANNEM BASILII*, qui ſe Do-
B minum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

minum totius Ruſſiæ, & Ma
num Ducem VVolodimeriæ &
appellabat. Hic vero *BASILIV*
IOANNIS ſibi vindicat & titulu
& nomen regium, in hunc m
dum: *Magnus Dominus Baſiliu*
Dei gratia, Rex & Dominus tot
Ruſſiæ, & Magnus Dux VVolodimer
Moſcoviæ, Novvogardiæ, Pleſcov
Smolenczkiæ, Tvveriæ, Iugariæ, P
miæ, Viatkiæ, Bulgariæ. &c. Dominu
Magnus Dux Novvogardiæ terræ in
rioris, & Czernigovviæ, Rezaniæ, V
lotkiæ, Rſchovviæ, Beloiæ, Roſtoviæ,
roſlavviæ, Bielozeriæ, Vooriæ, Obdo
Condiniæ &c. Porro cum om
hunc Imperatorem nunc appelle
videtur neceſſarium, ut & titulu
& cauſam hujus erroris expona
Czar Ruthenica lingua Rege
ſignificat: cum autem comm
Slavonica lingua apud Poloni
Bohemos, & alios omnes, ſ
quadam conſonantia, ab ultima
ea gravi quidem ſyllaba *Czar*,
perator ſeu Cæſar intelligatur
de omnes qui Ruthenicum idi
ſeu literas non callent, item
hemi, Poloni, atque etiam S
regno Hungarico ſubditi, alio

ine Regem appellant, nempe
ral, alij *Kyrall*, quidám *Korolli*;
ar autem ſolum Cæſarem, ſeu
nperatorem dici exiſtimant: in-
factum ut Rutheni interpretes
dientes Principem ſuum ab ex-
ris nationibus ſic appellari, cæ-
runt & ipſi deinceps Imperato-
m nominare, nomenque *CZAR*
gnius eſſe, quam Regis (licet
em ſignificent) exiſtimant. Cæ-
rum ſi evolvas omnes eorum
iſtorias atque Sacram ſcripturam,
ique Regis nomine *CZAR*, Im-
ratoris verò *KESSAR* reperies.
odem errore Imperator, Turca-
m *CZAR* appellatur, qui tamen
on alio eminentiore, quam Re-
s, hoc eſt, *CZAR* titulo ab an-
quo jam tempore eſt uſus. Hinc
onſtantinopolim *CZARIGRAD*,
uaſi dicas, Regiam urbem, Tur-
e Europæi, qui lingua Slavonica
untur, appellant. Sunt qui Prin-
pem Moſcovviæ *ALBVM RE-
EM* nuncupant. Ego quidem
uſam diligenter quærebam, cur
egis Albi nomine appellaretur,
m nemo Principum Moſcovviæ

eo titulo antea eſſet uſus: imo Conſiliarijs ipſis ſæpe, data occaſione, & apertè dixi, nos non Regem, ſed Magnum Ducem agnoſcere. Plerique tamen hanc Regij nominis rationem eſſe putabant, quod ſub imperio ſuo Reges haberet: Albi vero rationem nullam præbebant. Credo autem, ut Perſas nunc propter rubra tegumenta capitis *KISILPASSA*, id eſt, rubrum caput vocant: ita illum, propter alba tegumenta, album appellari. Regis porrò titulo utitur apud Romanum Imperatorem & Pontificem, Regem Sueciæ & Daniæ, Magiſtrum Pruſſiæ, Livoniæ. & &, ut accepi, apud Turcarum Principem: ipſe verò à nemine horum, niſi forte à Livonienſ. Rex appellatur. Titulis autem antiquitus tribus circulis triangulo incluſis uti ſolebat, quorum primus, in ſupremo circulo, hiſce verbis continebatur; *Deus noſter Trinitas, qui fuit ante omnia ſæcula, Pater, Filius & Spiritus ſanctus; non tamen tres Dij, ſed unus Deus in ſubſtantia.* Secundo, titulus Imperatoris Tartarum

rum erat, particula adjecta: *Fra- noſtro delecto.* In tertio, titu- *MAGNI DVCIS MOSCO- VIÆ*, quo ſe Regem, & hære- m ac Dominum totius Ruſſiæ ientalis, & meridionalis fateba- r, in quo communi formulæ ſub- nctum vidimus; *Miſimus ad te ſtrum fidelem conſiliarium.* Ad Re- m autem Poloniæ hujuſmodi ti- lo utitur: *MAGNVS DOMI- VS BASILIVS, DEI GRATIA, OMINVS TOTIVS RVSSIÆ, ET AGNVS DVX VVOLODIME- Æ, MOSCOVVIÆ, NOVO- ARDIÆ, SMOLENSKI, TVVE- Æ, IVGARIÆ, PERMIÆ, LGARIÆ, &c.* omiſſo Regis ulo: neuter enim horum alte- s litteras novo titulo auctas, cipere dignatur. Quod quidem bis Moſcovviæ degentibus ac- derat, cum Regis *SIGISMVNDI* teras ad ſe miſſas, atque titulo *VCIS MASSOVVIÆ* auctas, oſcus graviter acciperet.

Scribunt quidam, Moſcum à ntifice Romano & à Cæſare *AXIMILIANO* nomen experi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

viſſe, & titulum Regium. Mi
veriſimile non videtur: præſerti
cum nulli homini infenſior ſ
quam ſummo Pontifici & quem
non niſi Doctoris titulo digne
tur. Cæſarem autem Romanu
non majorem ſe exiſtimat; ut e
litteris apparet, in quibus nome
ſuum Imperatoris titulo præponi
Nomen autem Ducis apud eos d
citur *KNES*: nec alium majore
titulum, ut dixi, unquam habu
runt, adjuncta illa dictione, *MA*
GNVS. nam omnes alij, qui un
cum principatum obtinebant, d
cebantur *KNES*: qui vero plur
principatus, atq; alios *KNES* ſu
jectos imperio ſuo habebant, *VV*
LIKIKNESI, id eſt, Magni Duc
appellabantur: neq; alium gradu
ſeu dignitatem habent poſt *BOI*
ROS, qui, more noſtro, locum n
bilium (ut ſupra dixi) ſeu Equ
tum tenent. In Croacia vero p
mores ſimiliter *Kneſi* vocantu
apud nos vero, ſicuti & in Hu
garia, non niſi *COMITVM* nom
obtinent.

EX

DESCRIPTIONE

MOSCOVIÆ

Alexandri Guagnini Veronenſis,

EXCERPTA.

Magni Moſcoviæ DVCIS *caſtra & arces.*

ERP	FELIN
LKENAW	TARNECT
ERPECH	TALCKOFEN
REMPE	WANGOROD
LENTON	NEVWBVRG
EVWHAVS	TOLSBVRG
DEMPEL	WESSENBERG
OLSEN	BERLCHOLM
NELICHT	ASS
ADEN	EST
IS	CVNCTAL.
PERPAL	

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

De Moſcovia Regione, Vrbe-que eiuſdem nominis præcipua.

MOSCOVIA, *MOSKVVA* vulgo dicta, Vrbs ampliſſima, caput & Metropolis totius Ruſſiæ albæ, à fluvio præterlabente Moskvva nomen ſuum eſt ſortita. Civitas Moſcovia Orientem verſus multum porrecta eſt, tota lignea, ſatiſque ampla; quæ tamen propter hortos, areas, lataſque plateas major, quam reapſe eſt, apparet.

Proximum huic eſt oppidum *NLEVVKI* dictum, Satellitum cæterorumque extraneorum gratia extructum, quod ab infundendis poculis ita nominatur. Illic enim Satellitibus, omnibuſque exteris, inebriandi ſe vario potus genere, facultas & licentia conceditur. quod alias Moſcovitis gravi ſub pœna non licet. Exceptis aliquot anni diebus, videlicet Nativitatis & Reſurrectionis Dominicæ ac Feſto Nicolai, quem

div

vino cultu proſequuntur, alio-
umque ſolenniorum Sanctorum:
ibus temporibus, velut vinculis
miſſi, Bacchum adveniſſe gratu-
ntur, & inſtar porcorum immodi-
o potu ſe ingurgitant, cædibus &
ontumelijs alij in alios paſſim
raſſantur.

Hujus urbis tanta magnitudo
ſt, ut nullo certo termino, muro,
oſſa, vallove poſſit concludi: pla-
eæ tamen quibuſdam in locis, tra-
ibus tranſverſim poſitis obſtru-
ntur, adhibitiſque cuſtodibus ad
rimam noctis facem, ita obfir-
nantur, ut nemini in eam aditus
ateat. Tam cœnoſa autem & lu-
oſa eſt, ut in plateis pontes paſſim
eceſſariò extructi ſint. Nunc ta-
nen vallo, ut audivi, civitas hæc
ircumducitur.

Adiacent huic ex muro extructæ
luæ ampliſſimæ arces, civitatis et-
am formam referentes, quarum
una *KITAIGOROD*, altera *BOL-
SIGOROD* appellatur, quas ab una
parte *MOSKVVA* fluvius ab al-
tera *NEGLINNA*, in qua mo-
lendina ſunt plurima, præterfluit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Eccleſiæ, templa lapidea & ligne[illegible] ædeſque nobilium ac Magnatum[illegible] frequentes ibi ſunt. Exſtruxit Prin[illegible] ceps *IOANNES BASILIADE*[illegible] Anno Domini 1565, ultra *NEG*[illegible] *LIN*, in agro *NERBAT* dicto, cu[illegible] riam, quæ *OPRICZNA*, id eſt ſe[illegible] parata habitatio appellatur; in qu[illegible] ipſe cum numeroſa Satellitum ma[illegible] nu, ſui defendendi cauſa, commo[illegible] ratur: quorum alij bombardis lon[illegible] gioribus, alij frameis, arcubuſque[illegible] & Lanceis utuntur.

Mercaturam quod attinet: Mer[illegible] ces omnes, quæcunque ab extra[illegible] neis in Moſcoviam deferuntur[illegible] continuo apud Tælonei Præfecto[illegible] profiteri ac indicare coguntur[illegible] quæ hora conſtituta videntur &[illegible] æſtimantur; æſtimatas vero nem[illegible] nec vendere, nec emere poteſt, niſi[illegible] primum fuerit Magno Duci oſten[illegible] ſæ. Quādo vero ex Lituania Lega[illegible] ti à Rege Poloniæ vel aliunde ſun[illegible] miſſi, tunc omnes cujuſcunq; genti[illegible] mercatores, in Legatorum fidem[illegible] & clientelam ſuſcepti, in Moſco[illegible] viam ſine Tæloneis tutò ire poſ[illegible] ſunt, & victum ſufficientem ex

theſau-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ſauro Magni Moſcoviæ Ducis
bent.
Inferuntur autem in hanc Re-
onem à vicinis nationibus, pan-
am omnis generis & coloris, ſe-
cum, veſtes auro vel argento in-
rtextæ, lapides pretioſi, aurum
latum, gemmę, & metalla præ-
oſa. Item piper, crocus zingi-
er &c. ſæpe etiam res viliores.
Merces vero, quæ inde aſportan-
ır, ſunt pelles variorum anima-
ium: cera quoque, & id genus
nercimoniorum. In Tartariam
ellæ equorum, fræna, veſtes, cor-
igia; arma autem, & ferrum non
iſi furtim vehuntur; cultellos ta-
nen, ſecures, acus, ſpecula, mar-
upia, & id genus alia ex Moſcovia
n eam inferre licitum eſt.
Moſcovitæ circa merces extru-
dendas fallaciſſimè verſantur, dum
em minori conſtantem, dimidio
pretio, in fraudem emptoris, au-
ctam æſtimant, &, ita eſſe, animo
fallendi, jurant. Sed exteri quo-
que experientia & uſu hæc edocti,
merces ſuas, parvo conſtantes, ca-
riores indicant, ſicque ars eludi-
tur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

tur arte. *ZEBELLINORVM* autem, & *HERMILLINORVM*, *CASTORVM* & *VVLPIVM* pelle magno ibi in pretio æſtimioque ſunt.

Provincia hæc nec lata nimis eſt nec fertilis propter cæli inclementiam, nam ob aſperrimi frigoris rigorem, ſata ad maturitatem pervenire non poſſunt. Etenim frigus interdum ita ibi ſævit, ut terra in hiatum diſrumpatur. Inſuper & ſputum ex ore projectum priuſquam in terram decidat, congelatur. Homines etiam gelu concreti, in vehiculis, ſub dio, frequenter iſtis in locis reperiuntur. Cui intenſiſſimo frigori tantus ſubinde æſtus reſpondet, ut aliquando ſtagna & flumina penitus exſiccentur. Frumentis oleribuſque communibus hæc Regio affluit cerasa nunquam producit; cæterarum arborum fructus quidem alit ſed inſuaves.

Cælum tam ſalubre eſt, ut peſtis ibi, præſertim Septentrionem & Orientem verſus, nunquam fuerit graſſata: patiuntur tamen ſæpe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

pitis, inteſtinorum, atque adeo
mnium membrorum dolorem
uemdam, quem nos febrim acu-
m appellamus; illi ſuo idiomate
gnyo, id eſt, ignitum vocant.

Moneta in toto Moſcorum im-
erio eſt quadruplex, Moſcovitica,
lovogardenſis, Tvverenſis, &
leskovienſis. Moſcoviticus num-
nus non rotundus eſt, ſed oblon-
us, ovali formæ non diſſimilis,
liomate autem eorum *DZIEN-*
A dicitur. Duplici autem mo-
o cuditur; primus in una parte
ominis nudi equo inſidentis, &
raconem haſta ferientis, imagi-
inem habet, in altera vero parte
omen Magni Ducis exprimitur.
ecundus ex utraque parte, litte-
is, nomen Magni Ducis & titu-
um exprimentibus, inſignitur.
Horum autem ſexaginta, unum
DVCATVM, ſive aureum Vngari-
alem prætio æquant Novogro-
lenſis nummus in una parte Prin-
ipis, ſolio inſidentis imaginem,
ominiſque ex adverſo ſe inclinan-
is habet; ex altera parte ſcriptura
nſignitur, vocaturque *NOVVO-*

GRODKA

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

GRODKA, & Moſcoviticu[illegible] nummum valore duplò ſupe[illegible] Tvverenſis nummus utrimq[illegible] ſcripturam habet, valore Moſ[illegible]viticum refert. Pskovienſis in [illegible] parte caput bovis coronatum, [illegible] altera vero ſcripturam habet. [illegible] & ærea moneta in uſu quæ in p[illegible]perum gratiam tantum cuditur,[illegible] *PVLA* vulgo vocatur, horu[illegible] nummorum 40 *DENGAM* M[illegible]coviticam valore efficiunt. O[illegible]nis autem moneta Moſcoviticа[illegible] puro & mero argento cuditur, o[illegible]neſque ferè aurifabri nummos [illegible]dunt, eoſque argento apud c[illegible] permutant, accepta exigua labi[illegible] mercede. Porro in tota Moſco[illegible] aurum aut argentum non inv[illegible]tur; alio autem quam advect[illegible] omnes incolæ & Rex ipſe non [illegible]tuntur. Ante annos demum ſu[illegible]riores centum Moſcovitæ mo[illegible]ta argentea, præſertim apud ſe i[illegible]ſa, uſi ſunt. Primum etenim c[illegible] argentum, ab exteris ad eos [illegible]portari cæptum eſt, tunc fun[illegible]bantur portiunculæ oblongæ [illegible]gentiæ ſine imagine & ſcriptu[illegible]

va-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

lore unius *RVBLI*; *RVBL* autem *ENGAS* Moſcoviticas 100. to-demq; *GROSSOS POLONICOS* let. Ante uſum vero monetæ, preolorum aliorumque anima-um pellibus utebantur.

MOSCOVIA, quæ eſt caput & etropolis cæterarum Regionum civitatum, Moſcoviæ Duci ſub-ctarum, loco principali deſcriptâ, liquas Provincias & civitates ræcipuas, in Moſci imperio ſitas eſcribere contendemus; Ordine imum Orientem verſus ſervato, ndem ad Meridiem & Occiden-m, atque Septentrionem proce-endo, ad Orientem equinoctia-m revertemur.

VCATVS VOLO-DIMIRIÆ.

VOLODIMIRIA civitas magna ſt, cum ſuo Ducatu; cujus titu-um Moſcoviæ Dux ſibi vendi-at; quæ caſtrum ligneum ſibi ad-unctum habet, diſtatque 36. mil. Polonicis a Moſcovia, Orientem verſus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

verſus. Ager ejus ita fertilis eſt,
ex uno tritici modio, ſæpe
modij, interdum 25. provenia
Fuit hæc olim, à tempore VOLO
DIMIRI, qui eam condidit, tot
Ruſſiæ Metropolis uſque ad
ANNEM Danielis filium, qui i
ſedē ſuam in Moſcoviam tranſtu

DVCATVS NOVOGAR DIÆ INFERIORIS.

Volodimiriam NOVOGRAD
INFERIORIS Ducatus proxi
conſequitur: qui fertilitate,
rumque plurimarum copia Vo
dimiriæ æquatur. Eſt in eo ci
tas magna NOVOGARDIA IN
RIOR, à qua tota Regio nom
accepit: Sita eſt ad WOLGAM
OCCAM fluvios, eique caſtrum
ligneum, à BASILIO in ſcopo
extructum, proximè adhæret. H
autem civitas terminum religio
Chriſtanæ facit. NOVOGARD
inferioris titulo Princeps Moſ
viæ utitur.

DVC

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

DVCATVS RHE-ZANENSIS.

Sequitur RHEZA Provincia in-
t OCCAM & TANAIM fluvios
a. Principatus hic cæteris omni-
s longè fertilior eſt, in quo ſin-
la grana frumenti binas pluresve
cas proferre ſolent, quarum
lmi tam denſe creſcunt, ut nec
ui facile tranſire, nec coturni-
s inde evolare poſſint; mellis,
ſcium, avium, ferarumque ibi
agna copia. Auget etiam titu-
m *Magni Moſcoviæ Ducis*. Sita
: hic civitas lignea ejuſdem, cum
egione, cognominis. Aliæ item
bes celebriores.

ORSIRA
VLLA, in qua caſtrum excita-
tum:
DOIOVV, in qua arx olim
conſtructa.
OLVGA, in qua quotannis præ-
ſidia contra Turcas ſtatui ſo-
lent.

OCCA fluvius, *Vorotin*
Collugam, *Cerpachum*, *Corſiram*
lumnam Rhezaniam, *Cazigorod*
Murinamque præterlabitur. Ca
quos alluit, fertiliſſimi ſunt.
cium copiam habet, qui tam
& delicati ſaporis ſunt, ut ca
omnibus longè præferantur.

VOROTINENS DVCATVS.

Ducatus VOROTINENSIS,
bus à COLLVGA mil. cum civ
& caſtro ejuſdem nominis ad
CAM fluvium ſito, diſtat.

DE MAGNO SE RIENSI DVCATV.

Ducatus iſte maximus eſt,
bus omnibus affluentiſſimus
jus latitudo à Boryſthene uſq
MSCENEK caſtrum dirutum,
dictum, extenditur, vaſt
& deſertos paſſim campos
det. Principes ejus, qui à BAS
DVCE poteſtate ſunt exuti,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ium à DEMETRIO, magno Moſ-
orum Imperatore deducebant.
unt in eo Arces & civitates com-
ures; inter quas celebriores,

SIEVIERSKI, olim Ducum Severienſium ſedes.
STARODVB,
POTINOLV
CZERNIGOW, arx & oppidum.
BRANSKO.

Silvæ autem Hermelis, & Aſpre-
lis ac melle plurimùm redundāt.
egio hæc agros habet fertiliſſi-
nos. Ducatus hujus titulo *Mag.*
Moſco. Dux utitur.

DVCATVS SMOLENCENSIS.

SMOLENSKO civitas ingens &
ſignis, ad BORYSTHENEN flu-
ium ſita, arcem ex roboribus exci-
tam in ulteriori fluminis ripa ha-
et, in qua plurima ædificia lignea
 formam civitatis exſtructa ſunt.
æpe civitatem hanc BASI-
IVS Dux oppugnavit, nunquam
utem cepit: donec MICHAEL
LINSKI, ex Principum Ruſſiæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ſtemmate oriundus, magna v
dortus, cum armis nonpoſſet,
lo, corruptis militibus, expug
vit. Sunt in ea Regione,

DROHOBVS
HVGRA fluvius
VVYEZMA, caſtrum & op
dum.
BORYSTHENE', fluvius
biliſſimus.
MOZAYZKO, caſtrum & o
pidum. ibi Princeps
tores excipit; venatione
quotannis exercet.

BIELSKIA DV CATVS.

BIELSKIA Principatus Ruſſ
quondam ſui juris Principem h
bat; qui magnis Ducibus Litua
IAGIELONIS filijs (à quibus
SILIVS Princeps BIELSKIÆ, ad
filium Moſco. Ducem defe
Ducatumque totum illi ſubdi
tributarius erat. principatum
Moſcoviæ Dux titulo ſuo adſcr
& ſe Ducem BAYELSKI appell
RSC

SCHOVIÆ DV-
CATVS.

In territorio RSCHOVIENSI ci-
tas & arx lignea ejuſdem nominis
SHEWA appellata, ad VOLGÆ ri-
um ſita eſt. VOLGA autem flu-
us eſt, qui multis fluminibus in
receptis totam Moſcorum Prin-
pis ditionem, item CAZANEN-
E & ASTRACHANENSE Regnum
erfluit. Adjacent huic;

VVOLOCZK, albis leporibus, & venatione Principis ſui nobilis.
VVYELIKYELVKI, arx & civitas magna.
TOROPYECZ, arx & civitas.

DVCATVS TVVE-
RENSIS.

TWERENSIS Ducatus, cujus ti-
ulum magnus Dux Moſcoviæ ſi-
bi uſurpat, ampliſſima olim ditio
rat una ex magnis Ruſſiæ princi-

patibus, ad VOLGAM fluvium ſi-
ta. ſunt in ea civitates,

TVVER, quæ monetam argen-
team peculiarem habet, va-
lore Moſcoviticam æqua-
tem.

&

TERSAK.

DVCATVS PSCO-
VIENSIS.

PSKOVIA Principatus, ol[illegible]
ampliſſima ſui juris ditio erat. [illegible]
à IOANNE BASILII anno D[illegible]
mini 1 5 0 9 o ccupatus eſt. [illegible]
ea eſt civitas, totius Regio[illegible]
metropolis, PSKOVIA, gent[illegible]
ter PSKOVV dicta, ſola in to[illegible]
Moſci imperio muro aucta, qua[illegible]
quatuor partes dividitur; & [illegible]
rum ſingulæ ſuis mœnibus cla[illegible]
duntur.

DVCATVS NOVOGRO-
DIÆ MAGNÆ.

NOVOGRODIA magnæ Principat[illegible]
ampli[illegible]

npliſſimus olim, & totius Ruſſiæ
leberrimus erat. Sunt autem ſub
tione hac.

NOVOGRODIA magna, me-
opolis:

In hac celebratum erat olim
oddam Idolum, PERVM ap-
llatum, hoc in loco, in quo nunc
monaſterium, PERVNSKI ab
olo eodem dictum. Hoc Idolum
Novogrodenſibus præcipuè cul-
latriæ adorabatur: habebat au-
m formam hominis, lapidem ig-
tum manu tenentis, ſimilem ful-
ini. Nam PERVM Ruthenis &
lonis fulmen ſignificat. In hu-
s laudem & honorem ex quer-
bus ignis, qui perpetuò, inter-
u & nocte arderet, conſtruebatur.
uod ſi negligentia miniſtrorum,
ibus commiſſa hæc cura erat, ig-
m exſtingui contingeret, tunc
pitis pœna plectebantur.

ILMEN, lacus.

RVSSA, oppidulum vetuſſimum:
quod fluvius ſalſus preterfluit
quem incolæ foſſâ ampla in
modum lacus coercent & in-

 de

de aquam per canales ad [illegible]
ædes deducunt, & ſal ex ea[illegible]
qunt.

IANOW GOROD arx

NERVA, arx

IAMMA, caſtrum.

EX
IACOBI NOBILIS DA[illegible]
HODOEPORICO
RVTHENICO.

NOVOGORDIA olim Magn[illegible] Moſcoviæ DVCEM dominum [illegible] agnoſcebat, ſed Magiſtratus ſui[illegible] gibus vivebat. Fuitque adeo [illegible] tens ut ſeſe ab hoſtium adjace[illegible] tumque regnorum vi facile de[illegible] dere potuerit, unde & ortum [illegible] proverbium: *Quis aliquid e[illegible] re poteſt contra Deum & Mag[illegible] Neugardiam.* Duravitque ha[illegible] lius potentia in illum diem, [illegible] odium diſſidiumque inter C[illegible] les exortum eſt, reſque eo dedu[illegible] ut conſtituerent Moſcovitam [illegible] remptorem litium, qui poſtea [illegible] hærens parti imbecilliori alt[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

preſſit, oppidique potitus ſe Do-num ei impoſuit.

VODSKA REGIO.

Hæc Regio à Novogrodia ma-ia, triginta milliaribus diſtans, ter Occidentem & Septentrio-em ſita eſt, cujus incolæ pro-ium idioma habent, aliquantu-um à Ruthenico differens; in eam nimalia cujuſcunque generis, ſi liunde invecta fuerint, colorem uum in albedinem mutare per-ibentur.

CORRELLA PROVINCIA.

Hæc Provincia ſuum proprium doma habet; à Novogradia Septen-trionem verſus, ſexaginta miliari-bus Polonicis diſtat. Hujus Pro-vinciæ fines ad mare uſque glacia-le protenduntur. Inter hanc & DWINAM ſita eſt SOLOWKI inſu-la. Eſtque ibi Monaſterium Ru-thenicum inſigne, in quod mulie-ribus ingreſſus gravi ſub pœna

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

prohibetur. Sal ibi copioſius a[...]
coquitur. Solem illic tempor[...]
æſtivalis Solſtitii duabus t[...]
tum horis, ſplendere af[...]
mant.

DVVINA PROVINCI[...]

Hæc Provincia in ipſo Sept[...]
trione ſita, Novogardenſiu[...]
que olim ditionis à fluvio p[...]
terlabente DVVINA nom[...]
ſortita eſt. Pagis compluribus [...]
bundat, qui propter terræ ſterili[...]
tem, magno tractu, longe la[...]
que ab invicem diſtant. Inco[...]
vero ex piſcibus feriſque om[...]
generis victum, ex pellibus v[...]
amictum acquirunt; panis enim
uſum prorſus ignorant. In mar[...]
mis hujus Regionis locis, urſi [...]
bi majori ex parte in mari deg[...]
tes reperiuntur; quorum pel[...]
cum cæteris, varij generis anim[...]
lium pellibus, incolæ magno D[...]
ci pro tributo pendunt.

VSTI[...]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

STIVGA REGIO.

Occurrit VSTIVG, civitas & arx,
qua & Regio nomen accepit, ad
vium SVCHANA condita. Hæc
m Novogardenſibus tributaria
it, in qua nullus propemodum
nis uſus frequentatur. Quapro-
er incolæ ex piſcibus & feris vi-
um queritant. Idioma proprium,
amvis Ruthenico magis utan-
r, habent. Omnis generis fera-
n pellibus abundant, præcipuè
lpinis nigris, quæ interdum
bellinis æquiparantur. Zebelli-
: ibi pelles nec multæ, nec ad-
odum bonæ reperiuntur.

VOLOCHDA PRO-
VINCIA.

Hæc Provincia inter Orientem
: Septentrionem ſita eſt habetque
ivitatem ejuſdem nominis & ar-
em, natura loci munitiſſimam;
n qua magnus Dux Moſcoviæ ma-
orem theſauri ſui partem, neceſ-
ſitate

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ſitate id exigente condere ſol
Regio hæc tota ſilveſtris eſt & p
ludoſa. Præterfluit hanc WA
fluvius: cujus accolę panis uſum
penitus ignorant, feriſq; quas ca
re ſolent, victitant, pellibuſque v
pinis, nigri & cinericij coloris
bundant.

BIELEIEZIOR
DVCATVS.

BIELEIEZIORO quaſi dicas e
bus lacus, eſt regio ampliſſima,
na ex Ducatubus Ruſſiæ, ad Se
tentrionem ſita juxta lacum inge
tem, à quo nomen ipſa Regio,
arx, civitaſque traxerunt.
autem eſt, arte & loco invicta,
qua Princeps, hoſtibus urgentib
theſaurum ſuum recondere ſol
& illuc velut ad Aſylum quodd
cõfugit. Hujus loci incolæ prop
idiomate utuntur, ſed nunc fer
omnes Ruthenicè loquuntur. N
procul inde lacus BIELEIEZIO
fluit, ſulphur copioſè profere
quod fluvius quidam, ex eo ſcate

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ſpumas ſupranatantes ſecum
ert.

AROSLAVIÆ
DVCATVS.

ROSLAW civitas & arx lignea,
pla, ad VOLGAM fluvium ſita
. Regio ei adjacens fertiliſſima
præſertim ea ex parte, qua ad
LGAM vergit. Titulum ejus &
catum magnus Moſcoviæ Dux
vendicat.

ROSTHOVIÆ
DVCATVS.

Hic Ducatus inter præcipuos &
tiquiores Ruſſiæ Principatus,
ſt Novogradiam, olim fuit nu-
eratus. Eſt in eo civitas & arx
nea ROSTHOVV dicta, regio-
s caput, in qua ſedem ſuam Ar-
iepiſcopus fixit. Hujus Ducatus
tulo Moſco. Dux utitur. Adja-
nt illi

VGLITZ, civitas cum caſtro.

CHLO-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

CHLOPIGROD, in hac ce[le]berrimæ & frequentes nu[n]dinæ.

PEREASLAVV, civitas & [ca]ſtrum.

SVSDALIENSIS DVCATVS.

Ducatus SVSDALI, cum ej[uſ]dem nominis caſtro & civitate, in qua ſedes Epiſcopalis eſt, R[O]STOVIÆ, & VOLODIMIRIÆ [ad]jacet, olim reliquarum Ruſſiæ p[ar]tium metropolis. Complecti[tur] ſub ſe

CASTROMOVVGOROIC civitatem cum caſtro.

GALICZ, Provinciam c[um] civitate.

VIATHKA REGI[O]

Hæc regio ab ejuſdem nomi[nis] fluvio denominata eſt; tota fe[re] paluſtris; melle, feris, piſcibu[s] aſpreoliſque affluens. Habet [ad]junctas ſibi civitates,

CH[...]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

CHILINOVAM,
ORLO,
COTELNIOZ.
&
SLOBODAM.

ERMIA REGIO.

'ermia magna eſt & ampla re-
; in qua civitas non incelebris
eſt, ejuſdem nominis. Incolæ
ius Regionis pane rariſſime u-
itur, & cervorum, aliarumque
arum carne victitant. Idioma
prium, litteras quoque à Ru-
nicis differentes habent, quas
phanus Epiſcopus, poſtea in
merum Divorum allectus, inve-
. Superſunt plurimi ex ijs ido-
atræ, paſſim per ſilvas vagan-
. Hyeme per nives, *trahens*
iera faciunt, quas vel canes, vel
vi albi (quos in hunc uſum
jumentis habent) trahere ſo-
it. Pedites autem *Martis*
quemadmodum in plurimis Ruſ-
regionibus fieri conſuevit) ce-
iter per nivem iter conficiunt.
Hæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Hæ autem *Nartæ* ſunt ligneæ q[uæ]-
dam & oblongæ ſoleæ duo[rum]
triumve cubitorum longitudin[is]
quibus in pedes inductis, ba[culo]
oblongo cum cuſpide ſuffulti [ce]-
lerrime feruntur, adeo ut [nullo]
modo equi, quamvis agiliſſi[mi]
curſu inſequi poſſint.

SIBIOR PROVINCI[A]

Hęc Provincia ad CAMAM flu[vium]
inter PERMAM & VIATKAM [re]-
giones, ſita eſt; quæ caſtris [&] [ci]-
vitatibus prorſus eſt vacua. [E]
ipſa tota paluſtris & Sylveſtri[s]
quæ propter Tartororum vici[niam]
magna ex parte vaſtata dicit[ur].

IVGRA REGI[O]

IVGRA ſive IVHRA regio [ad]
Oceanum Septentrionalem [...]
ex ea Hungaros, ſterilitate [a]-
grorum adactos, & ex patrijs [ſedi]-
bus in alias terras egreſſos, [...]
dijſſe ferunt. Indigenæ hujus [re]-
gionis vectigal Magno Moſc[o]...

rincipi ſolvunt, eodemque idio-
nate cum Vngaris utuntur.

ETZORA REGIO.

PETZORA à fluvio præterlaben-
ejuſdem nominis dicta, longo
actu ad Septentrionalem, & O-
entalem plagam fines ſuos juxta
lare glaciale, extendit. Creſcunt
ic arbores cedri, circa quas ni-
errimi Zebelli reperiuntur: aves
iam rapaces varij generis in his
ontibus nidos ſtruunt, præcipuè
lcones albi, quibus in venatio-
bus utuntur. Sunt hi montes
i, quos veteres Riphæos ſive
yperboreos vocabant. Qui per-
tuis nivibus, gelu concretis, al-
nt, difficilemque tranſitum iter
rpentibus præbent. Incolæ hu-
s Regionis ſimpliſſimi ſunt, idio-
a proprium habent; panis apud
os nullus uſus eſt:

Non procul hinc gentes agunt,
æ Ruthenis ZAMOGEDS (id eſt,
ipſos comedentes) dicuntur. In
olcovian nunquam veniunt;
orum enim hominum cætum,

D vitæ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

vitæque ſocietatem maximè reſ-
giunt. In Oceano adjacenti pi-
ces diverſi generis, & equi mari-
reperiuntur, ut & bellua quædam
Moſcovitis MORS dicta. Hæc
mari, aliquando verò in terra d-
git, boatus terrificos edit; Brev-
inſtar Caſtoris, pedes habet, pe-
re prominenti latoque, dentib-
ſuperioribus in longum promin-
tibus. Dumque Oceano relicto
terram prædæ capiendæ gratiâ a-
ſcendit, tum dentibus, quos l-
gos habet, promontorijs mari i-
pendentibus affixa, vertices m-
rium adſcendit. Tandem poſte-
ribus pedibus, dentibus admo-
ſumma cum celeritate in terram
delabitur, omniaque obvia,
decem & pluria milliaria, de-
rat, tandemque ad Oceanum
vertitur: interdum autem ab
colis, ſuperiora montium occup-
tibus, telis & lapidibus, priuſq-
adſcendat, prohibetur, hocq; m-
frequenter opprimitur. Ex d-
bus ejus, manubria pugionum
cultellorumq;, præſtantiores a-
frameas, incolę & accolę confic-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

BDORIA REGIO.

OBDORIA à fluvio OBDI de-
ominationem accipit ; qui tam
ſtæ eſt amplitudinis , ut ſexde-
m milliaria Polonica , octuaginta
tem WERST Moſcoviticas in
itudine contineat , vixque
obus diebus navigio , quamvis
ntis vela impellentibus, tranetur:
tot tantiſque abundat piſcibus,
navigantium remigijs preman-
r.

E IDOLO *AVREÆ ANVS.*

In hac OBDORIÆ Regione,
antiquiſſimum Idolum è lapi-
exciſum, quod Moſcovitis ZO-
TA BABA, id eſt, aurea Anus
itur. Eſt autem formâ mulieris
ulæ, infantem in gremio tenen-
& alterum juxta ſe infantem
entis , quem nepotem eſſe il-
s, incolæ perhibent. Hoc Ido-
n ab OBDORIANIS, IVHRI-
IS, & VOHVLISCIS, alijſq;
terminis gentibus cultu latriæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

colitur, præſtantiſſimaſque & ma
ximi pretij pelles Zebellinas Ido
lo offerunt, unaque cum reliqua
rum ferarum pretioſis pellibus
cervos quoque ſelectiores ad ſa
crificium peragendum mactant
quorum ſanguine os, oculos & re
liqua ſimulacri membra perun
gunt. Inteſtina autem cruda vi
ctimæ devorant, & inter ſacrifi
candum Sacerdos Idolum conſu
lit, quid ipſis faciendum, quove
migrandum ſit. Dicuntur etiam
in montibus, vicinis huic Idolo
tinnitus boatuſque quidam audiri
qui perpetuum ſonitum, in mo
dum clangoris tubarum, edun
Hoc autem nihil aliud eſſe exiſti
mo, niſi inſtrumenta quædam il
antiquitus poſita, vel canales ſu
terraneos, ſic Natura ipſa effecto
ut ventorum perpetuo flatu,
num, boatumque & clangorem
continuum efficiant.

CONDORA REGIO

Hæc Regio ad Oceanum Septen
trionalem OBDORÆ regioni co

na eſt, tota fere ſylvis flumini-
ſque obſita : ejus Indigenæ pro-
io idiomate utuntur, & aureæ
us idolum colunt. Regio civi-
tibus, caſtris, pagiſque prorſus
ret.

LVCOMORIA REGIO.

VCOMORIA Regio longo tra-
 juxta mare Septentrionale ex-
ditur, ejuſque incolæ ſine ullis
ibus, in ſilvis & campis degunt.
onfines huic populi ſunt;

GRVSTINTZI
SERPONOWTZI.

Porro, de quibuſdam populis in
COMORIA habitantibus por-
toſum & dictu incredibile quid-
m refertur ; quaſi illi quotannis
. menſis Novemb. die, velut
undines, & ranæ, præ intenſo
gore brumali moriantur. Poſtea
eunte vere 24. April. die, de-
o reviviſcant. Hi autem hoc
do commercia cum populis
inis habere dicuntur: cum jam
uram mortem imminere ſibi
tiunt, tunc merces ſuas certis in

locis reponunt, quas GRVSTINT
& SPERNOVVIZI, ſuis mercibu
interim æquivalentibus eodem i
loco relictis, auferunt. Illi autem
reviviſcentes, illas merces, ſi æqu
commutatione ſibi placuerint, p
ſuis accipiunt: ſin minus juſt
fuerint, ſuas repetunt, unde lit
& bella inter eos ſæpiſſime or
dicuntur. Labitur heic TACHM
fluvius; in quo piſces quidam na
dicuntur, qui capite, oculis, naſ
ore, manibus pedibuſque homine
referunt. Ajunt quoque hic eſſ
homines ſtupendæ formæ, quoru
alij, ferarum more, pilis rige
alij caninis cum capitibus in ſ
luncis ſubterraneis vitam agunt.

LOPPIA REGIO.

A LVCVMORIA ulterius ad Oc
num glacialem procedendo Lo
populi, barbarie & feritate rig
tes, in campis & ſylvis paſſi
degentes occurrunt. Hi nuſqua
certas ſedes habent, ſed uno in
co feris piſcibuſque, quibus vi
ctant (panis enim uſum ignora

do

epaſtis , aliò commigrant. Tu-
uriola ſua, in quibus habitant, cor-
cibus arborum ceſpitibuſque te-
unt; veſtes ex diverſis ferarum
ellibus conficiunt. Idioma ſuum
roprium habent, ac proinde muti
ropemodum apud exteros eſſe
identur. Sagittarij autem omnes
unt peritiſſimi. Hoſpites huma-
iſſimè excipiunt ; quos in tugu-
olis ſuis cum uxoribus ſuis re-
nquunt, ipſi verò interim vena-
um abeunt; reverſi, ſi uxores ho-
pitum concubitu conſuetudineque
etiores & hilariores invenerint,
unere aliquo illos donant, ſin
inus, turpiter convitijs laceſſi-
os expellunt.

Monetę pecuniariæ nullus apud
os uſus, ſed cum mercatoribus
xteris, rerum permutatione utun-
ur, & pro alijs mercibus, quas ipſi
on habent, pelles ferarum pen-
unt.

Atque hic finis Regionum Sep-
entrionalium, glacialique mari
djacentium eſto. Nunc ad cæ-
eras regiones deſcribendas, Me-
diem Orientemque verſus ſitas,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Moſcovitis confines revertar.

CEREMISSI POPVLI.

CEREMISSI, MORDOVOTES, a
VACHINES, inter VIATKAM & V
LOCHDAM, longè latèque in ſilvi
ſine ullis ædibus, habitant. Pr
prium idioma colunt, *Mahom*
tiſque ſectam amplectuntur. Omn
autem furtis & latrocinijs inten
& carminibus magicis exorciſm
que maximè dediti ſunt. Tam
ri, quam fæminę, curſu velociſſi
ſunt, ſagittarijque peritiſſimi;
cum nunquam de manibus dep
nunt, quo adeo delectantur, ut
iam filijs cibum obſtinatiſſimè pr
hibeant, niſi prius ſignum prævi
ex arcu ſagittâ ferierint.

MORDVVA POPVLI.

A NOVOGRODIA inferiore, Orie
tem & Meridiem verſus, vaſta
ingentes ſylvæ occurrunt, q
MORDVVA populi ſic dicti, lon
tractu inhabitant. Idioma pr
prium habent; in pagis paſſim

gu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

…t; agriculturamque exercent. …rum quidam *Mahometis* ſectam …plectuntur, quidam vero in ido…latria perſeverant. Mulieres eo…n decoris cauſſa ungues nigro …ore artificioſe imbuunt, aperque capite & crinibus paſſis …per incedant.

PHILIPPVS CLVVERIVS

LIB. IV.

Introduct. Geograph.

CAP. XXVIII.

Moſcoviæ, ſive Ruſſiæ Albæ Magnus Ducatus.

…Ltima Europæ regio eſt Ruſſia alba, ſive major omnium vaſtiſ…na inculta ac paludibus ſilviſque …via. Eadẽ Moſcovia à capite ſuo. …s ipſa rudis, perfida, ſervituti ſu…a modum addicta, vulgato no…ne nunc Moſcovitę appellantur. Finitur ipſa Regio à Septentrio… mari concreto, ab ortu iiſdem …ibus, quibus Europa, hoc eſt,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Obio ac Tanai amnibus : à M
die Tanai minore , vulgò *Don*
Deſna & Pſola : ab occaſu B
ſthene & Narva, lineaque i
horum fontes ducta.

Longitudo ſumma inter p
montorium Litanim, vulgò
Oby, & Pſolæ confluentem,
oppidum *Czerkaſsy* implet m
Germ. CCCLXXX. Latitudo i
Corelenberg, oppidum in confin
Finlandiæ, & Obium flumen, ju
oppidum Lepin mill. CCC.

Dividitur in complures Du
tus ac Provincias, quæ plerum
à præcipuis urbibus denomin
tur.

Ducatuum Princeps eſt Moſco
incolis *Moskavv*; cæteri *VVo*
mir, *Moſaisko*, *Tvver*, *Ruſzova*,
ſy, *Novvogord*, id eſt, inferior No
vogardia, *Zeſam*, *VVorotin*, *S*
lensko, *Biela*, *Pleskouvv*, *VV*
Novvogorod, hoc eſt Novogaro
Magna, *Bieleiezero*, *Iaroſlav*
Svviera.

Principatus *Roſtovv*, & *Su*
Provinciæ *VVolska*, *Corella*,
logda, *Vſtiug*, *Dvvina*, *VVia*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ora, Peizora, Condora, Permem, remyſsigorni, Czeremyſsi Lugovvi, rdvva, Kargapola, Meſchora.

RBES MOSCOVIÆ.

Vrbes in hac Regione cunctæ nſtant ligneis ędificijs, ac luto tis; amplę quidem ſunt, ſed qua- n vijs ſæpe latiſſimi campi in- cedant.

Caput imperij eſt *Moskvva*, urbs ra modum atque fidem ma- a ut quæ quadraginta unum & ingenta ędificiorum millia com- ctitur. Arx eſt in ea Magni Du- s, quem incolæ *Czar*, id eſt, nperatorem vocant, domicilium ginti hominum millium capax; nos pręſidij cauſſa Magnus Dux rpetuò alit. Reliquæ urbes ſunt tidem fere, ijſdemque nomini- s, quot ducatus ac Provinciæ. uarum *VVolodimir* caput erat ante nperij. *Vſtiug* celeberrimum to- us Ruſſiæ in mediterraneis em- orium. Maritima emporia ſunt . Nicolai, & S. Michaelis Ar- hangeli oppida, à Belgis, Anglis, & Ger-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

& Germanici Suevicique ni
accolis frequentata. In oppid
Bieleiezero, quod in lacu conditu
bello ingruente, theſauros
gus Dux abſcondit.

Sunt præterea Magni Mo
viæ Ducis imperio ſubjectæ q
dam Tartarorum nationes A
ticæ.

EX
ANGELI ROCHAE
BIBLIOTHECÆ
VATICAN
DE
MOSCOVITARVM
LINGVA.

MOSCOVIA Ruſſiæ, vel
thenorum caput, ſuam per S
thiam longè lateque extendens
tionem, Sclavonicâ utitur ling
externis tamen linguis adeo c
fuſa, vix ut Sclavus & Moſco
ſe invicem intelligant, ſicut S
mundus Liber in reum Moſco
carum commentarijs teſtatur,
pli-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

rima hujus linguæ vocabula
n propria, quam aliena in me-
m affert : ab initio operis de
thenorum peculiari circa litte-
quaſdam pronuntiatione non-
las conſcribit obſervationes:
oſcovitica enim lingua eadem
m Ruſſica vel Ruthenica vel
lavonica videtur eſſe, ut ipſe ait:
n Ruſſi vel Rutheni ijdem qui
oſcovitę ſunt. Antonius autem
ido Lithuanus Alphabetum, quo
oſcouitæ & Lithuani utuntur,
æco non diſſimile, ſed characte-
us aliquot auctius, in Tabula
orographica proponit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

PARS

OLITICA:

In qua

Religione & Sacris; moribus
tem, legibus, ritibus, atque a-
liis vivendi inſtitutis,

TRACTATUS

VARII.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

C. SALLVSTIVS CRISPV[S]

Ad C. CÆSAREM,

EPISTOLA

De REPVB. ordinanda.

SEd mihi ſtudium fuit adol[e]… tulo rempublicam capeſſere … in ea cognoſcenda multam , … namque curam habui : non i[n] … Magiſtratum modo caperem , … multi malis artibus adepti … ſed etiam ut Rempublicam … militiæque, quantumque … viris , opulentiâ poſſet , cog[…] haberem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

RELIGIO
MOSCOVITARVM,
IOANNIS FABRI,

Ad FERDINANDVM *Regem Romanorum, cui à confeſsionibus erat.*

MOSCOVITAE fidem Chriſtianam ſequuntur, quam à ſancto Andrea Apoſtolo fratre Simonis Petri, primum prædicatam affirmant. Ea
oque quæ ſub Conſtantino Ma-
o à CCCXVIII Epiſcopis, in Ni-
urbe Bithyniæ primo Niceno
onſilio concluſa, ac à Baſilio
agno & Sancto Chryſoſtomo
dita & prædicata fuerunt, tam
ncta, tam firma, tam ſincera
e credunt, ut ab illis hacterus
nquam licuerit tranſverſo digito
t ajunt,) recedere cuiquam, ſi-
neque ab Euangelio Chriſti,
quoque modeſtia eſt eorum, ut

quæ à Sanctis Patribus in ſuis c[illegible]
filijs, ſemel ſunt dicisa, nunqu[illegible]
audeat quiſquam ſuæ profeſſion[illegible]
in dubium denuo vocare. Ver[illegible]
ſi qua vel fidei difficultas, vel [illegible]
tus religionis inciderit, univ[illegible]
ad Archiepiſcopum ac reliquos [illegible]
piſcopos, per ipſorum tantu[illegible]
ſpiritum definienda refertur: [illegible]
que quicquam inconſtanti v[illegible]
& inconcordi relinquitur. Sa[illegible]
dotis enim labia cuſtodiunt [illegible]
gem Dei, & Lex ex ore ejus [illegible]
quirenda erit. Habent autẽ Arc[illegible]
piſcopum qui in urbe Moſcovi[illegible]
eo loco ubi ſedem Imperator[illegible]
bet, Cathedram Archiepiſcopal[illegible]
obtinet. Sunt & Epiſcopi qu[illegible]
plures in Novogardia, unus, in[illegible]
& Iſidorus extitit, ſub Eug[illegible]
Pontifice Rom. Cardinalis, [illegible]
Raphaele Volaterrano. In R[illegible]
via alius, alius in Suſtali, [illegible]
in Otiferi, alius in Smolne, [illegible]
in Reſani, Colmum, Volut [illegible]
Protini præficiuntur Epiſcopi, [illegible]
& ſuas habent Diocæſes. Hi [illegible]
dem omnes Epiſcopi, Archi[illegible]
copum velut ſupremum agnoſc[illegible]

Ar-

chiepiſcopus autem ille, ante-
m Patriarcha Conſtantinopo-
nus à Mahometica tyranni-
ſuppreſſus eſſet, ſemper hunc
triarcham ut ſuperiorem reco-
ovit. Huic tamen Romanum
tificem, veluti Petri ſucceſſo-
m præceſſiſſe ſemper ac merito
entur. Neque hodie hujus rei
memor Ruthenorum Impera-
, adhuc pietatis ejuſmodi dili-
ns cuſtos: quotannis enim Con-
ntinopolitano Patriarchæ in
c uſque horam quo vivere &
yptiacæ ſervitutis finem æqua
nte exſpectare poſſit, elemoſy-
m mittere conſuevit. Apud Moſ-
vitas ea lex & ſanctio eſt, ut
esbyteros & omnes quotquot
rici ſunt ſoli ordinent Epiſcopi.
que ulli presbytero unquam
neminem confirmare licet. Hoc
im muneris Epiſcopo ſoli in-
mbere aſſerunt, ut poſteaquam
nctus aqua, adultus fiat, per im-
ſitionem manuum Epiſcopi &
gnaculum crucis, adeptæ fidei
ſtimonium reddat, firmeturque
er unctionem; quæ in fronte fieri
 ſolet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ſolet. Iidem in Cœna Domi
chriſma & oleum celebrant, atq
conficiunt. Cujus dein uſus ſit
Baptizando, confirmando, un
gendo infirmo. Soli ſunt qui in
ſtituunt & deſtituunt presbytero
Neque unquam licet laicis in ipſ
animadvertere, rectè ob ocul
habentes Pauli doctrinam ad T
mothæum, quæ dicit. Accuſatio
nem adverſus presbyterum ne a
miſeris, niſi ſub duobus aut trib
teſtibus. Ita nec ſe unquam Im
perator ipſe de pœnis clericorum
ingerit. hoc Epiſcopalis tantum
eſſe animadverſionis conſtanter a
firmant & prædicant ut eos argu
& caſtiget quos ſibi ſubditos E
vangelicus ordo, ac in ſortem Do
mini vocatio fecerit. Habent
Epiſcopi ſuos vicarios & offici
les, quemadmodum & noſtri q
juriſdictionem in ſubditos exe
cent, & juſtitiam in rebus Eccl
ſiaſticis adminiſtrant. Decim
quemadmodum à Deo decretum
eſt, quoque vivant Epiſcopi: do
manijs utuntur jure conceſſis. vill
ac caſtra poſſident. Reliqua ve
ſace

ſerdotum turba, aliquibus deci-
s, oblationibus, & alijs quam-
ırimis tam vivorum quam mor-
orum aluntur. Pro ijs enim be-
icia habent fundata, quorum
troni ſunt tam ſpirituales, quam
ci. Severiori tamen cura hic a-
ur, quam ſoleat interdum no-
icum, negligentius ſcilicet. Ne-
ni enim facilè aliquod munus
cleſiaſticum commendatur, ne-
e confertur beneficium, niſi
us huic ipſi ſatisfacere poſſe
nprobetur, per ejus rei tamē pe-
os, velut Epiſcopos aut vicarios.
nt Epiſcopis ſuæ familiæ, tum
bilibus, tum alijs conſtitutæ. Hi
tè ſunt Epiſcopi, per quos ſtatq;
litque univerſa Ruthenorum re-
io. Divina ſæpe, quum cum Im-
ratore conveniunt, peragere ſo-
it. Pro inſignibus hujus mune-
, baculis utuntur & mitris. Per-
de atque noſtri ſolent Epiſcopi.
verò abſtinentia eſt, quæ nun-
am ſatis laudari poterit, inſignis
modum & magna, tum Archie-
copi, tum reliquorum Epiſco-
rum, cibi atque potus, nec mi-
 nor

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

nor ferè quam monachis ejus
gionis, quibus ipſa ſolet eſſe re
tiſſima, qui quidem ea lege obl
cti ſunt abſtinentiæ, ut nunq
in perpetuum carnibus veſci lic
Non procul ab urbe Moſco
monaſterium eſt ampliſſimum
quo trecenti fratres, perpetuò
rè ſub regula magni Baſilij
gunt. in quo etiam ſepulchru
ſancti Sergij abbatis, quod ab
teris è longiſſimis etiam agris
quentatur. Multis enim mira
celebre factum eſt, Chriſtiano
admiratione non parum dignis
quibus vel unicum in medi
prolatum ſufficiet, omnium
ſtriſſimum, quod paucos ant
nos illic contigit, duobus c
quidem viſus donatus eſt. C
enim Abbas ille viveret, tant
tæ ſanctitate extitit, ut faci
bi perſuaſerint, atque credan
multa ipſum precibus ſuis
Deum poſſe efficere atque c
qui mortalibus. Ideoque m
mentum ejus, crebro mira c
devotione accedunt honoran
univerſi enim tum monachi t

gines Veſtales, quotquot ſunt in
naſterijs, unicæ regulæ unique
itui obnoxij, nigro ſcilicet,
uæ adeò religioſe vivunt, ut non
rentur ſolùm, verùm etiam
mmo honore eos proſequantur.
que ipſis tam vilis ratio voti
betur velut hodie nobiſcum. Ve-
m cum quis ingreſſus fuerit mo-
terium, nunquam in perpetuum
oquo modo, quave indulgen-
ei licebit exire, aut aliquo vo-
n irritum facere. Vota verò
a ſunt quæ exhibent ceu noſtri.
edientiæ ſcilicet, paupertatis, &
titatis. Quæ ſi quis prætergreſ-
, è monaſterio qui proſilijt de-
henditur, perpetuo carcere in
enā tanti ſceleris clauditur. Tan-
eſt votorum ſanctitas; ut et-
n quamvis multa apud Ruthe-
s Archiepiſcopi & Epiſcopo-
n authoritas ſit; in his tamen
s minimè quicquam conceſſum
. Quod vovendum & redden-
m Domino, utriuſque teſtamen-
ſcriptura edoceat, imò ipſa ve-
as requirat. Caſtitatis ita-
e adeo ratio haberi ſolet, ut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

nunquam monachis uxores du-
re, neque monialibus nubere
ceat. Ita enim a tota Eccl
prohibentur. Is autem, qui v
ginem bonæ famæ duxit in
cerdotem ordinatur, in monach
tamen nunquam recipitur. Epiſ
pus autem vel Sacerdos, poſte
quam cælebs in ſortem Dom
vocatus atque conſcriptus fue
conjugio non copulatur, ſed p
petuæ caſtitati adſtringitur. Q
ſi quis cōcubinatus crimē admiſ
(quod tamen apud Ruthenos
tium eſt rariſſimum) acerrima p
ab Epiſcopo affligitur, ſuoque
beneficio privatur. Cumque u
ſemel mortua fuerit, quam pri
duxit, in perpetuum quoque al
in uxorem nunquam ducit. N
biga num namque, at unius ux
virum Epiſcopum inſtituit
lus. Et quod pietati colophon
adferre videtur devotioniſq; ſpi
tum augere ut cum Sacerdos
vina celebraturus eſt, in conju
conſtitutus, maximeque in M
celebranda obſervari ſolet, mi
me fas eſſe putant præcedenti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

-, cum uxore dormire: pericu-
n enim illic eſſe verentur, ſi
cum peccato id fiat. Ideo
oque pro pleniori reverentia no-
ſequenti ab uxoribus quoq; ab-
nent. Ea eſt in his quidem eo-
n pietas, & ea eſt in his re-
rentia, is cultus, hæc ſpiritus
ſuaſio. Videant igitur nunc no-
quam pollutis manibus jam ſa-
ſanctum myſterium, pignus
nnis redemptionis noſtræ tracta-
oleant. Moveret optarem vel
icum Davidis exemplum, qui
n extremo jam ferè jejunio la-
raret, non tamen propoſitio-
panes ab Abimelech obtinuiſ-
, niſi ipſe & ſervi ejus ab heri
nudiuſtertius ab uxoribus aut
s mundi fuiſſent. Cur igitur
n mundiciei ille quoque ſtude-
magis, qui vaſa Domini, imo
um Dominum adminiſtraturus
& manibus contrectaturus? Eſt
aliud officium ſacerdotum præ-
uum, ut Evangelium Chriſti
pulo annuntient, ſalutem ſci-
et & pacem: id quod fieri con-
vit ubique omnibus diebus do-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

minicis, feſtis quoque divæ vir-
ginis Mariæ: Apoſtolorum item
& quorundam Confeſſorum mar-
tyrumque. Verbum autem Domi-
ni pari devotione & prædicatione
auditur. Magna quoque eſt ſumma
reverentia virginis Mariæ, cujus
quidem orationibus, veluti Chri-
ſti mater pro interceſſione erga
Filium rogatur. Enim ea [...]
tur, cùm Theotocos ſit, quæ
nobis in terris, plurima poſſit
lio conſequi. Feſta itaque ejus
nuntiationis, Purificationis, Na-
tivitatis, Aſſumptionis, & [...]
quot deniq; inciderint, jejuni[...]
dictis, orationibus, miſſis, t[...]
lectis tum decantatis celebrar[...]
communi ritu Eccleſiæ ſolent[...]
corum: quemadmodum & [...]
anni ſpatio, excepto quadra[...]
mali tempore, quando S. G[...]
gij miſſam Theologi celebrare m[...]
ſueverunt. Eſt autem utra[...]
miſſa ter prolixior, quam ſit ea[...]
apud Latinos communis habe[...]
Devotis quidem mentibus, [...]
dunt illam populi audituri, [...]
quam participes futuri ejus. [...]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

autem hoc differre illorum
iſſa à noſtra, quod Moſcovitæ
pane fermentato, Græcorum
ore conficiant. Calici item tan-
n aquæ quantum vini rubri miſ-
nt: quam aquam & calidam eſſe
lunt, quod ex latere Domini
n ſine myſterio magno, proflu-
rit ſanguis & aqua, quam
lidam fuiſſe credere fas eſt: alio-
i enim miraculum vix cenſeri
ſſet. Hocque Sacramentum
rporis & ſanguinis à ſolo Sacer-
te conſecratur, qui veluti no-
i ferè, ſtola alba indutus, tota
ente ad Deum elevata, id effi-
re conatur myſterium, quod pro
fficienti pignore omnium pro-
iſſionum ſuarum Chriſtus, in ul-
ma Cœna reliquit, quemadmo-
um univerſus orbis fatetur. Epi-
olam item & Euangelium æque
Miſſis habent. At lecto Euan-
elio, non mox Nicenum illud
ymbolum, ſed poſt angelicum
ntum, qui Sanctus appellatur,
timum fides Nicena decantari ſo-
t, cumque dominicæ orationis
nis factus fuerit, mox antiphona
de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

de Beata virgine Maria ſeq
Conſecratio itaque ab ipſis
fit à Chriſto probatis ,
(*falsò*) vim conceſſam cred
prolatis ipſis à Sacerdote,
creatura creatori ſuo cedat, il
quaſi neceſſarium eſſe. Du
ro ſic conficitur , ecce panis
magnitudinis hordeaceus ap
tur, in cujus medio hoſtia eſt
crucifixi forma , perinde ut
nos , impreſſa cernitur , qu
benedictionis in corpus C
converſam, Sacerdos ſibi ſum
manducat, reliquum vero pan
fruſtra diviſum petentibus d
buit : quem ſinguli non ut c
Chriſti , ſed veluti benedict
aliquem , & quodammodo
ctum panem , cum ſumma d
tione ſuſcipiunt. Solent itaq
Miſſas celebrare de Trinitate
beata virgine, deque alijs Sa
Et quoniam illis proculdubio
gatorii opinio eſt, aſſiduè pro
functis orant, Miſſis ſubven
In qua quidem re tanta illor
eſt *ſuperſtit.* ut plerique bin
mortuis anniverſaria , ut voc
ag

it. Alterum, quod fatali quo
tuus eſt, die agitur. Alterum
m, quo ab Eccleſia inſtitutum,
ti illius, cujus nomen habuit,
rium feſtum celebratur. Ad
fiunt frequentes oblationes &
loſynæ Chriſtianorum. Sed
iuſcule, quam par eſt, videor
nſtituto meo deceſſiſſe, &
Religionem itaque Moſcovi-
m, & ea, quæ illam propius
enitius ſpectant, redire jam
eſt animus. Hæc igitur
brevius dicta, quam vel par ſit
myſterio Euchariſtiæ qui-
Sacramentum quantum ipſis
u eſt, populo adminiſtrari ſo-
tempore quo Chriſtus ipſe
tuit: & dein ſequuta Eccle-
paſcali ſcilicet. alia tamen
forſan, quam Romana Eccle-
aciat atque decreverit. Baptiſ-
n pro Sacramento primo adeo-
præcipuo ducunt. Quapro-
hoc ſi quiſquam neglexerit de-
itque, mortis pœna affligitur.
izant itaque pueros, In no-
e Patris, Filij & Spiritus San-
Huic muneri fungendo quæ-
cunq;

cunque neceſſitas inciderit,
hominum ſufficere putatur n
cerdos extiterit. Prius vero
Baptiſmus adminiſtretur, o
nes fiunt frequentes ac dev
ſacerdote, à parentibus, à patr
à proximis, ab amicis, & qu
que deniq; adſunt, quo Deus
Max. ſeſe è cœlo per plenitu
gratiæ ſuæ puero, per unive
vitę ſuę curriculum aſſiſtere
tur. Quibus certe precib
Deum fuſis, in Eccleſia, ad
peragendum illic Baptiſteriu
dinatum eſt, aut tempore b
moleſtiam frigoris fugiente
loco ſecretiori puer Baptiza
let. In cujus rei teſtimoniu
hibentur patrimi, pro more
noſtro quibus ex pollicitis i
bit, ut hujus Baptiſmi me
eſſe velint, ut puerum olim
ætas patitur aut expoſtular
fide erudire non negligāt, ut
pro tanta gratia laudent, ac
ut donum hoc diviniſſimu
datum, indies augere dig
Prælectis itaque orationibus,
etiam exorciſmis, cum pue

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

bus naturæ viribus apparet,
otus immergitur, alioquin a-
ingitur, raro tamen, conſper-
enim minus ſufficiens judica-
Oleo & chriſmate interim
que appoſitis fronti & ſcapu-
Sal vero quod à noſtris adhi-
r, & lutum ex ſaliva , & pul-
, non admodum receptum eſt
covitis. Abrenuntiationẽ ve-
inam, fidei quoque confeſſio-
trinam in uſu retinent. Inter-
ti dein per nos quantum ipſi
umciſioni tribuerent, num &
in uſu haberent. Procul quidem
s abeſſe reſponderunt, ut vel
illam veteris & aboliti Iudaiſ-
bſervent, imo in deteſtatio-
illius nec quiſquam Iudæorũ
niverſum Ruthenorum Impe-
n admittitur, etiam ſi multis
ibus aureorum hoc conſequi
umeret. Cum vero jam adul-
eſt puer, & perfectam ætatem
equutus, ita ut ſuæ fidei Chri-
ię teſtimonia reddere poſsit, ad
copum ducitur, ut confirma-
is hujusmodi fidei Sacramen-
recipiat, quod & Chriſmate in
fron-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

fronte per ſignum crucis confi
Adminiſtratio vero hujuſmo
cramenti, nulli conceſſa niſi
copis: quo conjecturare lice
argumenti loco haberi, qu
quidem omnem religionem
per manus traditam habent
poſtolis, impoſitionem illa
nuum vel in confirmatione,
ordine ſacro, ſoli Epiſcopo
tam eſſe, ſicque hactenus
menta omnia tenuerunt,
perpetua obſervatione cuſto
eſt. De matrimonio ſi qua
da ſunt: hoc certum eſſe affi
runt, conſanguinitatis ſimul
affinitatis, multum curæ ac
tudinis eſſe ipſis, neque unqu
facilè negligi, adeo quoque
unquam in quarto gradu rep
ſit, qui contraxerit, neque
tum, verum perpetuo illicit
Hoc enim à ſanctis patribus
tum ſemel, nunquam irritu
cere conantur. Et quod plu
illud quicquid eſt cognationis
in Baptiſmate, & confirmati
contrahunt patrimi, in unive
æque obſervare ſolent atqu

æ Romanæ decretis cautum.
Quod ſi in his decernendis
certatio oborta fuerit, lis om-
Epiſcoporum arbitrio dirimi-
ita tamen, ut nequaquam in-
gentia cauſam leniorem fece-
, quo nulla fraus fiat omnino
ſtitutionibus. Adulterij abo-
natio fortaſſis major illis quam
bis exiſtit. Illud enim ſumma
cratione deteſtari & perſequi
ent. Lex eſt etiam firma, ut
amdiu vixerit, ſimul alteri nu-
e uxor non poſſit. At hoc de-
cto primum etiam lege libera-
, alioquin individua conſuetu-
e vitæ cum marito commoran-
m eſt. Sacri ordines quoque a-
d ipſos ſuis quibuſdam obſecra-
nibus & cæremonijs Sacerdoti-
s conferuntur. Neque illis cla-
m poteſtas tradita creditur, niſi
imitationem Chriſti in aures il-
um dicatur, Accipite Spiritum
nctum, quorum remiſeritis pec-
a, remittuntur eis. Hujuſmodi
te Euangelij forma à Chriſto
bis præſcripta, omni huic qui ab
iſcopo vocatus ordinatuſque

in Presbyterum fuerit, autho
tribuitur, qua vel à peccatis ſo
re, vel ijs ipſis obnoxios ſiner
teſt. Sacerdotali enim hoc m
ſterio, Moſcovitæ ad pœniten
utuntur. Quiſquis namque ad
vectiorem ætatem, atque ean
nerit, quæ ingenij ſui in v
uti poteſt, ac diſcernere inte
num & malum, rectum & prav
lepram & non lepram, per co
tionem ſeſe peccaſſe agnov
Spiritus contribulati ſacrifi
reddens, mox ad pedes Sacer
procidit, & in aurem illi, ſc
omnia admiſſa ſigillatim, quan
memoria recolligere poteſt, e
dine cum planctu aut gemitu
clarat, à quo poſtea benefici
abſolutionis accipit. Hui
conficiundæ, tempus quoqu
bent conſtitutum: quotanni
nim Paſchæ feſto pro eccleſia
ordinatione facere cogũtur, pl
tamen devotiores, ad celebri
feſtivitates exhomologeſin au
larem facere non negligunt.
quis conſtituto tempore Paſc
neglexerit, Anathema eſſe

nibus, abominaturque ipſe ab
nium converſatione, adeoque
Eccleſiæ ingreſſu coercetur.
nfeſſus itaque, quo digne parti-
s fieri poſſit tanti myſterij cor-
is & ſanguinis Domini, prius
aliquot dies corpus affligat o-
tet, & in ſervitutem uſque re-
at carnem ſuam, reliquoſque
nitentiæ fructus dignos in teſti-
nium afflictæ conſcientiæ per-
t. Proin jejunium illud quadra-
imale à Chriſto & Apoſtolis no-
inſtitutum prorſus affirmant,
quidem tempore, quoniam
nium procreantium, Veneri
mmodiſſimum eſt, atque pruri-
acerbiſſimos, animantium cun-
rum, non eſt, quod plus provo-
, opus eſt ſummè ut veteris il-
s Adæ inſultus perdomemus
nis abſtinentia, quæ certè abſti-
ntia, apud hos quidem ſeptem
domadis ſumma diligentia per-
itur, adeo ut hoc tempore in
petuum nulli ſuorum hominum
nibus, ovis, caſeo, & butyro
ci liceat. Præter hoc etiam à
cima die Novembris, ad feſtum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

uſque Nativitatis ſalvatoris
Ieſu Chriſti, jejunant; hab
alias hebdomadas continuas
bus jejunant, ut in Iunio
ſtum Petri & Pauli. Aliquot
Hebdomadas in Auguſto ad
Aſſumptionis Marię, tum die
neris per univerſum annum
dam & Mercurij. Votum
fecerant octo ex peregrinis
qui cum tua Serenitate fu
ut ſingulis hebdomadis tres
eſu carnium abſtinerent, Lu
licet, Mercurij & Veneris, iq
Divina gratia hactenus obſe
aiebat interpres. Tanta eſt a
illis harum conſtitutionum
vantia, ut quocunque jejun
culum eſſet, aliquem carnib
ci aut ovis. Narrabant in
quoque, ex ſuis inveniri, q
jejunia perſolvunt, nihil q
quam viſum ſit vita fungi,
piſces ipſos ederent. Inven
lios qui jejunio ſtatutis dieb
que vinum, neque quicqua
potuum bibant. Quare au
moti, ut mente, ἐνθου
correpti, diſtituti videremu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

odum iniquam eſſe noſtrorum
ſtianorum cum illis, in rebus
Chriſti religionem concernen-
s, comparationem apparebat.
magis unquam quicquam ani-
noſtris tenacius inhæſit, quod
qui nobis ipſis multum perſua-
us de arbore fidei noſtræ, fru-
quidem deteriores illis eſſe
tingat. Tuentur & alios pœni-
iæ gradus, quibus Deum no-
reconciliari credunt. Ex qui-
& potiſſimus eſt Oratio, in
frequentanda non facilè ſimi-
eperiri cenſeo. Omni namque
culo cuncti eorum, toto cor-
in pulverem ipſum proſtrati,
ixas orationes, & quotidia-
ad Deum fundunt, & ferè abſ-
omni temporis intercapedine
ant precibus. Quarum primum
um obtinet oratio dominica,
cum Archangelo Gabriele,
virgo ſalutatur. Dicunt & fi-
profeſſionem ſymbolo, quod
ſtolorum eſſe à veteribus per-
i ſumus: & nullus eorum eſt,
non ſingulis diebus litaniam
olvat. Qui vero ditiores ſunt,

 è quo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

è quorum facultatibus eſt ma
pro iis ſumptus poſſe facere
thenicis literis imbuti, libros
tionum ſibi comparant, earum
lum tum quæ ab Eccleſia rec
ſunt, cujuſmodi apud Orator
dimus. Sacrarum imagin
vero non tam levis cura,
contemptus apud Moſcovit
gere conſuevit: verum ut m
menta, quò nec unquam i
mores beneficiorum Dei fieri
tingat, pre oculis habent. Fre
tes conveniunt in Eccleſijs q
ipſi magnis ſumptibus extru
Orationis domos ex Euar
vocitantes, quaſque imagi
variis Crucifixi, divæ virgini
poſtolorum, & aliorum qu
dam ornant, id quod licere ſ
moribus vetuſtiſſimorum Chri
norum prædicant. Neque ta
cilè ipſos movet, quod apud
cos Conſtantinopoli ante ſe
gentos annos extiterunt, qui
gines idololatris convenire d
runt, neque fas eſſe, ut cum
Chriſtianis reperiantur. Qui

ſa-

-nda dein' Nicena ſynodo dam-
feruntur, quotquot pertinaci
-no hanc ſententiam ſunt tutati.
-que eſt ut vel unum aut alte-
-, qui his ut monumentis uti-
adorare, facilè reperiri queas.
-oniam nemo eſt qui vel igno-
à lege prohibitum eſſe ne vene-
-ur lapides. E contra etiam
-ibi ſcripturę locus eſt, quo non
liceat ijs monumentis, qui ve-
Imo & in convivijs illi ob o-
-os ponere conſueverunt monu-
-nta hujuſmodi, ut in perpetuum
-mo obverſentur, quæ præſtitit
-is Deus, atque facilius recor-
-tur univerſæ vitæ noſtræ exem-
Chriſti. At quod è cæremonijs
communem habent nobiſcum
-m, in ſacris candelarum. quo-
-m cera opulentiſſimi ſunt, fru-
-us vero terræ, & ijs omni-
, quæ ex ſubſtantia ſunt ali-
-us, venerandum ducunt Deum;
-e candelæ tunc potiſſimum
-enduntur, quando in Eccle-
ſacra, Miſſa à Sacedote con-
-ctatur. In organa vero illa Pi-

 pinia-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

piniana, quæ tamen nobis
Græcia ſunt miſſa, nullos
ſumptus faciunt neque
uſi.

Neque illud quidem
quam reliqua quę egregiè
loco habendum erit, quo
mum commendatos haben
res, quibus quiſque pro ſu
tate, atque quantum E
pietas conſulit, exponit ele
nas, veſtit, potat, paſcit,
colligit, & reliqua agit huj
quibus Filios Dei in vita
re poteſt. Conſtituunt ad
regrinationes, ad præſcri
dam ac ſancta loca; quam r
lubens prætereo. Is quo
morbo aliquo prægravatus
juſmodi in extremum mo
riculum ducere videtur,
lum auriculari confeſſione
cata enumerare ſolet: ve
hoc etiam, ut fidem ſuam
in Chriſtum, qui hoc mo
mento reliquit ſe remi
noxam, Sacramento Eu
providetur. Extremam i
ctionem minime negligit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ægrotante frequentes fiunt ora-
nes, atque litania res agitur.
que tandem exacta exhomo-
geſi, pro rituque communi il-
um omnibus perpetratis,
nfeſſus ille à Sacerdote abſolvi-
r. Septem (*ſed falſa*) Sacra-
nta habent, velut ea quæ ſic e
ani fraude promiſſionum ſuarum
m qui pro Chriſtiana pietate
is utitur, participem, ac compo-
n faciunt. Præcepta item decem
dem authoritate tenent, qua
oſi primo tradita ſunt, quaſi
nquam intermoritura, certi per
rbum ejus, quod venerit ut im-
eret legem, minimè ut ſolveret.
dulgentias ab Archiepiſcopo &
iſcopis accipiunt, magis tamen
tè forſitan ab ipſis agitur in ea
, quam à noſtris. Impiiſſimum
im eſſe dicunt, ut quæ ipſi gra-
acceperint ſibi magnis ſumpti-
us redimenda eſſent. Neque fas
t ulli Epiſcopo dare poteſtatem
ſcendi carnibus. Matthæus,
arcus, Lucas, Iohannes, Epi-
olæ Pauli, & reliquæ à nobis re-
ptæ cum Apocalypſi, inter cano-

nicas novi Teſtamenti ſcrip
recenſentur. De canonicis
veteris Teſtamenti idem aſſ
quod decrevit Eccleſia Cath
Pontificem Rom. ut Chriſti
rium & ſucceſſorem Petri a
cunt. Propterea S. Clemen
Leonis, & divi Gregorij feſta
Moſcovitas celebrari conſ
runt. Quod autem ab eo vel
poſtatæ ac ſchiſmatici dam
hoc ſe judicio juſti judici
committere, dicebant. Sæ
me certe tentatum eſt eo
ſuaderi, quo ad occidentale
cleſiam redirent. Quæ tame
rint, quæ infelicius homini fr
ta ſint, fortè plus profuerit
cere quam commemorand
ſcandalum infirmioribus pra
vel odium quorundam in me
trahere. Diſſentiunt à nob
Sacramenti conſecratione ali
tulum, ac fractione panis,
tum Sanctum à ſolo Patre
Filio procedere perinde atque
ci tuentur. Quamquam vero
apud Græcos pleriq; qui pur
rium negāt, & alij qui purgato

turis probare conentur. In
tamen ſe nõ facilè ſciſſurã pati
nant, quin id ipſum firmiter
Romana Eccleſia teneant.
as noſtras animo promptiſſimo
unt neque aliud magis crucia-
unt, quam quod à quibuſdam
alieni à fide vitentur, quan-
omnia fere noſtra ſacra cum
o obſervent. Feſta item qua-
ſolennia celebrant. Natalis
et Domini, Paſchæ, & Pen-
ſtes, atque diei quo Mater
nini aſſumpta eſt in cœlum.
no loco habent Apoſtolos,
ipuè tamen Sanctum Nico-
, quem celebrant, honorant
e invocant. Diem Palmarum
mitationem Eccleſiæ Rom.
rant, palmas & olivas, atque
quas hujuſmodi arbores bene-
ntes. Hancque benedictionem
urarum, non ſolum ab Eccle-
iè receptam, ſed & ſacris lite-
s rectè fundatam probant. Ex
a enim quę eſt in Numeris Cap.
nto & decimonono aperte
ſtratur, quid execrationes poſ-
. Et è Paulo ad Timotheum,
ſancti-

ſanctificari creaturam per
(*errat Auth.*) notiſſimum e
nibus. Apud ipſos deniqu
verba incantari ſerpentes
verba ejici dæmones, & l
obſeſſos commune ſit. Pe
nium enim & orationem
Dæmonium Chriſtus poſt
ptum reliquit. Signum cru
imaginem crucifixi, etiam
hoſtes pugnaturi ſecũ defer
de triumphare (*ſuperſtitioſe*)
rantes. Sanctos vere pro n
pud Deum intercedere poſ
dunt, ac quod ſedulo facia
rant, quorum etiam vota f
exaudiri autumant. Quare
invocant & venerantur. Eo
que qui publice peccant, e
municatione perſequuntur,
eorum lingua *obſcha* vocant,
ſi quis incurrit; è commun
nium conſortio, & converſ
Eccleſiaſtica ejicitur. Vnic
quod à nobis ſane probari n
teſt; & à noſtris inſtitutis a
ſimum, quod pueris vix du
annos natis, Euchariſtiæ
mentum præbent: in pane quo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

entato cõficiunt, & ex coclea-
nem vino intritum pro cor-
& ſanguine populo miniſtrant.
ant itaque mores Moſcovita-
, hæc religio, illa pietas, Se-
ſime princeps, quæ in univer-
inclita tua in rebus Divinis
urandis ſedulitas ignorare om-
noluit, ideoque juſſu tuo hęc
e illorum hominum perquiſita
. Data Tubingæ XVIII. Sep-
bris, Anni M. D. XXV.

EXANDER GVA-
GNINVS VERONENSIS,
es Auratus, peditumque
æfectus. In deſcriptione
Sarmatię Europeæ.

Religione Moſcovitarum omnium-que Ruthenorum.

Vtheni omnes poſtquam ſemel
fidem Chriſtianam Græcorum
ritu anno reſtitutæ per Chri-
n ſalutis 942. ſuſceperunt ſub
Olha

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Olha Duciſſa & Volodimi
ejus Monarcha Ruſſiæ, in
hunc uſque diem unanimi
titerque perſeverant Quam
dam proceres Ruſſiæ Polon
ſubjectæ doctrinam Luther
& Zuinglianam ſequantur,
gus omne majorque pars
tum & nobilium fidem an
Græcorum ritu ſuſceptam
retinent. Sic quoque omn
nes Ruſſiæ, quæ alba dicitu
corum Principi ſubjectæ
ſtianæ fidei, quam à Græci
perunt veſtigijs firmiter u
terque inſiſtunt. Vnus au
tius Ruſſiæ Metropolitanu
erat tam Moſcorum, Litua
que Ducibus, Regique Polo
tributarius, qui ſedem ſua
in Kiovia Ruſſię Lituanor
tropoli civitate retinebat;
in Volodimiriam, poſt
Moſcoviam tranſlata eſt.
autem Metropolitanus M
ſeptimo unoquoque anno
Lituanis ſubjacentem ca
gendarum pecuniarum
ablataque magna pecuniar

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

diſcederet: Vitoldus magnus
aniæ Dux, re conſiderata, pro-
ijs ſuis, ne theſauris exhauri-
ur, conſulere volens, Epiſco-
bbatibuſque Rufsiæ convoca-
judicio eorum Metropoli-
n ſua Ruſsia elegit, qui ſe-
ſuam Vilnæ (quæ eſt Litua-
netropolis) habet in Baſilica
Virginis, quæ Ruthenis Prec-
, id eſt, caſtiſsima dicitur. Hic
n metropolita raro Vilnæ
moratur. Eſt vero Epiſcopus
enſis præcipuus ſecundum or-
n Eccleſiæ Romanæ. Ipſa e-
Vilna Romanum ritum ſequi-
ſed media pars Ruthenorum
incolit plureſque Eccleſiæ in
uthenicæ, quã Romanæ con-
antur. Porro omnes Metro-
æ Ruthenorum à Patriarcha
ſtantinopolitano authoritatem
habent, & primo omnium
coporum, Abbatum & totius
nis ſpiritualis judicio, conſen-
Metropolita eligebatur, ſed nũc
authoritatem magnus Dux
covitarum ſibi adſcivit, ſuo-
judicio Metropolitam in
Moſco-

Môſcovia conſtituit.

A ſancto Andrea Apoſto...
theni ſe fidem Chriſtianam...
piſſe jactant, adhuc ante ...
& Volodimirum, quem ex ...
per Pontum Euxinum ad o...
ryſthenis fluvii, gentiliter ...
dicti, appuliſſe annales co...
ſtantur, & inde ad Kiovia...
temporis metropolim Ruſs...
verſo fluvio perveniſſe, a...
omnem terram Ruſsiæ ...
xiſſe, & baptizaſſe, ſignum...
olim eum illic conſtituiſſ...
Kiovia tandem aiunt eum...
tes Boryſthenis *Dnepris*...
perveniſſe. Indeque ...
vogrodiam magnam dei...
mare Germanicum Roman...
navigaſſe. Poſtremo in Pel...
ſo Græciæ, ſub Ago hujus ...
Rege, propter Chriſtum ...
xum fuiſſe. Archiepiſcopi ...
Imperio Moſcorum duo ...
nus in Novogardia magna...
bet prærogativam infulam...
bicornem, noſtrorum Epiſc...
more, geſtandi. Secundus...
Kovia. Epiſcopi ſunt mult...

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Permiæ, Suſdaliæ, Tvverenſis,
umniæ, Cernigoviæ, Rheſa-
is, Pleskovienſis, &c. Veſtes
um ſunt ſicut aliorum Mona-
tum nigræ, niſi quod aliquan-
ſericas ferant, & præſertim
ium nigrum, quod habet à pe-
e tres fimbrias albas, ad ſimi-
dinem rivuli fluentis inflexas,
d ſignificat ex cordibus eorum
los doctrinæ, fidei, & bonorum
uplorum ſcatere. Metropoli-
utem, Archiepiſcopi, & Epiſ-
i, Abbates, Monachi carnibus
petuo abſtinent. Proventus ne-
arios ex prædiis, & aliis extra-
nariis accidentibus & benefi-
habent. Arces vero vel civita-
& omnes adminiſtrationes ſe-
res, eis ademptæ ſunt. Sed
tropolita Ruſsiæ, Polono Regi
ectæ, & alii Epiſcopi villas
tateſque poſſident.

bbates qui *Igonomei*, Priores,
Archimandritæ dicuntur, &
nes Monachi duriſſimas, mo-
ſiſsimaſque leges & regulas prę-
ptas habent; nullo ſolatii gene-
recreari eis conceditur. Omnes

non ſolum Principis, ſed cæ
rum nobilium mandatis pa
Plures eorum ex Monaſteri
hæremum ſe conferunt, ibi
in arctis tuguriolis, aut ſoli
cum ſociis manent, victum d
dicibus arborum, & variis
herbis acquirunt.

In ſacerdotij gradus hi tan
promoventur, qui diu apu
cleſias ſervierunt, In Diacon
autem nemo conſecratur, niſi
rem habuerit, unde interd
matrimonio copulantur, & in
conatum conſecrantur. Præ
qui virgini ſtuprum aliquand
tulerit, aut uxorem ſuam
concubitu viciatam animad
rit, in Diaconatum non o
tur. Mortua uxore ſacerdos
cris prorſus ſuſpenditur, niſi
naſterium ingreſſus juxta re
vivat, officiis etiam Divinis
gendis ſi caſtè viduus vixerit
miniſter cum cæteris Eccleſi
niſtris choro intereſſe poteſt
autem viduus Sacerdos alia
orem, (quod eis liberum eſt
nerit, is munere ſacerdot

r, nihilque commune cum
o habet. Nullus ſacerdotum
nachorumve, horas canonicas
t niſi habeat imaginem alicujus
præſentem, quam etiam ne-
niſi cum magna veneratione
agit. Qui autem eam in publi-
profert manu eam in altum
llit, quam omnes prætereun-
cruce ſe ſignantes inclinando
mum venerantur. Libros E-
gelij maxima veneratione pro-
untur, neque eos manibus
unt, niſi prius caput multo-
inclinando, cruce ſe munie-
Omnes ſacerdotes ex con-
tione quadam certa ſuſten-
ur. Aſſignantur etiam eis do-
culæ cum agris & pratis, unde
m ſuis vel famulorum mani-
more agricolarum acquirunt.
cerdotes Romanos confun-
, qui cælibem vitam ducere
uramento obſtringunt, cum
a Synodus, quæ fuit in Gan-
cribat in quarto Canone, qui
it ſacerdotem ſecundum Le-
uxorem habentem, dicens
l non liceat de manibus ejus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Sacramentum ſumere, Anath
ſit. id eadem Synodus dicit;
nis Sacerdos & Diaconus
priam uxorem dimittens Sace
tio privetur.

Habitu haud diſſimili à ſecu
bus veſtiuntur, ſolummodo pi
lum nigrum rotundum, quo
ram tegunt, geſtant. Coman
brachia protenſam nutriunt,
nes baculos *Poſoch* dictos, qu
innituntur, cum manubriis in
vatis geſtant.

Rutheni ſecundum Cale
rium ſuum, plurima feſta D
rum non his diebus, quibus Ro
ni celebrant. Trinitatis feſtum
lebrant feria ſecunda Penteco
in octava autem Pentecoſtes
ſtum omnium ſanctorum ob
Feſtum vero corporis Chriſti
re Romanæ Eccleſiæ non ven
tur. Viri præſtantiores perac
cris, ebrietate & commeſſati
bus, feſtos dies conſumunt.
artificeſque Divinis peragendi
tereſſe ſolẽt, quibus peractis la
bus domeſticis, cæteriſque
tiis incumbunt, dicentes feri

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

labore abſtinere dominorum
.
Nicolaum ſanctum inter cæteros
os præcipuè venerantur, eum-
Divino ferè cultu proſequun-
, Templaque præcipua nomini
s dicata erigunt, de cujus plu-
is miraculis frequenter prædi-
t.
Habent etiam in Catalogo ſan-
rum Romanos quoſdam Ponti-
s, quos inter ſanctos veneran-
Cæteros vero, qui poſt eorum
ma fuerunt (quando à Ro-
nis diſiuncti ſunt) execrantur,
ro hæreticis graviſſimis eos ha-
t, atque ſciſmaticos appel-
t.
In ſeptimo enim generali Con-
o, quod ſub Adriano Papa ce-
atum eſt, concluſum eſſe di-
t, ut ea quæ in præcedentibus
odis conſtituta concluſaq; fue-
t, in poſterum ſolida rata, ac-
taq; & perpetua teneantur: nec
hac cuiquam ſub gravi Anathe-
is pœna aliud Concilium ce-
are, aut accedere licere. In his
em ſeptem Conciliis, hos Pon-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

tifices Romanos fuiſſe i
quidem ferunt, quos Ruthe
ter ſanctos colunt & venera
ſu's in ſacris. Ideo quod ſe
ſentirent, in prima Synodo
pam Sylveſtrum, in ſecund
maſum, in tertia Celeſtinum
quarta Leonem, in quinta
lium, in ſexta Orphanium in
ma Adrianum: omniaque
lia & Synodos, poſt has ſe
prædictas Synodos celebrat
ledicta, perverſa, & hæreſi
ter depravata, eſſe dicunt
quidem Metropolitanus
Iſidorus nomine, qui ſede
in Kiovia retinebat, is ad
lium Florentinum, quod c
tum eſt ſub Eugenio Papa,
rat, ubi Eccleſias Rutheni
jectis Græcorum ritibus, cu
mana Eccleſia univerat. Tan
Ruſſiam reverſus cum pro
ſuum, & rem jam concluſ
thenis proponeret, illos
verbo Dei ad unitatem c
diam fidei inſtrueret captus
buſq; bonis ſpoliatus, in c
conjectus eſt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Doctores quorum dogmata Ruſni ſequuntur ſunt hi, Baſilius
agnus, Gregorius Nazianzenus,
Iohannes Chriſoſtomus, quem
Zloto uſti, id eſt, aureum os
bentem appellant. Gregorij et-
n Pontificis Romani libros, de
oralibus ſcriptos habent.

Sacrum ſive miſſa Sclavonica
gua apud illos peragitur, inter-
xtis etiam aliquando cantioni-
; Græcis: Epiſtola & Euange-
m, quo magis à populo perci-
ntur, extra chorum in medio
cleſiæ aſtanti populo clara voce
itantur. Concionatoribus ca-
it, ſatis enim eſſe putant ſacris
erfuiſſe, ac Euangelii Epiſtola-
mq; verba, quæ vernacula lingua
itat ſacrificulus audiviſſe, con-
onarique in ſuis Eccleſiis obſti-
iſſime prohibent, dicunt enim
hoc modo varias hæreſes & di-
rſas de fide opiniones effugere,
æ ex concionibus & ſubtilibus
gumentis ſophiſticiſque quæſtio-
bus oriuntur.

Panem ad ſacrificandum hoc mo-
ſacrificant, unus eorum præ-

 para-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

paratum panem ad ſacrifican
in patera ſuper capite, per ma
rem portam de ſacrario eg
portat, alter vero coopertum
cem vino repletum: cæteri
conis vel ſacerdotibus im
ſanctorum, Petri, Pauli, N
vel Michaelis archangeli,
populi circumſtantis acclam
& veneratione præferunt; q
ex circūſtantibus acclamant
ri oratione, Domine miſerer
fronte terram gentili more
tiunt, quidam ſe ſigno cruc
quentius caput inclinantes
niunt, varia denique venerat
ac cultu circumlata ſigna ve
tur. Poſtea finito circuitu p
diam chori portam Sacerdo
ſacrarium etiam ingrediuntu
crumque peragunt. Quotie
ſigno crucis muniunt, id ma
xtra ſic faciunt ut fronte
mum, deinde pectus, mox de
ac demum ſiniſtram pector
tem punctis, in formam cruc
gant. Quod ſi quis aliter ſe
crucis munierit, hunc velut
ticum objurgant.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Gloriantur Rutheni ſe ſolos cum
ræcis veros Chriſtianos eſſe, Ro-
anos vero & alios Chriſtianos
mnant & execrantur, tanquam
imitivæ Eccleſiæ deſertores &
ptem ſanctarum Synodorum prę-
ricatores.

BAPTISMI Sacramento Ru-
eni hoc modo utuntur: nato in-
nte, ſacerdos ſtatim accerſitur,
ui ante fores puerperæ habitatio-
s, certas orationes dicere ſolet,
fantique nomine impoſito do-
um revertitur. Poſtea puer in
mplum defertur, hocque modo
aptiſatur; in aquam immerſus,
riſmate, quod hebdomada, feria
xta Paſcham præcedente, conſe-
ratum eſt ungitur, deinde Myr-
ha: Poſtea capillos infanti ſacer-
os abſcindit, eoſque ceræ intri-
atos in Eccleſia certo loco de-
onit. Sal autem & Salivam Ro-
nano more, cum pulvere mixtam
nter Baptizandum non adhibent,
quam vero baptiſmatis pro ſin-
ulis infantibus conſecrant, &
ontinuo poſt baptiſmum in fo-
ream ad id præparatam eam effun-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

dunt. Fidejuſſores vero v
ptores infantis, quoties c
ptiſmum ſacordoti interro
Diabolo infans renuntiare
pondent, toties in terra
puunt.

CONFIRMATIONIS, ſeu ini
nis Sacramentum maximè
rent, hocque argumento va
& damnabilem confirmatio
eſſe approbant, quod in
omnibus ferè dictum ſit, p
vero in Nicæna; confiteor
Baptiſma in remiſſionem p
rum, cum autem unum ſit
ma unum etiam eſſe Criſ
virtutem eandem Sacerdo
Epiſcopi circa Sacramenta d
ta, dicunt eſſe.

PVRGATORIVM, Græci &
ni negant; ſed dicunt unum
que ſecundum opera ſua, po
tem locum deſignatum habe
diem judicij extremi expe
pios quidem cum Angelis pl
in lucidis & amæniſſimis
viridiferis campis recumbe
piis autem in obſcuris cæc
graque caligine obducti s vo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

s, cum Angelis terribilibus de-
natam eſſe manſionem, ad ex-
ſtandam judicij diem, unde illæ
imæ, quæ in locis amæniſſimis &
endidis, cum Angelis placidis
nigniſque collocatæ ſunt, gra-
am Dei ſibi futuram cognoſcunt,
ſidueq; judicium extremum fieri
tunt. Aliæ contra condemna-
onem ſibi imminere & pœnas
rribiles in caliginoſis voragini-
us ſitæ præſagiunt, idque eo ma-
mè allegant, quod animæ poſt
ortem in cœlum ſtatim non aſ-
endunt neque in infernum. Qui-
us enim illud verbum à Chriſto
novisſimo die diceretur. Venite
enedicti patris mei poſſidere re-
num cœlorum, &c. Cum jam
mnes antea in cœlo ſint, & con-
ra. Ite maledicti in ignem æter-
um, cum jam olim in inferno
ondemnati fuerint. Neque etiam
nimam à corpore ſeparatam pœ-
is obnoxiam eſſe credunt, nam
um anima ſe vitiis cum corpo-
re ſimul contaminaverit, cum
corpore etiam expiandam pu-
tant, quod ego Theologis diſ-
cutien-

eutiendum relinquo.

Funebre autem ſacrum pr[illegible]
functis ideo faciunt, quod i[illegible]
fragiis tolerabiliorem ani[illegible]
locum impetrari ſperant, ubi [illegible]
lius extremum diem judicij [illegible]
ctare poſſint. Imo etiam cu[illegible]
quis magnæ authoritatis vir [illegible]
tur, tunc Metropolitanus ſi[illegible]
piſcopus, Epiſtolam ad Sanct[illegible]
Petrum ſcribit, ſigillo ſuo & [illegible]
ſubſcriptione munitam, qua[illegible]
per pectus defuncti ponit, da[illegible]
ſtimonium de bonis pijſq; op[illegible]
ejus. Vtque in cœlum fa[illegible]
poſt diem judicii admitteretu[illegible]
Chriſtianæ Religionis Cath[illegible]
agnoſcatur, ſubſcribit. Præ[illegible]
agreſte vulgus circa mortuo[illegible]
ſepulturam, variis cæremoni[illegible]
ſuperſtitioſis plerumque u[illegible]
Sepulturæ eorum in ſylvis [illegible]
agris tumulos aggeſtis lapi[illegible]
muniunt, ſignumque crucis [illegible]
imponunt. Loca pro ſepeli[illegible]
defunctis non conſecrant; [illegible]
enim corporibus Baptizatis S[illegible]
mentiſque Chriſti dicatis, & [illegible]
ſecratis, terram ipſam & non [illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

terra conſecrari.

PIRITVM quoque Sanctum à
re tantum & non à Filio pro-
ere confitentur, ac Romanos
entes, Credo in Spiritum San-
n, qui à Patre & Filio procedit,
fundunt, eoſq; conformes hæ-
Macedonicę & Arianę dicunt:
de cauſa quod duo principia
ſque voluntates de Spiritu
cto & duas virtutes adduce-
t, & honori Spiritus Sancti de-
herent. Hic autem Rutheni non
lligunt unam eſſe Divinitatis
untatem, poteſtatem, gloriam,
honorem. Sicque ſecundum
ncilium Nicænum, contra Ar-
m, & Conſtantinopolitanum
tra Macedonium celebratum
unt: Credo in Deum Patrem
Filium & Spiritum Sanctum,
ninum verum & vivificantem,
Patre procedentem, qui cum Pa-
& Filio ſimul adoratur & con-
rificatur.

ALIA QVÆDA

DE MODO IEIVNAN

CONFITENDI, E

chariſtiæ uſu, item de m
trimonio, Alexandri
Gvvagnini.

RVtheni in Iejunio, pro
cæteris cæremoniis, à
manis d ſcrepant, quat
que jejunia magna, qu
carnibus abſtinent, habēt. Prin
quadrageſima ſeptem integris h
domadis ab eſu carnium abſtin
In prima autem hebdomoda, q
nos ultimam Bachanalium c
mus, illi lactariis & butiracei
b.s utuntur, eamque Maſina
ſi butiraceam appellant, reli
vero ſeptem integris ſeptiman
Paſcha uſque etiam piſcibus a
nent, oleribus, cauliculis, rapha
fungiſque contenti. Quidam e
devotiores Dominicis tantum
Sabbaticis diebus (quibus jeju
p-

[...]tum putant) cibum ſumunt,
[...]is diebus, niſi fruſtulo panis
[...]ridie confortati, ab omni ci-
[...]bſtinent. Alij die Dominico,
[...]tertia , quinta & ſeptima, ci-
[...]coctis veſcuntur, reliquis fru-
[...] panis cum aqua fermen-
[...]umpto, totis diebus inediam
[...]tant.
[...]cundo jejunant poſt octavam
[...]coſtes uſque ad ferias Petri &
[...] Apoſtolorum , appellantque
[...]ejunium Divi Petri.
[...]rtio à prima Auguſti uſque
[...]ſſumptionem Beatiſſimæ vir.
[...] Mariæ jejunio ſe macerant.
[...]rto ſex ſeptimanis in adventu
[...]ini carnem & butirum ab-
[...]ent, vocaturque hoc jejunium
[...]ppi, ſecundum Ruthenicum
[...]ndarium. Omnibus vero die-
[...] Sabbatis (exceptis tempori-
[...]ejunij) carne veſcuntur. Sed
[...] quarta & feria ſexta grande
[...]atum carnibus uti credunt,
[...]t ſi Petri & Pauli Aſſumptio-
[...]e Mariæ feſtum feria quarta
[...]exta contigerit, tum ea quo-
[...]die carnibus non veſci pecca-
tum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

tum putant, Romanoſque h
cauſa maxime redarguunt,
mento Clementis Pontificis
mani id comprobantes, qui di
ſtatutis Apoſtolorum Can
LXIIII. Si Eccleſiaſticus
Sabbati vel Dominico jej
inventus fuerit, exceptis je
Sabbatis ab Eccleſia pręſcri
ſacerdotio degradetur. Si aut
ſæcularis homo fuerit excomm
cetur, & ab Eccleſia ſejung
Nullius ſancti vigiliam jejuni
nerantur, præter ſancti Iohann
ptiſtæ quam vigeſima nona A
ſti die, (ex præſcriptione Cal
rii ſui) celebrant.

Monachi gravioribus jeju
præ cæteris onerantur, qui
fermentata cum fruſtulo pan
mel in die ſumpta, content
coguntur.

ONFITENDI MOS.

Irca Paſchatis feſtum Rutheni,
præcipuè confiteri ſolent, hoc
modo : Confeſſor una cum
fitente, in medio Templi ſtat
gna cordis cum devotione,
trritioneque, ad imaginem ali-
us divi vultu reverenter con-
ſo. Poſtea confitenti ſecundum
cati gravitatem iniuncta pœni-
tia, ante ipſam imaginem
feſſor, & confitens magna cum
otione reverenter ſeſe incli-
t, ſignoque crucis frequentius
tem pectuſque & brachia mu-
tes, alto cum gemitu conſue-
orationem proferunt. *Ieſu*
ſte Fili Dei vivi miſerere no-
Quoſdam etiam, qui gravius
uid deliquerint, aqua ſacrata
unt, quàm in Epiphania Do-
i toto fluvio, vel ſtagno (ſe-
dum morem) conſecrato hau-
t; & pro abſtergendis noxiali-
delictis, per integrum annum
Templo reſervant. Quibuſ-
vero pro pœnitentia jejunia,

& breves facileſque orationes
junguntur. Dominicam enim
tionem perpauci ex vulgo
dicuntque orationem Domino
ſcire, Dominorum & Sacerdot
qui nullis laboribus occupant
pus eſſe. Confeſſionem e
quamvis ex preſcripto habeant
tamen ad Dominos pertinere
ſtes dicunt, ſibi autem in
& filium ejus Ieſum Chriſt
Spiritum Sanctum ſimpliciter
dere ſatis eſſe. Hacque orati
omnes Rutheni promiſcue,
culiariter utuntur, *Ieſu Chri*
Dei miſerere nobis.

SACROSANC
EVCHARISTI
VSVS.

SAcramento Euchariſtiæ
ni ſub utraque ſpecie ut
aliud autem pro infirmi
liud pro communicantibus
dum conſuetudinem habent
infirmis ſacramentum in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

a magna ante Paſcha, die Io-
onſecratum , in vaſe mundo
ntegrum annum ſervatur. Dum
m id Sacerdos pro infirmo da-
s eſt, tum parum vini & aquæ
dæ addit, portiunculamque
humectatam ęgroto, cocleari
alice porrigit. Si autem puer
mus fuerit, adeo ut non poſ-
e pane ſumere, tunc infundi-
ei gutta vini conſecrati in os
alice. Pro communicantibus
ſecundum conſuetudinem
amentum, dum Sacrum ſive
rgia peragitur, conſecratur,
d ſacerdos cocleari ex calice
rtiunculas minutas redactum,
ino commixtum communi-
bus diſtribuit. Præſcriptum
municandi tempus ante fe-
Paſchæ (vel quotieſcunque
is voluerit, modo confeſſus
habent. Pueros qui ſeptem
s tranſegerunt ad Sacramen-
tum admittunt, dicuntque
nem ſeptennio tranſacto; con-
Deum peccare incipere.
rro omnes Rutheni pane fer-
ato & non azymo (prout

Romanæ Eccleſiæ mos eſt) u
tur, idque hac ratione approb
quia Iudæi in memoriam lib
tionis ſuæ ex Egypto, ſecund
mandatum Divinum azymis u
tur, ſe vero ſemel Chriſtiano
ctos nunquam in labore Ægyp
rum fuiſſe, ideo de hujuſm
Iudæorum azymis, Sabbato &
cumciſione obſervandis, ſe lib
eſſe dicunt; ſi enim aliquis ſe
tur unum ex illis (Paulo atte
te) totam legem adimplere
tur. Eundemque Apoſtolum
centem, Fratres ego enim acc
Domino, quod & tradidi vo
quia Dominus in qua nocte t
batur, accepit panē, benedixit
de pane fermentato & non az
dixiſſe intelligunt, eo enim
pore nec azyma nec Paſcha fu
cum Dominus cœnaret, di
Idque hoc argumento maxi
approbant, quia Iudæorum P
ſtando fit & comeditur ſecundu
legis præſcriptum, hoc aute
cœna Chriſti non erat, (ut E
geliſta dicit) recumbentibu
duodecim, &c.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

em & diſcipulus recubuit ſu-
pectus ipſius in cœna, &c.
d etiam Chriſtus dicit ibidem,
derio deſideravi hoc Paſcha
ducare vobiſcum, non de Iu-
rum Paſcha cum dixiſſe ſen-
t, quod antea ſemper come-
it cum Apoſtolis. Neque azy-
Chriſtum Apoſtolis dediſſe, ſed
m fermentatum credunt, cum
, Ecce panis quem ego do
s. Similiter ad Iudam, Cui ego
panem intinctum, ipſe tradi-
s eſt me.
omanos autem in azymis com-
nicantes confundunt, dicentes
Iudaicos ritus obſervare, in
ſiq; Iuliani Apolinaris Laodi-
is, & Pauli Syrij Samoſatenſis,
nometi, Eutychii, & Diaſte-
mbulare, qui erant in ſexta
odo depravatiſſimi hæretici, &
itu Diabolico repleti.
Mulieres autem apud Ruthe-
panem ad ſacrificandum *Proſ-*
dictum conficere ſolent. Seli-
tur autem ad id mulieres pro-
tæ ætatis, quæ menſibus patien-
amplius non ſunt obnoxiæ pre-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

cipuè vero viduæ ſacerdotum
lictæ, id muneris obire ſolent.

DE MATRIMONI

ITa Rutheni Matrimonium
trahunt, ut quartum conſan
nitatis gradum non attin
Tertiam ducere uxorem vir
concedunt, & non admodum
timum matrimonium eſſe pu
Quartam verò nec concedun
que etiam Chriſtanum eſſe
cant. Pro adulterio non com
tant, ſi vir habens uxorem cum
luta concubuerit, excepta ux
alterius.

Divortia inter ſe frequenter
lebrant, Epiſcopis permittent
literaſque repudij dantibus.

Quidem etiam agreſtium,
bus ad Epiſcopos propter
gam itineris diſtantiam aditu
ficilis eſt, divortium hoc
modò (more gentili antiqu
obſervato) peragunt; Cum ſib
& uxor utrinque diſplicent,
extra pagum in trivium ambo d
dire ſolent, mantili accepto

ſe manibus utrinque tenentes
medium diſcindunt, hocque
ſe diviſo matrimonium et-
nter ſe diviſum eſſe putant,
ori repudiatæ vir dicere ſo-
ade tu hac, ego illac pergam.
ic perverſus divortij modus
prorſus abolitus eſt.
c autem ritu Matrimonium
ponſam & ſponſum contra-
Imprimis menſa in medio
i adornatur, ingredientibuſ-
emplum ſacerdos præcedens
recitat orationes, deinde
Patriarcha, Metropolitano,
opis, & toto clero, pro mo-
nque ſuo, & omni ordine
tri, & plebeio, qui ritus ſuæ
equuntur, ſigillatim ſacerdos
Diacono clara voce orant.
ractis ſponſus & ſponſa men-
præparatam accedunt, in lin-
e ſecundum morem pedibus
ato uterque ſtat. Poſtea ſa-
s ex præſcripto an alicui olim
ponderint, interrogat, ſto-
manus utriuſque annulos
utans colligat. Deinde co-
ligneas vel ex tiliæ libro pi-

ctas ad id muneris in Eccleſia...
ſervatas capiti utriuſque impo...
dicens. Poſuiſti Domine coro...
ſuper caput ejus de lapide pre...
ſo, &c. Euangeliumque de nu...
in Cana Galileæ celebratis n...
tat. Deinde panem & cerevi...
conſecratam deſponſatis ad ...
guſtandum porrigit, poſtea ſt...
(qua ſacerdotes collo appenſa...
videmus) ſponſus & ſponſa ab...
parte, & ſacerdos ab alter...
ment, ſacerdotemque præeun...
ſequuntur, hæc verba dicente...
Circuite populi Sion & date ...
riam nomini Dei altiſſimi, te...
menſam circumeuntes loca ...
occupant, & Sacerdos Pſalm...
Miſerere noſtri Domine ſecun...
magnam miſericordiam tuam, ...
recitat, Suffragiiſque pro omni...
tam ſpiritualibus, quam ſæcu...
bus Deo perſolutis è templo ...
diuntur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

E RVSSORVM
LIGIONE, RITIBVS
VPTIARVM, FVNERVM,
Victu, Veſtitu, &c.
ET
E TARTARORVM
eligione ac Moribus, vera
& luculenta narratio.

AD

DAVIDEM CHY-
træum recens ſcripta.

Alia eiuſdem argumenti

E RELIGIONE ET SA-
crificiis veterum Boruſſorum.

*Ad CL. V. Georgium Sabinum
olim miſſa.*

N Epiſtola mea. XVII. Kal Maij
d te miſſa, pollicitus ſum, de
Ruſſorum religione & ritibus
ca me tibi perſcripturum. Ac-

cipe igitur erectafrõte quod mi
mus, & hoc tibi perſuade fieri p
ut verba quidem non ſatis Ron
ſcribam. Res autem ipſas me
cii & vanitatis pœnitus fore ex
tes. Nihil enim ex aliis auditi
nihil ex aliorum libris hauſtum,
hilque incognitum commemor
mus, ſed quidquid oculis vidi
noſtris, de illo conteſtabimu

Polocia deditione recuper
Soccolia, Czuſſa, Turobla &
Albæ Ruſſiæ oppidis ferro & fl
funditus everſis, Germani om
qui ſub Chriſtophoro Bomlſto
militabant, dimiſſi ſunt, ſolis
ruſſis in Ruſſia manendum f
ut aliquo tamen præſidio iſta
terrarum incolæ defenderentur.
quam forte eruptionem facere
cini vellent Moſci.

Ego itaque media in barb
hærens, amaras animi moleſtias
ferè ratione ſemper excuſſi: I
mines Ruthenicos adij, cumqu
illis per interpretem de fide &
ligione collocutus ſum. Si v
interrogantur, an in ſanctam T
nitatem credant, conſtantiſſim

qu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

em hoc ipſum adfirmant; ſi te-
onia ſacrarum literarum tibi
petis, illi in libris ſuis quos
nanus à majoribus acceperũt,
criptum eſſe ajunt. porro ſi
os iſtos videre quis avet, Pſal-
m Prophetę & Regis Davidis,
l ipſorum lingua apud Oſto-
nſes impreſſum Excel. tuę
o, oſtendunt. Novum præter-
Teſtamentum, Apoſtolorum
eſtas, D. Pauli Epiſtolas om-
Item Homilias Chryſoſtomi,
ii, Gregorii Nazianzeni ex
co converſas & manu ſcriptas
nt, cum preculis quibuſdam
eatam Dei genitricem & S.
laum dicendis, neque tamen
e hos libros poſſideant, ſcire
um, cum diebus Dominicis
s ſolummodo fabulas populo
egant. Iſta enim feria, qua
egimus Euangelium de renato
mortuis filio viduæ Nainicæ,
es meus, Conſul Deiſnenſis,
ius Cæſarinus Ruthenus in ſuo
mplo hanc lectionem audiviſſe
bat: Chriſtum matri Mariæ
am factam ſuppliciter ab ea

unum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

unum rogaſſe nummum. Ma
vero cum & ipſa nihil haberet
genti, filium Chriſtum cum do
ſuo dimiſiſſe è conſpectu. V
qualibus nugis decipiant miſe
plebeculam, ſed nec ipſi Doct
meliora ſciunt, & ſi audiunt,
chinno quodam explodunt,
namque ſuam admirantur ba
riem.

Papæ Romani nomen ægr
aures dimittunt ſuas, ſeque G
corum ſocios in religione, & P
tificis Byzantini majeſtatem v
rari clamant, qui quidem ſuu
Metropolitam in urbe Moſc
habet, virum apud Ioannem B
lidem ſummæ auctoritatis &
ſtimationis; quod ex Chriſti
Boccornio, Magni Ducis con
natore, qui triennium in aula M
corum cum ſuo principe vixit,
tellexi.

Rutheni vero, qui Regis n
Imperio parent, Metropolita
ſuum Vilnæ habent, cui nome
Anicephoro. Hunc magnific
ſplendidiſſimo habitu indutum
nioque & cana barba venerabil

20. D

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Iunij Vilnæ ſacra peragen-
vidi.

uſſi delubra habent plerumque
nea, tecto ſcandulari, in ſum-
ate templi ſignum Chriſti in
cem ſublati conſpicitur. Horo-
iis ſcioterícis plane deſtituun-
. Et tamen die Solis circiter
rtam matutinam νεκροβάπη co-
tintinnabulis pulſans popu-
ad ſacra vocat. Tum vero
res atque viri, pueri innuptæ-
puellæ, lecto valedicentes ve-
n ſumunt, & ad Eccleſiam
ma cum feſtinatione prope-
t.

Verum enimvero pedem domo
efferunt, niſi prius genium
m dictis precibus mitigaverint.
bent autem tabellam quiſque
eam, in qua capita aliquot de-
la conſpiciuntur, ad hanc cum
a familia accedentes, cum ge-
tu & lacrymis S. Nicolaum,
ſque in cœlo commilitones pro
ate domus ſuæ ſupplices depre-
ntur, atque interim tanta cum
otione pectus tundũt, ut cuivis
nti facile cordolium excitent.

Iam-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Iamque penatibus placa
Sacram ædem diſcedunt, cu
mina quamprimum tetig
magna cum reverentia cap
luri illidunt. Et ſane, ſi fro
mi janua rectè dicitur, non
quali ſub ſidere homines D
men religioſius adoraturi
quam hi de quibus loquim
modo pro vanis fabulis ver
leſtis veritatem aliquando c
cant. Dolendum autem m
pere eſt, lucem clariſſimam
gelij illis nondum pœnitu
xiſſe.

Locum templi ſecretiorē
nis bini occupant: hic ara
Nicolao dedicata videtur c
juſdem imagine. Audito
populus in ambitu templi ſe
tinēt. Fœminæ vero quæ p
ta nocte Veneri militarunt
netralia ſanctæ ædis non ve
ne locum profanent. Cætera
dentes propius candelas cer
flammant & ſacrificulo oſſ
Ille candida veſte bombyci
dutus eſt, calvitio & pall
cie deformis, Crucem ſa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

oris à tergo penſilem habens.
Tandem è Sacrario egreditur, &
uribulum dextra tenens, tan-
ti odore Diabolum ex loco ſan-
abigit. Mox rituales libros pro-
t, & aliquam fabellam de S. Ni-
lao recitat, quem illi tanquam
um tutelarum ſemper colunt.
angelij lectionem unam nun-
am hic audivi. Interea adytum
uditur. Sacerdos ſi inter legen-
m aut erret, aut lingua titubet,
t vocem aliquam depreſſius e-
nciet, graviſſimè propterea ab
ditoribus objurgatur, qui eum &
ro loco indignum, & libros alij
dendos unanimi voce procla-
ant.

Lectione finita ad anticum ſa-
rij, in quo imago Nicolai aſſer-
tur, ſeſe convertit, Deumque-
trium multis ſuſpiriis rogat, ut
mmoda Ruſſorum & gentem ſi-
deditam contra hoſtes incolu-
em ſervare dignetur. Orantem-
nentabili vociferatione & quiri-
tu excipiunt non tantum ſcho-
tici, ſed omnes quotquot iſto
dentur in fano : ſubinde iteran-

tes

tes hanc vocem, *Hoſpody*
loy hoc eſt, propitiare nobis
mine. Dum hæc aguntur, ar
ſacrarij non aperitur.

Myſta autem per pſeudot
in illud ingreditur, daduchis
præcedentibus. Cum in ad
ventum eſt ſacram Cœnam
ab ipſo Chriſto expreſſis con
ſed lingua tantum patria.
hæc fiunt in ara Nicolao ſac

Mox fores patent. Popul
ro quia certum numen in i
co habitare exiſtimat, egreg
Sacrifico magno ejulatu oc
ſexcenties hanc vocem deca
Hoſpody Pomyloy. Hunc clan
& cymbalorum tinnitus m
in modum auget.

Vt vero in toto jam facta
tia templo, Sacerdos pede
procedens, arcana ſacra toti
lo commonſtrat, calicemque
beum, cum operculo ſerico
xtra, & ſcutellam ex eode
tallo in ſiniſtra tenens, d
genua procidunt auditores,
lingua Ruthenica hæc verba
loquitur: Hoc eſt Corpus,

ſanguis Domini Ieſu Chriſti,
n Iudæi innocentem morte
ſtarunt. Tum denuo inter ge-
us & ſuſpiria muliebriter la-
ctantur, & tundunt pectora
is.

amen illico in ſacrarium re-
us, in ara Nicolai ſacramen-
deponit, donec veniant qui
itantur, quod interdum fit
enti die. Calicem, ſi vinum
habent, ex calido Medone
ecrant. Panem vero azymum
æ ſuæ pinſunt cives & deinde,
ies cœleſte illud convivium
dere gaudent, ſacerdoti offe-
ut conſecret, & cum calice
ibuat.

ractis ſacris, libro ad manum
nto, Pſalmum unum vel plu-
demurmurat ſacrificulus, cru-
que ex argento puro factam
ibus exhibet oſculandam, pa-
ſuam quiſque domum diſce-
r, & admodum rari ad veſper-
s preces revertuntur.

olociæ autem & Vilnæ, majo-
ompa & ſplendore rebus divi-
vacant. Vbi ſupellectilem ex

I auro

auro & argento copioſam
in Eccleſiis. Vilnæ trigin
pla habent, omnia ferè op
teritio ſtructa.

Satuas nullas in templis
rantur, ſed D. Nicolai &
virginis imaginibus ſcrupos
dam argenteos, Coralia,
exuvias dono dederunt. H
que picturas, tanquam num
liquid habentes religioſe
& quotannis in Duna flu
abluunt, atque tandem mag
pompa priſtinum reducunt
cum.

Preterea myſticæ ablutio
cramentum in ſuo cœtu re
ita tamen ut in hoc nego
omnia fere quam proxime
manenſes accedant; Mult
perditur olei, operæ & un
Poſt longas tandem cere
Flamen toto congio perfu
ſolet infantem, ita inquien
ptizo te per nomen Patris &
& Sancti Spiritus. A patrim
de more patrio urnis aliqu
nellus puſio humectatur:
hic aſpera hyems crudeliſſi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ramen tantâ gelidarum copia
m ſuam ſebolem abluunt.
s cauſſam quærit ; reſpon-
lli, à teneris aſſueſcere mul-
ſt. Poſtremo Flamen infan-
iterum comprehenſum
e exoſculatur, illiuſque ca-
d crucem, quæ templi fori-
ncifa eſt, magno impetu ter
, & niſi teſtes baptiſmi ictus
it, indignantur propterea, ne-
merum rectè ſacris initiatum
nt. Sacro finito Flamini tres
(quos à forma pyramidali
o vocant) porriguntur cum
iis aliquot argenteis, tem-
que clauditur.

erdotes Ruthenici proprias
s habent, & ſunt conjuges.
s dicit à papa matrimonium
orum improbari, excandeſ-
ti rapidis cum ferrea flam-
mina Cyclopum excoquitur
nte camino. Reditus certos
ta ſtipendia non accipiunt, &
n auditorum beneficentia li-
ter aluntur. Cucullos pror-
iorant. Cærulei coloris tu-
plerumque duplicem ha-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

bent, capillis ad humeros
ctus dependentibus apprim
dent : & quo quiſque eſt n
& adſpectu inamabilior, tant
jori apud populum eſt in dig
ne. Raſo præterea vertice
miſſa barba grauitatem præ
runt ſingularem. Vitæ alio
deo impuræ & execrabilis,
delubris Deorum, ſed pi
molitorum dignos adfirmar
ſis. Si quoties enorme a
flagitium perpetrarunt, ad
lum ſe ſatis arroganter exc
ſeque Deorum fratres & v
eſſe ajunt, ita quidem, ut
quid egerint, id cœli Qui
gratum exſtitiſſe minime dub
In tabernis publicis vinum
totos dies potant. Cumque
nec mens nec pedes officiu
ciunt, ſæpe velut emortui i
diis plateis concidunt, & c
miſcunt. Germani certè
non ſemel jacentes perminx
Poſtero die cum ad peragen
cra in templum redeunt, n
ter coluntur à populo & ami
quam ſi nuper ex concilio i

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Deorum miſſi veniſſent le-

as ſemper templis adjun-
bent, in illis triginta an-
juvenis prima literarum ru-
ta pueritiam docet. Literæ
m alphabeticæ veteribus Gre-
am ſimillimæ ſunt. Catecheſi
ntuntur: ſed preculas ad bea-
irginem & D. Nicolaum in
leſcriptas pueris proponunt.
olum tamen Apoſtolorum
quibuſdem immutatis ad-
t. huic adduntur Hymni Da-
quos illi nocturna verſant-
nanu, verſantque diurna.
annorum trium & quatuor, ſi
invaletudine aliqua corripiā-
atim Flamen advolat & ſa-
ntum ſub utraque ſpecie illis
diſtribuit. Tum vero juſſu
otis ſerio providendum eſt
tibus ne iſte puer, ſacra qui
ſt cœna, toto biduo oris ex-
nta in terram expuat.
iis eſurialibus plebs miſere
ia eſt. Cumque totus jam
iit annus, vix paucis diebus
arnes comedere licuit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Matrimonii contrahendi ratio
eſt. Iuvenis ſi cui favet p
propinquos treis quatuorve v
gat, qui parentes de elocan
gine interpellent; hi vero ut
mentius animum proci irri
nihil iſto de negotio confieri
adfirmant & quandam apud
nuncios ſimulant gravitat
Sponſus tali ſpe fruſtratus
rem via aggreditur, tempuſ
occaſionem venandæ virgini
gentiſſime obſervat. Illa v
forte domo paterna egreditur
niſtri in inſidiis collocati
tam & nihil tale timentem in
ſponſi venatoris conjiciunt
ſimul atque deflorata fuerit,
tuntur alii ad parentes legat
partim culpam deprecentur,
amoris vehementiam accu
Tum demum parentum im
to conſenſu nuptiis dies di
neque enim illis cohabitar
niſi ſolennitate publica co
tur. Igitur circa horam noct
decimam, ſponſi cum fidibu
cibus & fiſtulis ad delubru
ducuntur. Ante illorum adve

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

vaſcula, ſicera, melicrato
ſia plena huc adveɛta ſunt.
ræ itaque utriuſque ſexus
o, ludendo, clamando &
bonam noctis obſcuræ par-
nſumunt. Interea mittun-
ti homines, qui Flaminem
nt., hi plerumque re infecta
tque iterum diſcedunt, id-
propter tumulentiam de-
ſacrificuli, qui vino & ſom-
ltus jacet. Vulgus inte-
cendis choreis occupatur.
moræ & abſentiæ impatien-
qui ſponſum adfinitate at-
, Flaminis poti domum ef-
t, & vi abreptum ad pera-
ſacra eundem pertrahunt.
m ſolito vult fungi officio,
nen rectis pedibus conſiſte-
ſt, ſæpe concidit in medio
. Exoritur igitur damna-
ſus & barbaries, ut vix
, ethnicos Veneris Sacra
us peregiſſe. Accurrunt il-
lurconem teneant, ne col-
. Tum primo panes ſibi de-
dferri jubet.
de libro aperto Stentorea

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

voce aliquem Hymnum David
cantat. Poſtea intortam ſpon
ſariem manu comprehende
hanc ſententiam eundem aff
Dic mihi ô ſponſe, ô frater, ô
ce, numquid tu huic tenen
eſſe potes? numquid eam fu
aliquando mulctabis? numqu
grotam, ſcabioſam, & decre
derelinques? Hic ſancte jurat
ſus; ſe facturum viri boni offic
Ad ſponſam igitur ſermonem
vertens, eam quoque interr
An viro ferendo ſufficiat? (n
puellæ decem & undecim
rum hic nubunt) an rei fami
curam agere? an cœco, curv
decrepito marito fida velit
comes? adfirmat illa. Mo
men ſerto ligneo viridi utriuſ
caput coronat. In circumfe
coronarum deſcripta ſunt R
nicè hæc verba· Creſcite & m
plicemini. Ille dum hęc agit,
mantur ab omnibus cereæ c
lę, & patera medone ſpumãs
fico traditur, eã novis ſponſ
propinat hauſtu, illi ſimili
tate evacuant, & viro rel

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

unt. Abjecto jam ligneo caſ-
o & pedibus contrito, novas
uunt choreas, hic Flamen
agus eſt, cæteri longo ordine
em inſequuntur, Fœminæ et-
lupulum in templo ſpargunt,
num, cum tali acclamatione:
noſtri tutelares faciant, ne no-
onjuges ullo unquam deſti-
tur bono. Sic tandem tumul-
n finis eſt. Sacrificulus do-
n reducitur: convivæ ſponſos
itantur, & in tali conventio-
egregiè potant, & mœchantur.
autem, qui ex conjuge fato
ta maſculam ſobolem ſuſcepe-
, perſæpe impuberi filio ſpon-
quærunt, cum qua tamen illi
miunt & liberos procreant. Na-
deinde ex ephebis egreſſo no-
n nuptam à ſe conſtupratam
ſobolem una adducit pater, ita
uiens. Vides fili tuam conju-
a & tuos liberos? Patris ſcor-
n ſi filio placet, accipit illud,
ſecus, prædam aſpernatur &
alia ducenda cogitat.

Iam de Sepultura mortuorum
edam annotabimus. Homines

rebus humanis exemptos in m
ſam nudos deponunt, & cal
undis per integram horam ablu
idque tantum faciunt noctu. S
dibus ita abſterſis, in ſella me
domus conſtituunt eoſdem, p
pterea nimirum, ut patremfa
lias etiam mortuum venerent
& metuant quotquot iſta deg
in habitatione. Vidi ſemel atq
iterum, ſed obſtupui, ſteterunt
comæ, & vox faucibus hæſit.
nus tandem tertio die effert
præcedunt in ordine ſcholaſt
hi lamentabile carmen ingemina
cujus ſenſus eſt. Aſpicite ô ci
hoc cadaver & vobis cavete. N
nos omnes ſic ibimus, ibitis, ibu
Sandapilarios tres inſequuntur
mines, medius thurribulo circ
circa fumat. Exiſtimant enim h
odorem malis geniis ita cont
rium eſſe, ut perinde eum fugia
ac ſanctæ crucis ſignum. Cum j
ventum eſt ad ſepulturæ locum
Orciniana iſta ſponda deponit
Fœminæ vero, quę ut flerent
culos erudiere ſuos, magna cum
lamentatione ad urnam ferale

q

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

hic aperitur, accurrunt, & ca-
eri oſcula figunt, ita interrogan-
Cur noſtro abijſti è conſpectu
tiſſime? numquid cibi & po-
inopia te occidit? numquid in-
cis conjugii capiſtro caput ſub-
rahere voluiſti? Fatere nobis,
te res movere potuit, ut non
tum ſuaviſſimam thalami con-
tem, & liberos dulciſſimos tuos
reres, ſed etiam dilitiis pul-
imi hujus mundi, tuis præterea
unis & familiaribus omnibus
enuntiares? Sed hic verum eſt
d: Surdo narratur fabula. Ac-
ens igitur ſacrificus, plorantes
ninas arcet à feretro, Deoque
nium imperat, ut ne ulla re
rtuum impediat hominem, ſed
rè eum abire permittat ad lo-
n iſtum beatarum mentium,
quem majores ipſius jam olim
ceſſerint. utque expeditus, tam
gum nec ſatis tutum iter con-
ere poſſit, quidquid in omni vi-
preciosæ ſupellectilis habuit,
d in urnam feralem inferunt,
nque antea domi ſuæ recentibus
reis & veſte nova abeuntem he-
rum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

rum induerunt. Mortuo eti
cervical ſubſternunt, ſicca terr
fertum. Cumque jam ferale m
mur Flamines abſolverunt, de
cti conjunx iterum accurrens
ejulatu & clamore maritum
vitam revocat. Hujus gemitu
ipſi ſacrifici cum cantoribus e
piunt, & ſeſquihoram vocife
do perdunt, adfertur deinde &
gentea crux, eam capulo ſuper
ponunt, & demortuum mon
ut ne ſuam patriam in conſuetu
ne cœleſtium animorum oblivi
tur, ſed pro ea apud cœlites
duè deprecetur. Rogant etia
ùt ante omnes D. Nicolaum
conciliet, hunc namque Deu
eſſe tulelarem omnium Ruſſoru
Tandem cadaver in foſſam dem
titur, Flamen verò ſicci pulv
tantum urnæ ſuperinjicit, qu
tum manu tenere poteſt. Cæ
deinde mortuum ſepeliunt. At
ita piacularia ſacra ſuum ſorti
tur finem.

Eodẽ die ſatis opipare & appar
inſtruunt cœnam: ad hanc Chriſt
(ita mendicos appellant) voc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ut nimirum tanquam ocioſi
mortuo Deos inclament. Fla-
s item & omnes conſangui-
propinquos invitant. Cum-
& mihi hunc haberent hono-
lubenter mecaſtor eos adij, ea
ſimum de cauſſa, ut mores
m rectius contemplari & ob-
re poſſem.

oſpites oſculo blandiſſimè ex-
nt, & quemque, ut dignior
l menſam collocant. Sed hic
llud ad mentem revoces ve-
Ruſſos omnes S. Nicolaum
uam Deum adorare, ejuſque
inem in domibus omnium
i. Accumbentibus convivis
tem ſtatim adferunt cande-
eamque Nicolao conſecrant,
ecantes ſedulo pro ſalute &
tudine amici demortui. Po-
n ſcutella argentea triticum
ſuperinfuſo melicrato appo-
.

nguli ſigulam ſumentes, ma-
s defuncti rerum abundan-
, & nepotibus ſupellectilem
oſam uno optant ore. Mox
vino aduſto plenus obambu-

lat,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

lat, & hunc liquorem non a... potant, quam vaccæ algentes ... das, ut in proverbio dicitur. N... tamen hoc ipſorum factum ... ratione caret. Vix enim illo... ciborum cruditatem vivere p... arbitror, ſi tam forti potu ſto... chi frigiditatem non propulſa... Ferculis demum appoſitis ſe... inter Flamines iterum pinguia ... ra adolet, & lemures ejicit ... poſtea ſcripto Crucis ſigno ... benedicit. Peregrinis homin... Elephantem honoris gratia pr... buntilloſque, ſi alicujus ſunt d... tionis & præeminentiæ, mu... bus adficiunt liberaliter. Duru... omnes pro ſalute ſui Regis, ... beatitudine amici mortui, pr... licitate adfinium & cognatoru... plenis cantharis bibunt:. fit ... ut vix duo vel tres iſtis ab... quiis ſobrii domum diſced... Eleëmoſynas illi, qui lautioris ... tunæ ſunt, die veneris diſtribu... ſed exiguam tantum gregarii ... nis particulam.

Porro de vanis ſuperſtition... quibus hæ gentes deditæ ſunt, ...

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

net dicere? Multi, ſerpentes in
ibus familiares habent & a-
.
æmonem quoque meridianum
aunt & colunt. Ille enim dum
maturæ reſecantur fruges, ha-
viduæ lugentis ruri obambu-
operarijſque uni vel pluribus,
protinus viſo ſpectro in terram
i concidant, brachia frangit &
. neque tamen contra hanc
que plagam remedio deſtituun-
Habent enim in vicina ſylva
res religione patrum cultas,
m cortice vulneri ſuper impo-
illud non tantum ſanant faci-
ſed & dolorem loripedi exi-
t.

em caſtrenſem, quam noſtri
es huc advexerant, tali modo
propulſare vidi. Funem acci-
t, eumque per foramen ſcam-
etuſtioris tantiſper trahunt
trahunt, donec ignis ſcintillam
ido aſſere eliciant: flamma
pecta, cereum in delubro un-
aſtralibus perfuſum accendunt.
nes deinde qui ex hac fa-
prunas vel torrem domi con-
ſervant,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ſervant, tutos fore credunt
ſera contagione, & fit non
quam, ut eventus fidei reſpo

Doloribus dorſi talem ad
medicinam. Pueros illegi
quorum hic ingens eſt nu
certo ære conducunt, illoi
tergum pedibus ſexcentie
munt & conculcant. Hoc
camentum anodynum m
profuiſſe aſſerunt.

Magiſtratum de volunt
gis accipiunt. Oppidis S
hoc eſt, Capitanei impera
pro ſuo arbitrio leges figu
plebeculam ſecuri domin
Cauſſæ criminales ad judi
deferuntur. Qui ſe convi
xiſſe negat, abſolvitur. Na
nodiam pro pœna irrogat
tant. Iuris Romani ſcrupul
lumina, Bartolos & Bald
ſtra evoluiſti, ſi hic eſſe
Statutis enim, id eſt, legib
ptis utuntur. In illis & ho
tum eſt: Homicidam, niſi
facto deprehenſus ſit, qu
ſlorenis vitam redimere po
mini autem qui alteri

derit, mulctam decem flore-
m irrogandam eſſe. Fuſtuarij
a ipſis inter præcipua tormen-
t. Nobiles enim, ſuos agrico-
Heri mancipia ſua ſi quando
arunt, horrendum in modum
bus dolant. Qui vero gravius
querunt, virgis ferreis lace-
ur.

ns eſt natura ad arma propen-
Machæris, frameis, & fal-
enſibus pugnant: perſæpe
clava lignea, quam ſemper ad
um habent. Si rus abeunt,
ram in dextra tenent, arcum
n Tartaricum cum pharetra &
dinibus venenatis lateri alli-

commeſſationibus non tan-
rubri charthacea ſymbola Re-
benter tractant, ſed & ludo
rario gaudent. Summa au-
ſolerta prælia latronum lu-
. Vt gemini inter ſe Reges
ſque nigerque pro laude oppo-
ertent bicoloribus armis. In
profecto arte ita excellunt, ut
ſciam an ulla gens cum illis
parari debeat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Cum pax eſt, ferarum pel
Moſcovia in Poloniam &
niam venales aſportant. Me
ram, & corium magna copia
grin.s vendunt. Cæteri ve
& latrocinia exercendo vic
quæritant. Vndique enim de
mis & invijs nemoribus ſepti
Lupos, Lynces, & Martes
intra ipſa oppidorum mœn
nantur. Martes quidem in ſu
ratibus arborum plerumque
nent, & mel ab apibus cong
avidiſſime lingunt. Ruſtici
canes alunt veſtigatores, qui o
tu produnt animal inter arbo
frondes abſconditum. Tu
nator magno ictu arborem p
tiens Martem de ſummo v
dejicit: quem illico ἰχνευτὴ
dentium morſu necat. Κάστωρ
que in locis paludoſis habit
ſimili ratione decipiunt. Ho
mal, quia in extremis amnium
commoratur, non capitur
Novembri & Decembri men
cum terra duriſſimo frigore
Fluvio igitur glacie cõſtricto
las ruſticus cum cane odoriſ

τῶν advenientis animum mini-
ignorans effoſſos in ripa cuni-
os deſerit, & ſub glacie in al-
tibus undis natat. Canis au-
naribus locum ſupra caput na-
tis exactè prodit. Sequitur igi-
venator, qui jam ante à glacie
foſſa ad fauces fluminis rete
lino triplici factum diſpoſuit.
hoc cum jam devenit Caſtor
upturum ſe ſperans, occiditur
bus, & extrahitur. Pellis ejus
d hos populos ſummo eſt in
io. Hanc quoque venationem
unè numquam vidi: nam penè
intemperies me occidit.
loribus Roſſi erga hoſpites ſunt
rabilibus: niſi forte eorum
las ames. Nam inter pocula
ines eſſe deſinunt.
iri & fœminæ, ſi à fortunæ bo-
firmiores ſunt, eodem fere ha-
veſtiuntur. Tunicam talarem
coloris ex panno Britannico
nt: limbis veſtium tænias ſe-
, & globulos deauratos inter-
nt: uterque ocreis calceatus.
minæ vittis & mitra caput te-
, viri cudone pileove coloris

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

diverſiſſimi. Ruſticorum fili
capitibus ſerpentum torquem
lo circumdant. Vulgus auten
pellibus ferinis tunicas, ex co
arborum calceos parat: Et to
ſunt ſutores, quot ruſtici.

Natura profectò ſub aſpero
lo homines etiam elegantes
ducit. Corpora plerumque ſ
habent & ſucci plena. Neque
informis eſt ſexus muliebris, ſi
formarum velit eſſe ſpectator.
nem autem decorem ſuum u
potandi vitio mulieres obfuſ
In hac enim re ſi maritos non
cunt, certè non ſunt illis
riores.

Muſicæ ſubtilioris ignari
Panduras nulla arte tractant &
tum tibias utriculares in de
habent. In nuptijs & alijs ſol
tatibus perſæpe ad manuum
ploſarum fragorem choreas
cunt.

Libros latinos & Græcos
quam viderunt, & tamen de
gione Græcorum multa gloria
Ego cum ſemel novum Teſta
tum Tiguri græcè impreſſum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

n haberem, rogaremque Fla-
es ut aliquam periodum lege-
t, illi hoc ſeſe facturos perne-
ant: ſanctè adfirmantes, ejuſ-
di typos nunquam ſibi ante vi-
eſſe.

Menſæ elegantiam non magno-
è curant, ſed crudos cibos, Deos
yptiorum, porrum & cœpe
diſſimè ingurgitant. Ditiores
um & medonem, vulgus Qua-
n, hoc eſt, aquam bibit admi-
ſale vulgari. & pane mucido
roſoque veſcitur.

Domus Ruthenicæ ligneæ ſunt,
quidem malè materiatæ. Ità
en deſipiunt, ut exiſtiment pa-
em cratitium lateritio præ-
ndum eſſe. Cæmenti apud eos
us ferè uſus eſt. Polociæ tan-
tria templa ſunt, opere late-
exſtructa. Ex his tertium mo-
alico pulcherrimè expolitum
ibidem conſpicitur. Cætera
corum Dux Ioannes Baſilides
ſtavit, cum ante annos octo-
m Polotiam deditione in ſuam
bit poteſtatem.

Pacis tempore opimos acci-

piunt ex agris proventus : ne
lis ferè frugibus hominum
tati ſervientibus carent. Aves
nis generis, perdices puta, ph
nos, attagenes, erythrotaones
ma ſolertia per inſidias capiun
levi ære divendunt. Piſcium
tiſſimorum admirabilem copi
perennia illis ſuppeditant flu
Boryſthenes, Duna, Driſna, D
Polotta, ex quibus innumeri
& ἰχθυοτροφεῖα ſeſe effundunt
cocto ſale Iberico cibos condn

Metallum quidem patrio i
lo non effodiunt, & tamen
obryzi, ſignatique argenti ma
deſiderio tenentur, atque ho
tium cum cæteris morta
commune habent. Nummo
rum argenteos ovali forma p
ſos ad tuam Excell. mitto: i
in latere Cataphracto ſignant
altero deſcripta ſunt Ruthenic
verba : Κῦς Βελικι Ιβάν hoc
princeps magnus Ioannes.

Hæc ferè ea ſunt, David
træ, quæ in Orientaliori
obſervatione digna putavi,
quidem, ut tuæ cupiditati ſa

c

m, libenter in has paginas eci. Nec tamen omnia attigi, tantum ſumma ſequutus ſum gia rerum. Apes ut tenero ſtu- liquori, libat ſumma thimi aut on rubentem.

e Armenijs quoque antea ad rſcripſi, neque dubito literas redditas eſſe. Hos frequen- habitare Leopoli, atque ibi- pulcerrima templa habere, rmannus Giſius, 7. Iunij Cau- mihi dixit. Ego quidem, ſi ali- ndo officij ratione hoc ipſum it, Leopolim excurram, & vi- n Armeniam perluſtrabo, fu- que deinde omnia literis tra-.

eſtat nunc ut de te Tartaris auca ſubjiciamus. Cum ve- piſtolam ad te ſcribere decre- n, non eſt quod hiſtoriam ex- s. Nolim namque γλαῦκας εἰς ας: Tartarorum quidem co- minime contemnendas regijs ſtris perſæpe vidi, atque hi ex opienſium Horda advenerunt, a nunc quoque militem con- ſit Stephanus victor. Cæteri

 Polo-

Polonis notiores ſunt Tauric
Aſturcenſes, Naianenſes, Re
renſes, & Circaſſij. Princi
Hordæ ſua lingua *Czar*, h
Imperatorem appellant. N
autem, quibus res mediocrit
ſecundæ, *Cneſi*, id eſt, Prin
vocantur. Tantus nimirum
baræ gentis faſtus eſt, ut eti
tulos & magna miſeri aucup
nomina. Religio eorum ſin
bio diverſiſſima eſt.

Ego illorum ritus, qui Reg
ſtri ſceptrum agnoſcunt, br
attingam. Bellici ſanè tu
eos a numinis cultu non av
Nam Veneris die, cum vix ſ
nitentes ſpargere jam cœpit r
in medio camporum equor
quentes convolant. Hic Pa
do vertice & pedibus comp
humi ſedens, ſchedulam fini
manu tenet, in hanc deſcrip
Alcorano paradoxa aliquot
geſſit, quæ voce clara ad cir
ſtantes recitat; illi ſi quand
men Dei & Mahometis aud
gemitu & capitis inflexione
rentiam ſuam declarant. Le

ſ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ll, in ſtationem quiſque ſuam
rtuntur. Cæteri tamen, qui pa-
bello, œconomiam militiæ
erunt, alijs quoque ceremo-
occupantur. Hi uno à Vilna
ari, ad fluminis Veliæ ripas,
uſtia aliquot & pagum amœ-
no loco ſitum habent. Huc
XII. Kal. Iul. cum Ioanne
rato Stralſundino, mercatore
ive Vilnenſi exſpaciatus, delu-
n eorum intravi. In illo certè,
alicujus Divi, nec atri Dæmo-
ſimulacrum ullum videtur.
li ubique parietes. Area tamen
s tapetis inſtrata eſt. Die Ve-
dicata ſemper ad ſacra con-
unt, ea, uti opinor, de cauſa,
ſignificent neque Iudæorum
rſtitiones, neque Chriſtiano-
nomen & religionem ſibi pro-
. Delubrum nulli niſi diſcal-
o ingredi licet. Campanarum
rum minime tolerant. Papa
em, exorto ſole, in ſummitate
pli exedræ inſiſtens ſtentorea
e populum ad conciones vo-
Cumque jam frequentes ad-
, ſumto ad manum Alcorano
 quem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

quem Arabicis literis ſcriptu[illegible]
hi monſtrarunt, numinis [illegible]
rationem illis exponit. Po[illegible]
apotheoſi Mahometis, dec[illegible]
lius majeſtate & præcellent[illegible]
men agreſte decantant, &[illegible]
Comitiorum finis eſt. Si A[illegible]
num, vel alium quemvis li[illegible]
typis editum hic videre l[illegible]
eum certè, magno vel pretio[illegible]
paratum, ad te miſiſſem. In[illegible]
autem librorum defectu nih[illegible]
vendere poſſe dicebant. D[illegible]
Ieſu Chriſto & Spiritu Sanct[illegible]
ſtra eos interogabis. Ver[illegible]
nim pietatem ita curant, [illegible]
merum lupus aut torrentia [illegible]
na ripas. Non ſemel igitur [illegible]
ratus ſum cum inter Chriſt[illegible]
habitent, cur adeo duri f[illegible]
Chriſtianam religionem aſp[illegible]
tur, & video ſane Ieſuita[illegible]
nugas, qui de convertendis a[illegible]
manam Eccleſiam gentibus [illegible]
ta & grandia fabulantur. Cu[illegible]
quaquam hos, qui vicinis in[illegible]
tibus commorantur, à var[illegible]
perſtitione abducere poſſint[illegible]
que tamen & hoc negare au[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

n Scythia homines Ieſu no-
adorantes, cum dictum ſit per
dem de voce Euangelij per
tolos in gentes ſpargenda in
em terram: exivit a nyſſis eo-
, & in finem orbis oratio eo-
Porrò non fugit excellen-
tuam dogma Mahometarum
rte Iudæorum ſuperſtitioni-
c ſomnijs eſſe refertum. Tar-
igitur Circumciſionem quo-
etinent, ſed diverſa ab He-
ratione. Secundo enim
rtio annis à nativitate, prout
viſum eſt, circumciduntur.
ngua eorum à Polono idio-
tam longè abeſt, ut hi in Scy-
n: illi in Sarmatiam commi-
tes, ranæ Seriphiæ non injuria
queant. Qui tamen in Polo-
& Lithuania, & utraque Ruſ-
ngè lateque diſperſi ſunt, ple-
que hominum, quibuſcum
unt, linguam addiſcunt & cal-
.
æterea illorum Papa hoc mihi
ermone dixit: In multis ſuæ
tis regionibus, ſolem, ignem,
os item genios, tanquam Deos
coli.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

coli. Moribus feris ſunt,
laboris patientiſſimi: nec
una uxore contenti. Nam
mas ducunt, quarum penè
da domi eſt concordia. Se
cæteris gratior habetur & a
bilior.

Mortuos hic non cremar
defodiunt. Sponſos etia
functos addita dote & reb
conomiæ neceſſarijs, matr
jungunt, ridiculis meherc
monijs, quos alio in orbe
cturos, & una ſemper futur
tumant. De animabus dem
rum ita ſentiunt, eas videli
uno corpore in aliud tantiſ
migrare, donec præcellent
quam & diu quæſitam inv
habitationem, atque hinc
iſta mundi lumina Cęſares S
principes enatos eſſe.

Victus illorum miſerrim
Cyclopicus: Nam prandent
quoties cum horrore aſpexi.
nes certè equinas ac ſemi
avidiſſimè devorant. nullu
menſarum & ſediliorum eſt
Cutes equorum jam tum f

& recens beſtiæ detractas pro
nis confeſſuri conſternunt.
quarum tanquam vinum Cre-
admirantur & epotant. Hi
, acynacibus, arcu & ſagittis
ant, bellatorum præſtantia
um omnibus facilè antepo-
.

copienſium, legatus XIX. Iu-
ilnam adveniens Regi Euan-
n adferebat, de re à ſuis con-
Moſcos animoſe & fortiter ge-
Quod videlicet non tantum
nas hoſtis provincias ferrò
aque feliciter pervagati ſint:
ad ipſa Metropolis Moſco-
œnia penetrarint. Horum
m voce ſua Rex collaudans,
am ſe ipſis aliquando gratiam
arum dicebat, ſi deinceps
ue magnanimo conatu in ad-
m gentem arma & bellum in-
t.

m de rebus Polonicis quales
unc ſunt, ſcribendum aliquid
Quia nihil enim abs te lite-
n tribus penè menſibus acce-
eas epiſtolas, quas Maio &
exaravi, intercidiſſe video.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Rex Stephanus victor, 29. ...
ex Comitiis VVarſavienſib...
nam reverſus eſt. VIII. ...
Kalend. Iun. Bogdanus Bi...
Moſcus nobiliſſimus, à ſu...
cipe profugus ad regem ve...
nam; qui non tantum huma...
novum & inſperatum hoſp...
excepit, ſed & muneribus ...
liberaliter. Sunt homines, q...
nis loco illius adventum exc...
& fore confidant, ut ex...
conſilio Rex plurimis in reb...
juvetur.

Sequenti die, qui erat 26...
Legatos Moſcicos advent...
dimus, comitatum habente...
ſplendidum. Cum illis ...
diebus de pace tractatum eſt...
ctum vero nihil. Conditi...
Rege propoſitæ tales ſunt : ...
cus Livoniam tradat. I...
menta bellica & commeat...
arcibus deditis relinquat. ...
ptus etiam duabus expediti...
factos perſolvat. Pacem perp...
ſanciat. Danorum & Suec...
Reges hoc fœdere comprehe...
tur. Captivi λύτρῳ vel permu...

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

imantur. Ipſe Princeps in
s utriuſque regni ad collo-
n ſe ſiſtat. Internuncij cum
nt nihil horum ſuis in man-
annotatum eſſe, interceſſio-
ocerum, decem dierum ſpa-
impetrarunt, ut interea per
arium Principis ſui mentem
tarent. Ille quia die dicto
us non eſt, Rex quidem Le-
dimiſit.
e vero 19. Iunij, equum in
tortum conſcendens, Vilna
is eſt circiter decimam diei
, cœlo ita ſereno & tam fau-
minum acclamationibus, ut
are nemo poſſit, hunc Prin-
divinitus Polonorum genti
, ex hydra iſta Lernæa feli-
ebellata, famam reportatu-
eſſe immortalem. Equita-
n agmine variarum gentium
res, inter quos non poſtre-
rat legatus potificius Ioan-
ndreas Caligarius, Epiſcopus
noriensis, qui pro confirma-
Regni pecuniam Papæ debi-
poſcens, indulgentias ſimul
catorum remiſſionem largiſ-
ſimam

ſimam attulit. Proximum
locum tenebat generoſus vir
nus Bulovius, ab illuſtriſſim
chione Brandeburgenſi & B
rum Duce in legatione huc
Qui poſtea Caunam reverſu
ad prandium me invitaſſet,
ter hoc à me petijt, ut ſuo
mine ſalutem tibi plurima
ſcriberem, addens & illud:
ruſſiam quidem te hoc tem
non venturum, id quod eg
mo cum dolore audivi:
ram enim ſalutandi gratia
montem ad te excurrere.

Tidemannus quoque G
I. V. D. & Regis intim
cretarius, homo omnium
num humaniſſimus, & opti
teris egregiè excultus, 21.
Hiſtoriam Auguſtanæ Conf
tuam, ab Rittero Latina civ
donatam, Vilnæ mihi mon
Cumque ſumto ſemel iter
calamo ſcribere tibi vellet,
tamen tanta & indicibili ne
rum mole oppreſſus, ſibi ipſ
facere poſſet: invitus quide
tempore officium tuæ exce

tum intermiſit, meque per
llinem rogavit, ut hanc can-
ſſimæ mentis ſuæ adfectionem
Epiſtolam tibi ſignificarem, id
d me facturum, uti debui, ita
nter promiſi. De omnibus ta-
rebus, quę hactenus geſtę ſunt,
uæ deinceps numinis auſpicio
ntur, faciet te paulo poſt cer-
m.

egis noſtri frater, Tranſylvanię
ceps, nuper deceſſit, cujus o-
m Rex graviter tulit, ut par
metuit fortaſſis aliquam in i-
ocis mutationem, quamquam
s demortui, decem anno-
puer, à ſubditis patris ſuc-
r nominatus ſit. Eodem
quo Tranſylvanorum Domi-
exſtinctus eſt, Generoſiſſimus
is equus exanimis concidit &
t, qui non procul ab arce
enſi defoſſus eſt, & colum-
habet ligneam.

lli ſuſcepti moles hac æſtate
oviam tanget. Milites undi-
uc confluunt, ille ex Germa-
alter ex Calydonia, tertius ex
nnia, ut nimirum venales ani-

mas tanto citius Plutoni p
nent. Nam undique ad i
tantundem viæ eſt.

Rex dum foris hoſtem qu
nos domi pro pietate bellum
mus. Proceres quidem Pol
qui purioris doctrinæ profeſſ
favent, & partim Zuingliane
fendunt, partim Auguſtanam
feſſionem ſequuntur, ante al
ſuum de ineunda concordia
runt, certum eſſe adfirmantes
N. Romæ nuper creatus in
ciem Lutheranorum juramen
præſtiterit Pont. Max. Huj
ro tyrannidem non adeo me
dam eſſe, ſi nos pie in relig
conſentiamus. Maio igitur
convenimus Vilnæ, effecim
hil. Summam actionis adj
continent paginæ. Ipſe Dei
utinam glorioſiſſimo adventu
vulnera Eccleſiæ cito ſan
beatitudinem nobis donet ſ
ternam. In hoc quidem
ſinceram ſperare pacem non
Anabaptiſtas vicinos per oc
nem erroris admonui. Ho
ſuperintendens Laurens C

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

hæreſin ſe defenſurum ſcri-
um prodierint chartæ, habe-
ſanè quod aut contemna-
aut etiam quod auctoritate
rum ſcripturarum refutemus.
as ipſius Criſcovij ad tuam
lentiam tranſmitto. Iamque
phonis vice etiam atque et-
ehementer te rogo, ut haſce
as tuo judicio emendes, ac
gas, vel divulges, vel abji-
quidquid horum feceris, meo
conſenſu. Summum Ponti-
Eccleſiæ, Ieſum Chriſtum,
ic virginis filium, qui ſolus
ongitudo dierum noſtrorum,
pectore precor, ut tuam Ex-
tiam Spiritu ſanctiſſimo ſuo
rnet, & diutiſſimè incolumem
rvet, meque tuæ benevolen-
amori totum trado. VIII.
al. Auguſt. Anno. M. D.
XI.

L 2 De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

DE RELIGIO
ET SACRIFIC
VETERVM B
ruſſorum, epiſtola
Io. MELETI

AD

GEORGIVM SABINV

CVm elegiam illam tuam,
ad Petrum Bembum Car
lem ſcripſiſti, mihi legendam
hibuiſſet Hieronymus filius m
qui tuis ſcriptis plurimum del
ri ſolet, in qua de ſacrificio c
& anguium cultu, quæ nonn
Sarmaticæ gentes faciunt,
memoras: continere me non
tui, quin ea quæ de vano cult
rum gentium comperi, ad te
berem, tibi utique non ingrat
fore ſperans, ſi earum gentium
ad quas fato quodam vocatus
& in quarum vicinia vitam
mores & idololatriam plenius
gnoſceres. Multi enim ſupe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ritus, idololatricique cultus
m in his regionibus adhuc oc-
è ſervantur, qui tibi advenæ
dum fortè cogniti ſunt. Itaq;
m eſt communicare tecum,
cquid de illis compertum ha-
. Ac ne longiore utar proœ-
, referam primo ſacrificia,
bus olim Boruſſi, Samogitæ,
huani, Rutheni & Livones, co-
lunt dæmonia pro dijs, atque
m nunc multis in locis colunt
ulte: deinde ſuperſtitioſos
ſdam ritus, quibus nuptiæ, fu-
a & parentalia apud eaſdem
tes celebrantur.

Die Georgij ſacrificium facere
ent *Pergrubrio*, qui florum plan-
m, omniumque germinum
us creditur. Huic *Pergrubrio* ſa-
icant hoc modo. Sacrificulus,
m *Vurſchayten* appellant, tenet
tra oblam cereviſię plenam,
ocatoque dæmonij nomine, de-
tat illius laudes: *Tu* (*inquit*)
gis hyemem, tu reducis amœnita-
veris: per te agri & horti vi-
, per te nemora & ſylvæ frondent.
c cantilena finita, dentibus ap-

prehendens obdam, ebibit ca
ſiam nulla adhibita manu :
que obdam ita mordicus ep
retro ſupra caput jacit. Qu
è terra ſublata, iterumque in
eſt, omnes quotquod adſun
bibunt ordine, atque in lau
Pergrubrij hymnum canunt.
epulantur tota die, & chore
cunt.

Similiter quando jam ſ
ſunt maturæ, ruſtici in agris
crificium congregantur, quo
gua Ruthenica *Zazinck* voc
id eſt, initium meſſis. Hoc
peracto, unus è multitudin
ctus, meſſem auſpicatur, m
lo demeſſo, quem domum a
Poſtridie omnes, primo illi
meſtici, deinde cæteri qui cun
volunt, meſſem faciunt.

Facta autem meſſe, ſolen
crificium pro gratiarum act
conficiunt, quod Ruthenica lin
gua *O Zinck*, id eſt, conſumm
meſſis dicitur. in hoc ſacri
Sudini Boruſſiæ populi, apud
ſuccinum colligitur, capro li
ſicut in elegia tua ad Bembũ ſc

tandi vero ritus eſt talis. Con-
ato populi cœtu in horreo, ad-
tur caper, quem *Vurſichaytes*
um ſacrificulus mactaturus,
nit victimæ utramq; manum,
catque ordine dæmones, quos
Deos eſſe credunt: videlicet,
pirnum, deum cœli & terræ.
trimpum, deum maris. *Gardoæ-*
deum nautarum, qualis olim
d Romanos fuit Portunus. *Po-*
pum, deum fluviorum ac fon-
n. *Piluitum*, deum divitiarum,
m Latini Plutum vocant. *Per-*
rium, deum veris. *Pargnum*,
m tonitruum ac tempeſtatum.
clum, deum inferni & tenebra-
. *Poccullum* deum aëriorum
ituum. *Putſcætum*, deum qui
os lucos tuetur. *Auſceutum*,
m incolumitatis & ægritudi-
. *Marcoppolum*, deum magna-
n & nobilium. *Barſtuccas*, quos
mani *Erdmenlen*, hoc eſt, ſub-
aneos vocant.

lis Dæmonibus invocatis, quot-
ot adſunt in horreo, omnes ſi-
l extollunt caprum, ſublimem-
e tenent, donec canatur hym-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

nus, quo finito, rurſus demittunt
ac ſiſtunt caprum in terram.
ſacrificulus admonet populum
ſolenne hoc ſacrificium à m
ribus piè inſtitutum, ſum
cum veneratione faciant,
que memoriam religiosè ad
ſte os conſervent. Hac conciun
ad populum habita, ipſe m
victimam ſanguinemq; patina e
ptum diſpergit. Carnem vero
dit mulieribus eodem in ho
coquendam. Hæ interea dum
ro coquitur, parant è farina ſil
neas placentas, quas non impo
in furnum, ſed viri focum circu
ſtantes, hinc illinc per ignem
ciunt abſque ceſſatione, tam
quoad illæ indureſcant, & coqu
tur. His peractis epulantur at
helluantur tota die ac nocte uſ
ad vomitum. Ebrij deinde ſu
mo mane extra villam progredi
tur, ubi reliquias epularum, quæ
manſerunt, certo in loco terra
periunt, ne vel à volatilibus
à feris diripiantur. Poſteà dir
ſo cœtu ſuam quiſque domum
petit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

terum, ex omnibus Sarma-
entibus ſupra nominatis, mul-
huc ſingulari veneratione co-
Putſcatum, qui ſacris arbori-
& lucis præeſt. Is ſub arbore
buco domicilium habere cre-
. Huic paſſim homines ſuper-
ſi litant pane, cereviſia, alijſ-
cibis ſub arbore ſambuco po-
precantes à *Perſcato* ut pla-
n efficiat *Marcoppolum* Deum
atum & nobilium, ne gravio-
vitute à dominis ipſi preman-
utque ſibi mittantur *Barſtuc-*
ui (ut ſupra dictum eſt) ſub-
nei vocantur. His enim dæ-
bus in domo verſantibus ſe
credunt fortunatiores: eiſque
cant veſperi in horreo ſuper
am mappa ſtratam, panes, ca-
butyrum, & cereviſiam: nec
ant de fortunarum acceſſio-
ſi mane reperiant cibos illic
nptos. Et ſi quando intactus
in menſa remanet, tunc ma-
anguntur cura. Colunt quo-
ſpiritus viſibiles, qui lingua
henica *Colky* Græca Coboli,
nanica *Coboldi*, vocantur. Hos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Spiritus credunt habitare in ... tis ædium locis, vel in con... lignorum: nutriuntque ec... omni ciborum genere, e... afferre ſoleant nutritoribu... frumentum ex alienis horre... to ablatum.

Cum vero hi Spiritus ... habitare ac nutriri cupiunt ... modo ſuam erga patrem f... voluntatem declarant. In... congerunt noctu ſegmenta ... rum, & mulctris lacte ple... ponunt varia animalium ſt... Quod ubi paterfamilias a... verterit, nec diſſipaverit ſeg... nec ſtercora è mulctris ej... ſed de inquinato lacte cum ... familia ſua comederit, tu... apparere & permanere dicun...

Præterea Lithuani & Sam... in domibus ſub fornace, vel ... gulo vaporarij, ubi menſa ſta... pentes fovent, quos numi... ſtar colentes, certo anni tem... precibus ſacrificuli evoca... menſam. Hi vero exeuntes ... mundum linteolum conſcen... & ſuper menſam aſſident.

uam ſingula f rcula deliba-
rurſus deſcendunt, ſeque
it in cavernis. Serpentibus
ſſis homines læti fercula illa
aſtata comedunt, ac ſperant
nno omnia proſperè ſibi even-
Quod ſi ad preces ſacrificuli
xierint ſerpentes aut fercula
menſam poſita non deliba-
t, tum credunt ſe anno illo
ros magnam calamitatem.
hæc eędem gentes habent in-
ſortilegos, qui lingua Ru-
ca *Burty* vocantur, qui *Po-*
um invocantes, ceram in a-
fundunt, atque ex ſignis ſive
nibus, inter fundendum fi-
is, pronunciant ac vaticinan-
quibuſcunque rebus inter-
i fuerint. Novi ipſe mulier-
n, quæ cum diu reditum ab-
filij fruſtra expectaſſet: erat
filius ex Boruſſia in Daniam
ctus: conſulit ſortilegum, à
edocta eſt, illum naufragio
ſſe. Cera enim in aquam
expreſſit formam fractæ navis,
igiem reſupini hominis, juxta
n fluitantis.

Apud

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Apud Samogitas eſt m
fluvium Nauvaſſam ſitus, i
vertice olim perpetuus igni
cerdote conſervabatur, in
rem ipſius *Pargni*, qui tonit
& tempeſtatum potens à ſu
tioſa gente adhuc creditur
ctenus de ſacrificijs.

Nunc de ritibus Nuptiaru
nerum, & parentalium,
non minus ridicula quam ſu
tioſa. Apud Sydinos, Curor
Samogitas, & Lituanos,
puellæ multis in locis geſta
tinnabulum, quod funiculo
tum è cingulo dependet uſq;
nua. nec ducuntur, ſed rapiu
matrimonium, veteri Lace
niorum more à Lycurgo inſti
Rapiuntur autē non ab ipſo
ſo, ſed à duobus ſponſi cog
Ac poſtquam raptæ ſunt, tu
mum requiſito parentum c
matrimonium contrahitur.

Cum nuptiæ jam celebr
ſponſa ducitur ter circa foc
Deinde in ſellam ibi collo
Sedenti ſuper ſellam, pedes
tur. Ea vero aqua, qua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ur pedes, conſpergitur lectus
lis ac tota ſupellex domeſti-
nſperguntur item hoſpites,
nuptias invitati ſunt. Poſtea
os oblinitur melle, & oculi
ur velamine, velatis oculis
icitur ad omnes ædium fo-
ias jubetur contingere ac
dextro pede. Ad ſingulas
circumſpergitur tritico, ſili-
avena, hordeo, piſis, fabis
avere. Qui enim ſequitur
m geſtat ſaccum plenum
genere frugum: cumque il-
rcumſpergit, ait, nihil ho-
efuturum ſponſæ, ſi reli-
n piè coluerit, remque do-
am curaverit ea diligentia,
ebet. His actis, aufertur
velamen ab oculis, & con-
n celebratur.

peri cum ſponſa ad lectum
enda eſt, inter ſaltandum
induntur crines, quibus ab-
mulieres imponunt ei ſer-
niveo linteolo adornatum,
uxoribus geſtare licet, donec
pepererint. Tam diu enim
s pro virginibus ſe gerunt.

Ad-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Ad extremum introducitur
biculum, ubi pulſata & ver
conjicitur in lectum ſponſ
traditur. Tum pro bellarij
runtur teſticuli caprini, vel
quibus ipſo nuptiarum die
manducatis, conjuges cre
fieri fœcundi. Hac de cauſa
lum quoque animal caſtratu
ad nuptias mactatur.

In Funeribus hic ſervatur
à ruſticanis, defunctorum ca
veſtibus & calceis induuntu
recta locantur ſuper ſellam
aſſidentes illorum propinqu
potant ac helluantur, epot
viſia, fit lamentatio funebri
in lingua Ruthenica ſic ſor
le le, le le, y procz ty mene ur
za tij nie miel ſzto yeſty alb
y procz tij umarl? Ha le le,
za tii nie miel kraſz iie mlo
procz tii umarl? id eſt, *H*
mihi. Quare mortuus es? N
deerat eſca aut potus? Qua
mortuus es? Hei hei mihi:
habuiſti formoſam coniugem?
ergo mortuus es? &c. Hoc
lamentantes enumerant o

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

externa illius bona, cujus
n deplorant: nempe liberos,
boves, equos, anſeres, gal-
&c Ad quæ ſingula reſpon-
, occinunt hanc Næniam,
go mortuus es, qui hæc ha-

lamentationem dantur ca-
munuſcula, nempe, mulieri
m acu: viro linteolum, idq;
collo implicatur. Cum ad
uram effertur cadaver, ple-
n equis funus proſequuntur,
rum obequitant quo cadaver
r: eductiſque gladiis, ver-
auras, vociferantes *Gey
begaythe peck elle.* id eſt, *au-
vos dæmones in infernum.* Qui
mortuo faciunt, nummos
iunt in ſepulchrum, tan-
viatico mortuum proſequen-
collocant quoque panem, &
m cereviſia plenam ad ca-
daveris in ſepulchrū illati, ne
vel ſitiat vel eſuriat. Vxor
&veſperi, oriente & occidēte
ſuper extincti conjugis ſepul-
ſedens vel jacens, lamētatur
uadraginta. Cognati vero ineũt
Con-

Convivia die tertio, ſexto, [illegible]
& quadrageſimo, à Fune[illegible]
quæ convivia animam defun[illegible]
vitant, precantes ante janua[illegible]
his convivijs, quibus mortu[illegible]
rentant, tacitè aſſident menſ[illegible]
quam muti, nec ututur cult[illegible]
menſam vero miniſtrant du[illegible]
lieres, quæ hoſpitibus cibu[illegible]
ponunt, nullo etiam cultello[illegible]
tes. Singuli de unoquoque [illegible]
lo alquid ſub menſam jaciunt[illegible]
animam paſci credunt, eiſq[illegible]
tum effundunt. Si quid for[illegible]
ciderit de menſa in terram, i[illegible]
tollunt, ſed deſertis (ut i[illegible]
quuntur) animabus reli[illegible]
manducandum, quæ nullos [illegible]
vel cognatos vel amicos viv[illegible]
à quibus excipiantur conv[illegible]
Peracto prandio, ſacrificulus [illegible]
de menſa, ac ſcopis domum [illegible]
gat; animaſque mortuorum [illegible]
pulvere ejicit, tanquam p[illegible]
atque his precatur verbis, ut[illegible]
mo recedant: *Iely, Pily duc[illegible]*
vven, nu vven: hoc eſt, ed[illegible]
bibiſtis animæ dilectæ, ite foras, [illegible]
ras. Poſt hæc incipiunt co[illegible]

ſe colloqui & certare pocu-
Mul eres viris præbibunt &
ciſſim mulieribus, ſeque mu-
ſculantur.
hac oblatione ciborum ſuper
los defunctorum meninit et-
uguſtinus ſermone 15. de
is, cujus verba hæc ſunt: *Mi-*
apud quoſdam infideles hodie
ernicioſus error increverit, ut ſu-
mulos defunctorum cibos & vi-
ferant, quaſi egreſſæ de corpo-
nimæ, carnales cibos requirant.
enim & refectiones caro tan-
quirit. Spiritus autem & ani-
non indigent. Parare aliquis
aris dicit, quod ipſe devorat.
præſtat ventri, imputat pieta-
. Hactenus Auguſtinus.
c, quæ de ſuperſtitioſis ri-
& ceremonijs illarum gen-
narravi, partim ipſe vidi,
n ab hominibus fide dignis
i. Tu vero pręſtantiſſime vir,
ariarum rerum cognitione
ari ſolitus es, pro tua humani-
meum hoc qualecunque ſcri-
ab homine tui amantiſſimo,
lum boni conſulas oro.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

EX
IACOBI NOBILIS D
HODOEPORICO R
THENICO:
DE
Cæremoniis aliquot
MOSCOVITARV

DIe Menſis Auguſti primo
jam exorto, cum tempori
dium ambulando diſcutere
mus, conſpeximus è long
magnum hominum nnmerum
in loco circa fluvium Vrbi p
mum congregatum, imo fere
nes cives, mares pariter ac f
nas, has geſtantes infantul
ulnis, illoſque pueros duc
manibus; præterea Monacho
virginumque Veſtalium coho
magnam. Quo poſtquam co
laſſent, apparuit illis etiam
chiepiſcopus gerens manibus
ecm, ſequentibus ſacerdotibu

j

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

nus hominibus, poſtquam
mnis ejus pontem ſibi in il-
ſum extructum adſcenderet,
a oratione, ipſi benedixit, at-
uis ceræmoniis, papiſtico mo-
aquam conſecravit. Quo fa-
quam plurimi viri veſtibus
nudique cunctis inſpicienti-
in amnem ſeſe præcipitarunt,
dis minus tectis, nihil conſi-
tes, quod à mulieribus & vir-
s conſpicerentur: hæ quoq;
ulos ſuos eadem aqua ablue-
idola ſua omnia liquore illo
humectarunt atque munda-
iſtumque diem feſtum cele-
it.

cio ſanè an hic ſignificare
m, quo pacto Sanctorum o-
erevisia coquenda implorent,
ſve ceremonijs utantur.
n aqua dolio infunditur,
nus habent ſculptile baculo
alligatum, quod dolio im-
t, confeſtimque extrahunt,
etiam fit, cum frumentum
ulus adduntur: Quo facto,
m in altum erigentes ima-
illam, curvatis genibus, ca-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

pitibus demiſſis, frontibuſ
crucis ſigno munitis, venera
Talibus ſuperſtitionibus imb
tur; adeoque his ineptiis fal
ti ſunt, ut hiſce ceremoniis n
ctis, totum laborem irritum
exiſtiment.

Singulis diebus templa pe
& quamvis valvæ clauſæ ſint,
eas tamen ſeſe crucibus ſignar
in genua procumbunt, & c
terram verſus deflectunt.

A juramentis & execratio
abſunt, nomine Dei ad juran
vel diaboli ad maledicen
non utentes: ſed per matr
canem, caniculæ filium,
riumque jurant & maledicun
centes: *Pudi Matter, Sabac
ginſim, Pledinſim.*

EX THEOLOGIA
[MO]SCOVITICA
[I]OH. LASICII
POLONI.

[...]am adeat, ſuadeo, quiſ-
[...]ſis volet habere ſolidam
[co]gnitionem & confuta-
[ti]onem Rel. Moſcoviticæ.)

Quomodo Moſci biblia dividant.

[Apu]d Moſcovitas Matthæus ca-
[pit]a habet 116, quæ *Zaczalas*,
[e]ſt, incæptiones cognomi-
[...] Pleraque adeo parva, ut ex
[...] conſtent verſibus, prout
[ſc]ripti divini de re una ſenten-
[...]n Marco ſunt 71. In Luca.
[...] In Iohanne 67. In Actis 51.
[...]as Epiſtolas, capita 79.
[...]nt, qui numerus ad 335.
[...]us finitur in eam, quæ eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ad Hebræos ſcripta. Quem
excepit 15. ab initio Iacobi
nonicæ, deſinitque in Iuda
Apocalypſin quoque Ioannis ſ
bere ajunt. Omnia autem h
capitibus diſcreta accepiſſe
runt, à quodam Cyrillo,
ſtantinopolitanæ Eccleſiæ (cu
rent) Sacerdote, linguæ
Sclavonicæ.

AMICE LECTO

CVm Moſcovitæ lingua Sclavon
Illyrica utantur, ut ſæpius iam
non abs re fore mihi viſum eſt o
nem Dominicam Sclavonice vel I
conceptam heic adnexere, atque i
ctatum de Sacris huius gentis ab
re. Deprompſi autem, ne quid te
ex Bibliotheca Vaticana Auguſti
chæ; ubi eam litteris Sclavonicis
ptam videre eſt. Litteræ autem à
carum forma non abludunt. Cern
enim ω, K, H, α, B, χ, ε, T,
ſum ρ, ɣ, *ſed latius*, Δ, *ſed contr*
λ, *&c. quadam etiam peregrina*
ad rem:

O

ATIO DOMINICA

clavonice vel Ruſſice.

e nas, Kij ieſi na nebeſieh, etiſe ime Tvoie. Prighi Kraſtro tvoie. Budi Voglia , KaKo nà nebu, tako i nà . Kruh naſc ſu akdani dai danas. i od puſti nam duſce, kako i mi od paſctuux kom naſciem. i nè ureai napaſt, da oſlobodi vas od men.

etationem non ſubnecto; ſuper- enim foret, cum nemo Chri- ſtianus eius ſit ignarus.

F I N I S.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

DE MOSCOVIA, ANTONII POSSEVINI DIATRIBA.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

DE
MOSCOVIA,
NTONII
POSSEVINI
DIATRIBA.

i, qui nunc rerum potitur, eve-
ad Magnum Moſcoviæ Du-
arum: propagatio Imperii,
& varii caſus.

IOANNES, Baſi-
lio patre, anno hu-
jus ſeculi vigeſimo
octavo natus eſt. Is
ad ſuæ Domina-
tionis faſtigium e-
s, ut erat ingenio vehemen-
ac dignitatis augendæ per-
lus, ulciſci Tartarorum inju-
& pedem figere in Livonia
it Caſanenſes adortus, ad-
s æneis tormentis, facile fuit
ut Stephanus Poloniæ Rex
narravit) ſive armorum, ſeu
inarum generi inſuetos expu-
gnare.

gnare. Inde Aſtracanum ad
fluvij Volgæ ſitum cepit, n
nobile Orientis emporium a
re Caſpium. Id cum alter us
tarorum Hordæ (ſeu Regni)
caput; protulit ditionis ſuæ
uſque ad Circaſſos, trecenta
Aſtracanum millia paſſuum:
Circaſſi editiora, prope Caſpi
mare, incolunt, & ad fines uſ
Perſici Regni pertinebant,
quam hoc anno ſuperiore Fer
portam, aliaſque arces Selymu
de Rege cepiſſet. Ea vicinia
Græci ritus affinitate, proxi
Circaſſis Moſcus, (illorum
marij viri filia in uxorem du
quæ poſtea interijt) rogatus
ab ijs, ut ad ſeſe peritos conde
arcis mitteret, qua Turcarum
curſiones prohiberentur, id fe
atque ab eo tempore cum illis
amicitiam coluit, ut, quibus f
timus alius Princeps non ſit, e
quaſi Patronum habeant, gens
teroquin ſimplex, & Divino cu
capeſſendo propior, quàm Scyt
rum pars, aut Rutheni ſint, qui
rè in unum populum coaluere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

[...]o Moſci ſubjecti. Reſtant
[...]i Tartari, qui cum ſæpe,
[...]c anno in Moſci ditionem
[...]entes, muneribus placati
[...]ere. Cum Præcopenſibus
[...]Tartaris Turcæ fœderatis,
[...]uricam Cherſoneſum inco-
[...]& a quibus, uti potentio-
[...]multa clade accepta, pejora
[...]bat, Polonico bello diſten-
[...]cem ita fecit, ut, quo tem-
[...]Moſcua Moſcoviæ Regia
[...]urus eram, mihi reſponderit,
[...]rſus Tartaros una cum Ste-
[...]Poloniæ Rege arma ſumere
[...]ſſe, quod in ſingulos dies
[...]artarorum Imperatoris Ma-
[...]Legatos, & ſuos expectaret,
[...]uibus pacem, jam utriuſque
[...]is ſigno obſignatam, con-
[...]et. Cæterum quod attinet
[...]oniam, cum induciæ quin-
[...]ta annorum cum Livonibus
[...]nno hujus ſeculi quinqua-
[...] expiraſſent (quibus ma-
[...]ſui, ob caſum ad Pleſco-
[...]Pletembergio Ordinis Li-
[...] Magiſtro, ad internecio-
[...]xercitum, aſſenſerant) varia
cauſſa-

cauſſatus; quod Livones
tionibus pactis non ſtarent, b
ijs indixit: Derpatoque, &
arcibus captis, ſummaque cu
vonum ſtrage, magnam Li
partem aſſecutus, diuturni
cum Polonis ſemina ſparſit.
de tota re eodem in Comm
rio ſcripſi, quem noviſſimè
Provincia illa ad V. B. miſi.
quidem omnia, licet aliqu
facilem exitum habuere, ma
tamen calamitates Moſcovia
ſteà intulerunt. Nam dum i
diſſitas regiones, atque in
jam plures præſidia eſſent i
nenda: bellum autem, ſuo
tantum milite, variis in loc
per tot annos exercendum
vero arces tuerentur, ij in M
via ſteriles uxores relinquere
ſi quis eorum moriebatur, al
ſuffectione locus impleretur
ctum eſt, ut populi admodum
reſcerent. Acceſſit militaris
diſciplina Pyxidariorum, ſiv
ſtulatorum, (Sclopetarios
aliqui dicunt) qui minoribus
tur tormentis, inſtituta, m

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

is ignota, qui ferè arcubus
n, & ſagittis utebantur. Ex
o enim quoque è ſuis uno
pto, vel ſunt Prætoriani Sti-
s Principis, vel in bello me-
ut in arcibus præſidiarij col-
ur, relictis domi uxoribus &
quibus interim cadentibus
s ſenſim hominibus nudan-
Sed & peſtilentia, quam an-
nquam in Moſcovia, ob in-
ima illa frigora, & vaſtitates
i auditum fuerat, multos
pſit, & plurima bella, cædes
multorum millium (& qui-
Optimatum) Tartarorum-
ontinentes excurſiones, ipſa-
ijſdem ante duodecim an-
ombuſta Regia, Principem
m ſtatum adegere (additis
ani Regis continentibus hu-
pſi triennij victorijs) ut non
atritæ, ſed pene acciſę ejus
exiſtimari potuiſſent. Id
it, trecenta millium paſſuum
ndo in ejus ditione iter fie-
quibus incola nullus jam ſu-
s ſit: pagis ipſis extantibus
n, ſed vacuis. At vero de-
dolati

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

dolati agri, & recentes ſylvæ
paſſim ſuccreverunt, indicio
frequentiorum antea incolarum
licet quæ regiones ſupra Mo
verſus Septentrionem vergunt
admodum frequentes incol
beant, quod excurſiones illuſt
tari non fecerint, & ſalub
cœlo fruantur, quemadmod
mihi diligenter perquirenti
eſt ab Italis & Hiſpanis ijs
in B. V. & Regis Catholi
tiam libertate à Magno Duc
coviæ donatos, mecum in
adduxi. Hi enim duo de
menſes eas terras latiſſimè
raverant, cum per paludem
tidem ex Turcica elapſi cap
te, terrarum ingentia
emenſi, denique ad civitate
logdam tranſmiſſi fuiſſent.
vero quod inter Caſanum &
canum eſt intervallum, id v
mum eſt, rariſſimis ſane inco
qui citro ultrove commea
qui ab ipſo Principe mittunt
pe menſes integros nullo
bo, quam piſcatione, ac v
abſq; ullo pane, vitam ſuſten

elebriores Moſci Civitates, & Populi.

civitates, quæ frequentia, & ·bilitate celebriores habentur, cisTanaim, Moſcua, Smolen-, Novogardia, ſive Novo-, Pleſcovia, Tueria; ultra vero ptentrionē, Volochda: ad O-em autem Caſanum & Aſtra-m, quod Iovius, & alij Ci-iam vocant: quamvis inter Iaroſlaviam, & Alexandri odam, atque ejuſmodi quaſ-alias connumerent, quæ ta-rectius oppida dixiſſent, niſi arces habent, pro more gen-haud contemnendas. Verum ro mirũ dictu, quot alijs illis opularium centena milla, vel lium, quos Bojaros vocant, des millium quidam attri-it: quos ſecuti, qui res illas noriæ madarunt, Albertus penſis (is quem V. B. mihi Moſcoviam diſcedenti legen-tradidit,) vel idem Iovius i ex Demetrij cujuſdam Moſ-

ci relatu Commentarium co
cit, quem hujus Principis p
ad Clementem VII. miſit) n
quem ſcopum veritatis attig
Idem vero & alij fecere, qui I
tionibus functi, inde reverſi
Credo ita quod Moſci conſue
nem in hominibus colligendis
que arcium primas, & loca edi
diſponendis, cum Principum l
quæſitiſſimis honoribus excip
tur, haud ſatis intellexerant
autem à nobis longius di
commemorando (uti mos
præter veritatem extollerent
ect etiam fieri potuerit, ut n
à vero aberrarent, quod ſupe
parentum noſtrorum ætate, M
(ut diximus) minus bellis
citi, minus morbis tentati,
tot cædibus imminuti, & pau
res item in arcis impoſiti, no
orbas domos poſteris relique
Id vero de Moſci Regia, qua
dixi) Moſcua eſt, certum eſt
ginta hominum millia, pueri
xuque utroq; numerato, hoc
pore non cenſeri. Nam qu
eumque civitatis ſpecies ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

currit in oculos, accedenti ta-
n propius (ne dicam poſtea
reſſo) ipſæ domus multum
ræ ſpacium occupant : platea-
nque, ac non unius fori ampli-
o, ambituſque ipſe ſacrarum
um (quæ ad civitates ornan-
potius, quam ad cultum ex-
ctæ eſſe videntur, cum toto pe-
anno plerumque ſint clauſæ)
tiorem veritatis fidem efficiunt.
erat ſanè eodem hoc Principe
uſtior, ac numeroſior Moſcua,
anno præſentis ſeculi ſeptuage-
o à Tartaris concremata, in-
is pleriſq; incendio abſumptis,
omnis in anguſtiores terminos
ucta eſt. Extant veſtigia majo-
circuitus; ut qui octo, vel no-
n fortaſſe fuiſſet, jam vix quin-
millia paſſuum impleat : cum
boves, & vaccę, cæteraque id
ius animalia, quæ quotidie du-
ntur ad paſcua, in domibus ci-
m habeantur, quarum pleræque
ibus, & viminibus circumſe-
, faciem noſtrarum ruſticana-
n referunt. Sed in ipſis duabus
oſcuę arcibus, quarum altera

alteri hæret, ſplendidius quid
eſt. Alteram enim inſigniora
qua templa, ex latere con
(cum reliqua templa civitati
gnea ſint) Palatiumque Princi
alteram vero novæ officinæ,
ſuas plateas, ſuis quibuſque
ficiis diſtinctas habent, utcun
exornant. At cum eædem offi
næ exiguæ ſint, uniuſque Ven
officinæ plus mercium appare
quam in Moſcuæ integra pl
ſervetur, neque vero eaſdem
incolant, quippe qui domicili
civitate habent, rem quanti
non obſcure indicant. Smolenc
autem, Novogardiam, & P
coviam eodem populi num
cenſeri putaverim: ut certe ſ
mum viginti hominum millia
rum ſingula. (cum bellum
eſt) habeat. Ac quicquid amp
præ ſe ferunt, frequentiores ta
eſſe haud puto; eaſdem nempe
cauſſas, quas dixi, & ob ædiu
ac domorum ingentia ſpacia:
Legatis advenientibus ruſtici,
in pagis, agriſque paſſim h
tant, Principis juſſu accurrent
(

uti ſupra expoſitum eſt) fre-
ntiam oſtendunt. Iam vero
to minor Tueriæ populus eſt,
procul maximæ, & inſignis ci-
tis ſpeciem præbet. Verum
nibus cincta non eſt, licet non
uum domorum numerum cir-
nquaque habeat, ut quæ belli
na, excurſioneſque hoſtium
imè ſenſerit. Quæ res fecit,
Vologda, & Caſanum, ac
cipuè tractus ille, qui magis ad
tentrionem vergit, hominibus
ndet. Sed & quicquid hujus
rei, ac quantumcunque terra-
Moſcus à Lituaniæ, ac Li-
iæ finibus uſque ad mare Caſ-
m, vel ad Lappos, vel ad Ce-
iſſas, cæteraſque potius vaſti-
s, quam populos, obtinet:
is ſane dictum eſt, inde ducen-
trecentave equitum millia in
m educi, aut Tartarorum quo-
infinitam eſſe multitudinem,
m, cum Moſcus velit, in ex-
itiones emittere poſſit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Moſci munitiones, & ratio ea
defendendarum, cum oppu-
gnantur.

IAm quæ ſunt apud Moſcos
tempore arces, atque præſidi
iis, quæ ſuperioribus tempor
fuerant, ſatis differunt: nequ
dem omnes ratione ſunt com
nitæ. Aliæ ex ſaxis, & later
quales duæ ſunt, quæ civitati M
cuæ hærent, una Novogardia,
coviaque ipſa, ac Porcovia, S
ticiaque Alexandri Sloboda,
Iaroſlaviæ, quæque in Albo
eſt ſita, & quæ ſunt ejuſmodi
quæ. Aliæ aggeribus vimine
textis, & ad duritiem preſſis
le Smolencium eſt, ipſiuſq;
cuæ mœnium ambitus, poſt
taricum incendium excitatus.
liquæ trabibus in quadrũ conn
media humo, vel arena, impr
nem, diverberationemque
nent, ignem non ferunt, adv
quem tamen interdum lutum
nunt. At in univerſum, ne
prominentia propagnacula, q

reſpondeant (qualia hoc, ſive ſuperius ſeculum docuit) nec illa eſt apud architectu- quæ apud no- ger. Arces au- Moſcuæ duas Principis hujus Baſilius ædificari juſſit, Mediolanenſe architecto, Italis o- rijs. Extat ejus rei memoria nis literis ſupra arcis portam, imagine pia Beatiſſimæ Virgi- Cæterum mœnia ipſa alta, eſque circumquaque diſpoſitæ, um opus oſtentant. Idem ogardiæ cernitur: ſed in ipſa , præter ſacram ipſam ædem, e quam Archiepiſcopus cum commoratur, vix ullæ ſunt do- aliæ: cumque pene in orbem antiquitus extructa, eam ſu- ore anno Romanus alter Ar- ectus aggere cinxit, ac propin- m monaſterium intra novam nitionem incluſit; ſuis locis ex em aggere propugnaculis col- tis; quæ hoſtibus ab aſſultu ndis, tormenta majora ſuſti- nt. Ad Pleſcoviam vero ipſam no mœnia ex lapide, quem flu- is alveus ſuppeditat, turreſque;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

mox alter murus ductus per q
diam civitatem, quæ form
oblongi trianguli penè habet;
que apud eum murum ſucced
caſtella, extraordinar am mun
nis rationem oſtendunt. Et
obſeſſis firmitatem (in Regi
ſtris hæc obſervavimus) ob
tibus autem curas & ſolicitu
afferebat. Nam ut pinnas qu
tantum decuſſerant, neq
fundamentis extantem in
murum malleis, aut ligonibu
tis exemerant, ut concidere po
ita ijs, cum alta mœnia ſtr
conſcendiſſent, reſtabat deſce
ex quo ictibus depellebant
Moſcis; ac ſi deſilire tenta
mœnibus civitatis ab exercit
liquo ſecernebantur, ut om
interijſſent. Sed & irruptio c
tumvis primo ſucceſſiſſet, j
intra domos illas ligneas, qu
civitas referta eſt, ita concl
bantur, ut igne ſuppoſito co
rendi fuiſſent, ſi deſcendiſſ
Moſci vero in murata caſtell
tuto recepiſſent. Acceſſit Pra
civitatis cura, qui intra mu
tu

s, alias quoque ligneas cir-
quaque excitarat, ferendis ma-
is tormentis idoneas, ex qui-
aſſidua fiebat exploſio. Quo
modo Polociæ magnam tur-
x ipſis trabibus Moſci con-
erant, ex qua circumquaque
ſtra, aliove collimantes, vix
m alicui facultatem appro-
andi prabebant. Interea ta-
globis Regiorum ſæpe plus
rata eſt, quam ut quicquam
ationis oſtenderit: licet de-
arx Stephani Regis Virtute,
rumq; conatu, & fortitudi-
pugnata ſit. Porcovia vero
r turrim eam, ſub qua præſi-
ica porta eſt, ſcalis undequa-
onſcendi poteſt, nullo altero
gnaculo hoſtes, ſi qui acceſ-
, lædente, nî ex mœnibus
nus pugnetur, vel eminus ja-
globive intorqueantur. Par
aliarum arcium eſt ratio. Sed
lencij aggeres, quos ab una
alluit Boryſthenes fluvius,
x ejuſdem rationis munitio,
oreque in loco ſupra montem
una cum templo, faceſſerent

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

negotium oppugnantibus. Ire
agger ipſe circumquaque n
ſpacijs, foraminibus eſt re
ut minoribus tormentis arc
ſint, ſi qui tentaverint in
nem. Is ergo modus eſt m
num. At præſidiarij, quan
nus juſto in prælio, campo
lonis obſiſtunt, tanto magis
civitateſque defendunt : &
nę ipſæ munia militum ſic
induunt, ut uel aquæ advers
jectum ignem afferendæ, v
geſtis è muro lapidum
provolvendis, aut ſudibus,
manibus ad eam rem depe
impellendis, magno ſuis uſ
hoſtibus perniciei. Porro ſi
præſidiariis, hoſtili impetu
diſploſione in aerem fruſtill
evolat, alter ſuccedere, cu
identidem ; ac denique nen
cere operæ, vitæque. Ad
durati, ſæpe adverſus illu
breſque, ac nives, & vento
ſuffugio non utuntur, qua
quo ramorum nexu, vel
defixis palis impoſita. Inedi
que patientiſſimi, aqua, fa

commixta, acetum pene ſa-, pro potu, pane pro cibo ti ſunt. Et retulit mihi Po- Rex, in arcibus Livonicis repertos, qui ita ſe aliquãdiu t, ut cum jam pene omnes berent, reliqui ſuperſtites, n licet agentes, hærerent anxij, num ſeſe obſidentibus nt; ne videlicet fidam ſuo pi operam uſque ad mortem nt. Hæc illa res eſt, qua una n poſſunt, quoniam ſimul in incumbunt, ut fortiores in- pluribus evadant, aut certè ndo hoſtes patientia, dili-quę fatig nt. Sed hæc alibi

Vires aliæ Moſci.

n in unum ipſum Principem nnia congerantur, civitates, a, pagi, domus, agri, præ-ſylvæ, lacus, flumina, honor gnitas, nihil in tam vaſto ter- tractu non maximum videri t earum virium, & opum, s polleat: quæ & majores

æſti-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

æſtimari poterant tum, cu
ab armis commercia redde
beriora, Livoniaque floreb
ipſa Balthici maris navigat
frequentior. At vero iſtis ſ
vel imminutis, eadem quoo
minui neceſſe fuit, quam
ſpecies Majeſtatis deminut
theſauros habere Princeps i
exiſtimetur: ad quos quico
cti, infective auri in Moſco
importatur, id omne, qua
poteſt, colligit, nec pene u
efferri permittit. Argentum
vix unquam inde exportatu
cum captivi redimuntur,
les externus ſcribitur; quod
raro fit. Pellium autem, &
orum permutatione Moſci p
cunia ſæpe utuntur; cibum
ipſum, ſi quo proficiſcunt
cum plærumq; deferunt. Sec
leros (Germanicam pecuni
in Dengas, & Moſcovitica
bus nominibus monetam ſua
cant, immutant; minus jan
quam antea, probo argento
licentius, priſtina rejecta cum
ſignandi aurificibus quibuſd

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

us ſit. Si qua vero aurea do-
l argentea aliunde Legati re-
s afferunt, ea omnia iis vel
gentex pecuniæ ſumma ali-
rel ne data quidem, in The-
ſuos infert. Et dubitan-
on eſt, cum ejus parens ex
cis civitatibus, atque
ſacris, quicquid potuit o-
auri, vaſorum aureorum, &
eorum, calicum, & aliarum
odi rerum, corraſerit, onu-
ſque curribus aſportarit,
em vim earum rerum acer-
quam poſt Tartaricam illam
onem, ac Moſcuæ ipſius
nem, tribus in arcibus par-
t, Moſcuæ, Iaroſlaviæ, &
lacu. Iam civitatum, aut
ciarum Reguli nulli ſunt,
Duces apud nos vocare n.os
tamen nomine, ad exiſtima-
n ſibi, ſeu potius Principi
andam, ſive ad Præfecturas
r; verum res ipſa deeſt. E
is quidam, qui fidem Prin-
nic in expugnandis Caſa-
us, ad Ruthenum ritum, &
n accedens, præſtitit, cum
etiam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

etiam partem quandam ſua
nis reliquiſſet, Columnan
dum, & alia nonnulla accep
pene merum imperium man
Moſcum, præter aliquos
ei attributos, ac demendo
libuerit. Pagos & agros, ſi
dicit, ij ad poſteros non
niunt, ni confirmentur à
pe: cui tamen ruſtici ex ſi
inde tributum & operas pe
uti & domino faciunt: reli
quantulumcunque eſt, vict
reſervant, aut eximunt. E
ut nemo ferè dicere poſ
quicquam eſſe proprii: & (
nolit) quiſque ab nutu Pr
pendeat. Si cui plura ſunt,
magis ſe devinctum agnoſcit
lentior autem factus, tan
metuit magis; quippe ad
pem ſæpe omnia recidunt.
quoque exiſtit ſive commod
ſive cautio, nullus ut aude
cere; transferendis autem fa
vel hominibus ad varia p
potius relegandis, quam n
dis, præcidantur conjuratio
viæ. Licet ſi quid ejuſmod

[…]m, nex in tales homines, fi-
[…]lias, ruſticos quantumvis
[…]os, haud ſemel patrata ſit.
[…]lit mihi ex ejus aulicis vir
[…], cum villas quaſdam obti-
[…]r, ne domos quidem ligneas
[…] aut reficere per aliquot jam
[…]ſibi licuiſſe: ruſtici enim,
[…]s id pertinebat, oneribus à
[…]e preſſi, nec reſpirandi fa-
[…]m habuerant. Sunt vero
[…]ginta germanæ familiæ ea-
[…]uæ ex Livonia abductæ fue-
[…]uæ Moſcuæ ad opificia juſ-
[…]cipis olim ſubſtitere: reli-
[…]ermultæ Caſanum, & alio
[…]atæ ſunt. Ex his igitur pe-
[…]uotannis exigitur. Qui ſa-
[…]atione dante intellectum,
[…]ficentiſſimè Pontificem Ma-
[…] jam appellabant, nihilque
[…]on obſequij ſummi exhibe-
[…] recordati, quid Apoſtolicæ
[…]ivonia olim tribuerit; &
[…] pace frueretur, quibuſve
[…]bus, tanquam Chriſtianæ
[…]. propugnaculum, ipſamet
[…]cia vocata ſit, cum Catho-
[…] legitimos ſuos agnoſceret
Prin-

Principes, ac præcipue cum à
tifice Maximo penderet: Q
terna poteſtate excuſſa, m
ordinis Teutonici equitibus,
hi adverſus Eccleſiaſticum or
inſoleſcerent, tantum non
pti, deinde aliunde fruſtra
auxilio, tandem ſub hæretico
jugum adacti, jam miſerri
Moſcovia vivebant; ſi ea vi
canda ſit, quæ hæretica e
ipſas ſylvas, lacus, & fluvios
attinet, quæcumq; inde pre
res pelles, & piſces, quorum
permagna eſt, percipiuntur
rum omnium rerum Prince
tiſſimam habet partem. Pell
dona, & venditionem; piſc
cati ad præſidia, cibumqu
vantur. Quæcunque ad Prin
ſpectantia ex his diſtrahuntu
præferuntur; nec quiſquam
teſt divendere, antequam ea
ſunt Principis vendita ſint. S
ſive Amanuenſes (corrupta
ca voce Diacos, quaſi diaco
miniſtros vocant) deſignat
tantum in palatio Principis
diligentia rationes, & acce

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

[...]nt: verum etiam per ſingulas [...]ncias accuratè omnia exi[...] & ad Quæſtorem imperij re[...]t. Vectigalia non ſunt maxi[...] Nam Legatis mercatores, [...]cunque volunt, ſecum licet [...]cere, qui eo nomine, nec ali[...]pendunt, & aluntur à Princi[...] Aſtracani olim frequentius [...]eniebant ex Maris Caſpij ora, [...]eque: at Tartaris magna ex [...] ejectis, belloque iſto Perſico [...]rniore, infrequens factum [...]nporium illud. Auri & argenti [...]as eſſe non audivi: ferri ſunt; [...] quidem homines non adeo [...]trij ægrè ad uſum aptant. Ho[...]autem Principi tantus ab om[...] defertur, quantus vix cogi[...]ne intelligi poteſt. Ab ipſo, [...] credunt, certè ita crebro [...]tur, ſe vitam, ſalutem, om[...]e habere, ut & gratiæ Dei, & [...]entiæ Magni Czarij, ſeu Re[...] vel Imperatoris (ſic enim [...]ipem vocant) cuncta tribue[...]entur: & verberati, ac pro[...]dum morientes, id loco be[...]j ſeſe interdum dicant acci-

O pere.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

pere. Gens ad ſervitutem nata
tius videretur eſſe, quam facta,
plerique captivitatem illam ag
ſcerent, filioſque, & quicquid al
habent, illico necatum, perditu
ve iri ſcirent, ſi alio emigrare
A pueris quidem eidem vive
modo aſſueti, quaſi naturam
duerunt, ut ea omnia ſui Princ
maximè extollant, ſeſeque viv
& rectè valere, ſi vivat, & rec
valeat Princeps, aſſerant; deq
alijs, quantacumque vident,
non magni æſtiment: licet qui
ctius ſapiunt, ſi abſit, quem
meant delaturum, & externas
giones obierint, haud difficill
aliorum potentiam, & vires
gnoſcant. Ac cum reliqui ex
Pomeraniæ, Hollandia, & An
per mare Balthicum in Mo
viam, ad ceras, coria, pelles
dendas, tranſmittere ſolent, tu
ſuperiore Septentrionali Oce
(quem alij glacialem, illi ma
ſive Aſperum, ſive Aſpidum
cant) ſingulis annis ad Divi
colai portum, aliquot Holla
cæ, atque Anglicæ naves cup
n

buſque alijs onuſtæ appel-
n ipſam penè diem Divo Pe-
tram. Inde centum pene
nica milliaria Volochdam,
eſt non incelebre Moſcoviæ
ium, merces advehuntur.

Conſiliarii Moſci.

decim Principi Senatores
unt, qui de cauſis judicant,
majoris momenti ſunt, ad
ferunt. Ad eos autem, &
æ libelli ſupplices (quando-
n Principi non porriguntur)
ntur. Loco ac magiſtratu,
us arbitrio, moventur. Eo-
cum eſſem in Moſcovia, no-
hæc erant; Ioannes Theo-
lius (vocant ipſi Theodoro-
) duoque ejus filij, Theo-
& Simeon; Deinde Michit-
nani, cujus ſoror Anaſtaſia
pi quondam nupſerat (de qua
meo Commentario ad V.
ipſi) Andreas Solcanovius
llarius, Baſilius ejus frater,
n (id eſt Deus dedit vel à
datus) Iacowlewicz, Bil-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ſcius (qui gratioſiſſimus tred[...] integros annos apud Principē [...] rat, atq; in ejus cubiculo dor[...] bat) Nieveia Bogdan frater; Ba[...] Iuanowicxz Zugin, quem p[...] natione Moſcus, cum in L[...] niam aufugiſſet, genuerat. Se[...] grandior factus, in Moſcov[...] poſtea transfugit. Hic penen[...] nium unus Latine nonnihil r[...] rat, ſicut Polonice Andreas S[...] novius. Ignatius Tatiſchowo[...] bain Voiecow, Michael Ancia[...] wicx Begin. Quæſtori autem [...] rij, ſive Theſaurario, qui non[...] ſetur inter Senatores, nomen [...] Petrus Iuanowicx Glouin. [...] Cancellario erat curæ diſp[...] nobilium in arcibus, quibus [...] vel prædia, quæ attribuun[...] Principe, victum ſuppeditan[...] proinde vix ullum datur ſt[...] dium, aut poſt multos ann[...] eo munere vacatio. Reliqua [...] fecti arcium, & civitatum ſi[...] miniſtrant, ut ſciant, cuinar[...] natorum Epiſtolas ad Princip[...] mittant: quibus ejus nomi[...] ſpondetur, licet nunquam [...]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

rographo ſive ad eos, ſive ad
ncipes alios, ſuis literis ſubſcri-
t.

Moſci magni Ducis Moſcoviæ Filii.

)annes Baſilij, Magnus Moſco-
iæ Dux, ex Anaſtaſia, quam pri-
duxerat uxorē, duos filios ſuſ-
erat, Ioannem & Theodorum.
prima profectione noſtra ſuper-
tes erant: ſecunda, primogeni-
Ioannes deceſſerat, annos na-
viginti, ad regnandum jam ap-
, & qui à Moſcis diligebatur.
los quoque aliis è mulieribus
n filios genuiſſe, ſed poſtea
ortuos, ferunt. At de Ioannis
orte (quod ea res memoratu di-
a ſit, nec mediocre habuerit mo-
entum ad Principem flecten-
im, ut multa, quæ cum eo age-
mus, mitius, quam fortaſſe fe-
ſſet, audiret) operæprecium fue-
noſſe. Interfectum igitur fuiſ-
Ioannem filium à Magno
oſcoviæ Duce in arce ea, quæ
boda Alexandri dicitur, certio-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

re inditio proditum eſt. Ejus r
tis fuiſſe cauſſam, qui veritat
ſcrutati ſunt (nam & tum er
pud eum alter ex interpre
meis, quem ad ipſum allegave
hanc veriorem retulere. Hon
quæque, nec pauperes mul
tribus veſtibus indui ſolent,
ratione temporum, aut grav
aut levibus: ſi una tantum ind
tur, haud bene audiãt. Tertia i
Ioannis filij uxor ſimplici ve
induta, quoniam uterum ger
neque ad ſe quemquam aditur
putabat, fortè ſuper ſcamno
cumbens, inviſitur à Magno
ce Moſcoviæ, cui ſtatim aſſur
nihil tamen animum illius en
vit, ſed accepta alapa, deind
culo, quem ille geſtabat, ita
cuſſa eſt, ut inſequenti nocte
ri abortum faceret. Accurri
terim ad patrem Ioannes fi
eumque dum reprimit, ne ux
verberet, in ſe iram & verbe
tris convertit. Itaque eode
culo in capite prope tempora
viſſime vulneratus eſt. Et
antea adverſus patrem incen

n

n illi exprobraverat in hæc
: Tu mihi primam uxorem
m ob cauſſam in monaſte-
intruſiſti; de ſecunda idip-
ſeciſti; ecce jam tertiam per-
, ut filius, quem in utero ge-
pereat. Vulnerato itaque filio,
us indolens pater, mediciſ-
& Andrea Solcanovio, & Mi-
a Romani Moſcua confeſtim
is, nequicquã remedia curata
Poſt quinque dies mortuus,
erſo omnium mœrore elatus
Moſcuam, ſequente funus pa-
, atque (ubi civitati appro-
quavit) etiam pedibus iter fa-
te: digitorum interim apici-
loculum portantibus proceri-
pullatis omnibus. quas ve-
, ad ſqualorem compoſiti, ad-
iidem in noſtro reditu retine-
t, promiſſam comam (id quod
um mœroris eſt) defuere ſi-
tes, neque pileolum nobilitatis
gne ferentes. Qua in re mi-
Dei providentiæ, & juſtitiæ
ritatem agnovimus, quod cum
ore ad eum Principem adventu
is illuderent, quod nigris ve-

 ſtibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ſtibus induti, & tanquam pan
incederemus, (is enim colo
eſt, aut inſolens, aut lugub
tum ipſi ob demortui Ioanni
ctum, eodem uti cogerentur,
hilque jam hac de re mutire au
tent. Cæterum cum Princeps
vocato Senatu, ſuis peccatis
ctum eſſe dixiſſet, ut Ioannes
reretur; cumq; alia quædam
ſent, ex quibus dubitare videba
ſi ad Theodorum minorem nat
lium perveniſſet imperium,
minus eſſet ſtabile; conſiliario
hortatus, ut cogitarent, quin
ex Regni nobilioribus in Prin
locum eſſet ſufficiendus. Cui
nullum ſe alium velle, quam
ſupererat, Theodorum, quod
ſibi ſat eſſe dicerent, qui Pr
pis eſſet filius. Porro, & n
ſtiam illam hortati ſunt, ut ex
mo abſtergeret; & qui ſeſe M
chi vitam ſuſcepturum inſin
is ut id conſilij, ſaltem ad ten
Moſcoviæ rebus rectius con
tis, ſervaret. Et boiarij aut
id ab eo dici de ſufficiendo a
opinati ſunt, ut pertentatis an

rem in alterum ſpectaſſe anim-
rtiſſet, & ille, & qui ei ani-
adhærerent, de medio tolle-
ur. Ac tamen cum Princeps
mœrore (ſive diris actus) ſin-
s noctibus de lecto ſurgeret,
e ad cubiculi muros manibus
ans, magnis ſuſpiriis editis, vix
biculariis in lectiſternio humi
poneretur (ſic enim poſtea, re-
o ſpiritu, mentis iterum com-
, quieſcebat) propterea non
itere quidam varia agitare ani-
o conſilia, quinam denique, ſi
d de Theodoro eveniret, ſuffi-
etur. Nam neque alius ex
us ſtirpe erat, & ante 30. an-
Magiſter ſtabuli vacabat, ad
m (tanquam Comeſtabilem)
poteſtas deferenda fuiſſet. At
nceps poſt Ioannis interitum,
lachrymas ſolutus, atque in
alorem omnem compoſitus, ne
atis quidem iis, qui mecum ad
Beatitudinem veniebant, alias,
am nigras veſtes (licet ex ho-
erico) tradi juſſit. Per univer-
n ejus imperium (ſed præſertim
aula) eadem facies, cultuſque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

lugubris, ſepoſitum diadema,
ſi quis alius coruſcabat ornat
quanquam vix auleis utatur.
ſalute animæ filii ad omnia mo
ſteria multam pecuniam miſit.
dem cum Acomato, Turcico
Legato, ſive Procuratore, qui tri
nium in Moſcovia hæſerat, qu
Regio Poloniæ exercitu diſcurr
te, itinera ad reditum haud t
erant, duos Moſcos ad Patri
chas, monaſteriaque Orientis
ſit, denis Rublonum millibus (
blo, paulo plus duobus coron
cenſetur) ad eleemoſynam, filij
demortui refrigerium procur
dum datis. Nam & ſingulo tri
nio in Orientem ad eoſdem pec
cuniam mittit, quod ab iis avita
quam utcunque habent, fidei Gr
cæ noticiam Rutheni hauſerint,
cet in multis jam differant.

Ra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

*atio Legatos in Moſcovia ex-
cipiendi, & cum iis a-
gendi.*

vera ſunt, & antiquum obti-
nt, quæ ſcripſit Herbeſtanus
ntione, qua Moſcus externo-
Principum Legatos excipit.
is tamen præter illa, in arcem
lecenſem, & Novogardienſem
it aditus, ſummo honore,
nentorumque exploſione in-
nium: quod non ita ſemper cum
qui ad ſuum Principem mit-
ntur, ſolitum fuiſſe fieri dice-
. Iuſſum eſt item primum E-
opo Smolecenſi, deinde Ar-
piſcopo Novogardienſi, ut
ndiu Smolencij, & Novogar-
æreremus, lautia nobis præ-
nt inſtructiſſima, pro more
is. Iique ipſi (mandante
cipe, ut plurimis facibus, &
uo apparatu exornatis templis
um facerent) rogarunt, ut in-
ſſe vellemus. Quin & idem
ceps, quinis hominum milli-
in platea patenti convenienti-
bus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

bus, ut ſplendidiore majeſt
rem illuſtraret, Moſcuæ, ſu
palatio cum Senatoribus, &
ceribus, (præeuntibus Sacerd
bus, prælataque B. Virginis i
gine) deſcendit, ut nos in t
plum adduceret; in quo locum
rari honorificum juſſit, und
crum, ceremoniaſque illas c
ſpiceremus. At neque Epiſc
rum (ſi Epiſcopi dicendi ſunt
cris intereſſe, neque templum
Moſco ulla ratione ingredi v
mus: licet, quoniam id lib
coram eo Principe, ac tanta m
titudine recuſabamus, nemo
exiſtimaret actum eſſe de n
plures autem de tanta illa opi
ne, quam de ſua religione co
perant, hæſitare inciperent.
vero præter Metropolitam
alios evocaverat Epiſcopos, t
ad eam rem, tum ut mecum d
ligione agerent. Qui tamen,
ſcripta noſtra acceperunt,
Princeps de diſcrimine inter
tholicam fidem, & Ruthenica
gmata de me publicè quæſiv
obmutuerunt, unuſque ex ii

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

iſcopus Roſtovienſis, ubi om-
robaſſet, in exilium actus, &
tate motus, vitam amiſiſſe
ur, felicior alijs, qui ſuper-
. Cæterum tribus inſtru-
nis conviviis, quibus me una
omnibus noſtris, priore ac
riore legatione Princeps ex-
, nihil ad regium ſplendorem
t: cum præter cibos & ſum-
quos à Priſtavis (ij ſunt no-
qui adjunguntur Legatis, at-
o nomine quaſi adjuncti vo-
ur) ſuppeditari edixerat, de
ipſa menſa quotidie cibos ad
mitteret. Evocato ad nego-
cum eo, & cum Senatoribus
nda, pridie ejus diei ternos,
ſequenti mane totidem alios
mittebat, nunciantes nos pau-
ſt ſerenos oculos magni Im-
oris viſuros; itaque præſto
us. Poſt horam, ecce Pri-
nos monebant, adeſſe Proce-
aliquos Principis Conſilia-
qui penè prope hoſpitium,
centum circiter equitibus ob-
veniebant, ut nos adduce-
Ex ijs tres primi ex equis
per-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

porrecta manu, me nomine P
cipis conſalutabant, in viamq
nos dabamus, Prætorianis pyxi
rijs mille circiter & quingenti
trinque per ſpacium ferme paſſu
mille ſtantibus, atque diſpoſi
Vbi in arcis interiora, homin
referta, qui veſtibus & mach
pretioſis erant ornati, veniſſem
ex equo deſcenderē admonitus
ab alijs Senatoribus ad imos ſc
rum gradus exceptus, atqu
conſpectum Principis ſum ad
ctus. Is ſedere primum juſſo,
agebat mecum ipſe, vel ut in
clave me conferrem, ubi cum
natoribus agerem, indicabat.
plures interdum horas comm
bamur, deque omnibus dili
tiſſime, ac ſæpè ad ſummam l
tudinem, ij ſuis, ego noſtri
terpretibus adhibitis, tractaba
Si quid novi proponebam (id
è re nata crebro fiebat) iidem
co omnes ad Principem ibant
quiſituri reſponſum: quod
dem accurate afferebant, nih
ſuo promere auſi. Nec verb
cile aſſequar, quam aptè, a
pr

...s repetitis ad verbum, quæ-
...ue propoſueram, mihi iden-
..., eodem ſemper cum hono-
...quitibuſque, ac Senatoribus
...um venientibus accerſito, cum
... conſpectum Principis dediſ-
... Senatores ejus mentem ex
...o, partita inter ſeſe longa-
...ſchedarum recitatione, perle-
...t, ac denique traderent. Ita-
...uorum menſium, quibus con-
...ter erat cum eo Principe a-
...um, & quinque aliorum ſpa-
...uibus ultro citroque com-
...s, & cum Rege Poloniæ, Re-
...e ac Moſci Principis Legatis
... omnes erant ſeptem) agens,
...vidi ea in re vigilantius, dum
...uid antiquitus ex Lituanicis,
...nicis, Livonicis, & Moſcicis
... collegerant, quibus ſua tue-
...r, fidenter ex archivis ede-
... ex quibus poſtea non mini-
... lucem hauſi ad ſtatum illarũ
...um rerum pernoſcendum,
... tractandum. Quæ quoniam
...eris & actis, quæ ad V. Beati-
...em miſi, liquidius intelligi
...unt, idcirco hæc fuerint hic
ſatis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ſatis. Iam quod equites, & equ
ac commeatum, præmiſſa fi
publica per tabellarios, uſqu
imperij ſui fines, ubi tentoria
xeramus, nobis celerrime m
rit, cum primum ad eum pe
tum eſſet, eo nos perveniſſe; q
ſexaginta è ſuis, qui in hoſp
nobis ad omnia præſto eſſent
tribuerit, quibus ſtipati, exire
mo, aut aliquem emittere ab
magna neceſſitate, prohibeba
quod equos præmiſerit orna
quos & dono Legatis traden
let, & ut conſcenderemus c
tebat; quod turmas item, m
Tartarorum, modo Moſcorum
comitatui noſtro addiderit, qu
vel ad Regis caſtra proficiſci,
ſexcentis ab eo paſſuum mil
aberant, vel ex ejus ditione
tutius liceret: vera quoque
& quoniam ea alibi attigimus
ſius hic quoque recenſui.
ſemel accidit, quod medici
nos morbo tentatos non pe
tebatur ob ſuſpicionem ven
Reliqueram autem (ut ſupra
duos apud Moſcum, qui dur

n ad Regem, res noſcerent;
quid pietatis inſinuare poſ-
eam gentem, id facere co-
tur. Promiſeratque mihi Prin-
oram centum nobilibus, no-
ſe eo loco habitum iri, quo
remanſiſſem, habuiſſet. Sed
exeundi unquam data ijs fa-
eſt, niſi ſemel, aut iterum:
oſcuam Staricia miſſi, ſatis
o cubiculo detenti fuerunt;
lem enim coacti erant, habe-
tare ad celebrandum, men-
d ſcribendum, & legendum,
tum ad ſomnum capiendum.
nt portæ perpetui cuſtodes,
j tres, totidem ruſtici, quo-
omina erant, Sunebul, Chu-
Rudear, Chuſara, Miroſlau,
roiedau. Quatuor ibi men-
m dimidio demorati, ac de
iſſo Principis haud præſtito
eſti, reſponſum ab homine
to acceperunt: Principem
externis polliceri, aliud Pri-
injungere; quippe qui ore
loquatur, aliud corde cogitet,
ſque eſſe, quibus fidem ve-
i, redeundique publicam

P de-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

dediſſet, qui ſi revertendi ve
peterent, dictum ac factum
multaretur. Quod ſi qui iu
rando confirment, ſeſe ad mo
uſque in Moſcovia commo
ros, nec his tamen alios c
niendi, aut occurrentes aloq
ullam poteſtatem dari; & ca
plecti, ſi quis id faciat, qui
ſuſpicionem minimam ea d
venerit, Ruthenus is fuerit,
alius. Plærique optarunt ad
ſtros accedere, ſed eaſdem ob
ſas auſi non ſunt. Inter quo
dicus quidam erat, qui cu
niam adeundi poſtularet,
ſolum id conſequi non potui
rum etiam in hæc verba min
portavit: Cur qui externus
jus gentis homines audes in
itaq; nî velis interfici, cave
amplius iſta proponas. Eran
è Moſcis, qui captivitatem
ingemiſcerent, dicerentque, c
diu Princeps aliam rationem
vendi haud inierit, ſperandum
eſſe, ut aliquid pietatatis,
ritatis promoveatur. Noſtri
ego è regiis caſtris, aut ali

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

mitterem, ſigno carentes, & ...lo Principis, ne quid ſuſpi... ..., junctas, licet nihil conti..., niſi quod ad noſtrum in...m ſpectaret: eas tamen aut ...olebat, aut aliquas è Lati... ...thenas fieri jubebat, ne (opi... laterct aliquid; ſuſpitione, ...et, nimis perſpicaci, & tre...e, ubi non erat timor. Ad ...num Moſcua verſus Livo... ...diſceſſuris, poſt publicum ...rium, data mihi, & omnibus ... manu, aſſurgens juſſit, ut ...ctitatem, Regemque Polo... ...utarem. Domum autem ..., & literas, ac dona miſit, ...enique partim Germanicis, ...is Olomucij, & Pragæ, at...bi addicta ſunt, partim ipſis ...um Moſcis deducendis uſui .... Ea cum ſecundo recu...m, atque eſſem à Senato... ...admonitus, non debere me ...uum Imperij illius morem ...ere, aut Principis clemen... ...ædere, cum ipſe & V. Bea...nis munera non rejeciſſet, & ...quos iſthuc miſerat, atque

miſſurus erat, alia ſinebat ca
cutus conſilium iſthic antea
datum) gratijs actis, & diſt
à me pluribus aulicis pecuni
cepi : ſed ut ea occaſione
altius, & verius de inſtitut
ratione cognoſceret , hæc, c
quuntur, per Senatores illi
ficavi his verbis :

Patere, Clementiſſime M
Domine, per IESV Chriſt
guinem , ut tertio denique
ſecrem , ut quæ mihi do
tua magnanimitate parare ju
ea ſine animi tui offenſion
accipiam. Scit enim Deus,
ob contemptum aliquem au
inde non agnoſcam excellan
renitatis tuæ liberalitatem
aſpernari. Sed meæ ad huju
ſpiritualis ſtatum vocationi,
que paupertatis , quod ſæ
miſerante emiſi, da per viſce
ſericordiæ Chriſti hoc, quo
mi beneficij loco ducam.
dare, te mihi (alios licet
mines, & in quos tamen iſt
meæ vocationis ſunt, non
bant) paucos ante dies di

nam eſſe rem, Chriſti Do-
humilitatem, & paupertatem
ri. Itaque ſine, ut illam re
quar. Pax facta eſt, Deo mi-
e, ſine iſtis aut veſtibus, aut
us : ſine iiſdem reliqua, quæ
, Deo aſpirante, conficien-
nec vero à me ullum fidelis
ntiæ officium deſiderabis.
cum, quod Paulo ſocio meo
ntificem Max. dediſti, quæ-
ona ejus Sanctitati miſiſti,
nt ſatis. Quæ certe nec per-
ſem accipi, niſi, cum tanto iti-
& moræ noſtrorum omnium
ſtris, & in his regionibus, ne-
ria fuiſſent, tum offendere
um tuum, ac proinde melio-
pedire metuiſſemus. Pellibus
m iſtis pretioſis non utimur
ipſi religioſi. Propterea
mercatores ullos (licet id ſe-
efflagitantes) mecum veni-
iſſus ſum, nequid ab eo gene-
ominum ſcandali, ad id, quod
ebar, aut rixe cum tuis ori-
r. Porro habeo ſatis, Divina
a, quo redire poſſim ad Pon-
em Maximum. Quod ſi pre-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

tioſum mihi donum largiri v
ris, ſerva erga me iſtam, qu
mihi exhibuiſti, clementiam t
&c. His itaque rationibus
haud permotus eſt, ut ſua ap
dona retineret, lucem tame
quam veritatis hauſit, jacta
ſunt ad tantum ædificium, qu
Moſcovia fore ſuo tempor
deſperamus, hæc fundamenta
vero regio planè animo, it
duces, & omnia abundè nobi
peditari juſſit; ſicque ab eo di
in Livoniam per Ruſſiam it
ſtituimus, ad Stephanum
loniæ Regem.

Quod qui à Moſeo ad externos
cipes mittuntur, nec eiuſdem
ſint omnes, & quonam modo m
tur: quidque Legatis, cum A
Poſſevino ad Pontificem M
venientibus à Moſco, in
toto itinere ac-
ciderit.

TAbellariis, internuncijs, a
gatis qui vocantur Magni,
Moſcus ad tractanda cum ex

...bibus negocia, ſeu belli ſint,
...cis, ſive ad commercia per-
...t. Tabellarij dicuntur *Go-*
...qui tantum literas afferunt:
...nuncij, Poſlance, qui & mi-
...Legati, præter literas, ali-
...in mandatis habent; aliquot
...tineris comites ſolent addu-
... Magni vero Legati (nam
...tes mittuntur, adhibito Se-
...io) Velikij Poſly vocantur,
...que Poloniæ Regnum rarius
...egantur, tum quod magnum
...tatum iis adhibet, quibus (uti
...n fit in Polonia, & Moſco-
... lautia non præbentur: tum
... longum iter extra Poloniæ
...um emenſuris, non exigua
...niæ vis eſſet neceſſaria, quam
...eps ad id aut nullam, aut per-
...am tradit. Poloniæ igitur
... & Moſcus, quoniam hoc in-
... ſe officii præſtant, centum ac
...ntos cum Legatis ſuis mitte-
...lent, ad quos mercatores ſeſe
...gant; cum & ipſi Moſci Le-
...merces ſecum devehant, quas
...eo munere, quo funguntur,
...ſatis decenter divendũt. Quod

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ſi quid dono dant, id ad ma
compenſationem, ac remune
nem fit: quæ ſi non datur, p
ab iis, atque adeo extorqu
Cum ergo in Chiverovam
cam (is eſt pagus ad Ian
Zapoliciæ) Legati Moſci un
aliis trecentis veniſſent, off
aperuere, atque inter ipſi ne
compoſitionis, de qua ageb
per ſuos venditioni, ac per
tioni cum Polonis diligente
cabant. Novogardia vero, q
de plus minus ducentis paſſ
millibus diſtabat, commeat
reſque ipſas coctas (frigore
conſervante) ſubinde accipi
ut nihil omnino ſumptus fac
Quæ res mihi, ac reliquis
non incommodabat, quibus
torum quiſque qui erant à
quatuor, cibum (partitis in
ſe diebus) Principe ſuo id ma
te, mittebant.

Eramus autem ſumma hy
altiſſimis nivibus, in quib
tentoria, & perpetuus ignis
dum frigus utcumque pelleb
gneis quibuſdam caſulis, f

mo repletis , noſtrorum par-
tegentibus. Cæterum agros
nquaque depopulati fuerant
: quamobrem vix aliquid
er panem emendum reperieba-
& putris aqua , vel nix ad ig-
ſoluta ægre equis potum, aut
coquendis humorem ſuppe-
bat. Cum tamen Principis il-
Legati, ſi quando ad externos
Principes veniunt, niſi gra-
quos, hoſpitia, cibos, præcur-
s, dona reperiant , illico Ma-
ſui Domini (ſic enim eum ple-
que vocant) ad cœlum uſque
nentiam, liberalitatem, & vires
llere : alijs vero quantumvis
imibus mendicitatem expro-
re ſoleant. Hoc ego cum in Se-
igeno , priore ad beatitudinem
internuncio eſſem expertus,
nque ex reliquorum conſuetu-
e plura ejuſmodi cognoviſſem,
letque Moſcus alteram Lega-
nem in Vrbem inſtituere; ſuaſi,
plus quàm decem venirent. Ter
m trium millium paſſuum iter
uro, cum primo Orſam, inde
Livoniam, & Poloniam, ac dein-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ceps per Germaniam in Italia
mihi eſſet proficiſcendum, vi
bam duriorem fore provincia
ſi centum, ducentive fuiſſent, q
bus aliunde cibus eſſet procu
randus : eo periculo, ut niſi gr
omnia ſubminiſtrarentur, periiſ
quicquid officij, ſtudij, laboru
ſumptuum, erga ipſum Moſcu
Sancta Apoſtolica ſedes contu
ſet. Duo autem Principes e
Legationis, cum quibus de ma
mis rebus, ac de Chriſtianoru
Principum amicitia, una mec
erat agendum. Huic vero Lega
ni cum interpres à Principe a
gnaretur, qui Catholica fide
pudiata, Ruthenicum ſchiſma
ceperat (licet is hoc ad ſui ſe
ritatem, & lucrum faceret) e
enixè rejecimus, atque alteru
& quidem Catholicum, ac n
lem Polonum petivimus, que
& obtinuimus. Magni enim re
rebat, ſi quis ejuſmodi ex ea le
tione ad Principem rediiſſet,
certam veritatem rerum, ac C
tholicorum Principum humani
tem poſſet Moſco referre, ſi qu

ear

..m reliqui calumniis infuſcare
..ſſent. Et à Severigno, ſive
..s ab ejus ſocio (qui Catho-
..i olim, poſtea Ruthenorum
..ibus imbutus, Italum inter-
..m, qui venerat è Moſcovia,
..rinthia trucidarat) qua in pri-
..n ab eis diſcedens, ad Caro-
.. Archiducem eſſem profectus,
..biſſima acciderant; cum vix
..m ex Italia extuliſſent, ubi
..nis honoribus accepti, mune-
.. quoq; inſignibus donati fue-
... At altera iſta legatione ne-
..cædes, nec ejuſmodi lites ullę
..iam interceſſerunt, ut ad ar-
..veniretur. Quæ ſine ulla du-
..tione ſecutæ fuiſſent, niſi con-
..nter repreſſi, ac modo aman-
.., modo ſpe munerum, inter-
.. & timore cohibiti ſibi tem-
..ſſent. Permiſſum eſt quoque,
..liquando de ſuo hoſpitibus ſa-
..acerent: quod licet ægrè fer-
.., valebat tamen ad beneficium
..noſcendum, & ad Italicam,
..leſiaſticæque ditionis liberali-
..m (qua ſupra id, quod expe-
..e potuiſſent, excepti fuerant)
rectius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

rectius æſtimandam. Hac igitu
profectione, Moſcorum illorum
quos adducebam, ingenia liq
dius innotuere; quos & tanto m
gis cognovimus, quod eos po
in ipſum Poloniæ Regnum, jub
te V. Beatitudine, reducere op
tuit. Quo cum primo è Moſ
via acceſſiſſemus, mirati, quod
quos, & cibos à Rege de mo
obviam non offendiſſent: reſp
ſum acceperunt, ſatis eſſe, ſi c
venirent ad Regem, liberaliter
ciperentur; conſuetudinem aut
in Legatis excipiendis, qui à M
co ad alios Principes mittantu
non eſſe in Regnum invehendam
Rigæ tamen ſatis benignè, no
rogantibus, à Rege accepti ſu
In Livonia vero, quæ ædificia m
gnis ſumptibus ab Archiepiſco
Rigenſi, atque à Magiſtris Te
tonici ordinis fuerant excitata,
diruta à Moſcis comperimus,
omnino ruinam minantia, ſordib
plena, & feneſtris patentibus,
injuriæ cæli expoſita. Quæ cum
ſpernerent, lignea potius tugur
la extruxerant, in quibus, fulig
oppl

atis, habitare malebant: ut orum cladem, Coloſſæo, atarcubus triumphalibus, Romæ adeo univerſæ illatam re-artus, jam non mirarer, quid meret in cordibus gentis, quæ dorem, ac majeſtatem aliopopulorum ferre non poſſet. eque publica Cæſaris pompa, um Auguſtam Vindelicorum mperij comitia Imperialia in-ebatur, impelli poterant, ut libenter cernerent: nec tanta ntum, & nobilium celebrita-ovebantur, ut ex animo illam udarent.

hæc quidem in Boemia, & mania: in qua quicquid ex-erant mandato Cæſ. Maje-restitutum eſt, & vaſa ar-ta plura dono data. Vbi vero æ appropinquavimus, & in torum ditionem deſcendi-, ab ijs magnificentiſſimè per es civitates fuerunt excepti. onæ primum invitati ſunt ad invíſendas, prope quas mili-frequentes cohortes fuerant ctæ, à quibus honorificentius admit-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

admitterentur. Vicentini nihil
miſerunt, quo omnem humani
tem, & præter alia, quæ ſumm
nobilitatem animorum ſapiebar
liberalitatem, (ut ea civitas
genere laudis maxime excell
exhiberent. Patavij idem effect
eſt. Inde Venetias appulimus
omnibus omnium generum offi
ab ea Sereniſſima Republica
accepti. Hic vero, cum hom
minus his rebus aſſueti, omnia
Principi deberi crederent, atqu
ob laxiorem vitam ægrè ferre
ſibi in Dominicanorum mona
rio commodiſſimum quamvis
ſpitium fuiſſe aſſignatum: non
diocri diligentia, & patientia o
fuit, ut in officio continerent
donec ij, quibus à Senatu c
Moſcorum fuerat data, nos e
rogarunt, ne ab horum latere
cederemus. Quæ dum fiunt, &
rum diſceſſum urgerem, ecce G
ci, qui jam multos ante annos
netias commigrarunt, clam
Moſcis egerunt, ut ad ſuam æ
proficiſci vellent, ſacrum, &
qua, Græco ritu audituri. Nob
au

adoleſcentes, à Senatu ijs
vitatem deducendis attribu-
m nondum, quid haberet ea
omenti, perpendiſſent, juſ-
, ut ædes ornatiſſimè appa-
r, poſtridieque ejus diei, à
aticis Græcis Rutheni ſchiſ-
i exciperentur. Quod cum
es meas perveniſſet, ad mo-
ium approperans, invenio
os, & Venetos, una cum
s ad horum templum proce-
s, quos ego affatus, Tu mihi,
m, Iacobe Moluenine (id
rimario Legato nomen) tra-
es, à Principe tuo, te ut geſſe-
qua tibi ratione monſtrabo,
Pontificem Maximum, non
ecos adduco: Itaque redi ad
ium tuum: id quod fecit.
Græcis hoc indigniſſime feren-
atque aliquibus injuriam
blicæ fieri putantibus, quod
imperaſſe dicerent, ut eo de-
entur; Græcis reſpondi, Vbi
itiſſet Græcos cum Eccleſia
olica conſenſiſſe, tum me-
gerent, eorum deſideriis ſa-
turo. Cum autem cæteris
ſeor-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ſeorſim adhibitis, haud om
perſuaderem, ad Senatum a
qui rationibus auditis, Græcos
conqueſtum venerant, ſapie
compeſcuit: reſque tota non
lum impedita eſt, verum etiam
caſionem præbuit, ut & pleriq
Græcorum aſtum & ſchiſma
pius cernerent, reliqui vero
datiores intelligerent, ecquid
li inde ad id, quo de ageba
emergere poſſet, cum inter
cos, qui Venetiis commoran
perſæpe ſint exploratores, q
perfidos omnia deferant. Iam
ro Moſci, aureis magni pon
torquibus donati à Republica
interpreti, Vade (inquiunt
Ducem, & dicito, ad nos ut
cum, aliaque mittat è ſuo th
ro: interpres tamen rem (ut
ingenuus) declinavit. Ven
autem ſolventes Ferrariam, i
Bononiam venimus, ubi V
Beatitudine jubente, cuncta
ternæ charitatis argumenta li
liſſimè edita ſunt ab Illuſtri
Cardinali Cæſio Legato: tu
officinæ clauſæ, atque ho

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

nuam ordinarij hab ti. Reliqui
niſſimi L gati, Vercellenſis in
ia, Columna in Picæno idem
arunt. Militum cohortes, è
ibus obviam primo prodi-
deinde ad portas Magiſtra-
erat, inde in Prætorium ho-
centiſſimè deducebantur, tor-
s diſploſis, tibicinibus per-
ibus, conviviis, & exquiſi-
s epulis inſtructis. Admoni-
iles, à quibus varia licentius
-petebant, jam haud facilè
bantur: ut intra cancellos
is ſeſe Moſci reciperent. De-
emperatis mea præmonitio-
ad civitates honoribus, ad Ty-
prope Burgetum oppidum,
træ Beatitudinis cubiculariis
ſſime excepti, & ſalutati,
die progreſſi, ſequenti deni-
e Romam venimus; vnde Ro-
nobilitas, præeunte Marchio-
eſio, obviam egreſſa eſt, Moſ-
o honorificentiſſimè, ac fre-
iſſimo populo, diſploſis om-
, quæ in mole erant Adriani,
entis, ad Cardinalis Colum-
m abſentis palatium adducti

Q ſunt

ſunt. Eo in palatio lautijs prçb
adhibitiſque è familia B. V.
gentiſſimis adminiſtris, atque a
qui portas cuſtodirent, ſingulis
bus, dum ex Algido Veſtra B
tudo redijſſet, per urbem curr
vecti, pulcherrima quæque
bant. Harum omnium rerum
ta in tabulas ſingulis diebus
rebant, ad ſuum Principem al
ri: quod quidem in itinere
que fiebat, cum per Lituania
Poloniam, Moraviam, Bohem
Germaniam, Italiam, Socie
noſtræ Collegia luſtrarent.
ventum eſt ad Veſtram Beatit
nem ſalutandam, & dona, lit
que ſui Principis reddenda,
nonnihil videbantur adduci, ut
cem ad pedes Veſtræ Sancti
oſcularentur: ſed longe æg
cum diſceſſum pararent.
ita, quod alia quoque dona
cuniam in primis) voluiſſent
cet aurei torques magni pond
veſtes aureæ, & holoſericæ du
ipſius legationis Principibus
teris vero omnibus ex panno,
rico duplices traditæ fuiſſent

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

non ſatis æquo animo tule-
p, quod ſeſe in diſceſſu nemo,
er me, ac comites itineris
s ex urbe proſequeretur, ſicut
Principum Legatos (quod &
m bis, ab iis diſcedente, fe-
it) ad quatuor, quinqueve
um millia, magno cum co-
u educunt. Eadem porro in
contigere, quæ in profectio-
ciderant. Torques enim(cum
per iter induerent) & Ve-
eatitudinis crucem pulcherri-
, licet Græcis characteribus
atam, tum venetorum au-
D. Marci Euangeliſtæ ima-
ademerunt : quamvis ſi ſo-
iſque fuiſſet, neque delatio-
ad Principem ſuum timuiſ-
on difficilimè ſeſe ad omnia
modaſſent. Mitiores autem
nto effectos (ſive ob huma-
n gentium conſuetudinem,
uod revertentibus erat extra
n expendendum de ſuo)
am ad Poloniæ Regem de-
adduximus, illud in itinere
uè caventes, ad declinan-
es, ne eodem hoſpitio di-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

verſaremur. Sic donis à Reg
procuratis , quæ illis regio ani
ſunt data; literiſque ad ſuum Pr
cipem à me acceptis, quibus br
de omnibus illum certiorem fac
bam; tradita item à me pulche
ma Salvatoris imagine (quę mi
à Veſtra Beatitudine ad Moſcu
in ære picta, & Græcis literis
ditis, ebore , argenteiſque floſc
continebatur) ſatis lætos in M
coviam dimiſi. Quæ fuſius n
randa putavi , ut ſi cui aliquan
tale negocium obtigerit, præ
minus eum feriant ; iſque ad
tientiam, & prudentiam , à I
per orationes hauriendam, ſed
ſe comparet.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

DE
… MILITARI ET CIVILI
…SCORVM
SYNTAGMA.

… variis paſſim Auctoribus Selectum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

DE
E MILITARI
ET CIVILI
OSCORVM
SYNTAGMA.

MAGNVS Moſcorum Dux ingentem exercitum longo tempore ſuſtentare poteſt; neque enim militibus
pendia perſolvit, ſed agros
iguo p retio elocat, quo be-
operam militum demere-
onſcripti autem milites co-
Iag no Duce ſinguli compa-
& nummum unum, quem
nomine *Dengam* vocant,
pi offerunt, reverſique ex
eundem nummu m repetunt;
rum vero nummiſmata reti-
rinceps ſolet, atque ita eo-
umerum c ognoſcit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Nobiles autem omnes, Ma
tes & conſiliarij adeo dura ſer
te premuntur, ut quemcun
apud ſe in aula eſſe velit,
bellum ire, aut legationem
quam birejuſſerit, id ſump
ſuis facere cogatur.

Per ſingulas quoque Provi
Magnus Dux filios nobiliu
nuioris Fortunæ conſcribere
ut numerum illorum. & quot
que equos ac ſervos habeat, c
ſcere poſſit; ſingulis autem
guum ſtipendium annuum c
dit, & in bellum proficiſci jub

Vnuſquiſque autem nobil
ſex equos & totidem ſervos i
lum aſſumit: unum equũ, qu
neceſſaria, ut milium, ſive
contritas, ſuillæ carnis aliqu
ſta, ſal commixtum cum pip
farinam & legumina; ollas ite
betes, ciſtellaſq; geſtare co

Adeo ut mirandum non ſit
ſe & ſuos tam exiguo ſtipen
tamdiu ſuſtineant; ſumma e
eſt eorum parſimonia & frug
Allium aut cæpas ſi habeant c
omnibus carere poſſunt. P

minus famelicus totum abſu-
tunc ſervi aliquando ad to-
biduum aut triduum egregiè
ant.
icius eminus quam cominus
ant: atque ideo hoſtem cir-
venire, & à tergo adoriri, prę-
ſtudent. Moſcus quampri-
fugam arripit, nullam ſalu-
cogitat præter eam quæ eſt in
: apprehenſus ab hoſte, nec ſe
adit, nec veniam precatur.
ud Moſcovitas hæc admini-
dorum tormentorum bellico-
ratio eſt. Tormenta terra de-
unt ante ea atque os adeo tubi
altitudinis foſſam ducunt.
ic qui onerandorum curam ha-
, deliteſcunt: ad os tubi funis
tur: hoc, cum implenda ſunt,
oſſam deprimuntur, quum
eranda, rurſum laxantur. Aſſi-
t etiam illis Lupi, Accipitris,
inum, & Falconum imagines
e nomina.
ormentis bellicis, & bombar-
peditatuque nunquam olim,
annos 40 utebantur, nunc
m frequentiſſimè & peritiſſi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

mè bombardis & tormentis u…
tur, à profugis quibuſdam I…
Germanis, Lituaniſque inſtr…
Cavendum autem eſt cum M…
congredienti, ut armis ſcitè…
tur, ne in manus ejus incidat;…
chiis enim, lacertis, & toto…
pore robuſtiſſimi ſunt, ſed a…
dimicandi ut plurimum vin…
tur.

Arma præcipua, quibus in b…
utuntur, hæc ſunt: Pharetra ſ…
tis referta, arcus, ſecuris, fra…
cæſtus, cultelli oblongi; qu…
frequenter pro pugionibus u…
tur. Multi quoque lanceis, p…
cipuè pedites, equites autem…
qui haſtilibus brevioribus utun…
Armantur autem loricis oblon…
aliquando duplicibus, armillis,…
raceis, galeiſque. Equos pa…
caſtratos ſoleis carentes habe…
fræna leviſſima; ephippijs quo…
in eum uſum accommodatis ut…
tur, ut ſe in omnes partes abſ…
impedimento vertere, arcumqu…
intendere facile poſſint. Pedi…
curtè attractis equis inſidere…
lent, adeo ut nullum haſtæ, l…

ce…

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

impetum ſuſtinere queant.
veſtibus oblongis ad talos
protractis, bombice lanave-
tis utuntur. Collocandis ca-
mpliſſimum locum deligunt;
atura ſit munitus, caſtra autē
urribus, ſed vepribus, ſentibus
liſque circumtexunt, in muri
tudinem. Præſtantiores in
ullio tentoria ſua erigunt;
æ vero multitudinis vulgus
uſtis caſas conficiunt; qui-
etiam arborum frondes, in
um arcus, incurvant, deſuper-
ennis tegunt. Tempore con-
tubicines multos habent; ij
gentili more omnes pariter
ante melodia tubas inflant,
ac inuſitatus quidam clan-
ditur. Arces & omnes mu-
es ſtrenuè & pervicaciſſime
gnant.

c omnis gens magis ſervitute,
libertate gaudet Omnes autē
guli veſtibus conditioni ſuæ
enientibus, ex mandato Ma-
ucis, utuntur: nam tenuio-
rtunæ hominibus veſtes pre-
tes ſub gravi pæna prohiben-
tur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

tur. Si autem aliquem hum
familiæ nitidius indutum c
ciant, proditorem perfidum
eum appellant; dicentes:
unde tibi talis veſtitus, more do
rum (ita Polonos & Lituan
pellant) *veſtiris, & ad eos d*
moliris? tu enim pro huius veſti
tio non ſufficis. Statim ergo
ſatus, graviſſime, ut perfidus
nitur. Aliæ itaque alijs veſte
cundum uniuſcujuſq; dignita
conditionem, & opulentiam,
buuntur.

In Theſauro etiam Magni
cis veſtes plurimæ elegantes,
ſunt repoſitæ & confectæ, ut
aliquando triumphus celebra
vel cum Legatus alicujus Pr
pis excipitur, tunc omnibus &
gulis aulicis ſuis Magnus Du
las veſtes ad tempus commo
Cæteri quoque nobiles ad nup
amicorum, vel peregre etiam
fecturi, veſtes iſtas induunt, c
pretio, pro temporis ſpatio,
rę earum cauſa attributo, & de
eaſdem Theſaurario Ducis re
tuunt: quod ſi conſpurcatæ f
ri

tunc uſurpator ſecundum æ-
tionem, pecuniam pro ea
rare cogitur, verberibuſque
in poſterum amplius com-
t, cæditur. Simili ratione
i Magni Ducis, ad exteros
ipes abituri, expediuntur.
ent apud Moſcovitas & Ru-
s, certis diebus, adoleſcen-
ueri, viri etiam conjugati,
civitatem pagumve, in lo-
amplum & eminentiorem
uere, ibique quibuſdam ſibi-
vocif rationibus, ſigno dato,
urrere, tunc manus, nullis ar-
nſtructi, conſerunt; certamẽ,
s, pedibus, magno cum im-
faciem, pectus, ventrem, &
alia utrinque quatientes, in-
ſæpeque inde ſemineces, ple-
ue etiam mortui exportantur.
autem certaminis genus ideo
utum eſſe dicunt, vt adoleſ-
es aſſueſcant verbera pati, &
cunque impetus perferre.
eri ſervi, qui dominis ſuis
prætio ſervirunt non poſſunt
do volunt à Dominis ſe abdi-
ſi enim abſque Domini vo-
lunta-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

luntate aliquis abierit, ab alio
mino in famulatum non aſſu
tur, niſi fuerit à Domino, cui
mo ſervivit, vel ab amicis, ſe
fide eius obſtringentibus, c
mendatus.

Conſul ſive prætor, qui pe
nam Iudicis obtinet, à M
Principe in unaquaque civi
principali ordinatur, gent
Ocolnick dictus.

Nobiles, magni viri & Con
rii, frequenter à Magno Du
abſque ulla dedecoris notâ, ve
rantur, verberatique Principi
tias agunt, dicentes; *Sanus*
& incolumis Domine, Rex &
Magne, quod me ſervum ruſticu
tuum verberibus emendare dig
ſis.

Hæc tota gens Moſcoviti
à natura ipſa inditum habet, u
alios, qualibet de cauſa per f
nefas accuſent; contumelijs e
variis ſe invicem afficiunt; &
ſuas unus in alterius domum
quenter, clanculum, injicit
importat, eaſdemque furto ſib
latas dicit. Magnus autem

nus alium qualibet de re
d libenter audit, jam etenim
nem occidendi eum, qui
ur, habet. In curia autem
uando conventum, vel ali-
le celebrat aut morti ali-
djudicat deſtinatve, neque
a neque clara voce aliquid
cio muſſites, nec rideas, nec
n hilaremque vultum præ-
: confeſtim enim interroga-
Cur rides? cur hilaris es? &c.
tu aliquid cum inimicis magni
s? Continuo igitur à de-
us coram Magno Duce ac-
; accuſatus vero juſſu Prin-
nulla purgatione criminis
conceſſa, à Satellitibus ar-
atque membratim diſſe-
aut in aquas capite avulſo
tur.

nus Dux ſi quando de uxo-
nda cogitat, omnium, to-
egno, puellarum virginum
m habere, ac forma virtu-
animi præſtantiores ad ſe
i jubere ſolet: quas demum
oneos homines, fideleſque
as inſpicit, ita diligenter ut
ſecre-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ſecretiora etiam ab ijs cont
explorarique fas ſit. Ex ijs
magna atque ſollicita paren
exſpectatione, quæ ad Princi
nimum reſponderit, regiis n
digna pronuntiatur.

Inhoneſtum ac turpe eſt a
centi, ambire puellam, ut ſ
matrimonium locetur. Patr
juvenem alloqui ut ducat fi
ſuam. In hæc autem verba pl
que proloqui ſolent: *Cum m*
filia, vellem equidem te mihi
rum. Ad quæ Iuvenis: *Si n*
quit *expetis generum, & tibi*
detur, conveniam parentes me
de hac re ad eos referam. D
parentis & proximi aſſenſi fu
conveniunt, & de his, quæ
filiæ dotis nomine dare velit
ctant. Mox dote conſtituta
ptiis dies præſcribitur. I
temporis ſponſus ab ædibus
ſæ uſque adeo arcetur, ut ſi
petierit, eam ſaltem ut vi
tum parentes reſpondere ſ
Cognoſce ex aliis, qualis ſit, q
norunt. Certe niſi ſponſalia
maximis pœnis firmata fueri

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

onſus non poſſit, etiam ſi veſ-
ine gravi pœna, eam repudia-
lias non datur illi acceſſus.
s nomine dantur plerumque
, veſtes, framea, pecora ſervi,
milia. Invitati ad nuptias,
niam raro offerunt: munera
en, ſeu donaria ſponſæ mit-
, quæ ſingula ſponſus diligen-
notata reponit. Finitis nuptiis,
ompta rurſus ordine conſpi-
atque ex iis, ſi quæ placent,
ue uſui futura videntur, ea
tit ad forum, jubetque ſingula
is, qui rebus pretia imponunt,
mari: reliqua omnia & ſingula,
ulis remittit, cum gratiarum
one. Ea quæ ſervavit, poſt an-
elapſum, juxta æſtimationem,
nia, aut aliqua re æqualis va-
s compenſat. Porro ſi aliquis
um ſuum pluris fecerit, tunc
nſus ad juratos æſtimatores,
tinuo recurrit, illumque horum
mationi & ſententiæ acquieſce-
& ſtare cogit. Item ſi ſponſus
elapſum annum non ſatisfe-
t, aut munus acceptum non
ituerit, tunc duplo plus per-

ſolvere tenetur. Denique
cujus donum juratis æſtima
dare neglexerit, ex voluntat
que arbitrio ejus, qui dedi
ponere cogitur. Atque hunc
rem vulgus ipſum in omni l
litate ſeu donationis genere
vare ſolet.

Omnes domeſtici labore
vorum opera fiunt. Qui
mulierum manibus ſuffoc
ſive gallina, ſive aliud ani
genus, id abhorrent Moſc
quam impurum. Qui vero
periores ſunt eorum uxores
meſticos labores obeunt &
quunt. Cæterum cum, viris
vis abſentibus, gallinas jugu
volunt, ſtant pro foribus, ten
gallinam, aut aliud animal, &
trum; prætereunteſque viro
ipſi interficiant, obnixè rogan

Iurando ac blaſphemando,
nomen domini uſurpant. C
autem jurant, per oſculum cr
dicta, vel promiſſa firmant.
phemiæ eorum Hungarorum
re, communes ſunt; *Canis m*
tuam ſubagitet, &c.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Epiſcopalem juriſdictionem
nt, ſi quando marito uxor
bſequatur, ſi quiſpiam in
rio deprehenſus fuerit, ſi ux-
conſanguineam duxerit, ſi
x conjugi quidpiam mali
netur. Item divinationes,
rationes, venena, conten-
s propter hęreſim aut fornica-
m ſuſceptæ: aut ſi filius pa-
, ſororeſve acerbius incre-
it, lęſeritve &c. Ejuſdem eſt
e, qui canem, avem, aut a-
liquod animal immundum
dem ſacram duxerint; aut cō-
nt, ad hęc ſingulas rerum
ras ordinare, & inſtituere.
imo ſupplicio ſolus Princeps
s, & alios afficere poteſt.
m brutis congredientes, ne
quidem extremo ſupplicio
untur.
a raro capitali pœna imo ho-
dia raro, niſi prædæ gratia fa-
erint, puniuntur. Qui vero
n in furto deprehendit, & oc-
, impune id facere poteſt: ea
en conditione, ſi occiſum
ulam Principis detulerit, &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

rem, ut acta eſt, expoſuerit.
Iuſtitiam ſtrenuè exerce
prædones : quibus comprehe
calcanea primum frangere,
in biduum aut triduum uſque
intumeſcant, quieſcere; poſt
cta jam ac intumefacta, rurſus
tare jubent. Non alio genere
quendi & flagitioſos, ad con
da latrocina, ſocioſque ſceler
indicandos, utuntur. Cæter
in quæſtionem vocatus, ſupp
dignus fuerit repertus, ſuſp
tur. Alio pænæ genere ſonte
puniuntur, niſi quid immu
commiſerint.

Cum de malificiis quæſtion
habent, reos multa gelida aqu
perne demiſſa perfundunt, quo
tolerandum tormenti genus
perhibent. Nonnunquam obſt
tis & contumacibus, ut con
criminis exprimatur, ligne
neolis digitorum ungues co
luntur.

Nobiles, Magnates, Præ
Primores, & Conſiliarii o
Chlopos ſe, id eſt, abjectiſſim
viliſſimos ſervos Magni Duc
ter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

r: ſeque omnia bona, mobi-
immobilia, ipſam denique
n debere illi agnoſcunt. Sex
s coloni in ſeptimana domi-
uis laborant; ſeptimus vero
privato labori conceditur;
e hi ſtrenuè laborant, niſi be-
rberati. Habent autem à do-
s ſuis certos attributos agros
ata, ex quibus vivunt, tribu-
e annua ſolvunt. Artifices ſe-
lum præſcriptum, parvo la-
m ſuum vendunt. Cumque
næ caritas in pretium conce-
tunc artifices tenuiori in re
etio ſunt, adeo ut vix panem
n pro labore unius diei (quam-
ſtrenuo) acquirere poſſint.
s quoque & mercatores gra-
nis & intolerabilibus tributis
rantur, quæ hic recenſere lon-
n foret.

ſt auem iſte mos receptus, ut
nes debitores, qui alienum æs
flaverunt, non habentes unde
ditoribus ſua redderēt, ex legis
ſcripto, in locum certum &
licum ducantur, ibique à ſer-
Prætorianis flagris baculiſque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

per ſuras & crura pedum gr
abſque ulla miſericordia, c
tur, tam diu, donec, qua m
tandem fiat, creditoribus ſa
dant, quod ſi ſolvendo non
cerint, tunc verberibus mu
exagitati, creditoribus, ſec
valorem debiti, ſervire æter
Omnes communiter ſerv
ptos, aut captivos habere
quos morituri frequenter
mittunt. Illi tamen contin
vituti aſſueti, alijs dominis
nia accepta, in ſervos ſe ven

Pater etiam habet poteſta
filium quater vendendi; ita
mel venditum, quocunq
dem modo liberatum vel
miſſum, rurſus atque iterum
paterno, eum vendere poſſi
quartam autem venditionem
juris amplius in filium habe

Servi de Dominis ſuis ple
conqueruntur, quod ab eis
non ſint verberati: credunt
ſe Dominis diſplicere, ſign
indignationis eſſe, ſi non fr
tius verberentur, objurgent

Mulierum apud viros ſu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

na conditio eſt. Nulla enim
ta aut pudica creditur, niſi do-
onclulſa vivat, adeo ut nuſ-
exeat: domi autem manen-
elam fabricant & fila nent.
prorſus authoritatis in ædi-
uis habẽt; verbera amoris con-
s ſigna eſſe exiſtimant. Cer-
men & æſtivis diebus, hanc
gativam, recreandi animi
, habent: ut omnes pari-
cum filiabus, in campis flori-
deambulent; ibique ſuper
am trabe, funibus duas tra-
occupantibus, alternatim ſur-
ac deorſum moveantur, aut
uentius funem in medij circu-
odum, duobus ſtipitibus ap-
unt, deſuperque inſidentes
& inde impulſæ feruntur. Po-
quibuſdam certis cantilenis,
ibus pedibuſque plaudentes,
tibuſq; frequentius annuentes,
oblectant, vel manibus ſe in-
m tenentes, & ſimili modo
ntes. choreas in gyrum du-
t.

Ædes fere omnes apud Moſco-
s, tam in pagis quam in civita-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

tibus, in ſubædificatis prom
riis cellariiſque ſuperne exſti
tur; ad quas per gradus aſcen
Quamvis autem veſtibula ædi
ſatis ampla & alta habeant,
tamen humillimas faciunt ;
ingreſſurus quiſpiam, inclin
& demittere ſe cogatur. In h
re captando venãdove mirabi
& ſuperſtitioſis ceremoniis
tur. Capita, more patrio,
quentius inclinant ; atque ho
pius præſtantes, de honore in
concertant. Tenuioris etiam
tunæ hominibus, intra poro
alicujus præſtantioris viri eo
re non licet. Nobiles & Mag
raro in publicum prodeunt i
intra privatos parietes aliqua
deliteſcunt; ut hac ratione a
ritatem ſibi apud populum c
lient: nullus eorum ad te
quartamve domum pedes pro
ditur, niſi mox equus ſubſequ
idque non tam uſus, quam o
tationis gratia.

Præfectorum pauci auctorit
habent, ultimo ſupplicio reos
ctendi; omnes enim cauſæ &
tr

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

rſiæ in Moſcoviam, ad Ma-
n Ducem, conſiliarioſque ejus
runtur. Ex ſubditis nemo ali-
n torquere audet: facinoro-
Magnus Dux, vel Conſiliarij
cipales morti adjudicare ſo-
. Pauperibus non ſemper pa-
d Magnum Ducem aditus, ſed
onſiliarios, iſque difficillimus;
e omnis juſtitia magna ex par-
nuioribus venalis fit.

eſtibus omnes oblongis, abſ-
plicis, ad talos demiſſis utun-
præcipuè vero laſurini vel al-
loris. Pileos albos apicatos
tatoſque ex lana coacta geſtant:
is omnes fere rubris, iiſque
ioribus, quæ genua non attin-
t, utuntur; quarum ſoleas, in
tis paululum erectas, clavicu-
ferreis muniunt; induſia variis
ribus ſericeis circa collum
ta, auro intertexta geſtant, ea-
monilibus gemmiſque exor-
t.

atentur publicè, voluntatem
ncipis, Dei eſſe voluntatem: ob
etiam clavigerum & cubicula-
m Dei appellant, exequutorem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

denique voluntatis divinæ
dunt. Vnde Princeps ipſe, ſi
do preces interponuntur p
ptivo aliquo, reſpondere ſ
Cum Deus iuſſerit, liberabitur
ſimiliter, ſi quiſpiam de re a
incerta & dubia quærit, reſp
re vulgo ſolent; *Deus ſcit, &*
gnus Princeps.

MODVS INAVG-RANDI PRIN-CIPES.

MAgnus Dux Ioannes Ba
cum ſuum nepotem D
trium, Magnum Ducem &
narcham Ruſſiæ inveſtiret,
modo eſt uſus.

In medio templi divæ Virg
erigitur tabulatum, in quo tri
dilia, Avo ſcilicet, Nepoti, &
tropolitano collocantur. Co
tuitur item ſuggeſtum, quod
Nolai vocant: in quo Ducali
leus, & *Barma*, hoc eſt, ornam
tum Ducale, ponuntur. Poſt
conſtitutum tempus, Metro
ta

s, totuſque conventus Eccle-
cus, ſolennibus ornamentis
ti adſunt. Magno itaque Du-
um Nepote templum ingre-
te, canunt Diaconi. Sub hæc
ropolitanus cum toto clero
re incipit orationem divę Vir-
, & S. Petri confeſſoris : qua
a Metropolitanus, Magnus
, & Nepos, tabulatum aſcen-
t, atque conſident, Nepote
rim ab initio tabulati ſubſi-
e. Tandem Magnus Dux in
verba præfatur : *Pater Metro-*
ane, ex divina voluntate, à no-
maioribus Magnus Ducibus an-
a & hactenus obſervata conſue-
ne, Patres Magni Duces, filiis
primogenitis conſignabant Magnum
atum : & ſicut eorum exemplo,
tor meus Magnus Dux, me coram
nedixit magno Ducatu : ita ego
; primogenitum meum Ioannem,
m omnibus, magno Ducatu bene-
. Sed quia divina voluntate ac-
t, ut filius ille meus mortem obie-
ſuperſtes autem ſit unigenitus De-
rius, quem Deus mihi loco filij
dedit : hunc ego pariter coram
omni-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

omnibus benedico, nunc & poſt
Magno Ducatu Vvolodimiriæ,
vvogardiæ. &c. ſuper quibus
trem eius benedixeram. Sub
Metropolitanus jubet nepo
locum ſibi aſſignatum acced
& benedicit cruce, Diaconu
jubet orationes Diaconorum
tare: ipſe interim ſedens
illum, capite inclinato quoq
orat: *Domine Deus Noſter, R*
gum, Domine dominantium, q
Samuelem Prophetam elegiſti
ſervum tuum, & inunxiſti ill
Regem, ſuper populum tuum I
tu nunc exaudi preces noſtras, t
indignorum, & reſpice à Sanct
tuo ad fidelem ſervum tuum I
trium, quem elegiſti; exalta R
tuum gentibus ſanctis, quem red
pretioſiſsimo unigeniti filij tui ſa
ne: & inunge eum oleo lætitiæ
tege eum virtute excelſi, pone
caput coronam de lapidibus pre
da illi longitudinem dierum, &
xtram ſceptrum Regale: pone illi
ſedem iuſtam, circumda illum
bus armis iuſtitiæ, fortifica ill
brachio, & ſubijce illi omnes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

[...]aricas : & ſit totum cor eius in [...]re tuo, qui te humiliter audiat : [...]te illum à fide mala, & demon- [...]illi ſalvum conſervatorem manda- [...]m ſanctæ tuæ univerſalis Eccleſiæ, [...]dicet populum in iuſtitia, & iu- [...]um præſtet pauperibus, conſervet- [...] filios pauperum, & conſequatur [...] Regnum cæleſte.

[...]oſtea clara voce loquitur: *Sic-* [...]*eſt tua potentia, & tuum eſt Re-* [...]*m, ita & laus & virtus ſit Deo* [...]*ri, & Filio, & Spiritui ſancto,* [...]*c & in ſæcula ſæculorum.* Finita [...] oratione, imperat duobus [...]atib. Metropolitanus, ut ſibi [...]*ma* porrigant, quæ una cum pi- [...], quodam tegumento ſerico [...]uod *Schiruikoiu* appellant) con- [...]ta erat. Mox hanc tradit Ma- [...] Duci, cruceq; nepotem ſi- [...]et; Magnus autem Dux eam [...]er Nepotem ponit. Dein Me- [...]politanus inquit: *Pax omnibus:* [...]ii Diaconus; *Domine oremus*: tum [...]etropolitanus orat: *Tibi unico* [...]*gi æterno, cui terrenum quoque* [...]*erium creditum: Inclinate vos* [...]*iſcum*, inquit, & *orate omnia re-*

gentem:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

*gentem: Conſerva illum ſub prote-
ne tua contine illum in regno, ut
per bona & decentia agat: fac
reſcat iuſtitia in diebus ſuis, am
catione que ſui dominii, & ut in
quillitate eius quiete, ſine diſc
vivamus, in omni bonitate & pu
te:* & hæc ſubmiſſius. Alta
tem voce: *Tu es Rex mundi &
vator animarum noſtrarum: Lau
bi Patri, & Filio & Spiritui ſa
nunc & in ſæcula ſæculorum, a*
Tandem pileum Ducalem à
bus Abbatib. ſibi allatum, M
duci porrigit: pileum porro
gno Duce capiti Nepotis in
nente, Metropolitanus primu
dein Archiepiſcopus & Ep
accedentes, manu ei bene
bant. Poſtea autem, poſt
niam preceſque ſollennes pera
Metropolitanus, Epiſcopi,
rique magnos Duces accedunt
que honorificè conſalutant:
dunt & filij Magni Ducis,
nantes ſe & ſalutantes Magn
Ducem. Simon Metropoli
inquit: *Domine & fili, Magn
Demetrij, divina voluntate,*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

magnus Dux fecit tibi gratiam, ... rit te Ducatu magno: & tu, ... ne fili, habe timorem Dei in cor... ; ama iuſtitiam, & iuſtum iu... : obedias avo tuo Magno Duci, ... am omnium recte fidelium, ex to... le, habeto. Dein Metropo... s & magni Duces ſurgunt, ... ris peractis, Dux avus ſe in ... domum confert. Demetrius ... in Ducali pileo & *Barma*, ex ... Divæ Virginis, magna *Boiaro*... aterva, filijſque comitanti... ad templum Michaelis Ar... geli pergit; ubi in veſtibulo in ... à Georgio Magni Ducis ... nis filio, ter *Dengis* aureis aſ... tur (per *Dengam* genus mo... intellige.) Dein templo ... iens, in porta rurſus à Geor... *Dengis* aureis aſpergitur. Poſt ... in templum Annunciationis ... æ progreditur, in quo Sa... tes pariter ei benedicebant, ... Georgio *Dengis*, ut ante, aſ... batur. Peractis tandem iis, ad ... & Matrem ſe contulit De... ius. Acta ſunt hæc anno mun... 70 06. à nato autem Chriſti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

milleſimo quadrageſimo non
ſimo ſeptimo, die quarta m
Febraarij.

SEQVVNTVR ORDINATION

A

IOANNE BASILII

Magno Duce, anno mil
7006. *facta.*

QVum reus fuerit in unũ *R*
condẽnatus, ſolvat judici
nos duos, Notario octo *Deng*
vero partes redeunt in grati
priuſquam in locum duelli
rint, non minus judici & No
ſolvant, ac ſi judicium fact
fuiſſet. Si venerint in locum
li, quem *Ocolnick* & *Ned*
duntaxat decernere poſſunt,
forte in gratiam redierint, ſo
judici, ut ſupra, *Ocolnico* L
gas, *Nedelſnico* ſimiliter L. I
& duos *Altinos*: Scribæ qu
Altinos & unam *Dengam*: S

int ad duellum, & alter vi-
nerit, tum judici reus quan-
o eo poſtulatur, ſolvat, *Ocol-*
et *Poltinam* & arma victi, Scri-
Dengas, *Nedelſnico Poltinam*,
atuor *Altinos*. Si vero duel-
ommittitur propter aliquod
dium, necem amici, rapinam
urtum, tunc accuſator ſi vi-
ab reo accipiat, quod petijt;
ico detur *Poltina* & arma vi-
Scribæ L. *Dengæ*, *Nedelſnico*
a, *Veſtono* (eſt autem *Veſton*,
mbas partes præſcriptis con-
nibus ad duellum committit)
uor *Altinos* : & quidquid vi-
reliqui habuerit, vendatur,
buſq; detur: corpore autem,
delicti qualitatem puniatur.
erfectores dominorum ſuo-
proditores caſtri, ſacrilegi,
rii, item qui res in alterius
um clanculum inferunt, eaſ-
ue furto ſibi ablatas dicunt,
Podmetzchek vocant, præterea
ncendio homines affligunt;
e manifeſti malefactores fue-
ultimo ſupplicio afficiuntor.
primum furti convictus fue-
S rit,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

rit, niſi forte ſacrilegij aut pl
accuſetur, morte non eſt affici
dus, ſed publica pæna emend
dus: hoc eſt, baculis cædend
& pæna pecuniaria à iudice n
ctandus.

Si iterum in furto deprehen
fuerit, & non habuerit, unde j
ci aut accuſatori ſatisfaciat, m
te plectatur.

Si alioqui fur convictus, n
habeat, unde accuſatori ſatisf
re poſſet, cæſus baculis, trad
accuſatori.

Si quis furti accuſetur, & h
neſtus aliquis vir jurejurando
firmet, illum antea quoque f
convictum, aut furti cauſa cuj
reconciliatum fuiſſe, neglect
omiſſo judicio, morte afficia
de bonis ejus fiat, ut ſupra.

Si aliquis vilis conditionis
ſuſpectæ vitæ, furti inſimuletur
cetur in quæſtionem. Si vero
ti convinci non poteſt, datis
juſſoribus, dimittatur ad ulte
rem inquiſitionem.

Pro ſcripto decreto, ſeu latam
tentia, æſtimatione unius

ntur judici novem *Dengæ*: etario, qui ſigillum habet, *Al*- *n* unum. Notario *Dengæ* tres.
æfecti qui non habent authoem, cauſa cognita, decernen- ſententiam ferendi, hi altepartem in aliquot *Rublis* connent, dein decretum ad judiordinarios mittant. Quod ſi m ac æquitati conſonum illis tur, tum de ſingulis *Rublis*, ſin- *Altini* judici, Secretario vequatuor *Dengæ* ſolvantur.
uicunque alterum furti, ſpou homicidij accuſare vult Moſam proficiſcitur, petitque ut in jus vocetur. Datur illi *elſnick*, qui reo diem dicit, demque Moſcowiam perducit. s porro in judicio conſtitutus, umque crimen ſibi objectum t. Si actor teſtes producit, ambæ partes interrogantur, an s ſtare velint. Ad id commu- respondent: *Audiantur teſtes dum iuſtitiam & conſuetudinem.* ontra reum atteſtantur, tum ſtatim ſe opponit, & contra monia & perſonas excipit: di-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

cens : *Peto mihi decerni iu*
tum, meque iuſtitiæ divinæ pe
petoque campum et duellum.
illis ita, juxta patriæ conſu
nem, duellum decernitur.

Vterque quemvis alium, ſi
co ad duellum obeundum c
tuere, armis etiam uterque
ſtruere quibuſlibet poteſt; pi
& arcu exceptis. Communit
tem loricas oblongas , aliq
duplices, thoracem, armill
leam, lanceam, ſecurim & f
quoddam in manu, inſtar
nis in utraque tamen extrem
acutum, habent, quo altera
ita expeditè utuntur, ut in
bet congreſſu non impediat,
manu cadat : eo autem i
ſtri certamine plerumque ut

Certamen primum ineur
cea, dein alijs utuntur armis
multis annis Moſci cum e
aut Germanis , aut Polon
Lithwanis certantes, plerum
ſuccubuiſſent : Noviſſimè
cum Lithwanes quidam xx
nos natus , cum quodam M
qui pluſquam xx duellis vi

, congreſſus, occiſus eſſet,
s indignatus, illum ut vi-
, continuo accerſiri jubet,
ſo, in teram expuit, & ſta-
e in poſterum ulli externo
m contra nos decerneretur.
que pars habet multos ami-
fautores, certaminis ſui
ores; ſed prorſus inermes,
is ſudibus, quibus inter-
utuntur. Etenim ſi alteri
videtur injuria aliqua fieri
ad propulſandam vim fauto-
is accurrunt, mox etiam
is: atque ita certamen u-
e ſpectantibus exoritur ju-
m. agitur enim res capillis,
s ſudibuſque præuſtis.
us Nobilis teſtimonium plu-
, quam multorum vilis con-
is hominum. Procuratores
nè admittuntur; quiſque
n ſuam exponit. Quamvis
Princeps ſeveriſſimus ſit, ni-
inus tamen omnis juſtitia, &
ferè, muneribus venalis eſt.
ribus non patet aditus ad
pem, ſed ad conſiliarios tan-
& quidem difficillimus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Ocolnick perſonam Prætoris,
judicis à Principe conſtituti ſ
net. alias ſupremus conſilia
qui ſemper apud Principem v
tur, eo nomine vocatur. *Nedel*
eſt commune quoddam eoru
officium, qui homines in jus
cant, malefactores capiunt, ca
ribuſque coercent. atque hi n
lium numero continentur.

Sunt coloni miſerrimæ co
tionis, quia illorum bona, n
lium ac militum prædæ exp
ſunt: à quibus etiam, per i
miniam Chriſtiani, aut nigri
munciones vocantur.

Nobilis, quantumvis paup
mus, ignominioſum putat,
manu victum acquirere: Tur
autem non eſſe putat, corti
ſeu putamina fructuum, & pra
tim melonum, allij, ac cæpar
à nobis & famulis noſtris abj
de terra levare ac devorare. (
nes ferè tardi ad iram, item
perbi in paupertate; cujus gra
comitem habent, ſervitutem.
ſtes oblongas, pileos albos ap
tos ex lana coacta, qua pen

[..]aricas confectas habemus, ſo-
[..]que ex officina geſtant.
[..]ui artes mechanicas exercent,
[..]peram ſuam vendunt, merce-
[..] unius diei referunt *Dengam*
[..] dimidia: artifex duas, neque
[..]enuè laborant, niſi bene ver-
[..]ti.

[..]E INGRESSV IN ALTERIVS DOMVM.

[..]ingulis ædibus & habitationi-
[..] habent imagines Sanctorum
[..]s aut fuſas, loco honorifi-
[..]iore. Et cum alius alium
[..]dit, ingreſſus habitaculum
[..]inuo caput aperit, ac ubi ima-
[..]t, circumſpicit: qua viſa, ter
[..]ucis ſigno munit, caputque
[..]nans inquit: *Domine miſerere.*
[..] ſalutat hoſpitem his verbis:
[..] *det ſanitatem.* Mox porrectis
[..]ibus deoſculantur ſe mutuo:
[..] continuo alter alterum intue-
[..] uter nimirum ſe magis incli-
[..]t, dimitteretque: atque ita

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ter quaterque alternatim capu
clinantes, honoremque mutuo
hibentes, quodammodo con
tant. Poſt ſedent, negotioque
confecto, hoſpes recta in med
habitaculi procedit. Poſtremo
ta acceptaque prioribus verbis
lute, abit, Si eſt alicujus auth
tatis vir, illum tum hoſpes ſe
tur ad gradus uſque: ſin præ
tior, longius comitatur, habi
obſervata cujuſque dignitate.

Domini intra privatos par
ſemper conſidere ſolent, raro
nunquam inambulando quid
tractant. Mirabantur plurimu
dum nos deambulantes, in d
ſoriis noſtris, atque inter a
landum negotia frequenter tr
reviderent.

Veredarios Princeps, ad o
ditionis ſuæ partes, diverſis i
cis, cum juſto equorum nu
habet: ut cum curſor regius a
miſſus fuerit, equum ſine m
promptu habeat. Eſt autem
ſori liberum, ut quemcum
voluerit, eligat equum.
cuilibet uti celerrimo equo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

: & ſi forte aliquis conci-
ut durare non poſſit, tum ex
na quaque domo alium ra-
aut alioqui à quovis obviam
occurrente, Principis dun-
curſore excepto, ſumere im-
quidem licet. Equum porro
nere viribus exhauſtum, reli-
que *Magiſter poſtarum*, qui eo-
lingua *Iamſchnick* dicitur,
rere, item alterum ei, cui e-
s erat, reſtituere, preciumq;
ne itineris habita, perſolvere
Plerumque de x. vel xx.
ſt (ita miliaria vocant) nu-
ntur ſex *Dengæ*.

merandi ratione ea utuntur,
s quaſcunq; per *Sorogk* aut *Deu-*
ſto, hoc eſt, aut quadrageſimo
onageſimo numero, quemad-
um nos centeſimo, numerent,
antque. Numerantes itaque
de repetunt, multiplicantque,
Sorogk, ter Sorogk, quater So-
: id eſt, quadraginta; aut bis,
quater Deuvenoſto, hoc eſt,
aginta. Mille, gentili lingua,
utzæ: item decem millia u-
dictione *Tma*: viginti millia,

Duvetma: triginta millia, T
exprimunt.

Neque etiam cuivis merca
præter Lithwanos, Polonos
illorum imperio ſubjectos,
cowiam venire liberum eſt.
Suetenſibus, Liwonienſibu
Germanis ex maritimis civ
bus, Nowogardiæ duntaxat:
cis vero & Tartaris Chlopp
oppido, quo, nundinarum te
re, diverſi homines ex remot
locis confluunt, mercaturan
ercere, & mercari conceſſun

Eſt ampla & ex lapidibus
ſtructa domus *Curia dominorum*
catorum dicta, in qua habitant
catores, merceſque ſuas repo
ubi ſane piper, crocus, ſericu
id genus aliæ merces, long
nori pretio, quam in Germ
venduntur. Hoc autem tri
dum eſt rerum permutationi.
dum Moſci pelles, alioqu
pretio comparatas, plurimi
mant: externi viciſſim, fort
rum exemplo, merces ſuas
quoque emptas opponunt, c
que indicant. Quo fit, ut u

a

rerum permutatione facta,
ræſertim pro pellibus acce-
medio cri pretio, & ſine lu-
ndere poſſint.

ium magna eſt diverſitas.
unorum enim nigredo, lon-
& denſitas, pilorum ma-
tem arguunt. Vulpinæ, &
ertim nigræ, ex quibus ple-
e tegmina capitis facere ſo-
lurimi fiunt. Lyncium pel-
n parvo; luporum vere, ex
Germania in uſu eſſe cæpe-
n magno æſtimio ſunt. Ca-
pelles plurimi apud eos
omneſque juxta ex his,
igro, eoque nativo ſunt co-
, fimbrias veſtium habent.
is domeſticorum Catorum
es utuntur. Eſt quoddam
l, quod gentili lingua *Peſſetz*
t: hujus pelle, quia pluri-
caloris adferre corpori ſo-
itinere & profectionibus u-
r.

igal, ſeu portorium om-
mercium, quæ vel impor-
vel exportantur, in fiſcum
nt. De qualibet re, quæ
uno

uno *Rublo* æſtimatur, penduntur
ptem *Dengæ*: præter ceram, de
non ſolum juxta æſtimationē,
pondus quoque, vectigal exigi
De quolibet autem pondere, q
gentiliter *Pud* appellant, quat
Dengæ ſolvuntur.

Vſura communis eſt; quam
cet magnum peccatum eſſe dic
ab ea tamen nemo fere abſti
Eſt autem quodammodo intol
bilis, nimirum de quinque ſen
unum: hoc eſt, de centum vigi
Eccleſiæ mitius, ut dictum eſt,
dentur agere, quæ decem pro c
tum, ut vocant, accipiunt.

Anni apud eos non à natali Ch
ſti, ſed ab ipſo mundi initio nu
rantur, qui non à menſe Ianua
ſed à Septembri incipiunt.

Præter patrios annales, Alex
dri, etiam magni, Romanorum
Caſarum, itemque M. Anton
Cleopatræ memoriam lingua
perſcriptam habent. Aſtrologia
& Philoſophiam non attigere.
dicus eſt, qui ſe alicujus herbæ
cultas vires noſſe profitetur.

Moſcovitæ ſtatura ſunt me

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ſed quadrata, & valde toroſa :
omnibus oculi, prolixæ bar-
crura brevia, & ventres exten-
Medonem omnes bibunt, ex
le lupuliſque decoctum, quod
tis in cadis veteraſcit, & ex
quitate nobilitatem adſequi-
In uſu quoque ſunt birra at-
cerevíſia ; quam, ut & medo-
, per æſtatem infugidare, in-
poculis glacie, voluptatis gra-
ſolent. Nam ingentia glaciei
ta nobilium in cellis ſubterra-
recuduntur: Sunt & qui in de-
s habent ſuccum ex ſubauſteris
ſis expreſſum, qui perſpicui &
puriſſantis vini colorem refert.
Orator in Moſcoviam proficiſ-
s, ejuſque limitibus appropin-
ns, nuncium ad proximam ci-
atem mittit : qui ejus civitatis
fecto indicet, ſe oratorem talis
mini, limites Principis ingreſ-
um. Mox Præfectus, non ſolum
uo Principe mittatur ; ſed cujus
um conditionis, dignitatiſve ſit
Orator, item quotus veniat,
igenter inquirit : quibus cogni-
aliquem cum comitatu, habita
tam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

tam Principis à quo mittatur,
gnitate, quam Oratoris rat
ad excipiendum & deducend
Oratorem mittit. Miſſus, e
nere pariter aliquem ex ſuis
mittit, qui Oratori ſignificet,
gnum aliquem virum advenin
eum certo loco (locum deſign
excepturus ſit. Porro Magni h
nis titulo propterea utuntur,
illud prædicatum *Magnus*, tr
tur omnibus excellentioribus
Neque enim quemquam ſtren
aut Nobilem, aut Baronem,
ſtrem aut magnificum vocant
alio deniq; id genus titulo exc
Cæterum in congreſſu, miſſi
adeo non cedit loco, ut nive
berno tempore, ubi ſubſiſtit,
re ſeu terere ita jubeat, ut O
commodè præterire queat ip
terim via trita ſeu publica n
dat. Præterea in congreſſu
obſervare ſolent. mittunt nu
ad Oratorem, qui eum admo
ut ex equo aut vehiculo deſce
ſi autem aliquis aut laſſitudi
aut ægritudinem cauſſatus f
tum reſpondent: *Quod nec pro*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

...re verba Domini , *niſi ſtando* ...imo miſſus diligenter cavet, ...t ex equo aut vehiculo deſ-... ne videatur hac in re quid-... derogare Domino ſuo; quin ...atorem ex equo deſcendere ...lvertit, tum primum & ipſe ...dit.

...o conſuetudo offerendi mu-... ejuſmodi. Audita & expo-...atione, mox Conſiliarius is, ...atores ad Principem intro-...ſurgens, clara & elata voce, ...us audientibus, inquit; *Ma-...mine N. Orator frontem percu-...ali munere. hoc de ſecundo, ter-...roq; repetit.* Dein ſingulo-...obilium ac ſervorum, eodem ...& nomina & munera ex-... Conſtituitur denique illi ... Secretarius, qui pariter & ...um, & ſingulorum ex ordi-...rentium nomina & munera ...tum ſignat. Ejuſdem autem ...a ipſi *Pominki*, quaſi Mne-...n quoddam appellant.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

PARS
STORICA:
In qua
Rerum
SCOVITICARVM
MISCELLA
ARRAGO.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

FLAVIUS VOPISC
SYRACVSIVS.

In Probo.

CNæum Pompeium tribus fu
tem triumphis, belli pyr
belli Sertoriani, belli Mithria
multarumque rerum geſtarum
ieſtate ſublimen; quis tandem
ſet, niſi eum Marcus Tullius, &
Livius in litteras retuliſſent; P
um Scipionem Africanum,
Scipiones omnes ſeu Lucios, ſeu
ſicas, nonne tenebræ poſſiderent
tegerent, niſi commendatores e
Hiſtorici nobiles atque ignobile
ſtitiſſent? Longum eſt omnia
ſequi, quæ ad exemplum hui
modi, etiam nobis tacentibus,
panda ſunt. Illud tantum con
tum volo, me & rem ſcrip
quàm, ſi quis voluerit, honeſtiu
quio celſiore demonſtret.

NGLORUM NAVIGATIO AD OSCOVITAS:

s ob cauſas ſuſcepta ſit, & quibus autoribus, &c.

Auctore

LEMENTE ADAMO.

POSTQVAM merces noſtras apud finitimas gentes ſordere negotiatores noſtri animadverterunt, quæque avorum noſtrorum me- certatim à peregrinis merca- s expeterentur, imm nuto iam , etiam exportatæ faſtidioſum rent emptorem, exoticarum ercium pretia, in immenſum erentur: Londinenſes quidam, ves, ac Reip. ſuæ imprimis a- s, hanc cogitationem ſuſcepe- quò huic malo mederentur.

Nec quærentibus, ut videbatur,
medium defuit, quo tantum inco
modum declinarent. Nam cum H
panorum ac Luſitanorum opes (i
ventis nuper novis terris) magnop
auctas viderent, eandem viam
inſiſtendam rati, novam navigat
nem inſtituunt. Cum eodem te
pore Sebaſtianus Cabota, vir ce
berrimus, in urbe moraretur, cœp
primum cum illo agere, ac ſerio co
ſultare, & re demum inter plures
ctata, tandem convenit tres na
expediri, quibus aquilonaris mu
tractus, noſtris etiam pateret, at
ad ignota regna viam aperiret.
hanc rem tam arduam & ancipite
cum multa conſideranda, prim
veluti in Senatum quemdam vi
graves, ac prudentiæ ſpectatæ legu
qui collatis conſiliis ſententias
exponerent, & in omnem event
ſalubriter proſpicerent. Lectus
Senatuſlus cenſuit in rem fore, qua
dam pecuniæ ſummam publice c
qua tot naves inſtruerentur. E
quiſquam privatim gravi pecu
premeretur, placuit vicenas quina
bras viritim colligi (tantum ei
impendebat, qui in hoc quaſi nov
collegium voluit aſciſci.) Co
ig

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ad ſex millia librarum ſum-
res naves mercantur, quarum
nam partem de novo ædifi-
n ac reficiendam curant. Qua
n in re Mercatorumne cura, an
um diligentia maiori me adfi-
lectatione, penitus eſt incer-
illi enim aſſamenta firmiſſima,
peque ſiccata ad navium fabri-
em comparant, hi indefeſſo
ac arte ſumma eadem inter ſe
ittunt. Rimis ſtupa obſtructis,
inis pice obductis, unius etiam
partem, invento peracri & in-
o muniverunt. Acceperant e-
n quibusdam Oceani partibus
es generari, quæ vel craſſiſſi-
bora perforarent. Quo magis
periculo navigantes forent ſe-
artem navis undis depreſſam,
us plumbi laminis obducunt,
bricatas naves, ac armamentis
tas, cepit illos non minor via-
icitudo, quod pro temporis
e, & navigationis longinqui-
erat proſpiciendum. Ad hæc
iderent Orientalem orbis pla-
ſe petendam, nec illuc pervium
niſi Borealem mundi tractum
ri tenerent: ubi, an pateret
, iam tum in incerto erat:

octodecim menſium commeatu
ves inſtruunt : quod quidem
conſilio faciunt. Cum noſtris pe
lam immenſi ac horrendi frigori
ram fuerat traiiciendum, prude
in rem conſulentes, ſex menſium
baria præbent, quo illuc navigare
tidem menſium, quo illuc mo
facere, hyberno cœlo reditum
gante, rurſum tantumdem, qu
meare poſſint, adſignant. Poſt c
tam, ut diximus, penum, poſt a
omnis generis in naves congeſta
ces & quaſi anteſignani tantæ rei
erant, cui etſi multi ſe offerrent
rum ancipitum ignari, tamen H
Wylibeius, vir inprimis ſtrenuus
non obſcuro loco natus, hanc cu
ſibi delegari impenſius poſtulat.
ius facile præ cæteris, cum ob co
ris formam (erat enim proceræ ſt
ræ) tum ob ſingularem in re be
induſtriam à Mercatorum coll
habetur ratio. Conſtituitur it
Navarchus, adſignaturque illi n
prætoria, ſic ut in cæteras qu
imperium haberet. Cum de reli
rum præfectis ageretur, ac huic
neri obeundo multi offerrentur,
nium conſenſu vicit Ricardus
celerus, vir ob multa ingenii d
n

ſpectabilis, in quo uno ſum-
ficiendi negotii ſpes erat.
uerat Henricus Sydneus ado-
nobilis, Regique Edovardo
charus: qui audito merca-
oncilio, pro ſingulari ſua fa-
in hanc ſententiam verba fe-

*ementer pium inſtitutum ve-
plector (viri honeſtiſſimi) qui
gia veſtra in patriam pietate
Anglis, ut ſpero, utilem, ac pa-
muni honorificam, animo & co-
incumbitis. Quem quidem co-
eſtrum nos quoque pro viribus
paramus, nec quidquam nobis
um duximus, quod non libenter
m laudabilis inſtituti nomine
imus. Imprimisque mihi gratu-
llud ingenium foviſſe, quod vo-
ræclara molientibus, aliquo mo-
ſſe poſſit. Nihilominus tamen
neſcios vos eſſe nolim, me Can-
eo animo à me dimittere, non
idiam, vel quod mihi gravis a-
ſſe videatur; ſed ut promptam
ando veſtro conſilio volunta-
m pariter intelligeretis, atque
o meo, commendatione mea, de-
eretur authoritas. Vos illum
experientia; vos verbis, ego re-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

bus : vos ſermone & congreſſu , eg
tidiano convictu hominis ingenium
tus habeo perſpectum & explor
Nec latere vos debet , honeſtiſſim
tres , quanta diſcrimina & veſt
patriæ nomine ſit aditurus. Cuin
propitia numina proficiſcentem ſer
nos non immemores eſſe decebit.
pecuniolam Fortunæ alea credim
dulciſſimam vitam ſæviſſimo ma
incertis periculorum caſibus expon
cum notis & amicis ſuavem vitam
ſigemus ; ille dum ignotos & ina
nautas in officio continere ſtudebit,
tis laboribus frangetur , quot p
vigiliisque angetur , quas moleſti
vorare cogetur ? Nos patria ſi
nebimus , ille extera & ignota reg
tet, ille barbaris & ignotis gentibu
tem committet; ille monſtroſis etia
ti belluis caput obiectabit. Quap
pro periculorum magnitudine , p
ficii ſui dignitate, veſtro favore abe
proſequi, & ſi ſors ferat, ut eum re
conſpiciamus , magnifice quoque
rari conveniet.

Poſtquam hæc, aut non long
diſertiſſime egregius adoleſcens
oraſſet, alius illum contemplari
à proximo ſciſcitari , alius (cui
viri virtus) tacite gaudere , ac

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

n ſpem concipere, illum olim in
gnum virum evaſurum. Atque
are inchoatas has adoleſcentis
tutes, magnopere olim patriam or-
uras. Conticeſcentibus omnibus
viſſimis patrum, viſum eſt de O-
ntalis Orbis tractu, quoad eius fie-
oſſet, ſciſcitari, inveſtigare, ac di-
enter perquirere. Accerſebantur
e nomine Tartari duo, qui Regi
nt ab equili: aderat interpres. Illi
interpretem, ſuper patria, ſuper
ate interrogati, nihil penitus re-
nderunt. Quippe qui(ut falſe qui-
m palam dixit) poculis exhaurien-
, quam populorum moribus diſ-
ndis magis erant aſſueti. Poſt mul-
ultro citroque iactata, tandem
nſent ſolvendi tempus conſtitui o-
rtere: quod multum anni iam
nſumptum viſum pleriſque: & ſi
utius moram traherent, fore ut
acies viam obſtrueret. Placuit
ique omnibus, ut ad viceſimum
em Maii præfecti nautæque naves
nſcenderent, ac (faventibus Supe-
)ex portu Radlyfenſi ſecundo æſtu
lverent. Illi ſalutatis neceſſariis,
lius coniuge ac natis, alius cognatis
affinibus, alius amico cognatis
hariore, ad dictum diem adſunt.
a 5 Solutis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Solutis iam navibus, ac reciproc
æſtu leni curſu Grenovicum fer
tur : remigibus interim grandi
naves celocibus ſeu ſpeculatoriis
viculis remulcantibus. Hi novo
ſtitu coloris veneti eleganter or
incumbunt remis, atque æquora
runt. Cum nunc prope Grenovic
ſem regiam eſſent: ſub advenient
famam effundunt ſeſe aulici ; c
currit vulgus , ſtabat frequens ir
pa , proſpectat ex feneſtris Sena
Regius. Alii turrium faſtigia adſc
dunt. Vibrantur bombardarum
mina, Tartareæ volvuntur nub
Martium ſonant crepitacula ; re
ant ſumma montium iuga , rebo
valles, reboant ſylvæ , claraque n
rarum percellit ſidera clamor.
alius in puppi , ac geſtu , quo po
amicis valedicit. Alii in foris ob
bulant. Hic cancellatis funibus p
det , ille antennis libratur , al
ſummo malo proſpectat. In ſu
triumphalis cuiuſdam pompæ f
facies fuit. At (heu dolor!) opti
Rex Edouardus, cuius præcipue
minè hic tantus apparatus , per v
tu linem ſolus aberat : Quorum
ceſſum triſtiſſima illius mors, ac
quam ſiccis oculis memoranda ,

pau

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

cos dies ſubſecuta eſt. Wovicum
dem delati figunt naves, inde ſo-
ri, cum aut æſtus reciprocatio,
ſecundior flatus ad navigandum
taret. Nec mora, Harovicenſem
um petunt, in quo non ſine ma-
o tædio, ac ſummo temporis de-
mento diu morantur. Ad poſtre-
m tamen, nacti idoneam navi-
di tempeſtatem, paſſis velis in al-
n feruntur, ſalutato prius natali
, quod an unquam poſtea forent
ſuri, penitus ignorabant. Reſpi-
nt ſubinde triſtes, nec lachrymis
nperant, cogitantes ſecum in quam
bios caſus eſſent ituri, & quam
cipitem maris eventum experturi.
quebat, præter cæteros, Ricardum
ncelerum præfectum Edovardi
niventuri penuriæ metus: nam &
s viatici in portu Harovicenſi pu-
la comperta eſt, vinique cadi in-
ni ac fragiles. Movit etiam illum
ernus amor, reliquit enim abiens
os impuberes filios, orphanos fu-
os, ſi aſperior aliquis caſus ipſum
tuliſſet. Movit illum miſerorum
infelicium comitum fortuna, quo-
n ſalutem cum ſua coniunctam
e ſciebat. Dum multiplici cura-
m ambage Canceleri animus excru-
ciatur,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ciatur, tandem poſt multorum
rum navigationem, tellus pr
viſa. Ad quam naucleri naves
gunt. Inſulam eſſe comperiunt
ſam nomine, in hac conſumpti
quot diebus, ulterius navigant, a
lonem ſemper petentes, rurſum
apparent inſulæ. Nomen his cru
ſularum. Poſt has cum naves
velificaſſent, præfectus navium
liberius, vir in conſiliis minime
ceps, erecto vexillo, reliquarum
vium primates ad ſe evocat, u
conſiliorum authoribus, & ſolici
dinum ſociis uſus, de reliqua ad
niſtratione facilius ſtatueret. Ill
compoſito adſunt; ac inter ca
convenit, ſi quæ grandior temp
ingrueret, ac claſſiculam diſi.c
omnes Wardhouſium Nordv
portum non incelebrem curſu p
rent. Quique primi incolumes i
adpuliſſent, dum reliquæ naves
convenirent, in anchoris exſpe
rent. Eodem die iam in pomeri
num tempus inclinato, circa q
tam, tanta tempeſtas ſubito coo
& immenſi fluctus tanta vi ſe i
taverunt, ut naves inſtitutum c
ſum tenere non poſſent, ſed aliæ a
magno ſui cum periculo, vage di
cerent

tur. Inclamat Navarchus voce,
poteſt , maxima Cancelerum :
rogat ne longius abſcedat. At
ec velle, nec , ſi maxime vellet,
,modo Navarchidis ſuæ curſum
enim velocior) ſuo temperaret.
m neſcio quo caſu Wylibeii na-
lum pleniſſimis velis fertur,tan-
abrepta eſt, ut aliquot horarum
o è conſpectu penitus avolave-
Tertia etiam pari eventu ablata
tes amiſit. Prætoriæ certe celox
ppim eliſa , conſpicientibus ex
Edovardo nautis , fluctibus eſt
ta. Reliqui fati comitum ſuo-
,qui incolumes nuper redierunt,
us ſunt ignari. Quod ſi acerbior
is caſus infelices premit, ſi pela-
vitia innoxios abſorbuit , aut ſi
iena terra indigi oberrent , ſi in
udine vagi cum feris diſcurrunt,
i certe meliore ſorte viri , qui-
ue , ſi vivant , in patriam redi-
,ſin crudelior mortis fortuna in-
es rapuit,mollem tumulum pre-
ur . Ricardus Cancelerus ſolus
Comitibus relictus , ac incerto
uorum caſu mæſtus, ad deſtina-
portum contendit , quem cum
ret , ex compoſito reliquorum
ntum exſpectat. Hic ſeptem die-

rum

rum mora interpoſita, cum ſe
ſtra exſpectatione torqueri vid
navigationem ſubire in anim
bebat. Cum omnino certum il
ſet, navem ex portu educere,
cum Scotis quibusdam in co
ſum colloquiumque venit. Qui
illius animum exploratum habe
& eius rationibus optime conſu
vellent, vehementer illum ab i
tuto conſilio eterrere conantu
pericula in maius extollentes,
conſtantiam labefactare cona
At Cancelerus, mobilitate & lev
ingenii nihil turpius exiſtimans
perſuaſiſſimum habens, fortem
rum maius in ſe dedecus adm
non poſſe, quam ſi metu fract
debilitatus, periculorum caſus
geret, Scotorum oratione non de
tus, in propoſito ſuſceptoque co
perſtitit: ſtatuens aut efficere,
propoſuerat, aut certæ morti occ
bere. Qui in eadem nave cum
celero erant, etſi Comitum diſ
(quos avulſerat tempeſtatis ſæv
plurimum angerentur, tanta ta
& tam ſecunda in Cancelerum
luntate reperiebantur, ut eius d
& auſpiciis omnes caſus tentare
certum capitis periculum adire
ſe

midarent. Hoc tam conſtans ſo-
ni ſtudium, ſolicitudinem Du-
on mediocriter auxit. Ille enim
nimo erga illos adfectus, me-
at ne quo ſuo errore, ſociorum
i male conſultum videri poſſit.
iter amiſſa reliquarum navium
urſus fortunam maris experitur,
dique inane ac naturæ damna-
it, couſque provectus, dum no-
aligine depulſa, continuus ſolis
r vaſtum mare illuſtraret. Ita-
continua luce per aliquot dies
tandem divino numine fortu-
e, in ingentem quemdam ſinum
niunt, qui circiter centum mil-
ſſ. latitudine collegit. In hunc
us ingreſſi, nave ad anchoras de-
, dum circumcirca proſpiciunt,
haud procul cernunt navim
oriam; quam Cancelerus cum
is Comitibus adire voluit, ſciſ-
urus ex piſcatoribus, quæ terra,
populus, qui mores. At illi no-
e territi (neque enim iſtiusmodi
s in illo orbe videntur) quam
me poſſunt, aufugiunt. cæterum
Cancelerus fugientes adſequi-
lli trepidi, ac metu ſemianimes
nua Ducis provoluti, pedibus
a offerunt. At Dux pro ſua ſin-
gulari

gulari humanitate, geſtu ac
miſeros conſolatur, ſupplicun
eia recuſat, proſtratosque am
in pedes adlevat. Mirum qua
favoris hæc humanitas illi
conciliarit. Hi enim dimiſſi,
rem diſſipant de nova gente,
manitate ſingulari. Hæc fam
percrebuit, adcurrere vulgus, ac
viaticum offerre, nec comme
offerre, nec commercium rec
niſi quod non erat illis fas, inc
to ſuo Principe, peregrinas
emere. Mox docentur noſtri, T
eſſe Ruſſiam atque Moſcoviam
illis locis *Iuam Vaſiviliche*
enim erat Principi nomen) plu
nationes imperio ac ditione ſu
re ac gubernare. Viciſſim roga
barus noſtrates, unde gentis d
aut quid petant in terra alien
hæc noſtri, ſeſe Angligenas,
Iuſtriſſ. Rege Edovardo VI. in
orbem miſſos, habere ſe ad il
Principem Regis ſui mandata
quidquam ultra quærere, quan
cipis ſui amicitiam, ac cum p
tribus ſuis commercia, qua qui
re maximas utilitates in utr
regni populos collatas iri ſper
Non invitis auribus audiun

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

[..]ari, ac ultro operam ſuam pol-
[..]tur, ut tam æqua atque honeſta
[..]latio ad Principis ſui aures pri-
[..] quoque tempore perferatur.
[..]c Cancelerus à Toparchis, qui
[..] reliquis confluxerant, commea-
[..]petit, ac obſides poſcit, in tute-
[..]ſuæ, ſuorumque ſalutis. Cui
[..]rchæ; Sui arbitrii non eſſe quid
[..]at Princeps, quodque in manu
[..] ſit hoc ipſum velle præſtare,
[..]dque ſolum poſſunt, commea-
[..]pollicentur. Dum hæc aguntur,
[..]darium clam dimittunt, qui
[..]ratori renunciet de ignotæ gen-
[..]lpulſu, ſimul ut illius animum
[..]rarent, quid ille ſtatuat. Alla-
[..] nuncium pergratum fuit Prin-
[..] adeo quidem ut ultro etiam ad
[..]am invitaret. Aut ſi terreſtris
[..]ris longinquitas nimis moleſta
[..] videretur, commerciorum co-
[..] ſuis facit. Promittit præterea,
[..] ſe venire velint, veredariorum
[..]rum impenſam. Interea To-
[..]hæ variis fruſtrationibus pro-
[..]am differunt, dum nuncii redi-
[..] exſpectant, aliam rem ſuper alia-
[..]antes, nunc reliquorum Topar-
[..]um conſenſum, nunc negotia,
[..] neſcio quæ alia. Poſtquam ſe

fruſtrari ſenſit Cancellerus, feri
ſtat, ut promiſſi fidem liberent,
ſe ulterius navigaturum affirma
Moſcovitæ, tametſi adhuc regiæ
luntatis incerti eſſent, & noſtro
diſceſſum metuerent (habebant
merces, quas illi magnopere ex
bant,) commeatu inſtruunt. A
ita iter longiſſimum ac multo m
ſtiſſimum ingreſſus eſt. Quod
dem trahis, quarum plurimus
genti uſus, confecit. Trahis ge
tur, trahis onera vehuntur, den
vix alia novere vehicula. Huiu
cauſa eſt rigidiſſimum ſolum ho
do gelu hybernis menſibus co
tum, de quo poſtea diſſeremus.
iori itineris parte iam peracta, ſ
venit veredarius, quem ſupra o
dimus ab Irenarchis dimiſſum
(quo caſu incertum) à via aber
rat, ac littora maris Tartaris v
petiverat, ratus ſeſe noſtrorum
vem ibi inventurum. Hic poſt
gum errorem tandem ad noſtro
diit, Ducem in via aſſecutus, li
Imperatorias, illas quidem hu
tatis pleniſſimas, Cancelero at
Quibus imperabatur, ut vered
Comitibusque ſuis ſine pretio ſ
ditarentur. Quod quidem tant

c

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

e ab omnibus in reliquo itine-
tatum eſt, ut in via etiam pu-
nt quidam, utri veredos ſuos
iungerent. Tandem poſt ma-
longiſſimi itineris moleſtias
fecerat enim quindecies centena
a paſſuum) Moſcuam regiam ur-
delatus eſt; de qua ac de Moſ-
arum Cæſare, deque illuſtribus
oviæ urbibus paulo poſt plura
isſcripturi.

E MOSCOVIA, QVAE ET RVSSIA DICITVR.

Oſcovia, quæ & Ruſſia alba no-
minatur, terra eſt ampliſſima,
inde variis gentibus contermi-
à Meridie atque oriente Tartaris
itur, Septemtrionale latus Ocea-
Scythicus ambit. Ad Occiden-
iacēt Lapones, gens ſylveſtris, nec
populo commercio linguæ no-
Poſt hos Auſtrum verſus, inco-
Sueti: Deinde Finlandiæ, ab hac
onii; iuxta hos Lituani. Plurimis
maximis fluminibus irrigua eſt,
ltisque in locis paluſtris. Nobi-
ma fluminum Rha, quod illi ma-

 terno.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

terno idiomate Volgam ; Ta
quem Don Boryſthenes, quem h
Neper nominant. Horum Rha at
Boryſthenes eodem lacu orti imm
ſa terræ ſpacia peragrant. Rha a
nos amnes in ſe recipiens, ac ex
ſtatim fonte Orientem petens,
varios flexus ac curſus ambages,
venas aquas ſuasque in Caſp
mare pluribus oſtiis exonerat.

Tanais fonte haud ſpectabili,
ipſa ſcatebra grandeſcens, tande
amplum lacum ſe diffundit, p
vagantes aquas in arctum cogens
guſtus labitur, ac poſt aliquot
ſuum millia iterum in lacum d
ſus (quem Iuan appellant) flex
meatu tendit, donec in vicina V
pervenit. Deinde quaſi comite
verſatus, tranſverſo curſu flecte
meridiem contendit, ac Meot
paludem petit.

Boryſthenes, quem ex eodem
te cum Rha ortum diximus, co
tas aquas in Auſtrum defert, ſub
auxiliares amnes recipiens. Hic r
mas gentes præterluens, tande
Pontum Euxinum ſeſe condit.

Habet & Moſcovia lacus a
gna. Lacus etiam deciduo ſyd
ſemine piſces generant. Inte

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

cipatum tenet lacus Bellii Ieſera,
ob hoc præcipue memorabilis,
d arx munitiſſima in eo ſit ex-
ncta : quo Moſcovitarum Princeps
am ſuam defert, ſi quando bello-
terror premit.
Quod ad Riphæa iuga ſpectat per-
is nivibus candentia, unde vete-
Tanaim ortum habere ſomnia-
t, reliquaque naturæ portenta,
e Græcia olim finxit, nec noſtri,
nuper redierunt, videre, nec tri-
ſtri ſpatio illic verſati, ac Moſco-
arum adloquio utcumq; imburi,
itu cognoverunt. Terram eſſe
nam ac campeſtrem illi, ac raro
montes aſſurgere. Et qua vergit in
tentrionem latiſſimos ſaltus ha-
e: plurima ibi abies, unde ad in-
uendas ædes materia. Hi ſaltus fe-
alunt; uros, urſos, lupos nigros,
amque feram noſtro orbi non vi-
n, quam illi *Roſſomacham* nomi-
nt. Rarum feræ ingenium & ſpe-
bile. Satura enim & diſtenta, duo-
m ſtipitum anguſtias quærit, per
as ſe transmittens, ventris onus
uod alias non egeritur) excolat.
os equites ut plurimum venantur,
ſos pedites ligneis furcis. Septem-
ionalis tractus tam horrendi frigo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ris eſſe dicitur, ut ex humidis li[illegible]
in foco ſtructis diſtillans liquo[illegible]
Stiriam concreſcat. Tanta di[illegible]
ſitas tantillo ſpatio, ut hinc [illegible]
nam, illinc glaciem in eadem [illegible]
cernas. Poſtquam hyemare a[illegible]
illos incipit, aſſidua gelu increm[illegible]
ta capit. Nec ſe prius remit[illegible]
quam Solis radii noſtrum orbem[illegible]
viſentes caneſcentem terram fu[illegible]
re exhilarant, triſteque gelu te[illegible]
ſolvunt. Nautæ certe noſtri, qu[illegible]
navi remanſerant, ex inferiori[illegible]
go, in foros ſcandentes tam ſu[illegible]
lipothymia nonnunquam ſunt [illegible]
repti, ut intermortui ſubinde [illegible]
rent. Tanta erat illic rigentis c[illegible]
inclementia. Auſtraliora illius [illegible]
quanto mitiora ſunt.

DE MOSCVA VR-BE REGIA.

RElIquum eſt ut promiſſa opuſ[illegible]
pars à nobis dicatur, deque M[illegible]
cua Regia Vrbe, & de Moſcovita[illegible]
Principe latius paullo diſſeran[illegible]
Cuius imperium ampliſſimum [illegible]
opeſque hoc tempore inſignes. [illegible]
quoniam ipſa urbs facile inter c[illegible]

rincipatum tenet, merito ſibi
am locum vindicet. Vrbis am-
do ut noſtri adfirmant, Londi-
cum ſuburbio magnitudine æ-
. Ædificia habet multa, ſed cul-
equaquam noſtris conferenda.
s plures habet, ſed incompoſitos;
apide non ſternuntur ut noſtræ.
am parietes lignei ſunt; tecta
dulis ut plurimum muniuntur.
ta oppido arx eſt, & elegans &
ita. Huic à Septentrione adne-
r urbs lateritio muro. Ipſius et-
arcis mœnia lateribus ſtruuntur,
um craſſities pedes 18. colligit.
altera parte ſicca foſſa munitur
llum, ab altera flumine Vologda
itur. Quod in Orientem ten-
, ſociales aquas, ſuasque Occæ
ngit. Sunt in caſtro, ædes Sacræ,
invenuſtæ, quas tenent cœnobi-
Habent etiam Papam ſuum, ac
ſdam alios Præſides, qui omnes
umque in arce degunt. Ipſius
e Principis Regia minus culta,
dratæ formæ & ſtructuræ humi-
, noſtrorum palatiorum nitore
e ſuperatur. Feneſtrarum angu-
, nunc vitriis, nunc ſpecularibus,
en admittunt. Attalica magnifica
ratium Principum aulis orna-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

menta deerant. Vndique pariet[...]
adhærent ſcamna, neque id ſo[...]
in imperatoris Regia, verum e[...]
ubique in privatorum ædibus. [...]
actis iam 12, ab ingreſſu in urb[...]
diebus, adeſt nuncius, ad Regia[...]
des noſtros invitans. Angli mora[...]
pertæſi cupide paruere. Itaque in [...]
lam ingreſſi, honorandum cen[...]
aulicorum cætum aureo cult[...]
talos uſque demiſſo ornatum co[...]
dere conſpiciunt. Exinde in ſal[...]
torium admiſſi, mirum quan[...]
fulgor Imperatorius noſtrorum [...]
los perſtrinxerit. Ruſſorum e[...]
Imp. Regio in ſolio ſublimis, a[...]
reo diademate multum conſpic[...]
regalique paludamento, aurif[...]
opera ſpectabili, ornatus ſedet [...]
reum bacillum gemmis diſtinc[...]
dextra tenet. Ac præter cætera R[...]
lis opulentiæ decora, inerat etia[...]
vultu maieſtas, tanto faſtigio d[...]
Stant iuxta hinc atque hinc A[...]
grammateus, ac Silentiarius, &[...]
regali auro veſtiti. Deinde cen[...]
quinquaginta Patrum conſeſſus, [...]
reo veſtitu magnificus, undique [...]
ſellia prætexuit. Poterat tanta [...]
ieſtatis fulgor, poterat tam aug[...]
venerandorum Patrum conſp[...]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ieto mentem excutere. At Cance-
is conſtanti vultu regia maieſtate
ſtratium more ſalutata, Regis Edo-
di litteras tradit. Lectis litteris,
ica de Regis Edovardi incolumita-
nterrogat. Quibus Angli reſpon-
it (uti ſperabant) & valere & vi-
e. Mox à noſtris per Archigram-
tea dono Imp. oblato, (quod ipſe
rto capite obtulit; antea enim e-
opertus) Moſcovitarum Princeps
glos in prandii tempus, ad quod
os invitavit, dimittit. Poſtquam
horas duas in illius cubiculo, qui
ncipi eſt à ſupplicibus, morati
t: accerſit nuncius ad epulas. In
eum palatium (ut ipſi nomina-
nt, licet parum excultum) intro-
cti, Ruſſorum Cæſarem alto thoro
dentem, argenteo amictu decora-
n, alteroque iam diademate inſi-
itum offendunt. Noſtri ex adver-
collocati, menſæ adcumbunt. Stat
medio palatio ingens abacus ab
o quadratus, paulum aſſurgit.
ic orbis incubuit, unde in metam
tigiatur, latiori orbe (ordine quo-
m) contractiorem ſuſtinente. Hunc
a regia adornavit, tanta copia, ut
ndere etiam gravaret. Melior cer-
pars vaſorum ac poculorum om-

b 5 nium

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

nium, ex auro lectiſſimo fabric
Quatuor ollæ magnitudine con
cuæ, reliquam aureorum vaſculor
magnificentiam præcipue hone
runt. Tantæ enim proceritatis e
terunt, ut quinos prope pedes alti
dine colligerent. Fuerunt etiam
gentea quædem dolia, à noſtris
noribus capacitate non longe di
rentia, quibus Principis potum
vatim ſervant. Verum crateras, p
ras, malluvia, gutturnia, lagenas,
pullas, cæteraque Regiæ magnifi
tiæ ornamenta (cum fuerint innu
ra) quid attinet ſingillatim exſec
Quatuor menſæ ad ſingula tricl
latera ſingulæ diſpoſitæ, ac mun
ſimis mappis ſtratæ, quibus ab hu
liori ſolo ternis gradibus erat aſ
ſus, celeberrimo convivarum c
inſtruuntur. Hi foris lintheatis,
tusque prætioſiſſimis pellibus ve
regalibus menſis accumbunt. C
Princeps cultrum vel panem a
ctat, ſigno crucis frontem prius
nit. Qui in amicitia Principis
mam tenent, conſiliorumque par
pes ſunt, eidem thoro adhibiti, re
tiori loco ab ipſo ſedent. Adſta
abaco Principis pocillatores m
ſimis mantilibus ab humero de
de

bus ; tenebant manu baccara
a. Quoties liberiores epulas
ndulget, vel tetricas curas am-
remittit, hæc uno hauſtu plena
, ac amicis propinat. Ante
ium dum exſpectantur epulæ,
ac quaſi avito Moſcovitarum
ipum more, ipſe Imper. ſingu-
onvivas pane primum donat,
honorum ſuorum titulo ac ela-
ce, in hunc modum: Magnus
ovitarum Dux, ac ſummus Ruſ-
mperator Iohannes Vaſilius (de-
qui perfert accipientem nomi-
te iſto pane donat. Sub hoc
gunt convivæ univerſi, ac ado-
quodam geſtu corpora incli-
s, reſidunt. Peracta Principis
tione , celebri dapiferorum
a incedit Atrienſis, ac ſalutato
ipe cignellum aurea in lance
æ admovet, mox tollit, ac ſtru-
cum ſeptem comitibus, in fru-
iſcerpendum tradit. Hæc in
am paullo poſtillata pari cele-
te convivis diſtribuuntur. Dum
aguntur, & ipſe Atrienſis pane
tus delibat, ac honorato Princi-
ox recedit. De reliquorum fer-
um ordine, cum omnino in-
oſite ſint illata, nihil certi re-
ferre

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ferre poſſunt noſtri. Illud certe
ſtat, univerſum eſculentorum a
toriorum omnium apparatum,
bus centum convivis adminiſtr
eſt, lectiſſimo ex auro fuiſſe: me
que ipſas aureis vaſis adeo fuiſſe
ſtas, ut nonnullis etiam in menſ
eſſet locus. Neque vero ſilenti
volvendum eſt, miniſtros ce
quadraginta, aurea veſte ornato
ipſo convivii tempore cultum
taviſſe. Miniſtri quoque pane a
tu ab imperatore, ſimili, quo re
modo donantur. Ad poſtremu
nito prandio, ac illatis lucernis
enim nox) convivas & fam
omnes nomine adpellat, ut no
merito mirum videatur, tot a
varia cognomina viro alioqu
cupatiſſimo memoria non exc
Donativi ac nominum citand
ratio eſt, ut Moſcovitæ referun
ut familiam probe noſcat, t
qui Principis amicitia excid
hoc modo notentur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

E RE MILITARI MOSCOVITARVM.

Voties finitimorum iniuriæ in bellum evocant, haud unquam nongenta virorum millia in m armat. Ex quorum numero nta millia in aciem ſecum edu-, reliqua in tutelam imperii in diis, aptis in locis diſponit. Co-m nullum, nullum mercatorem ilitiam legit. Tanta enim eſt li multitudo, ut his relictis, bel-s iuventutem terra populoſa ab-ſuppeditet. Quoſcunque in ex-ionem ducit, proprio ſumptu s alunt. Pedeſtrem pugnam non runt, equites in prælium proce-. Arma ſunt his lorica & galea: a foris auro tegitur, vel holoſe-etiam gregario militi. Impenſe t opulentiam oſtentare. Arcu & tis utuntur, more Turcarum; as etiam in bello gerunt: ſtape-dductiore equitant, idque ut æ. Genus eſt hominum, algoris omnem fidem patiens, ac victus ſſimum. Nam cum tellus alta candet, cum terra horrendo

gelu

gelu adſtricta riget, tamen h
mata, ſago, ſtipitibus, unde
ac nives ſæviunt expaſſo, ex
ignem ſibi ſtruit; atque ave
vento iacet, ſagum illi pro tec
ſagum pro muro, in ſumma
inſtar omnium eſt. Hic inco
vium, aqua è gelido amne peti
ſimilagine avenæ admixta,
vium ſuum inſtruit. Ac his d
ſatur, ac laute paſtus, ad igne
cumbit, lateraque huiuſmod
tiarum crapula feſſa, rigenti ſo
urit. Huic rigens ſolum pro p
truncus ſeu ſilex pro cervicali.
etiam non lautiori prope pabu
tritus quam Herus, hero eſt c
bernalis. Quam merito hic ig
& obſcurus Sarmata, effæmi
Ducibus noſtris mollitiem
bret, qui cœlo longe clementio
litis ocreis, renonibusque ut
Hic eſt gregariorum militum
ratus. At qui illuſtriori dig
ſunt loco, inſtructiores paulo
litiam proficiſcuntur. Ipſius q
Imperatoris apparatus vel tunc
me inſignis. Tentorii enim v
rea ſunt, ſpectabili etiamnum
mariorum opere, margaritisq
nata. Quoties cum hoſte co

um eſt, incompoſiti in hoſtile ag-
en procurrunt. Neque aciem diri-
unt (ut mos eſt noſtris) ſed in inſi-
is collocati, adverſarios adoriun-
ır. Ipſorum equi bidui inediam fa-
le ferunt. In bello ut plurimum,
borum cortices, ac virgultorum
ollia, his ſunt pro pabulo. Bimeſtri
atio hanc tantam penuriam etiam
geri ac fortes & equus & eques
on raro perferunt. Si cuius opera in
llo ſtrenua Princeps uſus eſt, hunc
andio aut fundo aliquo donat, in
imentum ſui ſuorumque, qui ta-
en ad ipſum Imperatorem poſt eius
ortem redit, ſi nulla proles virilis
xus ipſi contingat. Nam ſi vel nu-
eroſam etiam fœminarum ſobo-
m genuerit, tamen hunc hæredita-
um agrum vendicat Princeps, niſi
od exiguam forte partem, ad do-
ndas puellas Princeps concedat.
rro qui Imperatoris munificentia
o modo munerantur, gravi pecu-
a aſtringuntur, tot milites in bello
ere, cum neceſſitas poſtulat, quot
ius fundi reditus, Imperatoris cen-
ta, abunde alere poſſit. Haud me-
ori ſunt forte, quibus hæreditario
te agri contingunt. Nam ſi mori-
ntur, nec ſobolem maſculam reli-
querint,

querint, diſcedentes prædia fiſc[illegible]
peratoris ſtatim cedunt. Super h[illegible]
opimus aliquis bello inutilis ab[illegible]
cis Principi deferatur, quod rei [illegible]
tari inidoneus, amplas facultat[illegible]
beat, quibus multi clari ſang[illegible]
viri bello apti nutriantur, mox [illegible]
ſitur infelix, opibusque, quas [illegible]
cum ſudore, tot laboribus pe[illegible]
nem vitam comparavit, tantill[illegible]
poris momento exuitur. Niſi [illegible]
particulam aliquam à Princip[illegible]
pit, ad ſe, coniugem, liberos, [illegible]
meſticos alendos. Hæc autem [illegible]
ratori ſuo à populo tam alacrit[illegible]
feruntur, ut credas, illos alien[illegible]
tuiſſe, non ſua alieno dediſſe. H[illegible]
nis pro merito ſingulorum a[illegible]
ſuos donat Princeps. In bello [illegible]
quo quis ſæpius in expedition[illegible]
titur, eo propenſiorem Princi[illegible]
vorem in ſe auguratur, etiam[illegible]
ſuis impenſis ſeipſum alat, ſicu[illegible]
te à nobis dictum eſt: tant[illegible]
apud omnes Ducis ſui obſequi[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

E LEGATIS DVCIS MOSCOVITARVM.

On minori magnificentia, quam
qua diximus, Legatos ſuos ad ob-
ida negotia ad externos Reges mit-
Moſcovita. Nam noſtris Moſcuæ
entibus, Legatos duos ad Poloniæ
gem iter ſuſcipientes, vel ingreſ-
, mille quingenti equites ornatiſ-
i comitabantur, quorum melior
s veſte aurea, ac ſericis indueba-
,& qui incultiſſime cymatili: Vt
erim equorum ſtrata, auro argen-
que inducta, & ſpectabili Phry-
num opere ornata ſilentio tranſ-
n. Habebant inſuper centum ſo-
pedes albos pulcherrimoſque, in
os (ſi alicuius tædium ipſos in iti-
re cepiſſet) cum vellent, tranſcen-
rent. Sed nunc tempus exigit, ut
quaſdam alias Moſcoviæ urbes o-
ionem convertamus, & merces,
ibus abundant, breviter perſtrin-
mus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

NOVOGARDI[A]

SEquitur Moſcuam celeberrim
bium Novogardia, quæ ut
gnitate eſt inferior, ita magni
non parum ſuperat. Empori
totius imperii longe nobiliſſim
& licet regiam ſedem ſibi Pr
Moſcuæ conſtituat, fluminis
oportunus interlapſus, ac poſt
re Sarmaticum exoneratus,
mercatorum conventu, ipſ
Vrbe celebratiorem. Huic ob
mam optimi lini ac Canabis
dantiam, inter reliquas Regni
facile datur palma. Vendit etia
ria, mel, & ceram. Inſtituerun
collegium mercatorum Flandri

IEROSLABIA.

CElebratur quoque Ieroſlabia
pter coria, ſevum, ac fruges
bus plurimum abundat. Ce
etiam orbes ibi ſunt venales, l
liis in locis maior ſit copia. Sit
eſt ab Vrbe regia ad lapidem d
teſimum. Totum intervallum
rimos habet vicos populoſiſſi
abundant agri frugibus, quaſi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

n tanta copia advehunt, ut ali-
ndo antemeridiano tempore vi-
, ſeptingentas vel octingentas
s, ultro citroque commeantes,
s vel ſalſamenta vehentes. Ve-
t à milleſimo lapide Moſcuam
atum fruges, trahisque vehunt.
nt aquilonis incolæ: nam tanta
bi frigoris inclementia, ut ſege-
on creſcant, aut ſi creſcant, non
ureſcant. Hi ſalſamenta, pelles,
adferunt.

WOLOGDA.

Ologda quingentis quinquagin-
a M. paſſ. interiectis, ab urbe
opolitana diſtans, merces habet,
m ac linum, tametſi lini maior
Novogardiæ væneat.

PLESCOVIA.

opter mellis ceræque magnam
opiam à mercatoribus frequen-
r Pleſcovia.

COLMOGORA.

Ittit aquinolaris Ruſſiæ tractus,
raras ac pretioſas pelles. In his

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

vel præcipuæ ſunt Zabellinæ,
natum noſtrarum cervicibus
mis expetitæ. Habent etiam
les martias, vulpinas candidas
gras, & ruffas, leporinas ac a
nas, aliasque barbaris nomini
ctas beveres, mingas, minivera
gnit vicinum mare belluam B
Mors nominatam; hæc dentiu
miniculo rupes ſcandens, pal
petit. Hanc capiunt Ruſſi o
tium inſignem uſum, qui non
his eſt, quam Elephantorum
tibus. Hæ merces cervorum do
oppidum Lampas feruntur, de
mercatores urbem Colmogor
tunt. Atque ibi, hyberno tem
celeberrimæ ſunt illarum me
nundinæ. Affatim ſuppedita
urbs vicinæ Regioni ſalem ac
menta. Mittunt & aquinolare
oleum à Barbaris *Train* dictum
in flumine Vna dicto conficiu
cet ibi non tantum habeatur
quunt etiam marinam aquam,
ipſis conſtat vis magna ſalis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

DISSIDENTIVM TE, ET QVIBVS AR- BITRIS FINIAN- TVR CERTA- MINA.

Vnc quoniam de inſignioribus ea
diximus, quæ locus poſtulavit,
reſt ut de iuris forma, qua Moſ-
tæ utuntur, quatenus ea ad no-
m noſtram pervenit, perſcriba-
s. Si qua lis apud illos oritur, fun-
am dominos iudices primum
ſtituunt: hi ſi componere litem
poſſunt, ſuperiori magiſtratui
n deferunt. Accuſator à Magi-
tu petit, ut liceat ſibi adverſa-
n in ius vocare: mox facta pote-
e, ſatellitem vocat, ac reum ſiſtit,
n ius rapit. Huius tibias flagris
it lictor, donec proferat qui legi
sdet. At reus ſi eius fidei non ſit,
vadem inveniat, manibus collo
ſtrictis à lictore trahitur, verberi-
que eouſque afficitur, donec ad
endam cauſam coram iudice ſi-
tur. Reus itaque à Magiſtratu in-
rogatus (verbi gratia in actione

alieni æris)an in illius ære alie
à quo accuſatur; ille it inficias.
iudex, qui potes inficiari? Cu
iureiurando. Mox à Magiſtrat
hibetur lictor amplius verberat
nec certiori fide de lite conſter
rent maximo Reipublicæ malo
leguleios non habent. Quiſqu
advocatus eſt, atque accuſanti
vela reique defenſio, ſupplicum
rarum forma, Principi traduntu
ſtam. Principis ſententiam peten
Ipſe Imperator omnium litem
iorum præſertim controverſia
cognoſcit, ac, cognita lite, ſe
tiam fert. Ille ſumma æquitat
tamina dirimit, quod in ſummat
ieſtatis Principe, præcipua lau
gnum reor. Id licet ſancto a
propoſito faciat, mire tamen
Magiſtratus idem pervertunt,
quidem in crimine deprehenſos
veriſſime Princeps vindicat. A
ſtremum cum utraque pars q
potuit argumentis cauſam ſuam
firmavit, rogat iudex accuſatore
ulla cauſæ ſuæ argumenta adhu
perſint. Reſpondet ſe, vel pug
ſuum, manu ſtrenua, etiam in
ſtem comprobaturum; ac mox
ſtulat, ut ſingulari certamine co

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

eat, copiaque certandi utrique
, ambo in monomachiam
t. Aut ſi alteruter vel uterque
m ſtrenuus aut pugnæ minus ha-
ſit, pugiles publicos ſubſtituunt.
ent etiam pugiles, quibus ſolo
quæſtu victus conſtat. Hi armati
renam deſcendunt: tela ſunt, ut
imum, clava bellica, & vena-
um. Fit pugna pedeſtris. Cuius
ir pugil in certamine ſuperatur,
bsque mora in vincula coniici-
: Vbi indigniſſimis modis tracta-
, donec cum adverſario certamen
at. Præter hæc ſi uterque claris
s ſit parentibus, atque alterum
atum hoſtem depoſcit, annuit
ex: nec tum vicariis pugilibus fas
uti. Porro qui ſplendidiore loco
us eſt, hoſtem obſcuriore ortum
ilia in certamine reſpuit. Si quis
per æri alieno aſtrictus creditori
vendo non ſit, abducit illum cre-
or, atque eo uſque in opere faci-
do exercet, vel alteri operam obæ-
i elocat, donec operando debitum
ſolvat. Sunt qui ſponte, ſe con-
gem, ac liberos opulentioribus per
nnem vitam emancipant, ut in ini-
exiguam pecuniæ ſummam ac-
piant, ac poſt, pro reliqua vita
ali-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

alimenta capiant : adeo illis vil
libertas.

DE FVRVM SVP
PLICIIS.

SI quis furti reus ſit, in carce
coniiciunt, ac flagris ſubinde
dunt, neque ob primam noxam
pendunt, ut nos, atque hanc le
miſericordiæ appellant. Qui ſecu
delinquit, illi naſum præcidunt
ſtigmatis frontem ſignant. T
noxa crucem meretur. Multi &
ſignes ſunt crumeniſecæ : quo
Principis ſeveritas illos non toll
non eſſet reſiſtere illorum proven

DE GENTIS RE
LIGIONE.

GRæcæ Eccleſiæ dogma am
ſtuntur. Simulachra divorum
templis non admittunt. Tabulas
men divorum imaginibus inſc
tas, in ſacris ædibus frequentes
bent. Has adorant, his dona o
runt, his ceram accendunt. Has er
ſ

fonte aſpergunt, alioquin nul-
s eſt honos. Simulachra noſtra
um divinitatis vim habere aſſe-
, quod in templis dicentur per-
at à ſtatuariis emuntur. Privatis
dibus ſtatuas inſtar penatium
nt. Hæ in obſcuriſſima parte
s, ut plurimum, ſtatuuntur. Si
domum vicini ingreditur, pri-
omnium penates ſalutat, etiam
i non videat. Si ſcamnum aut
ſtet in proximo, ſubinde fron-
llidens in ſellam, ac crebro ca-
& corpore nutans, larem ado-
Sacrorum ac prophanorum vi-
m in veſtitu nulla diverſitas.
i nec ſacro, nec prophano inter-
ur matrimonium. Cæterum ſi
ſiaſtici uxor è vita diſcedat, ſe-
as nuptias repetere non licet.
circa ex ſacerdotibus (ut vocant)
laribus, fiunt monachi: quibus
etua imperatur caſtitas. Sacra
ia in templis materno idiomate
. Ex pane fermentato Euchari-
n conſecrant, ac poſt conſecra-
em, lance capiti impoſita per
plum circumferunt, nec parti-
e volentem prohibent. Novum
tus Teſtamentum in templis le-
lingua vernacula tam incom-
 poſite,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

poſite, ut nec ipſe qui legit, int[illegible]
gat. Dum illa leguntur, garrire, [illegible]
fabulari, ac obſtrepere licet, in [illegible]
quo officio ſummam modeſtiam [illegible]
ſanctimoniam præ ſe ferunt. [illegible]
tionem Dominicam decimus q[illegible]
que haud novit. At Symbolum A[illegible]
ſtolicum & Decalogum Moſis ne[illegible]
aut admodum pauci. Aiunt enim [illegible]
tam arcanam & ſacram in vu[illegible]
propalari non oportere; Decalog[illegible]
etiam ſanguine Chriſti antiqua[illegible]
eſſe. Humaniores litteras omn[illegible]
reſpuunt. Cognitionis vel Lat[illegible]
vel Græcæ, vel Hebreæ linguæ p[illegible]
tus ſunt ignari. Singulis annis [illegible]
terna celebrant ieiunia: quæ ab [illegible]
Divorum feſtis denominant. [illegible]
mum cum Romano Quadrageſi[illegible]
ieiunio exordium habet. Secun[illegible]
Divi Petri Ieiunium dicitur. T[illegible]
dat nomen diva Maria. Quart[illegible]
Philippo nomen capit. Ac ſicuti [illegible]
mani quadrageſimam à die Merc[illegible]
auſpicantur, ita illi à die Solis. [illegible]
bus Sabbathi carne veſcuntur. [illegible]
domadis has eſuriales ſecius pr[illegible]
dentibus, lacticiniis vivunt: v[illegible]
appellant butyri ieiunia. Hoc t[illegible]
pore mutuo ſeſe inviſunt vicini [illegible]
pacis oſculis viciſſim excipiunt i[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

m mutui amoris ac concordiæ
ſtianæ. Nam ſub illis ieiunii
oribus, frequentius quam alias
ſanctam Cœnam adeunt. Poſt
n dies ab incepto ieiunio, cre-
nviſunt templa, aut domi ſeſe
nent, ac orationi plurimum
nt. Nec illa ſeptimana alio ullo
, quam oleribus veſcuntur. Ex-
ſeptimanæ huius ieiunio priſti-
bibendi intemperiem repetunt
enim bibones inſignes.) Stricte
ia obſervant, nec ullius rei u-
niſi olerum, ac ſalſamentorum
temporis ſibi indulgent. Die
urii ac Veneris quavis ſeptima-
iunare ſolent. Ædes ſacræ li-
trabibus contexuntur, ac ple-
ue è media æde aſſurgit turris
ulis tecta. Foris adduntur ædi
us. In cæmiteriis fabricas ædi-
t ligneas, in quibus librantur
anæ, nunc ſingulæ, nunc binæ,
ternæ. Non omittenda, ut rata
t ridicula gentis conſuetudo.
nctorum cadavera loculis con-
: ac manui cadaveris codicillos
nt, horum ſumma eſt, defun-
fuiſſe Ruſſum, Ruſſorum fi-
mplexum, ac in eadem fide de-
ſe. Hæ litteræ divo Petro mit-

tun-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

tuntur. Lectis litteris mox (ut i
aiunt) admittitur, & ut ſyncerio
fidei ſectatori, beatior etiam ſed
quam Latinis Chriſtianis conced
tur. Nos enim ſemi-Chriſtianos e
contendunt, ſeſe autem ſynceros
genuinos. Hæc ſunt indoctæ B
bariei puerilia deliramenta. Pluri
ibi exſtruuntur BenedictinorumC
nobia. His magni ſunt agrorum
ditus. Nam tertiam fundorum p
tem totius imperii tenent Monac
His per omnem vitam eſus carni
interdicitur. Alimenta ſunt ſal
menta, lac, & butyrum. Nec ex i
ſtituto Religionis recentes piſces
dunt; quaternis tamen illis, q
memoravimus, ieiuniis, ne piſcil
quidem vivunt. Caulibus ac cu
meribus ſale conditis (quæ perenn
re facile efficiunt) illis victus co
ſtat: Potus eſt his valde tenuis
dilutus, quotidie in templis rem
vinam faciunt. Sacrum officium
telucano adeunt, quod adventa
iam die finitur. Circa nonam
item illud celebrant. Dehinc pr
detur; à prandio ſacrum offici
repetunt; nec non à cœna. P
dentibus cœnantibuſve legitur Eu
geliorum interpretatio. Quoties
cu

s Monaſterii Antiſtes concedit
, Princeps Cœnobii bona inva-
armenta, greges, ſupellectilem,
m, argentum rapit. Aut is,
defuncto antiſtiti dignitate ſuc-
t, hæc ab Imperatore pecunia
mit.

E IDOLOLATRIS OSCOVITIS, TARTARIS CONTERMINIS.

Artarorum confinia tenent Moſ-
ovitæ idololatræ; percelebre eſt
idolon Aurea Vitula dictum. Si
gravior calamitas gentem pre-
, veluti fames, bellum, vel pe-
Idolum ſuum ſtatim conſulunt,
d hoc modo faciunt. Coram ſi-
achro proſtrati preces fundunt:
tympanum in medio ſtatuunt:
d ſorte lecti circumſtant, argen-
n bufonem tympano imponunt;
bacillo percutitur tympanum.
cui circumiacentium accedit bu-
rotinus interficitur. Statim neſ-
quibus Idoli præſtigiis vitæ re-
atus, malorum cauſas exponit.
Itaque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Itaque placato Idoli numine, non multo poſt, publica calamitate li rantur.

DE ÆDIVM PRIV TARVM FORMA, ET DE CVLTV PO- PVLI.

PRivatorum domus, ubivis trun abiegnis contexuntur : Inferi trabe quodam alveo, ſuperiacer rotunditatem ita excipiente, ut ſola admiſſura omnem propen dum flatum excludant. Solent men iuncturæ muſcari. Forma dium quadrata eſt : feneſtræ per guſtæ, per quas impage tranſluc pelle obducta, lumen admittu Domorum tecta tabulatis fiunt, borum corticibus foris inductis. tus ad parietes lata habent ſcam Hæc vulgo pro accubitis, lector enim uſus vulgo ignotus. Igni hypocauſtis mane ſtructus tot domum, pro modulo, tepidam calidam reddit. Vulgi amictus plurimum foris laneus eſt. Pi

ut

tur faſtigiatis, in quibus etiam
bilitatis eſt inſigne, quo enim
ectiori ac elatiori utuntur
pileo, eo ſplendidio-
res vulgo ha-
bentur.

F I N I S.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ACTA IN

CONVENTV LEGATORVM SERmi POLONIAE REGIS STEphani, huius nominis Primi, & Ioannis Baſilii, Magni Moſcoviæ Ducis.

eſente Antonio Poſſevino, de Soietate Ieſu: nomine Gregorij XIII, *Pont. Max.* M. D. LXXXI. *Menſe Decemb.*

In Chiverova Horca, ad Iamum Zapolſciæ, in Moſcovia.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ACTA IN CONVENTV Legatorum Sereniſſimi POLONIÆ REGIS STEPHANI,

Et Ioannis Baſilij Magni Moſcoviæ Ducis.

CVM Antonius Poſſevinus cum Stephano Poloniæ Rege, & Magno Moſcoviæ Duce egiſſet, de mittendis aliquem ad locum Legatis, de
e tractanda, delectus eſt à Magno
ce Iamus in Zapolſcia pagus, Veli-
uco viginti milliaribus Germani-
totidem à Pleſcovia diſtans. Qui
us cum à Coſacis militibus Regis
ſſet antea combuſtus, alter pagus
endo Conventui delectus eſt,
bus inde miliaribus Germanicis,
pior Porcoviam, inter Paderovi-
m, atque Zapolſciam, vocatus ab
lis Chiverova Horca, quæ poſtre-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ma vox monticulum, ſicut alter
eſt, Chiverova, Nobilis cuiuſdam
miliam deſignat.

Ad eundem locum in hoſpit
Antonii Poſſevini convenêre ut
que Principis Legati, die XIII.
cembris M.D.LXXXI. qui dies
tæ Luciæ Virgini, & Martyri e
cer.

Legatorum Regiorum no
fuêre, Ianuſius Nicolai Sbarask
latinus Braſlavienſis, Albertus
vilius Dux in Olika, & Nieſwiz,
riæ Regis in Lituania Marſſalcu
Capitaneus Caunenſis, uterque
tholicus, præterea Michaël Har
da Regius Secretarius, Rutenæ
fides dicenda ſit, quæ â fide C
lica aliena eſt. Hic autem ſæpe
tione ad Moſcos, & nonnun
ad Tartaros functus, valebat u
rum; filiumque Collegio noſtr
cietatis, quod eſt Vilnæ, trad
inſtituendum. Accedebat Ch
phorus Varſavicius, quem Ant
Poſſevinus procuraverat â R
conventum mitti, tum ut Su
Pontifici ſatisfieret, cupienti,
ca pacis tractatione Sueciæ Re
tio haberetur: tum, ut idem
ſtophorus tota re cognita, ſi

tente Vere in Sueciam mittere-
de Livonicis arcibus, eo cum
, nomine Poloniæ Regis, actu-
non ſolum ea componeret, quæ
Reges illos controvertuntur,
m etiam Catholicæ religionis
cium promoveret vir nobilis, &
olicus, ac tum ab Antonio Poſ-
io de toto hoc Suetico religionis
cio diligenter edoctus, tum à
iſlao Varſevicio de Societate
V, apud Sueciæ Reginam iam
nium commorante, eiuſdem
m Chriſtophori fratre, docen-

oſci autem Legatorum nomina
, Dux Demetrius Petri Ieletzki,
fectus Caſinenſis, & aulicus Ma-
Ducis; Romanus Baſilii Olphe-
, Præfectus Coſelnenſis, & auli-
Magni Ducis, ac frater Michaëlis
ni; Mikita Baſenka, filius Nice-
ti Vereczahina, Secretarius Moſ-
quem illi Notarium vocant; Za-
ias Suiaſeva, Vicenotarius.

Fecerat Sacrum Antonius Poſſe-
us, atque aliquos de ſuo comita-
anctiſſima Eucharistia paverat,
illico utrique Legati ad eum ve-
: quibus conſedentibus, & alte-
duobus interpretibus, quos ſe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

cum ille in Moſcoviam addux[illegible] ſtante, pauca præfatus Antoni[illegible] ſinceritate, qua in tanto negoc[illegible] ſet agendum, quamque ſimplici[illegible] lo in ipſum Chriſtum eſſet in ſpi[illegible] dum, qui eſt vera pax noſtra, I[illegible] potentiam utriuſque Legationis[illegible] mandata, quæ vocant, Procurat[illegible] depromi, ac legi fecit. Primi [illegible] ſuam legerunt, cuius verba [illegible] hæc.

Plenipotentia Legatorum Moſci[illegible] Rutenice, id eſt, Moſcovitic[illegible] fuit ſcripta.

DIvina miſericordia & clemen[illegible] quæ nos præfecit in Orien[illegible] altiſſimis, quæque dirigit ped[illegible] ſtros in viam pacis. Huius erg[illegible] noſtri in Trinitate adorandi cle[illegible] tia. Nos Magnus Dominus C[illegible] (ſive Rex, aut Imperator) ac M[illegible] Dux Iohannes Baſilii totius R[illegible] Volodimeriæ, Moſcoviæ, No[illegible] diæ, Imperator Caſani, & Imp[illegible] Aſtracani, Dominus Pleſcovi[illegible] Magnus Dux Smolenſcii, Tueri[illegible] miæ, Viatciæ, Bulgariæ, & ali[illegible] locorum, ac Dominus hæredi[illegible] terræ Livoniæ, Stephano, Dei g[illegible]

i Poloniæ, ac Magno Duci Li-
niæ, Ruſſiæ, Pruſſiæ, Samogitiæ,
ſoviæ, Principi Tranſſylvaniæ, &
rum locorum, miſimus Legatos
tros Magnos, aulicum noſtrum,
Præfectum Caſinenſem Ducem
metrium Petri Ieletzki, aulicum
ſtrum & Præfectum Coſelnenſem
manum Baſilii Olpherium, &
tarium noſtrum Mikitam Baſen-
filium Nicephori Vereczahina, &
cenotarium noſtrum Zachariam
iaſeva, ad conventum pacis ſta-
ndæ gratia, cum Legatis tuis lo-
i. Et quæcunque illi incipient de
ous noſtris dicere cum tuis Lega-
in conventu, eæ res noſtræ ſunt.
ciptum in Dominio noſtro, in aulæ
bodæ arcis, Anno à creato mundo
ptimo milleſimo, nongenteſimo,
enſe Novembri, Indictione Deci-
a, Dominii noſtri XLVII. & Impe-
orum noſtrorum Roſenſis XXXV.
aſanenſis XXIX. Aſtracanenſis
XVIII.

Cum hæc Plenipotentia fuiſſet
erlecta, viſa eſt infirma, nec ſine
iſta ſuſpicione fuêre Legati Regii,
ui propterea, quas Moſcus ad Po-
oniæ Regem in caſtra per Zachariam
oltinum litteras miſerat, legi iuſſe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

runt. His ſignificabatur, non
turum Moſcum, quin Legatos
integra poteſtate omnia tranſig
quemadmodum de Moſco Ant
Poſſevinus quæſiverat, eſſet miſ
Tum Antonius litteras item,
tum per eundem Boltinum, tu
Andream Apollonium Moſcus
re ſibi ſcripſerat, cum legi iuſſ
eodem illæ tenore, quo Regiæ
ventæ ſunt. Præterea, quo Ple
tentiæ Moſci infirmitas dilucid
agnoſceretur, Plenipotentia Re
Michaële Haraburda perlecta eſt
ius verba hæc ſunt.

Plenipotentia Regis Poloniæ, quæ nice fuit ſcripta, utroque ſigno loniæ Regni, & Lituaniæ Ducatus, obſignata.

NOs Magnus Dominus Stepha
Dei gratia Rex Poloniæ, Ma
Dux Lituaniæ, Ruſſiæ, Pruſſiæ, S
gitiæ, Maſoviæ, Livoniæ, Prin
Tranſſylvaniæ, & aliorum loco
Notum facimus, his litteris, Mag
Dominum Ioannem Baſilii, Dei G
tia Dominum Ruſſiæ, & Mag
Ducem Volodimiriæ, Moſco

N

ogardiæ, Caſani, Aſtracani, Pleſ-
æ, Tueriæ, Iveriæ, Permiæ, Viat-
Bulgariæ, & aliorum locorum
iſſe nobis per tabellarium ſuum
ariam Boltinum, ſignificando,
gato Sanctiſſimi Paſtoris Grego-
III. Pontificis Max. Romani,
erendo Antonio Poſſevino ſcri-
n ad ſe nomine Domini ſui, hor-
e Sanctiſſimæ Apoſtolicæ, ac pa-
alis Sedis auctoritate ad concor-
n & pacificationem inter utrum-
noſtrum; utque ex utraque parte
tos vnum ad locum mitteremus,
, eodem Summi Pontificis Lega-
ræſente, pacem inter nos poſſint
ſtituere. Iuxta quas Legati Pon-
is literas, Magnus Dux Legatos
ad locum certum mittit inter
coviam, & Savolociam, via Ve-
lucenſi à Porcovia ad Iamum Za-
ciæ. Ideo & nos, ſanguinis Chri-
ni effuſionem nolentes videre,
imus ad eundem locum Iamum
olſciæ Legatos noſtros, Palatinum
ſlavienſem, Capitaneum Kreme-
enſem, & Pinſcenſem, Ducem
uſium Nicolai Sbaraski, & Marſ-
um noſtrum aulæ Magni Duca-
Lituaniæ, Capitaneum Caunen-
, Dominum Albertum Radivi-

lium, Ducem in Olika, & in N
wiz; & Notarium noſtrum M
Ducatus Lituaniæ Michaëlem H
burdam. Ac dedimus illis & his
teris noſtris plenipotentiam, ut c
venientes cum Legatis Magni D
Moſcoviæ, inter nos, & Magn
Ducem Moſcoviæ, & Dominia
ſtra de amicitia & concordia co
quantur, & res conſtitutas litt
ac iuramentis ſuis coram Legato
verendo Poſſevino confirment
ad effectum, certamque confec
nem, & conſtitutionem ſuam ad
cant. Quæ omnia ſumus admiſ
contentique futuri, & inviolabi
præſtituri, quemadmodum iuxt
natorum noſtrorum conſilium
eo tempore apud nos fuerunt, R
Poloniæ, ac Magni Ducatus Li
niæ, verbo noſtro Regio pollice
& promittimus etiam pro Succeſ
bus noſtris in iſtis Dominiis,
que Repub. hæc omnia iuxta co
tutionem, & litteras Legatorum
ſtrorum firme, inviolabiliterqu
præſtituros. Cum autem ad nos
gnus Moſcoviæ Dux Legatos ſuo
legabit, tum nos Legatorum no
rum litteris nomen noſtrum Re
adſcribere, ac ſigno noſtro obſig
R

que iureiurando confirmare,
nque litteras cum iisdem Le-
d Magnum Moſcoviæ Ducem
ere debemus. Eodem modo
os, & Succeſſores noſtros, at-
rga noſtra Dominia Magnus
viæ Dux, ſucceſſores, atque il-
Dominia ſe gerere debent. Pro-
memoratis Legatis noſtris haſ-
etas noſtras manu Regia noſtra
iptas, & obſignatas Sigillis no-
Maieſtatis Regni Poloniæ, &
i Ducatus Lituaniæ dedimus.
m in caſtris noſtris ad Pleſco-
, Anno Domini M. D. LXXXI.
is Novembris die XXX. Regni
noſtri anno ſexto.

uæ omnia cum eſſent perlecta,
i Regii acrius urgebant, ut Moſ-
eniora mandata depromerent, ac
nt, ſeſe ſuper fundamento tam
mo reliquam tractationem non
ćturos: atque ad id Inſtructio-
æ caput ea de re adhuc perlege-
. Moſci autem excuſare ſe, quod
agnorum Moſcoviæ Ducum ſcri-
larum Plenipotentiarum mos
per fuerit: quodque litteris Ma-
Ducis ad Regem, & ad Antonium
evinum ſcriptis ſatis intelligi po-
t, ſibi plenam poteſtatem ad

omnia

omnia conficienda tributam fi
Addidêre, cum res ipſæ, de qu
eſſet agendum, ſtatim eſſent ad
ctum adducendæ, fruſtra Regi
Plenipotentiæ verbis queri, qua
ipſa, & facto ipſi Moſci eſſent
ſtituri.

Cum lites ex litibus ſererentur
præſens aliquod remedium cen
tur, Antonius Poſſevinus Regios
nuit, ut ea de re proteſtationem
cerent; ſic enim ſe eam eſſe adm
rum. Deinde ut in diem ſequen
quæſtio illa ſic differretur, ut ta
nocte ea, quæ primæ diei Seſſio
conſequebatur, utrique Legati
rum Plenipotentiarum exempla
feſtim ad ſe mitterent; ſe Deo rec
mendando, Moſcis privatim
quendis, ſi quam alteram Pleni
tentiam haberent, examinandi
ipſarum Plenipotentiarum exem
impenſurum. Quod cum fact
eſſet, neque Moſci aliam habe
Plenipotentiam, die ſequenti Le
utriſque ſic locutus eſt.

...e XIIII. *Decembris Secunda Legatorum Seßio.*

...andoquidem Moſci Legati nul-
...m ſe aliam habere Plenipoten-
...dicunt, nec credendum ſit, Ma-
... Ducem non agere ſincere,
...e qui ſciat fore, ut univerſus
...actationis contextus Deo, ac
...tianis omnibus innoteſcat: di-
... num iurabunt, ſcire ſeſe alias
...potentiarum formulas hiſce de
... à Magnis Moſcoviæ Ducibus
... ſolitas eſſe. Cumque ab extre-
...qui erat Zacharias Vicenotarius,
...t interrogationem orſus, ſe illi
...arum reſpondit; qui cum Acta
... Secretariæ ad centum annos
...et, nunquam ſe alias formulas
...e dixit. Quod cum poſtea ſin-
...im reliqui aſſererent, adiecit
...anus Baſilii, ſe ante XX. annos
...giſmundum Auguſtum Regem
...nuncium veniſſe, pacemque
...quennii deinde (eiusmodi litte-
...tentibus à Moſco Magnis Lega-
...aditis) fuiſſe conſecutam. Quæ-
... autem Antonio de Michaële
...burda, num aliquam earum for-
...arum, vel litterarum unquam
vidiſſet

vidiſſet (expediviſſe enim, ut ei ... di aliquid Magni Ducatus Li... Secretarius ſecum attuliſſet) cu... raburda reſpondiſſet, nunqua... bus tractationibus, qualis era... ſe interfuiſſe, nec proinde Pl... tentias vidiſſe: interrogavit ... Antonius, numquid aliud ... dicere, antequam, ipſe, quid ſe... exponeret. Perſtare ſe quidem ... cepto dixerunt, ſed auctoritat... tificis Max. moveri, vt & tra... nem inchoarent, ac vero prote... tur, ſe prius hinc non eſſe diſce... quam res ipſæ, quas Moſci eſſe... ſtituri, efficerentur. Antoni... tem, Cum, inquit, nihil al... parti ex hac tractatione pereat, ... in rem conferatur, maxima bo... ritura ſit; ſin dolo malo fiat, ... perpetuo cum dedecore ſit caſu... erunt in noxa; ac proinde ... trius Principis ſinceriorem age... tionem maxime ſit roboratur ... rem ipſam iudico eſſe venien... ſic, ne ipſa actio iuri alicuius ... rum Legatorum (quod ad Pl... tentiam attinet) poſſit eſſe d... Interea vero Legati Moſci ſc... Chriſtianis aliis Principibus ... eiuſmodi formulas Plenipo...

n ſolitas eſſe conſcribi. Tum con-
ſus ad Legatos Regios, cum eos
nonuiſſet, ut cogitarent, num
n in Iamo Zapolſciæ pacis iſta tra-
tio haud fiebat, præbitura fuiſſet
cuius turbationis materiam; al-
que ex Legatis Albertus Radivilius
ondiſſet, nihil inde oriri poſſe
eſtionis, quin & eodem in pago
no pacem poſſe confici, aut pro-
lgari dixiſſet, perrexit Antonius:
ando ad victores pertinet legem
tis imponere, poterunt Regii Le-
i conditiones pacis, quam Moſci
n tertio per tres Legationes petiê-
nt, primo proponere. Ad ea Pala-
us Braſlavienſis (gratiis actis Sum-
o Pontifici, atque Antonio, quem
s Sanctitas miſerat, quod laborem
nc pacificandi utriuſque Principis
n paternum ſuſcepiſſet) Livoniam
am, eam ſcilicet, quæ in manu
it Moſci, diſertè, & graviter petiit,
æ niſi concederetur, neutiquam
rogreſſuros, nec adeo reliquæ tra-
tioni interfuturos.

Cum Moſci nimium hoc eſſe dice-
t, multaque interſererent, quibus
giis perſuaderent, ne ſanguis fun-
etur, & fieret æqualitas, ſi vellent,
era pax, fraternitaſque conſeque-
retur;

retur; ad earum autem Livoni[...]
cium numerum, quas per Anto[...]
Poſſevinum ſe traditurum M[...]
Dux tres ante menſes promi[...]
Goviam addidiſſent; ad eaqu[...]
nia rurſus Palatinus commo[...]
ſpondiſſet: Legati Moſci urſeru[...]
Regii item dicerent, ecquid ſeſe[...]
gno Duci daturos haberent in [...]
datis. Moſcum enim petere P[...]
vienſes Arces, ac reliquas, qua[...]
rioribus annis à Stephano Reg[...]
rant captæ, Lucum, Veliſiam, [...]
lociam, Neveliam, Chelmam [...]
quæ eſſent eiuſmodi aliæ.

Regii ſe multum dare dixeru[...]
certam ſpem Pleſcoviæ, ac No[...]
diæ potiundæ eſſent relicturi: q[...]
milliaria ditionis Moſci, qua[...]
anno occupaſſent, in ditione[...]
gni Moſcoviæ Ducis redire per[...]
rent: qui victorem eſſent exer[...]
deducturi: qui tot ſumptus fec[...]
cum Moſcus, quæ per ſuos L[...]
Vilnæ promiſiſſet, non præſti[...]
tamen ipſi quattuor arces Pl[...]
enſes ſe Moſco reſtituturos p[...]
rentur.

Contra Moſci, niſi de relic[...]
cibus in Livonia Moſco reli[...]
dis agatur, nihil effici poſſe: [...]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

æ arces non parum conſtitiſſe
no Duci, ut gratis eas dedat: Pleſ-
am ita eſſe munitam, vti Regii
t experti, qui ſi arces illas alias
gnaſſent, iſtam nondum cepiſ-
nec adeo poſthac (ut neque alias)
gnaturos. Quæ cum variis col-
iis totam pene diem uſque ad
tem adduxiſſent, inſtarent au-
Regii, ut Antonius illos prorſus
ſtra, vel ad Regem vellet dimit-
, poſtquam Moſci de Livonia tra-
da nihil certi aperirent: id vero
que ſtudio Regii facerent, ut ne-
um citius conficeretur, ſe qui-
(ait Antonius) illos nocte di-
tere, verum ita, ut omnino po-
die mane redirent, quemadmo-
factum eſt.

iei XV. *Decembris Seſſio Legato-rium tertia.*

m Regii Legati ex eo Zapolſciæ
ago advenissent, in quo duobus
iter Leucis à Chiverova Horca
morabantur: Moſci item ſtatim,
a in Chiverova manebant, adfuiſ-
, tota pene dies tribus capitibus
m agitandis inſumpta eſt. Propo-
e non ſine querela Regii, Moſcos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

tempus eximere, ne Livoniam
traderent. Adiecerunt petere ſe,
gnus Dux titulo, iureque Li
cederet: denique, ut Sueciæ R
ter pacis conditiones adnumera
Tum dixerunt, ſe præterea, q
Pleſcovienſibus arcibus, Moſciq
tione hoc anno occupata pro
ſent, Chelman item arcem, ſup
anno captam; reddituros, ſat
tem multum hoc eſſe, cum Re
loniæ plures Livoniæ arces, qu
cepiſſent, iſta Magni Ducis c
tione, deceſſiſſent. Cæterum
ſe in mandatis à Rege, ut quam
ſime tractationem iſtam abſo
ſe Antonio Poſſevino proteſtar
turniores moras pati non poſſe
bus etiam omnino ultra trid
vel quatriduum eo in loco n
commorandum.

Ad ea Legati Magni Duci
pleraque reſpondiſſent, quæ ſu
tribus diebus de æquitate ſervan
elatione animi vitanda, deque
guinis effuſione declinanda dix
quodque Regii viſuri denique
ſuper quos tantus ſanguis eſſe
tus: De Sueciæ autem Rege
habere in mandatis, quod a
eum, ſi velit ad Magnum D

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

re de pace Legatos, non fruſtra
rum: Haraburda autem, qui
um Hornoſtaio quondam in
ione ad Magnum Ducem ive-
im nil præter illa quæ habuiſſet
ndatis egiſſet; cogitandum eſſe
uoque Magni Ducis Legatis, in-
es muneris ſibi præſcripti ma-
m: Livoniæ igitur arces Regiis
ſerunt, Pernaviam, Paidanum,
inum, Huntecz, Kurſlovum,
oliam.
cum Regii totius Livoniæ re-
onem, tituli que & iuris ipſius
nem iterum urgerent, Antonius
inus, qui antea noverat, Lega-
giis eam non fuiſſe pleniſſimam
tatem traditam, de arcibus à
captis reſtituendis, quæ videba-
uiſſe peropportuna, quamque
nius, antequam è caſtris diſce-
, à Rege petierat, utriſque au-
Legatis de Sueciæ Rege, ac de
& tituli Livoniæ ceſſione, ſuæ
rationes, precatus Legatos per
ti ſanguinem, perque id, quod
Sanctam Apoſtolicam Sedem
uium oſtendebant, ut in tanta
hil præcipitis deliberationis ad-
etur: petiit, num tantiſper iis
bus ſibi cogitare liceret, dum ad

e 2 rem

rem aptius, atque ad pacis ſolid
compoſitionem expeditius poſſ
ſpondere. Cui cum annuiſſent,
ille: craſtina dies Seſſione vacab
Livonia vero tota reddenda,
MagniDucis Legati iam ſex alias
obtulerint, dicant autem Regii,
aliud dicturos, niſi arces reli
tradant; cumque utrique non
ſe aperiant: ſuas excutiant Inſtru
nes, & videant, quid, & qua
poſſint præſtare, ut ad ſequen
Seſſionem parati, ac ſine ulla
verſatione ab eo, quod æquiſſi
eſt, accedant.

Diſcedentibus Regiis, cum M
Ducis Legati ad multam n
(quod ſæpe faciebant) apud
nium manſiſſent, deque Liv
quid in mandatis haberent,
dius; ac fidenter ei roganti (qua
ad pacem citius faciendam e
ret) aperuiſſent, data ei facult
ad Ioannem Zamoſcium Regi
loniæ ſupremum Cancellariu
generalem Capitaneum de tot
tatis equis perſcriberet, cui int
mam rei conficiendæ poteſtate
tradidiſſet, miſſæ eadem nocte
ræ ſunt in caſtra: ad quas cu
dius reſponſum perveniſſet (c

enim effluxit) multum fuit
io, quod ageret in eximenda
ſuſpicione de Regiis, hiſque
cuſandis, quod qui ſcripto ple-
am ſe poteſtatem ad omnia ha-
ixiſſent, inde plenior Moſco-
ſe illa videretur, quæ paucioris
rbis eſſet comprætenſa. Biduo
dilato, cum Regios monuiſ-
tonius, ut colloquio intereſ-
in quo ſaltem de Rege Sueciæ
ſſet, die XIIII. omnes apud
em de more convenerunt.

Diei XVIII. Decembris Seſſio quarta.

onius Poſſevinus, cui à Legatis
cogitandum delata res erat, fa-
inquit, maioris id eſſe momen-
iam fortaſſe putaretur, quod de
æ Rege, deque ceſſione tituli,
que Livoniæ petebatur à Regiis.
Pontifice quidem Max. ſe ha-
e in mandatis, ut ea de re Sue-
Regis, tanquam Sanctæ Sedis
i, ageret. quod quidem Staticiæ
Magno Duce tam eius Sanct.
n Stephani Regis nomine quin-
s diligenter egiſſet, nec Magno
i diſplicuiſſe, ut in Sueciam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

(quemadmodum fecerat) litter
tota remitteret : Nunc vider
StephanumRegem nulla ratione
ſe iſtud officium pro affine, act
ſuo deſerere, cum etiam occaſi
bus futuri belli præcidendis,
id eſſet commodaturum : Proin
quid Magni Ducis Legati habe
quod reſponderent, ſe, priuſqu
aliud aliquid diceret, libenter
turum.

Moſci reſponderunt, ſe nihi
dixerant) à Magno Duce ea de
mandatis habuiſſe, id autem p
gatos Suecos agi poſſe : quærere
ſe de Regiis, num haberent à St
Rege Plenipotentiam ullam. C
cum negaſſent, Quid (aiunt) i
vultis agi de negocio hoc, in qu
iamſi nobis aliquid agere licu
nihil tamen ſolidi confici po
præſertim quod & alia inte
ſtrum Magnum Dominum, ac
ciæ Regem controvertuntur ?
præter Livoniæ arces, Corelian
& Ivanohorod, Iamam, ac f
alia, hoc biennio occupavit.
Antonius Regiorum erga Sueci
gem ſtudio commendato, Moſc
item reſponſo audito, cui non
le poterant Regii reſpondere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

eſtare dixit, ut tempus ſaltem
deret , quo inter Sueciæ Re-
Magnum Ducem per Legatos
luiſſent) invicem agi de tota
t. Cum vero Moſci ad ea ni-
ondiſſent, quippe quibus ne-
fuiſſet à Magno Duce man-
: ad alia ut progreſſus fieret
do negociis omiſſis) unanimes
Legati conſenſerunt. Atque eo
Regii , quod in mandatis ha-
t , ne ſi Suecus excluderetur,
ea à pace facienda deſiſterent.
ero de titulo , & iure Livoniæ
do , Moſci Legati dicerent , ſe
rorſus habere, quod agerent ;
deri æquum , ut ex Livonia
eorum Princeps eiiceretur;
m vero è caſtris adveniſſent à
cio litteræ , quas Antonius,
que Regii expectabant , ut de
tio negocio aliquid ſtatue-
nis ei Seſſioni impoſitus eſt.

Diei xx. Decembris V. Seßio.

CVm poſt ſuperiorem Seſſione
Staniſlaum Zolkevium Pala
Belzenſis filium, & conſanguine
ſuum Zamoſcius ad Antonium c
litteris credititiis miſiſſet, pet
eundem ſignificaſſet, ob bonum p
poſſe Magni Ducis Legatis tradi
vogardiam Livonicam, duasque a
Livoniæ arces, quibus verſus N
vam, & mare Moſcis liber aditus
teret, dum arces à Rege captas, V
colucum, Zavolociam, Nevelam,
liſiam in Regis poteſtate ſineret
Quin item Velicolucum reſtitui p
ſe (niſi omnino ſecus fieri pax p
ſet) dum tamen nihil in Livonia
retur Moſcis; ſperare enim ſe, qua
vis ea de re mandatum à Rege n
haberet, Ordinibus tamen, ac R
id omne probatum iri. Antonius
vo hoc conſilio non mediocriter
licitus fuit, tum quia Zamoſcius c
rographum nullum miſerat, c
chirographo (cum fere ad Ant
fidem, atque iudicium, ut dic
Zolkevius, ea vel arcium in Livo
traditio, vel reſtitutio Velico
re

tur) aut rite in rem conferri
ium poſſet , vel ſi Regno Polo-
iquando iſtius rei reddenda ra-
iſſet , id liquido fieri poſſet.
ſi poſtea id conſilium aut mu-
(quod non ſemel aliis in re-
ntonius erat expertus) aut à re-
gatis fuiſſet non leves ob cau-
peditum(neque enim ſibi quic-
à rege ea de re præſcriptum eſſe
ant) Antonius inani promiſſo
ſe, aut adeo decepiſſe Magni Du-
gatos videretur , quod quidem
o in Moſcovia cultui promo-
admodum eſſet incommoda-
n. Accedebat iterata ſæpiſſime
petitio univerſæ Livoniæ , cu-
ſpithama quidem cedere poſ-
cet vellet. Ad quod Decreto
num regni , & jurejurando re-
eneri, cum alias, tum diſertiſſi-
regiis Legatis itentidem dictum

Antonius quidem à rege , Za-
ioque paucos ante dies per lit-
petierat , num ſi tota Livonia
us cedere nollet , ſibi in Moſco-
redituro procurandum eſſet, ut
i Ducis Legati Varſaviam ad
a Martii menſis Comitia veni-
: ſic enim rectius ab Ordinibus

regni aut ei Decreto poſſe deroga
(quatenus Livoniæ nonnihil Magn
Duci concederetur) aut ſi è repu
judicaretur, ut in belli continuand
propoſito perſtaretur , tum Lega
Moſci, conſenſum regni ipſis ocul
cernentes, facilius ad propoſitas pa
cis conditiones deſcenderent; hyem
interim bellici negocii inchoati per
ſecutionem haud eximente. Verum
Zamoſcius litteras idibus Decembr
datas, & eadem ipſa die per alterum
tabellarium redditas, qua idem Zo
kevius cũ brevibus illis alteris cred
titiis venerat è caſtris, Antonio ſcri
pſit, nihil opus eſſe, ut de mutand
Decreto ageretur. Stare enim regi
& Ordinum ſententiam : ſi nol
Moſcus aſſentiri toti Livoniæ trade
dæ, rem armis eſſe decernendam. Ita
que tota re cum Legatis regiis com
municata, hi judicarunt, à ſe de Li
voniæ arcibus nihil agi, atque ade
omnino proponi debere : Legatos e
nim Moſci, quibus ſatis erat perſua
ſum , Stephanum Regem integram
Livoniam velle , quique iam no
minima præbuerant argumenta ei
reſtituendæ, in ſpem venturos, ali
quoque Magno Duci à Stephano re
ge relictum iri; reſque regias proind

peior

eſſe in ſtatu, quam antea. Vn-
cis compoſitio extrahi poſſet;
quam quod, cum eas arces vo-
rum Zolkevii Zamoſcius offer-
tum regiis non eſſet, ut eas no-
egis Moſco pollicerentur. Ita-
m Zamoſcio reſcribendum eſſe
naſſent, Antonius quoque ſe-
es litteras ad eum miſit; mul-
e maxime ad celerem, & hono-
n pacis confectionem ſpecta-
ſi ad rem, non amiſſa tanta oc-
e, veniretur, per eundem Zol-
m ſignificans, quæ litteris non
committenda. Sic igitur Seſ-
illius pars privatæ huic tracta-
antequam Legati Moſci advo-
ur, extracta eſt.

*a Io. Zamoſcij, ſupremi Cancella-
Regni Poloniæ, & generalis Ca-
pitanei, ad Antonium
Poſſevinum.*

e D. Veſtræ de eruptione Moſ-
rum, deque illorum caſtigatio-
ipſi, vera ſunt. Quæ vero de in-
Petri Koltowski vere ſcripta ſi-
antur, vera ut ſint, magis opto,
arbitror. Nam niſi pax coibit,
n ego quæram, niſi me ipſe
quæ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

quæſiverit. Sed hæc ſatis. Litter
D. Veſtræ ſumma celeritate mitto
regiam Maieſtatem. Fruſtra tame
ut ego iudico, de cedendo aliqua L
voniæ parte in Comitiis delibera
tur. Nemo enim patriæ bene in f
turum proſpiciens, vel in Conven
etiam ipſo regni, de ea decedere ſu
debit; re iam ad extremum adduct
ut aut nobiſcum hoſtis pugnare n
ceſſe habeat, aut de hac urbe peric
tari, & una de tota Livonia, occ
pante etiam illam altera ex parte S
co; Album lapidem oppugnante; p
mente Pernaviam & Felinum; ita
vix illa iam Moſcus non amiſerit,
de Derpato ſaltem laborare videat
Ordines vero quid? Vel ad educ
dum in poſterum militem p
ſumptuum impenderent, quam
hunc deductum iam, & in ſupp
mentum inde vel ad Auguſti.
quæ interim tentari poſſunt? Ho
vero inſtructus omni apparatu
commerciis marinis, quam erit p
ea potentior? Audio iſtos bonos
gatos Moſcorum cunctari. Si ex
ctant novam informationem, iam
Iam habebunt per tabellarium hu
quem eo iuſſi deduci. Quam grav
vero rem gerentem? Cum dicere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

rchoviam, & inde Zapolſciam
litteris ad D.Veſtram ; iam ta-
tandem verſus Pleſcoviam, de-
tens de itinere Porchovienſi, cum
ores Novogardia haberet, pro-
rat, ut octo ſaltem milliaribus à
covia abeſſet, noctuque non die,
faceret, & cum in noſtros inci-
t, & in viam Porchovienſem re-
eretur, unum ex ſuis, dato illi
o, ſub cuius ſella ad Legatos à
cipe inſutas litteras habebat, fu-
iuſſerit, inde etiam alios tres co-
es contra fidem datam fugere iuſ-
. Hæc certe inquirenda & diiu-
nda diligenter erant prius, quam
nuncio, non pro perduelle habe-
r. Veruntamen apud me vel um-
Iuris gentium plus valuit. Itaque
adhibitis ductoribus, à me ad lo-
n conventus mittitur. Ex novis
s litteris, quas affert, & præſertim
n diligenter occultatis, credo quod
exitum quemvis iſti tractatus fa-
ius deducentur. Apollonius iam
liciorem quam nos vitam vivit.
ibam Ruſſicum unum tantum in
ſtris habeo. Commendo me favori
Veſtræ. Datum ex caſtris ad Pleſ-
viam, die XIII. Decembris. An-
Domini M. D. LXXXI.

Alia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Alia Epiſtola Zamoſcij ſupremi cellarij Regni Poloniæ, & generlis Capitanei; ad Antonium Poſſevinum.

MItto ad D. Veſtram conſa neum meum D. Staniſlaum kiewski, Palatini Belſenſis fi Ex eo D. Veſtra de eo, quod à me vult, cognoſcet. Ei vero non ſ dicenti fidem adhibere debet, ſ iam, ſi quæ cum illo communi prorſus tacita fore pro certo con Hoc illi ita prorſus fututum ſpondeo. Commendo me D. V Datum ex caſtris ad Pleſcoviam VII. Decembris. Anno M.D.LXXI

Antonij Poſſevini reſponſio ad eundem Io. Zamoſcium.

HAc ipſa die binas à V. D. Ma litteras accepi, alteras ab eo tabellarium ad me Magni Duc duxit, commoratum in itinere alibi, integros octo dies, alteras D. Staniſlao Zolkiewski conſangu V. Magnif., qui ea, quæ Lega giis, ac mihi videntur expedire, t

ter

referat. Ad quæ ſi V. Magnif. ſcriptum, chirographo, ſignoque ſuo obſignatum, nobis miſerit, progrediemur in incepto, non ſine ſpe perhonorificæ pacis. Sin minus, in optimam partem accipiet, quicquid erit deliberandum à nobis, cum etiam nobis ratio reddenda ſit actionum noſtrarum reipub. iſti, Pontifici Max. Magno ipſi Moſcoviæ Duci, cæterisque forſan Principibus: ne quid dicam de noſtro ordine, cuius tot certe pignora, & obſides habet Polonia, ut etiam iis, eorumque bono nomini maxime conſulendum ſit.

Porro ſcio V. Magnif. pro ſua perſpicaci prudentia, optime iam intellexiſſe, quantopere expediebat, ut quam inſtructionem manu ſua ſcriptam Legatis rex pollicitus fuerat, ea ut ipſis traderetur; ſic vero reliqua diſcuterentur, ut hoc rigidiſſimo tempore tanti boni confectio nulla cunctatione interturbaretur. Meam fidem probari V. Magnif. ſic gaudeo, ut ſperem, nunquam illi iure improbatum iri. Ieſus dexteram, & cor V. M. Illuſtriſſimæ cæleſti præſidio muniat. Ex Kiverova Horca, die xx. Decembris, nocte. M. D. LXXXI.

Porro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Porro evocati ad conventum ...
ci, graviſſime conqueſti ſunt ...
quod ſæpe aliis quoque in rebus ...
cerant) quod in ipſa pacis tractat...
tanquam captivi tenerentur; ſa...
paſſim funderetur: ſibi bona, h...
neſque raperentur: quodque M...
Ducis tabellarius, qui litteras ad ...
tonium, & ad eos attuliſſet, in ...
ductus, eius vero comites paſſim ...
terfecti, itineris autem ductori ...
rum, ruſtici cuiuſdam, lateribu...
ſolent) faces ad confeſſionem e...
quendam admotæ fuiſſent: de...
cum è caſtris huc ad Antonium ...
à Zamoſcio miſſus & ſcriberetur ...
diceretur, triduum tamen apud ...
fectum equitum Zebridovium ...
nobilem, ac probum, & fortem ...
num, mandato Legatorum regi...
fuiſſe detentum: denique po...
dies, litteras Magni Ducis vix r...
tas eſſe. Itaque, cum nunquam ...
Conventum ex Moſcovia ven...
fuiſſe dicerent, niſi Pontificis ...
eiusque, quem miſerat, Antonii ...
Magnus Dux crediđiſſet, cup...
aiebant potius diſcedere, quam ...
indignitate, hoſtilibuſque ...
rem amplius agere. Cum autem ...
rem excuſare, rationesque eas a...

inc...

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

epiſſent, quas Zamoſcius ad Anto-
m ſcripſerat: Antonius, qui & ta-
larium prius interrogaſſet, & octi-
um in itinere detentum (cauſſa
icitur) cognoviſſet; videret autem,
dilatione reddendarum littera-
n, cum vel Rex, vel Moſcus ali-
id eſſent ſcripturi, magnum nego-
conficiendo incommodum poſ-
creari; ſe iam, inquit, Legatos
oſque non tantum ob Pontificis
x. auctoritatem (cui quicquid ſe
erre ſæpius dicebant, id quidem
o acceptum eſſe, à quo eam aucto-
atem accepiſſet) verum in primis
Chriſti ſanguinem obnixe rogare,
variis eventibus, quos ſubinde Sa-
ias eſſet excitaturus, rem ipſam ex-
ſitam defererent; quæ quanto ma-
protraheretur, tanto plus Chriſtia-
ſanguinis effunderetur: porro, in
ipſum totum id, quod acciderat (ſi
id eiuſmodi fuiſſet, quale Moſci
cebant) ſic ſuſcipere, ut vel cum
ge, vel cum Magno Duce debitum
nne officium, ſi neceſſe fuiſſet, in
mpore eſſet præſtiturus.
Tum pacatioribus animis ad rem
ntum eſt, cuius ea ſumma fuit, Le-
tos Regios unica, & extrema pro-
ſitione (ut Moſci cognoſcerent,
f quam-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

quantopere à fundendo ſangui
abhorreret) è quattuor arcibus
ſuperiore biennio de Moſco f
captæ, unam adhuc, quam iu
ſet Antonius , ſeſe tradituros
illi tota Livonia cederent, Sebi
que arcem, Polociæ propinqua
derent. Cui de Sebieſso pe
cum ſe Moſci non aſſenſuros
rent, quod arx ea non ſpect
Livoniam : cumque omnes
Rege captas repeterent, ac ſe q
etiam unam aliam Livoniæ
addituros dicerent, quæ Lais v
tur : Regii eam in manibus Su
aſſerentes , ne verbo quidem
to, ſurgentes diſceſſerunt, eiuſc
Seſſio ſoluta eſt.

Diei XXXI. *Decemb*
Seſſio VI.

CVm eiuſdem generis pleraq
ſent dicta, quæ ſuperiori
bus Legati invicem obiecera
ſemel Moſci Livoniam non
bus Poloniæ, ſed ab Epiſcopis
dine Teutonico cepiſſe eoru
cipem, dixiſſent: Regii vero (c
Moſci faciebant) ipſam ob Sec
ſtolicæ, Pontificisque Max. i

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

,iam multis rebus ceſſiſſe dice-
Antonii iudicio ſe ſtaturos, ut
è duabus arcibus Velicoluco, &
locia, adhuc Magno Duci red-
ur: ſupervenit Petronius nobilis
nus, miſſus à Zamoſcio ex ca-
hiſce cum litteris, quas Antonio
ebat.

. Zamoſcius Cancellarius Regni,
& Capitaneus generalis,
Antonio Poſſe-
vino.

i iam antea miſerim ad D. Ve-
am Zolkevium, per quem illi
i, quid id ſit, quod in Livonia
edi poſſit Moſco, & quibus mo-
oncedi poſſit: tamen poſtea ve-
nihi in mentem ſcripto compre-
um D. Veſtræ mittere, quemad-
lum mitto. Reliqua D. Veſtra
ex eodem Zolkevio, tum vero
imis ex Dominis Legatis cogno-
Bene valeat D. Veſtra. Da-
ex caſtris ad Pleſcoviam, die
x. Decembris. Anno Domini
. LXXXI.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Conditiones primæ.

SI maneat penes Regiam Maie- tem Velicolucum cum arcibus volocia, Nevela ; ſique Sebieſſ Regi à Moſco traditum fuerit , V ſium item penes Regiam Maieſta relictum fuerit, de quo nunc m ri quæſtio à Legatis Moſci non de cum in antecedentibus tractat non repetitum fuerit , ſique eiu concludendæ ſtatim, non mitte pro alia informatione ad Princi ſuum (atque hoc propterea, ne i rim Pernavia pereat, quod D.Ve ſaltem ſcriptum velim) Legati Mo vitici facultatem habuerint : au illi concedere in Livonia arces N grodecam Livonicam, Sereneſc atque etiam arcem Lajs cum arc Oſtroto , Chelm, Craſnohoro Voronetz, Vielia.

Conditiones ſecundæ, & ultimæ.

non habuerint facultatem Moſ-
rum Legati, ſtatim(non mitten-
o alia inſtructione ad Princi-
uſuum) acceptis arcibus Novo-
co Livonica, Serenefco, & Lais,
e Regiæ Maieſtati Lucum, Zavo-
m, Nevelam, Veliſium; dare
ſum, vel ſaltem demoliri: ne-
tiam à Reg. Maieſt. illis per me
di poſſunt Arces, Novogrodeca
ica, Lais, & Serenefcum; ſed
a tota Livonia pro Regia Maie-
&, tradito, vel demolito Sebieſ-
tentisque Zavolocia, Nevela, &
a,(id quod Reg. Maieſtas D.Ve-
, & mihi crediderat) adiiciat
o Velicolucum ad Arces Chel-
,Oſtroviam, Craſnohorodkum,
necium, Vieliam, ut hæ arces
Velicoluco ipſi reddantur,reten-
parte Regis omni Livonia cum
grodek, Sereneskac, Lais, & ſu-
criptis arcibus, Zavolocia, Ne-
Veliſio,traditoque vel demolito
ſſo.
æ conditiones, quoniam An-
non reddebantur à Legatis Re-

giis, videbat ille ſibi dari temp
quo de ipſa reſtitutione Velicolu
& Savolociæ cogitaret; ii vero pa
tiores ad conventum poſtridie re
rent, perlectis iis litteris, quas ad
idem ſcripſerat Zamoſcius.

Die XXIII. *Decembris,* *Seſſio* VII.

REdditis Antonio conditioni
de pace à Legatis, etſi poſtea
que ad reſpondendum Zamoſcio
debat ſibi ſpacium dari, quod Pe
nii diſceſſum ipſo in momento te
poris, quo conditiones tradidera
urgebant; tum ne dies illa fruſtra
flueret, actum eſt cum Moſcis, n
Sebieſſi (quæ in agro Polocenſi
eſt) reſtituendi, numúe permuta
cum arcibus quibuſdam Livoni
quas Regis nomine Zamoſcius o
rebat, poteſtatem haberent. At
eum quod ad Sebieſſum pertinet,
cerent, denique illam ſe combu
ros, ſi Stephanus Rex Driſſam c
bureret; reliquas vero â Rege ca
arces non poſſe non haberi: ab A
nio (comprobantibus Regiis,
improbantibus Moſcis) dicta ſen
tia eſt, ut Velicoluecum Magno
re

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

…tur, ſi tota ille Livonia cede-
…volocia vero Regi relinquere-
…ec pene aliud quidquam ea in
…: actum eſt, niſi quod ex tri-
…dibus, quas in Livonia Regii
…rant, Sereneſcum dicebant eſſe
…u Sueci; & Michaël Harabur-
…cis oſtendit, quanta ex Livo-
…acceſſuri eſſent, commoda ad
…m Ducem eſſent perventura, ſi
…mponeretur.

…em die, cum Moſci privatim ſe
…tos eſſe Novogardia Livoni-
… Kerepecio, ſi reliquæ tres arces
…cia, Nevelia, Veliſium ſibi tra-
…ur; ac denique iiſdem, ſi tan-
…Novogardia, & Kerepecium
… Duci relinqueretur: venit al-
…ancellario Zamoſcio cum lit-
…ac tertiis conditionibus, qua-
…emplum hoc eſt.

…. *Zamoſcius Antonio Poſ-
ſevino.*

… is rebus, de quibus ad me retu-
… D. Veſtra per dominum Zol-
…ki, ſcripſi D.D. Legatis, ut cum
…ſtra communicent. Difficulta-
… quæ de iis interceſſerunt, expli-
…anto magis impedita eſt, quod

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

quarundam earum Moſcus in prio
bus tractationibus (ut Veliſii) nu
lam mentionem feciſſet. Sed h
plenius D. V. ex D. D. Legatis int
ligat, quibus etiam Chirographa m
ut voluerunt, miſi de iis, quæ con
denda putavi. Commendo me am
ri D. V. Datum ex Caſtris ad Pleſo
viam, die XXII. menſis Decemb
M. D. LXXXI.

Conditiones poſtremæ.

AD extremum audebo & hoc, p
pter bonum pacis, & ne la
D. V. præſertim cum nomine ſum
Pontificis ſuſceptus ſit, in irritu
cadat, non dando arces Novoho
dek Livonicam, Lais, Sereneſcu
ſed his, & tota Livonia retenta
Regia Maieſtate, retentoque Veli
dato Regi, vel demolito Sebieſ
concedendo Velicolucum, Zavo
ciam, Nevelum, Chelmam, Oſt
vium, Voronecium, Kraſnohorodu
Vieliam, Principi Moſcorum.

Quæ conditiones niſi accipi
tur, iam liquebit, Deum nobis n
pacem hoc tempore concedere:
enim quod amplius facere vale
vel audeam, nihil prorſus (te

Dei

) habeo. Nec vero tam D.Ve-
cauſa, de cuius optimo ſtudio,
ſinceritate & Regia Maieſtas, &
optime perſuaſi ſumus, quam ut
ientiæ meæ, pro debito meo er-
g. Maieſtatem, & patriam ſatis-
n; obteſtor D. V. per Deum vi-
perque filium eius Ieſum, cu-
V. tremenda myſteria tractat,
men gerit, ut ad nullas condi-
s graviores, quæ illi concedun-
eſcendat, ſi levioribus rem evin-
oterit.

æ cum eſſent perlectæ, re tota
Regiis communicata, iudicatum
t quando Moſci tota Livonia
mittebant ſeſe ceſſuros, eædem
emæ conditiones haud ſimul
onerentur. Itaque variis de cauſ-
n diem Nativitatis Domini ſan-
imam, Seſſio dilata eſt.

Die XXV. *Decembris, Seſ-ſio* VIII.

m Antonio Moſci privatim ſcri-
to ſchedulam dediſſent, qua una
ogardia in Livonia, à Rege Ma-
Duci, & una Veliſio à Magno
e Regi relinquenda, ſe fore con-
os affirmabant, Regii Rzovam

 ube-

uberem agrum, ad Savolociam quo
dam ſpectantem, ſe Moſcis datur
adhuc ultra Velicolucum dixerun
Quam cum Moſci reſpondiſſent
Zavolociam attinere; denique Re
Antonio integrum relinquerent,
tram è duabus arcibus Nevelia,
Savolocia, Moſcis reddere voluiſſ
ei rei conſultandæ cum Moſcis (qu
do Regiorum quoque rationes au
verat) noctis ſpacio petito, Seſsio
miſſa eſt. Porro eadem nocte in
quenti, cum Moſcovia ſupervenit
à Magno Duce, maximis itinerib
tabellarius, cum reſponſo ad lit
ras, quas Antonius ad eum è Biſco
cio paucos ante dies ſcripſerat; Mo
item Legati alias accepiſſent: eoru
rogatu à Regiis Antonius obtinuit,
inſequens dies vacaret: qua tamen
cum Moſcis accuratiſsime actum e
ſi qua initi ratio poſſet, ut pax coir
& eædem Moſci litteræ ad Reg
miſſæ ſunt ab Antonio, ne quid o
cii prætermitteret, quo utrique pa
ſatisfieret. Sed cum Moſci Legatis A
tonius dixiſſet, ſi ii à Principe ſi
metuerent, ne quid inconſultius
gerent, ſi Neveliam, & Veliſiam r
gi relinquerent, ſe caput ipſum o
ni periculo obiecturum corã Mag
Duc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

n, ne tanti boni confectio inter-
retur ; iique ſancte iurarent , ſe
icere non poſſe : adderent au-
ſi decem quiſque capita habe-
a unicuique omnia ſibi reditu-
putatum iri à Moſco : propterea
nius ad Zamoſcium citatis equis
larium miſit , qui noviſſimas
litiones afferret ; dieque inſe-
nti Legati Regii ex condicto
runt.

Die XXVIII. *Seſſio* IX.

i Antonius utroſque Legatos
ortatus eſt, ut ea die, quæ termi-
do conventui à Regiis præſcripta
, pax fieret , omniaque officia ad
dhibita , fuſius antea Regiis ex-
uiſſet : Regii dixerunt , perſtare ſe
to, quod propoſitum erat. Exerci-
n duobus menſibus prope Pleſco-
m ab Antonio fuiſſe retentum ,
pacis , quam offerebat : nunc ſeſe
ocari in caſtra ; nec debere ultra
gredi , quibus eſſet ratio reddenda
gi, & reipub. cui juraverant. Ad
tremum , proteſtari ſe coram ipſo
ntonio , per ſe non ſtetiſſe , quin
x coiret ; petere denique ab illo, ut
omitiorum tempore, quæ Varſaviæ

in Martium menſem erant ind
quo tempore forſan ex Moſcovi
Antonius eſſet rediturus, velit
pub. ac Regno eorum fidem teſ
Itaque ſe Moſcis valedicere, ac
dexteras, idem cum Antonio ſeq
ti die ſaltem per litteras facturos,

Tum Moſci paucis (ſed quæ al
dolorem oſtendebant) converte
ad Antonium, dicereque ſe ad n
datum ipſius Livonia ceſſiſſe: Mic
lem Haraburdam intelligere nun
vera ea fuiſſent, quæ dixiſſet ini
cum ad Livoniam tradendam
hortaretur, inquiens, Ea trabe Li
niæ ſubmota, complanatum iri v
ad reliqua omnia: ſeſe quidem Li
nia cedere, & feciſſe, ac non loq
Regios autem loqui, & non face
proinde ſe item Deum teſtari, p
non ſtetiſſe, quin pax fieret; vi
rent, ſuper quos tantus ſanguis e
caſurus. Denique, ubi quæd
Michaël Haraburda iis reſpondiſ
quæ antea quoque fuerant dicta; A
tonius ſibi quidem eſſe dixit opta
ſimum, ut pax fieret: verum cu
neutram partem cogere poſſet, ut
dei erga ſuos Principes debitæ de
ſent, nunc quidem videri ſibi, ut
volocia à Stephano Rege reſtituat

qua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

[Qu]andoquidem necdum ſententiam
[...]ea pronunciaſſet: cæterum ſperare
[...] aut eandem pacem denique ſecu-
[...]am, aut niſi ſequeretur, tempus
[...]ndum appetiiſſe, ut eadem eſſe-
[...]s digni. Quod ſi propter duas eiuſ-
[...]di arces neutri cedere vellent, vi-
[...]ent Regii, num decem dierum in-
[...]vallum Moſcis poſſent concedere,
[...] à Magno Duce, ſicut petebant, re-
[...]nſum ea de re acciperent. Quod
[...]n ſe poſſe concedere Regii negaſ-
[...]t, tum Moſci ſe Derpati reſtitutio-
[...]n, & alia ſupra id, quod poterant,
[...]licitos fuiſſe dixerunt: dolere mo-
[...], quod cum pene quadraginta ar-
[...] reddendæ ſint, ob duas tantum,
[...]is vinculum eſſet diſſolvendum.
[Re]gii vero, Quando, inquiunt, ſupra
[...], quod potuiſtis, promiſiſtis; ad-
[...]c & hoc facite: vos de una, nos de
[...]era ex duabus, de quibus contro-
[...]ſia eſt, Antonii judicio ſtemus: &
[...]s Magno Duci, nos Regi denique,
[...]re in nos ſuſcepta, rationem redda-
[...]us. Hic cum Antonius obſecraſſet
[Re]gios, ut Moſcis ad deliberandum
[...]ctem eam adhuc concederent: Re-
[...]i aſſenſerunt, ea lege, ut dicerent, ſi
[...] ab Antonio ſignificatum fuiſſet
[...]te diem, Moſcos ei rei poſſe aſſen-
tire,

tire, craſtina die redituros; ſin
nus, ſeſe diſceſſuros omnino.

Nocte inſequenti cum ſe Mo
peruiſſent, ſe nulla ratione V
poſſe cedere, ſed ſi Regii vellent,
liqua omni Livonia ceſſuros, tam
Novogardiam retinerent, & h
Veliſium, dum ab utroque Prin
reſponſum expectaretur, eaque
nec damno, nec fraudi alteru
partis cederet: conventus ſolutu
Quæ vero cum Legatis, & aliis A
nius præſtitit, ut adhuc pacis tra
tio ſtaret, ea ex litteris ſcriptis ad
gios, atque ad Regem, intelligi
ſunt: quæ quidem non minimi
momenti, ad totum rei ſtatum
gnoſcendum.

Die XXVIII. *Decembris*,
Seßio X.

CVm ea die Regii iam ſeſe in v
daturos dixiſſent, & Moſc
eius diei nocte ſuperiore, cum
chrymis, diu apud Antonium f
ſent, ut de Veliſio, quid eſſet d
berandum, quærerent (ſi enim r
relinqueretur, ſibi ab ſuo Prin
vitam ademptum iri: ſin pax o
nam illam arcem haud compo
re

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

r, intelligere ſe, novo bello repe-
, maximam fore ſanguinis effu-
em) Antonius nullam ſibi ratio-
ſupereſſe dixit, poſt tot alias
es tentatas, niſi ut ipſe, quo Le-
rum vitæ parceretur, unicuique
rum chirographum ſigno, quo
batur, ſuo munitum traderet,
fidem faceret, ſe illos ad eam de-
rationem adegiſſe; cæterum ſe
co caput ſuum allaturum, ut fa-
t, quod vellet, ſi quid, ad novi
i continuationem præcidendam,
acius factum ab Antonio fuiſſe
icaſſet. Porro niſi aliud conſequi
ſet, ſe à Regiis tentaturum, ut Ve-
um ſolo æquaretur. Tum Moſci
ſalutem ſuam, Veliſium denique
, ut ſaltem everteretur, relinquere
manu Antonii dixerunt: tantum
ordaretur, ut apud Magnum Du-
n hæc res ne ſibiipſis interitum
erret. Quæ cum acta eſſent, ſuper-
nêre Legati Regis, abituri longius,
Antonio primum valedicturi: ſed
ta re audita, ipſi iam ſe Veliſium
dere Antonio polliciti ſunt, cui
et integrum eo imponere, qui ex
us comitatu erant, ut denique vel
gi relinqueretur, vel id fieret, quod
dicaſſet. Sibi autem non eſſe de
vita

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

vita dubitandum, ſi ea in re fac[illegible]
præter Regis mandatum: ſed di[illegible]
tatem ſuam in magno futuram[illegible]
crimine, niſi ipſe Antonius & R[illegible]
atque in futuris Varſaviæ Com[illegible]
in ſe hoc totum ad boni pu[illegible]
compoſitionem ſuſcepiſſe, pu[illegible]
teſtaretur. Quod cum ſe factu[illegible]
Antonius recepiſſet, inſtauratu[illegible]
conventus: ac cum Regii pete[illegible]
ut Sebieſſum Regi traderetur, [illegible]
dixêre, Velisium ſe integrum [illegible]
cturos, ſi Sebieſſum ſtet; ſi vero [illegible]
patum Magno Duci relictum fu[illegible]
tum eſſe contentos, ut Sebieſſu[illegible]
Magno Duce, Driſſa à Rege co[illegible]
rerentur. Qua de re cum magna [illegible]
altercatio, in poſterum diem re[illegible]
eſt, eo conſilio, à regiis tractatio[illegible]
interim per tabellarium à Zam[illegible]
ex caſtris mentem Regis liquidi[illegible]
quirerent.

Deinde, cum Regiis quæren[illegible]
Moſci reſpondiſſent, ſe pleniſſi[illegible]
poteſtatem habere, arces Liv[illegible]
tradendi, quæ quidem in manu[illegible]
gni Ducis, non in manu Regis S[illegible]
eſſent, adiecerunt Legati Regis: Q[illegible]
doquidem ſæpiſſime ſcriptum [illegible]
actum per Legatos, & Internun[illegible]
iteratumque eſt, Stephanum R[illegible]

n Livoniam petere, dicerent Le-
Magni Ducis, num vellent titu-
iureque ipſius cedere omnino,
e: id niſi facerent, relictum iri
llam ad novum bellum exci-
um, cum quas arces Sueciæ Rex
ſet, eas vel pacate ab ipſo, ut ab
e ſuo, Stephanus eſſet obtentu-
vel denique alia ratione procu-
us. Ac niſi nunc Moſcus jure-
ndo Livonia integra ceſſiſſet; eaſ-
que arces à Sueciæ Rege repetere
vellet, liquêre, ad arma inter
anum, & Moſcum ventum ite-
iri.
uæ cum Antonius aliis rationi-
omprobaſſet, ac dixiſſet, eos avi-
, ac verius pacem expetituros,
uturæ contentionis radices dili-
ius evellendas curarent: Moſci
onderunt, ſeſe in litteris de pace
ina omnium arcium ſcripturos,
ſunt in manu Magni Ducis; ea-
ius poſſeſſionemque Regi tradi-
s; rem totam iureiurando con-
aturos: deſinerent autem Regiſ
etere, quorum Moſci nullam ha-
nt poteſtatem, nec poſſeſſionem
nerent: de Rege Sueciæ, ne ver-
n quidem inſeri poſſe in litteris de
e conficiendis.

Ad ea Antonius, Si continge
inquit, ut eandem arcem Rex, M
cúsve bello peteret, certe provid
dum eſt, (ſi de reliquis mutuo c
ſenſu à Legatis decerni queat) ne
liqua Livonia, quæ Regis erit, tot
que ipſum Poloniæ Regnum, Magn
que Ducatus Lituaniæ, Pruſſia it
propterea à Moſco invadatur; ſi
item neque Regi in Moſci dition
erit propterea cum exercitu in
dendum.

Tum Regii rogârunt Antoniu
ut proteſtationem ea de re admi
ret, ac chirographo, & ſigno ſuo
ſignaret: quam cum Antonius it
admiſſurum reſpondiſſet, ut ne
ipſi Regi, nec Magno Duci, nec
omnino hominum præiudicaret,
quidquam iuris adimeret; tum ac
cit, ſe illa cum proteſtatione ſent
tiam laturum (id quod etiam eâd
hora faciebat) ut ea iuris, titu
proteſtatio alterutri iuſta, vel ſu
ciens belli cauſſa eſſe non poſſet
quidem (quod etiam per Legato
ſici poterat) cum utroque Prin
pacate attentaturum, ut quam
nima ea de re contentionis, ac
raſſe nulla, in poſterum relinqu
tur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

gii vero cum verbotenus per
ëlem Haraburdam proteſta-
n pronunciaſſent ; poſtea, ut
conſtaret, ab Antonio petie-
quæ cum Regiis tradenda non
tur, niſi (quod etiam in caſtris
io dixerat Rex) Moſcis inte-
tantundem faciendi relinque-
diſerte Regii Moſcis adhuc pro-
ſunt, Regem eas omnino ar-
lle, quas Sueciæ Rex bello ce-

tum eſt poſtea ad arcium tor-
, quæ in Moſci manu eſſent, ut
uibus arces fuiſſent captæ, re-
entur ; quod quidem antea
Legatos alios, qui Vilnæ fue-
Regii promiſiſſe dicebant. Ad
um Moſci reſponderent, Auli-
ovogardia ſeſe illico evocatu-
c de tormentis, ſi Regii tantun-
acerent, magnam futuram dif-
tem : altera in alteram inſe-
em diem Seſſio indicta eſt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Diei XXIX. *Decembris,* *Seſsio* XI.

EA in Seſſione Moſci orſi ſunt à
bieſſo, de quo diu multum
agitata res eſt: Regiis urgentibus
ut res ad Antonium deferretur,
cum utroque Principe ageret;
interim firmaretur: Moſcis au
iterantibus, in gratiam Antonii
Veliſium conceſſum fuiſſe, nec
dicere ſe ut combureretur, ſed i
grum Regi maneret, porro à R
ſemper aliquid peti. Quamob
(aiebant) ut ferreus globus, niſi
matur è corpore, corpus putreſcit
Sebieſſi negocium niſi abſolvatur
tam pacis tractationem infectur
ac turbaturum. Quod ſi denique
gii id ſuſpendi ad tempus velint,
mitterent, ut Magnus Dux conſ
retur, ne qua reſtaret in poſterum
tis occaſio. Antonio autem Re
rum ſententiam probanti, atque
genti, ut reliqua conficerentur, i
differretur (expectabatur enim,
ſuperius dicta eſt à Zamoſcio reſp
ſio, & Regis mentem quadantenu
de re Antonius noverat) Moſci
obiecêre, non effici, quod per Za

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

iam Boſtinum Magno Duci, de exercitu ab obſidione Pleſcovienſi deducendo, promiſſum fuerat. Id enim ſe facturum aliquot intra dies, Antonio pollicitus fuerat Rex. At Regii dixêre, Antonio promiſſum fuiſſe, ne irruptio tentaretur: exercitum autem, quamprimum pax facta, conditiones ſcriptæ, iureque iurando firmatæ fuiſſent, deductum iri. Denique cum de ratione tradendarum arcium Regii agerent, Moſci: Nobis altum ſapere, Magnus Dominus noſter haud mandavit. Vt enim Princeps Chriſtianus eſt, ita Chriſtiano more, ſincereque ut nos gereremus, iuſſit; quod & facimus vobiſcum, quaſi cum fratribus noſtris. Itaque ſcitote, quam primum aliquid de Sebieſſo ſtatuerimus, Novogardiam mittemus, aulicos nobis dignitate non impares evocaturi; quorum item unus Palatinus eſt Porcovienſis, Ioannes Zerebuoun, quibus arcium tradendarum facultas demandata eſt.

Actum eſt deinde à Moſcis, ne ruſtici in Lituaniam abducerentur; quod Regii prohibitum fuiſſe dixerunt à Rege, ac proinde negocium pacis eſſe quam primum abſolven-

 dum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

dum, ut iſtiuſmodi reliqua ne a
derent.

Tum ad Beatiſſimæ Virginis
nunciatæ diem, cum Moſci dice
arces eſſe tradendas (id, quod
recuſarunt) de tormentis vici
utr nque reddendis actum eſt, in
bus, nempe, Regis, vel Magni D
eſſent inſignia, vel inſcriptiones

Deinde ventum eſt ad capti
Moſcis petentibus, ut liberaliter
nes utroque à Principe dimitte
tur; Regiis negantibus, aliter id
poſſe, quam quomodo Rex Ant
expoſuiſſet. Id autem erat, ut m
pro milite, centurio pro centuri
Palatinus pro Palatino permuta
tur: ſi qui ſupereſſent, ii vel pec
redimerentur, vel cum Livonibu
liquibus, qui eſſent in Moſco
compenſarentur. Inſuper adiect
eſt à Regiis, mercatores eſſe libe
dos à Moſco, quos præter omne
moremque Chriſtianum, ac p
conſtitutiones, & litteras, quæ
inter eos Principes ſcriptæ fue
(ne quid, orto bello, mercator
damni inferretur) Magnus Dux
nuiſſet, & haberet captivos; præ
tim Zareski, & Martinum Mam
nicium Vilnenſes, quos nomina
dem

nitri Rex volebat. Tum Moſci,
guinem Chriſtianum non eſſe pe-
nia redimendum dixerunt: mer-
ores autem non fuiſſe captivos,
que aſſervatos in ulla cuſtodia;
ſtavum tantum illis adhibitum
ſſe, quos, ne quid damni accipe-
t, curaret. Quæ cum eſſent dicta,
advesperaſceret, reliqua in futu-
m Seſſionem reiecta ſunt.

Diei primæ anni M. D. LXXXII.
Seſſio XII.

MOſci, cum multam noctis par-
tem demorati eſſent apud Anto-
ium, eum rogarunt, ut omnino (ſi
atiſſimam rem facere Magno eorum
omino vellet) curaret in litteris,
uæ erant de pace ſcribendæ, ut ille
zar Caſani, & Aſtracani diceretur:
æ hoc, nihil arces pendere Magnum
ucem, quas Regi eſſet traditurus.
anc occaſionem nactus Antonius
ulta illis expoſuit de uno Chriſtia-
orum Imperatore; quam dignitatem
edes Apoſtolica confirmaret, quam-
ue ex Oriente, ubi Eccleſiæ Catho-
icæ minus fidi Imperatores Byzan-
ii eſſe cœperunt, in Occidentem
ranſtulerat. Si Moſcus iuſto titulo

vocati, atque honoribus legitimis
corari velit, ageret primum cum Po
tifice Max. ea ratione, qua reli
Chriſtiani Principes agunt, qui n
ignorant, non eſſe tantam rem Ca
num, & Aſtracanum, ut novus ti
lus quaſi alterius Cæſaris, Impera
ris, vel Regis addatur. Si Cæſa
fecerit, ſciri vocem iſtam *Czar* n
Cæſarem, ſed aliquid aliud à Ta
ris uſurpatum, quaſi Regium titul
deſignari. Ad ea Moſci: Honoriu
& Arcadium Roma Volodimero p
mo Moſcorum Principi coron
Imperatoriam miſiſſe: Pontific
Max. per Cyprianum quendam Ep
copum id confirmaſſe; ac relic
eius generis. Quibus Antonius c
reſpondiſſet, Quingentis annis H
norium, & Arcadium præceſſiſſe V
lodimerum: dixere (neſcientes, q
dicerent) fuiſſe alios quoſdam H
norium, & Arcadium, qui eo temp
re vixiſſent. Tum iterum urſer
Antonium, ut quandoquidem v
caſſent univerſæ Chriſtianitatis P
ſtorem Pontificem Max. vellet it
operam dare, ne hoc titulo Rex Pr
cipem ſuum fraudaret; atque ita
ne illi titulus Livoniæ periret. Q
bus Antonius: Quod Paſtorem Ch
ſtia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

itatis univerſæ vocare velitis
tificem Max. id quidem recte ha-
cum id Chriſtus Dominus inſti-
t, Pontifice Max. minime id cu-
(niſi quatenus id Eccleſiæ uni-
, ac Dei gloriæ inſeruit) cætero-
ſe Servum ſervorum Dei vo-
e : at Principi veſtro Livoniæ ti-
m reſervare , à quo arces Regi
untur, quænam iſta veritas eſſet?
mihi iſtam veſtem tradideris , ea-
ceſſeris , num veſtis dominus
plius vere vocaberis?

Hæc igitur cum citro ultroque di-
ſſent , quæ poſtea lucem reliquæ
tationi afferent , cumque Regii
ndictam Seſſionem rediiſſent , de
ieſſo, deque futuræ pacis tempore
um eſt. Ac Sebieſſum quidem ut
gno Duci maneret , Legati Regii
nſerunt:pax autem ut ad octo an-
duraret , ea die Moſci contenti
re, aſſerentes, ſeſe nocte inſequen-
cogitaturos, ſi quid amplius adde-
poſſent. Deinde, cum Regii petiiſ-
t , ne qua ruſticis , qui Regi iuraſ-
t , damnum à Moſco inferretur,
ſci pro eo libenter ſuam ſeſe fidem
erpoſituros dixêre. Cum vero ad
ium reddendarum rationem ven-
m fuiſſet, dictumque eſſet, ut Der-

patum, ac reliquæ munitiores ar
redderentur, nec in ea re viderent
invicem Legati diſcrepare; petr
Moſci, ut deducendis Vladicis,
Poppis (qui ſunt eorum Sacerdot
cæteriſque omnibus, ac præſert
imaginibus piis avehendis, præ
dium Regum adderetur, ne in Re
Sueciæ manus inciderent. Qu
cum Regii non omnino concec
rent; Antonius, æquum eſſe, ut tu
deducerentur, reſpondit; eo ma
quod Moſcis permittere nolebant,
cohortes aliquas eo mitterent, q
ſuos proſequerentur; ſicque finis S
ſioni impoſitus eſt.

Diei ſecundæ Ianuarÿ, M.D.LXXXI
Seſſio XIII.

REgis Legati Palatinus, & Mich
Haraburda ſoli ea die ad conv
tum rediêre, Alberto Radivilio do
ex morbo (ut dixerunt) maner
Cum vero Antonius de iis quæſiv
ſet, num, ſi quid eo abſente decer
retur, id ratum eſſet futurum, atc
annuiſſent, evocati ſunt Moſci;
ab Antonio interrogati de pacis te
pore, annum adhuc addidêre, ut
novem in annos duraret. Q
tem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

us Regii quoque admiſerunt.
inde cum Regii, à Zamoſcio
moniti, rogaſſent Moſcos, ut tota
nia cederent, clauſulamque in
s inſerere vellent, qua Moſcos
ducerent, ut etiamſi diſerte uni-
Livoniæ ceſſio non exprimere-
d tamen poſſet intelligi: nec ve-
mbigui iſtius modi rationem
ret Antonius; quin potius dice-
s privatim: petite liquidiſſime
iam totam, quam ut futuros
s videamini circumveniſſe. Mo-
ponderunt: Nos ante quinque
reſpondimus, Livonia integra,
n Magni Ducis poteſtate ſit, in-
nos ceſſuros: quæ vero arces in
Sueciæ manu ſunt, de iis nul-
nos verbum facturos. Quod ſi
s ſubinde res comminiſcentes,
us extrahitis, annus erit, cum
ationem pacis haud abſolve-
. Ac quidem Michaël Harabur-
Regiorum nomine proteſtatus
at, proteſtationemque eam, de
dictum eſt, admitti ab Antonio
rat; ita ut ea res iam eſſet defini-
Michaëlque ipſam proteſtationis
ulam Antonio tradiderat, quam
ea repetiit, quanquam eiuſdem
mplum Antonius retinuit. Id
vero

vero totum à Regiis ex inſtructio
chirographo, ſignisque Regiis ob
gnata factum fuerat: cum inde o
nis abſolvendæ paci mora eſset
rumpenda, ſi Moſci titulo, iurec
Livoniæ cedere voluiſsent.

Et Antonius quidem, dum ſern
nes ex ſermonibus ſererentur, Leg
Regiis dixit: Videri ſibi, quandoq
dem eo res eſset perducta, nec an
forſan ſatis mature proviſa, ut ar
omnes, quas Magnus Dux obtine
fines, iuſque earum omnium nom
natim ſcripto mandari, & tradi
rarent; cæteras, ſi quæ item ad
tempus eſsent in manu Moſci, eti
traderent, quandocunque eas à M
co retineri, compertum fuiſset
litteris autem operam (ſi vellent)
hiberent, ne Livonici Dominii ti
lus Magno Duci adſcriberetur: cæt
rebus ſatis, ex animo, & ex inſt
ctione Regis fuiſse proſpectum.

Deinde Legati, cum inter ſeſe
finibus Livoniæ decernendis e
ſent, Moſcique eam rem in advent
Legatorum de pacis confirmati
reiicerent: inſtitêre Regii, ut id
tum inter ſeſe, ne qua controve
radix reſtaret, conſtituerent. At Mo
Si quid, inquiunt, minus comm
con

tuere potuerimus (quandoqui-
nes omnes haud ſcimus) id ad
es noſtros referemus. Tum ut
eſcoviæ ii eſsent, qui fuerunt
itus, utraque pars conſenſit.
o quærentibus Regiis, ut etſi
um Magno Duci, ac Veliſium
manebant, utrique tamen Prin-
nter ſeſe, de earum permuta-
, hoc anno agere per Legatos
: Moſci nulla ſe ratione id
n litteris de pace ſcribi reſpon-
, ſed ut liquido Magno Duci
um maneret, cum item Veli-
Regi libere ipſi conceſſiſſent.
Regii, qui obtenta Veliſio pu-
ſe quoque univerſæ Livoniæ
em poſſe adipiſci, revocata
ione, tempus eximere cœpe-
primoque arcium numerum,
nina, quas Moſcus adhuc reti-
, petierunt, quas Moſci illico
marunt; deinde earum, quas
reciæ cepiſſet; denique ſe cum
Alberto Radivilio ea de re actu-
erunt, atque ad diem poſteram
hi interfuturos.

Nomina

Nomina Arcium à Moſc[...]
tradendarum.

LEnwardt, Strowna, Aſteradt, [...]
kenhaus, Krysbork, Borzun, [...]
dun, Czeſtuin, Luza, Rezica, Wl[...]
Volodimerecz, Roroni, Goroia, [...]
kat, Alyſt, Perkol, Salacz, Novo[...]
dia Livonica, Kerepiecz, Derpt, [...]
kow, Randek, Rynhol, Conhol, [...]
lecz, Curslow, Lais, Tarvas, P[...]
zew, Paida, id eſt, Lapis albus, Vil[...]
Pernavia utraque.

Nomina Arcium quæ in manu[...]
Sueciæ Regis ſunt.

NArva, Sereneſcum, Adeſum, T[...]
czabora, Rakoboz, Kolyw[...]
Paidica, Kolower, Lihower, Ap[...]
Vyholumiſa.

Die v. *Ianuarij*, *Seßio*
XIIII.

VBi Legati viciſſim conqueſti ſu[...]
Moſci quidem, quod Regiis [...]
protrahentibus, interim ruſtici, [...]
privique à Polonis, & Lituanis [...]
ducerentur, vacuaque regio circu[...]
quaq[...]

aque relinqueretur , & incendio
ſumeretur : Regii vero, quod Mo-
tempus extrahentes , neque ad
rem , qua de agebatur , venientes,
uſi ſanguinis erant cauſa , qui tan-
magis erat effundendus , quanto
agis ipſi pacis conditiones non ad-
itterent : Addidêre Regii , ruſticos,
captivos haud abduci , ſed in hy-
rna, caſtraque cuique militi aſſi-
ata deduci.

Inde de Sereneſcio arce Livoniæ
tum eſt, quam Moſci à Sueciæ Rege
cupatam , Regii à Magno Duce reti-
ri dicebant. Qua de re cum veritas
on conſtaret, Regii eam ſeſe omnino
lle dixerunt , quam ſeſe traditnros
oſci reſponderunt , niſi Regis Sue-
æ in ea præſidium fuiſſet.

Poſtea nomina uniuſcuiuſque ar-
um , quæ adhuc in poteſtate Moſci
nt, repetita ſunt à Regiis : earum
em , quæ in Regis Sueciæ venerant
anus. Ad extremum , cum Legati
verbis potius , quam de re litiga-
nt, ſic conſtitutum eſt , ut Moſci,
uidquid in Livonia Magnus Dux
beret , id cum arcibus, pagis, agro,
que adeo rebus aliis immobilibus,
l eas pertinentibus , Regi traderent:
ex Magno Duci arces à ſe captas

præter

(præter Veliſium) quæ quidem
ſent Magni Ducis, cum pagis,agr
buſque aliis immobilibus , a
ſpectantibus,reſtitueret: interea
tri , quamdiu pacis tempus dur
vel Moſco adverſus Veliſium, a
Livoniam, vel Regi adverſus Luc
Savolociam , Neveliam , Chelm
Sebeſium , ac Pleſcovienſes arce
bellum innovandum. Quæ u
Antonii amanuenſi , & inter
ſcriberentur , utrique Legati p
runt.

Præterea cum de ratione,temp
que tormentorum, Vladicarum,
porum , imaginum ex arcibus
hendarum , Regiique exercit
Pleſcovienſi obſidione deduc
multa contentio fuiſſet , ac di
noctem inclinaſſet , relata earu
rum deliberatio eſt in ſequenti
Seſſionem.

Die Sanctiſſimæ Epiphaniæ, Seſ ſio XV.

CVm qui Novogardiam à M
Duce fuiſſent miſſi , ut redd
arces , inde abiiſſent , Regiis e
ſciſcitantibus , Moſci responde
alios à Magno Duce ei negocio

gnatos : itaque ubi pax coiviſset, llam reſtituendis arcibus moram erpoſitum iri.

Deinde vero cum primum ad eas es ventum eſſet à Regiis, auliciſ- e Magni Ducis, ex unaquaque octo rum ſpacio Palatini, Vladicæ, opi, mercatores, imagines, cum um bonis mobilibus exirent: fru- nta, & alia eiuſmodi, niſi eo tem- re auehi poſſent, redeuntibus ali- ibus Moſcis aſportatum iri.

Omnium porro arcium, quæ in onia Regi tradendæ erant, reſt. cu- , intra octo hebdomadas, ab ea , decreta eſt; quo in ſpacio, Regii is Moſco item eſsent reddituri.

Cum vero iterum de tormentis um eſset, utrique Legati conve- unt, ut interpoſito jurejurando, que oſculo crucis, tormenta cum cibus capta reſtituerent: Michaël tem Haraburda Regis, & Mikita ſsenka Magni Ducis Secretarii, eo- m tormentorum nomina, & nu- erum, chirographo munita, deſcri- rent, ac viciſſim traderent.

Regii deinde Antonio proteſtati nt, Sereneſcum velle ſeſe à Moſcis, od hi (ut antea) dicerent, eſse in anu Succiæ Regis.

h De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Decaptivis magna ruſus diſc
tio fuit, Moſcis negantibus pec
arcibúsve redimendum eſse Chr
num ſanguinem, quod Regii du
ces, Sebeſium, atque Opocam,
pterea petiverant. At ruſus R
obiicientibus, Magnum eorum
cem quondam Vſviatum, & Iel
cium arces á Rege Poloniæ ad c
vos redimendos petiviſse: ipſum
adeo Ducem non ſolum pro Chl
vicio nobili Lituano tres capti
verum etiam pecuniam, uti de
faciebat, voluiſse. Ad extrem
igitur, ut ea tota res per Legatos
utroque Principe ageretur, conſ
tum eſt, cum Antonius, cui eam
deferre Regii voluerant, id om
non expedire reſpondiſset, quipp
(in caſtris expertus, Regi, qui Mo
captivuum ei promiſerat, non
obtemperatum) iudicavit, ſi
tot externis Moſci alio fuiſsent a
cti, Magno Duci non redderent
eam rem Pontificis Max. nomin
fidei incommode ceſsuram.

Denique cum Moſci urgeren
Rex primo Legatos ſuos ad pacem
mandam in Moſcoviam mitt
Regii vero dicerent, ſat eſse, ſi u
que Principis Legati ad fines u

ditionis, eodem tempore vo-
tes; alteri ad Regem, ad Moſcum
procederent, aut etiam Regis
ti Smolenſcium primo venirent:
vero Moſci hoc probarent, quod
eſse iſtarum rerum imperitos di-
t; nihil in ea Seſſione ſtatutum
ſed in futuram reiectum.
idem die, cum Magnus Dux ad
onium, & ad ſuos Legatos litte-
miſiſset, cum altera validiore
potentia, id Antonio ac Regiis
argumento, eum de pace ſerio
. Ea vero perlecta eſt in ipſo
torum conſeſſu, quæ ita habe-

xemplum ſecundæ Magni Ducis Plenipotentiæ.

ina gratia, ac clementia, qui
os præfecit in Oriente ex altiſſi-
quique dirigit pedes noſtros in
pasis. Huius ergo Dei noſtri in
tate adorandi clementia. Nos
ius Dominus Imperator, atque
ius Dux Ioannes Baſilius, totius
æ, Volodimeriæ, Moſcoviæ, No-
rdiæ, Imperator Caſani, & Im-
or Aſtracani, Dominus Pleſco-
& Magnus Dux Smolenſciæ, Tue-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

riæ, Iveriæ, Permiæ, Viatciæ, Bul
gariæ, & aliorum, & Dominus hære
tarius terræ Livoniæ, &c. Steph
Dei gratia Regi Poloniæ, & Ma
Duci Lituaniæ, Ruſſiæ, Pruſſiæ,
ſoviæ, Samogitiæ, Principi Tranſ
vaniæ, & aliorum, &c. Scripſit
nos Gregorii XIII. Papæ Rom
Nuncius, Antonius Poſſevinus de
cis conſtitutione, ne inter nos
guis Chriſtianus funderetur, &
lum ut ceſſaret, ut Legatos noſtro
utraque parte inter nos ad unum
eum mitteremus, qui præſente
Pontificis Nuncio inter nos pace
& fœderis conſtitutionem conſti
re poſſent. Itaque nos propter pa
Chriſtianam miſimus Legatos n
ſtros, Aulicum noſtrum, & Pr
ctum Caſinenſem, Ducem De
trium Petri Ioletzki, Aulicum no
& Præfectum Coſelnenſem, Ro
num Baſilii Olpherium; & N
rium noſtrum Mikitam Baſſen
Nicephori filium Vereſczahina
Vicenotarium noſtrum Zacha
Suiazeva, ad Zapolſcii Iamum, v
aliquem alium locum, qui aptu
inter Porcoviam & Zavolocian
conventum, pacis ſtatuendæ gr
data illis plena inſtructione, ut

ver

entes cum Legatis tuis, inter nos, Regem Stephanum de bono o-, & de pace Chriſtiana coram nuncio, quæcunque illi con-ent, & ad pacis conſtitutionem traque parte conſtituent, litteriſ- fœderis & crucis oſculatione irmabunt, immobiliter, ſecun- conſtitutionem illorum, tenere amus. Et quos tu Rex Stephane tos tuos ea de cauſa ad nos alle-s, nos litteras Legatorum noſtro- nomine noſtro ſcribere, & ſigno to obſignare debemus, eaſdem- itteras oſculatione noſtra crucis irmatas, per eoſdem Legatos ad te Regem Stephanum mitte-. Tu autem Rex Stephane eodem lo, cum ad te Legatos noſtros al-bimus, eaſdem Conſtitutionis tas nomine tuo ſcriptas, & ſigno obſignatas, per Legatos noſtros os mittere debes. Propterea has tas fidei Legatis noſtris ſub ſigno ro dedimus, ſcriptas in Dominio ro, in aula arcis Moſcuæ, anno onditione mundi Septimo Mil-no, Nongenteſimo, menſe embri, Indictione x. Domi-num noſtrorum XLVII. Impe-um noſtrorum Roſienſium XXXV.

Caſani XXIX. Aſtracani XXVIII

Diei VII. *Januarij Seſ-ſio* XVI.

CVm iterum Legati omnes ad
ſent, tempus Legationibus a
trunque Principem mittendis de
tum eſt; ad Sanctiſſimæ Trinitati
ſtum diem Regiis in Moſcoviam
Beatiſſimæ Virginis aſſumptioni
Moſcis ad Poloniæ Regem. Vt v
quæſtio de captivis per Legatos i
cum iiſdem Principibus tractare
in idem tempus relatum eſt.

Tum primo latenter, deinde a
te, atque accuratiſſime à Moſcis a
eſt, ut eorum Princeps in litteris
ce nominibus in primis appellare
Dominus Magnus Imperator, Mag
Dux, &c. Quod cum conſtanter
gii recuſaſſent; Antonius autem
ſæpe, tum illa, quæ præceſſerat, n
à Moſcis ea de re tentatus, illis
Ipſum diſſuaſiſſet, quod unum
tum Imperatorem Chriſtiani ag
cerent, neque ex appellationes
Pontificis Max. auctoritate valere
qui Cæſari Romanorum nunqu
paſſurus eſſet, ut eiuſmodi iniuri
ferretur, Moſci ab ea petitione d

ti

Actum, ut Czar Caſani, & Czar
acani ſcriberetur, egregie urge-
, id quod neque obtinuerunt:
iis negantibus, Moſcis aſſerenti-
s, ab Sigiſmundo Auguſto eo no-
e Moſcum fuiſſe appellatum. Ad
cum Antonius quæreret, cur
ci eaſdem litteras haud attule-
, ita enim veritati gravius teſti-
nium fuiſſe futurum: reſponde-
, id ſibi excidiſse; Michaël au-
Haraburda antiquas, ac ſignis
nitas fœderum litteras oſtendit,
quibus nihil eorum nominum
adſcriptum. Sicque Seſſio fini-
ſt.

Diei VIII. *Ianuarij Seſ-ſio* XVII.

Vm Moſci actius iterum urgerent,
ut iiſdem ſaltem nominibus Cza-
ani, & Czar Aſtracani Magnus
x appellaretur, ac denique nego-
m hoc ad Antonium referrent;
ii vero cum nihil ea de re ſeà Re-
habuiſſe in mandatis dixiſſent, ac
id ab eodem Antonio agi poſse
n Moſco, ad quem erat rediturus:
tonius converſus ad Moſcos dixit,
ſupereſſe rationes, quibus hac de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

re aliquid agere ſe poſse intelligen
Vnam, qua Regii Moſcum Caſani,
Aſtracani Dominum vocarent, qu
Moſci non curare viſi ſunt; licet
Regii admiſerunt, qui dicerent, nu
quam in animum inducere potui
Poloniæ Reges, ut titulo Tartaric
vel Turcico, qualis erat ille C
Tartaricus, à Chriſtiano Chriſtian
Princeps appellaretur. Alteram,
Moſci ea de re proteſtationem fa
rent, quam ſine alterutrius Princi
iniuria, & ſine pacis fere confec
impedimento, Antonius eſset adm
ſurus: quas tamen proteſtatio
ignorare ſe, nec in uſu eſse apud
Moſci dixerunt. Tertiam, qua i
pollicebatur, id ea in re cum Rege
ſi opus eſset, cum Pontifice Max.
raturum, quod fidum, ac Chriſt
num hominem deceret. Poſtea c
queſtus eſt cum Moſcis Anton
(quando illum adhuc mirifice ha
re urgebant) quod nec Magnus I
ſibi quidquam eius generis Stari
mandaſset, cum pleraque alia d
genter per ſuos Senatores ſecum e
ſet; nec vero ſibi in caſtra ad Pleſ
viam ſcripſiſset, cum litteras de a
graviſſimis rebus ad pacem ſpect
tibus miſiſset; quodque Legati M

o uſque abditum in pectore ce-
nt. Itaque eorum eſse culpam,
m, tempus ei rei tractandæ efflu-
t. Quamobrem Moſci, ut ſine
itulis Regiæ litteræ conficeren-
q; permiſerunt. Hæc cum acta eſ-
, inſtare cœperunt, ut ſaltem
olenſcii, qui Magnus Ducatus o-
â Moſcis de Lituanis captus, in
um eſt poteſtate, titulus in litte-
Moſco adſcriberetur. Quod Regii
ſtanter negarunt, dicentes, ſeſe
tem ſcribendi antiquum ſervatu-
Atque ita utrinque diſceſserunt.

Diei IX. *Ianuarij Seſſio* XVIII.

CVm eam diem litteris de pace
relegendis, atque emendandis Le-
i (abſente Alberto Radivilio) im-
ndiſsent, actum eſt, ut arcium no-
na, fineſque de more antiquarum
deris litterarum ſingillatim ſcri-
rentur. Cui rei à Regiis petitæ (uti
e in aliis omnibus rebus, facere
liti erant) cum Moſci adverſaren-
t, ac generatim quidem ſcripturos
pollicerentur, ne Lituania, vel Li-
nia contra Moſcoviam, néve hæc
ntra illas bellum gereret: urgen-

tibus tamen tum Regiorum, tum Antonii rationibus, tandem aſsenſerunt, nempe, ſe ſcripturos, ne quid Moſcus contra ullam Lituaniæ arcem, Chioviam, Canevium, Czerkaſiam, aliasque finitimas, néve contra Livonicas arces, quibus ceſserat: nec item, ne contra alias Moſci arces hoſtile quidpiam ageret: & fines, qui erant antiquitus, iidem utriusque Principis ditioni, arcibusque eſsent. Sic huic Seſſioni fine impoſito, ſequens dies deſcribendis de pace litteris fuit decretus.

Diei x. & xi. Januarÿ Seſsiones.

REgii, quoniam examinandis Moſcorum litteris de pace, biduum illud impenderant; viderent autem in Regis, & Magni Ducis Plenipotentiis diſerte contineri, ut omnia, quæ ad pacem ſpectarent, coram Antonio agerentur, atque adeo conficerentur (quæ verba niſi in litteris insererentur, invalidam eam tractationem futuram putabant) magna inter eos & Moſcos fuit contentio, cui tamen Moſci denique ceſserunt. Cum vero iam omnia putarentur eſse confecta, Moſci

ad litteras addi petiverunt, ab
Magno Duce non ſolum arces,
s cedebat, verum etiam Ri-
& Curlandiam, quas nunquam
ſſederat, Regiis tradi; ab his ita
i ſunt, ut cum nulla ratione
rationi cedere vellent, craſti-
e ut diſcederent, iuſſi ſint. Tum
, per ſe non ſtare, quin Summo
in iuſtis omnibus in rebus obedi-
Antonio proteſtati ſunt. Ac
m eo ſpectaſse Moſcus intelli-
ur, ut ſemper aliquid ſibi reſta-
is ea ceſſione in Livonia videre-
quaſi eam ad tempus decennii
mmodo traditam, quo tempo-
ta fuerat pax, deinde repetere
. Augebat ſuſpicionem iuſtam
, quod biduum, qui ad evo-
s Novogardia Palatinos tabel-
à Moſcis fuerat deſignatus, is
c retinebatur, moras nectenti-
nec aliquid afferentibus, niſi
adhuc litteræ non eſsent con-
, de quibus nulla penè contro-
reſtabat. At poſtquam abire
unt, unus primo, deinde alter,
ue omnes ſimul ad Antonium
e; modo ſe aientes non habere
andatis, ut ſine illa ſcriptione
s traditionis pax coiret; modo
ſe non

ſe non eſſe eiuſmodi ſuo ſub Princi-
pe, quales cæteri ſunt ſubditi, cum
ne ſyllabam quidem præſcripti man-
dati poſſent ipſi immutare: peter-
denique decem dierum tempus, qu
à Moſco reſponſum acciperent. A
extremum, quærere de Antonio con-
ſilium, quid facerent. Tum Anto-
nius (cui circuitio illa in reliquis tra-
ctationibus uſurpata, iam ſe prode-
bat apertius) veritus, quin ea omni
fierent ad exercitum Regium ea ſp
lanctandum, & fatigandum, dixi
aut ſcripto pollicerentur, in omni-
bus, quæ acta eſſent, ſeſe aſſenſuro
nil de Riga quæſituros; aut hac ipſ
nocte ad Legatos Regios eſſe eun-
dum, & litteris de pace lectis poſtri-
die eius diei iureiurando pacem ſan-
ciendam: ſin minus, Regios omnin
abituros. Tum illi (ut ſolebant) vell
denique facere, quidquid dixiſſe
Antonius; nil de Riga quæſituros
noctem ſcribendis litteris inſumptu-
ros: unum ſe Michaëlem Harabur
dam cupere, qui eas videat. Ad quem
cum miſiſſet Antonius, non ſolum
is, ſed Palatinus Braſlavienſis ab eo
ad quem receſſerant, pago, paulo poſt
initium noctis ad Antonium rediê-
re: qua fere tota, ſicut etiam inſe-
quent

ti die , examinandis iiſdem de
litteris inſumpta , petitum ab
s eſt (Antonio illis in memo-
revocante) num Moſci vellent
teris inſerere , ne quid ruſticis,
d Regem defeciſsent , damni à
o , poſt compoſitam pacem in-
rur : Quod Moſci abnuerunt, ſed
ra Antonio data, eidem , ac Le-
polliciti ſunt , nihil iis ab ſuo
cipe damni illatum iri: quos eſse
uam oves , & metu , ac cæde a-
m , non improbitate territos ,
urando ſeſe Regi obſtrinxiſse co-
cerent. Tum in decennium de-
pax , altero ad novennium an-
ddito. Moſci vero petierunt tor-
torum nomina , & numerum
m , quæ eſsent in arcibus à Rege
s, de quibus antea fuerat actum.
rum cum unius tantum Neveliæ
logum depromſiſset Palatinus
avienſis, ac Moſci tum urgerent,
mnium traderetur , quemadmo-
ipſi omnium ſuorum attule-
: miſſi ſunt, qui id celerrimè pro-
rent ; meliore quidem cauſa Re-
, ſed minore , quam Moſci fece-
, providentia, & diligentia, non
cauſæ periculo, utentibus.

Die

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Die XV. *Ianuarij*, *Seſſio ul- tima*.

CVm eo biduo, quod hanc die præceſſerat, maxima iterum int Legatos contentio fuiſſet, Moſcis i ſuis ſaltem litteris adſcribere volen tibus, quas Regi arces traderent, e ſeſe ex Magni Ducis patria, ſeu ter tradere; id vero Regii fortiter abnu rent, quod dicerent, eo quaſi iure i lum uſurum in reliqua Livonia ter tanda, quam Regi haud dediſſet: a Regiis iterum iuſſi ſunt Moſci, Moſcuam re infecta abirent, ni vellent ab eo propoſito abſtinere Sed cum Antonium Moſci ſupplic rogarent, ut ſuam adhuc operam e in re interponeret, Regioſque diſce ſum comminatos retineret: ſic eo o ficio, quantum opus erat, funct Moſcis, ut verba illa è ſuis litter eraderent, perſuaſit. Tum ſimul Le gati convenientes, litteris ipſis adhu perlectis, iiſque ac Plenipotenti ſuorum Principum invicem de m re traditis, ut quæ erant Magni Du cis, Regiis; quæ huius eſſent, Moſc relinquerentur; ſchedis item de to mentorum numero, reliquiſque a

ciu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

[munitio]nibus, ab utriuſque [Pr]incipis Secretariis, qui conventui [interf]uerant, Michaële Haraburda, & [...]la Baſsenka ſubſcriptis: cum Re[...] Antonio proteſtationem de [...]a Livonia petiiſsent, pacem iu[...]ando, chirographo, crucis oſcu[lo, co]ram Antonio, in eius hoſpitio, [...]runt. Quod ad Dei gloriam ſit, [...]n. In Kiverova Horca, die XV. [Ian]uarii. M. D. LXXXII.

[Pr]oteſtatio Regiorum Legatorum, ab Antonio Poſſevino admiſſa.

[...]n coram me Antonio Poſſevino [...] Sanctiſſimo D. N. Pont. Max. [Greg]orio XIII. ad procurandam pa[cem i]nter Sereniſſimos Poloniæ Re[gem] & Magnum Moſcoviæ Ducem [...], Magni Legati Stephani, Dei [grati]a, Regis Poloniæ, Magni Ducis [Lithua]niæ, Ruſſiæ, Pruſſiæ, Maſoviæ, [Samo]gitiæ, Livoniæ, &c. nec non [Princi]pis Tranſſylvaniæ, Illuſtres Ia[nu]s Zbarawski, Palatinus Braſla[vien]ſis, Capitaneus Krzemenecenſis, [...]hſcenſis: Albertus Radivilius in [Olyk]a, & Nieswiſs Dux, Regiæ aulæ [Li]tuania Marſſalcus, Capitaneus Kownen-

Kownenſis; Michaël Haraburda N
tarius Regius in Lituania in loco,
polſciæ Iamo dicto, congregati fu
ſent, habuerunt ſermones & tract
tiones de pace, ſeu fœdere inter p
dictum Sereniſſimum Regem, &
ter Magnum Moſcorum Ducem
annem Baſilii, cum ipſius videli
Magni Ducis Legatis, Demetrio
trovicio Ieleczki, locum tene
Kaſrinſcii, & Romano Waſſielie
cic Olſſirova, locum tenente Koz
ſcii, cum Mikita Baſſenka Notario
Zacharia Suicziaczico Subnota
Poſtulaveruntque Sereniſſimi R
Legati, ſuo Principi reddi arces o
nes, à Sereniſſimo Rege Sueciæ,
Sereniſſimo Magno Moſcorum D
in Livonia occupatas, hoc eſt, I
hodzievum, aliâs dictam Narv
Sereneſcum, Adozum, Iolſczabor
Rakobozam, Koliwianum, aliâs
ctam Revaliam, Paizam, aliâs dict
Padeza, Koliwirum, Lichowierzu
Abſlum, Wicholumizum, ut S
niſſimi Magni Moſcoviæ Ducis
mine Magni ipſius Legati renun
rent cunctis, & eas Sereniſſimo R
traderent, inſtiterunt. Quibus S
niſſimi Magni Moſcorum Ducis
gati reſpondentes dixerunt, nihil

eliquum, quod redderent, quan-
idem Magnus eorum Dominus
ces non poſſideret. Quo nomi-
gni Legati Sereniſſimi Poloniæ
ſolemniter coram me proteſta-
t, & Principem ſuum arces om-
Livonia ſitas, quas Sereniſſimus
æ Rex teneret, recuperare velle,
bere affirmaverunt : hoc ſaltem
, ut ſi Sereniſſimo Regi cum
iſſimo Moſcorum Duce de ſis
us diſceptandum eſſet, ut tan-
de iis arcibus, quas nunc Sere-
nus Rex Sueciæ tenet, lis & diſ-
tio habeatur. Quod autem ad
niæ Regnum , una cum Magno
tu Lituaniæ, atque ad reliquas
es arces in Livonia, quæque ali-
eniſſimo Regi Poloniæ ſubiectæ
attinet, ut pax, quæ ab utroque
etur, in omnibus & ſingulis pro-
is , & arcibus iis inviolabiliter
tur: & viciſſim ne à Sereniſsimo
Poloniæ Magnus Moſcoviæ
tus, aut aliqua arx, locúsve Se-
ſimo Magno Moſcoviæ Duci
ctus propterea infeſtetur. Quæ
em omnia litteris pacis Sereniſ-
Regis Legati inſeri voluerunt.
ereniſsimi Magni Moſcoviæ Du-
egati recuſarunt, affirmantes eam

pacem, quæ & quamdiu inter Prin-
pes ſancietur, jurejurando ſemel
matam, inviolabiliter ſervari deb
ſic à parte Sereniſsimi Regis erga
gnum Ducatum Moſcoviæ, cæte
que omnes provincias, & arces e
dem Magni Moſcoviæ Ducis, qu
admodum à parte Sereniſsimi M
Moſcorum Ducis erga Poloniæ
gnum, & Magnum Dominium
gni Ducatus Lituaniæ, ac Livon
omnesque arces, ad eas, & alias Re
Poloniæ provincias pertinentes. P
terea ſupra memorati Legati Sere
ſimi Poloniæ Regis, ſimul congre
cum ſupradictis Legatis Sereniſs
Magni Moſcoviæ Ducis, coram
Antonio Poſſevino poſtulârunt
iiſdem Magnis Legatis Sereniſs
Magni Moſcoviæ Ducis, ut arcem
iam Sereneſcum, quæ eſt in Livon
Sereniſsimo Regi Poloniæ tradere
eique perpetuo renunciarent.
quod Sereniſsimi Regis Legator
poſtulatum Magni Moſcoviæ Du
Legati reſponderunt, eam arcem
reneſcum in Magni Domini ſui m
nibus, aut poteſtate non eſſe, ac p
pterea ſe, quod non haberent,
non poſſe, ſed Sueciæ Regem Sere
ſimum eam arcem occupaviſſe.

auſa Sereniſsimi Poloniæ Regis
i coram me Antonio Poſſevino
ſtati ſunt , eam quoque arcem
heſcum de manu vel poteſtate
ſcunque Sereniſsimum Poloniæ
em velle recuperare . Nos igitur
tum potuimus, ſub beneplacito
dem Sanctiſsimi Domini noſtri
orii XIII. Pont. Max. ac San-
Sedis Apoſtolicæ , ad effectum
um dictæ pacis, dictas proteſta-
es admiſimus , non intelligentes
noſtra proteſtationis admiſsione
ratione vel ſupradictorum Re-
,& Principum, aut quorumcun-
aliorum iuri, ſi quod in ſupradi-
locis haberent, vel prætenderent,
dicare , aut derogare. Datum
iverova Horca pago , ex hoſpitio
, die XV. Ianuarii. M.D.LXXXII.

Litteræ Compoſitionis pacis Legatorum Magni Moſcoviæ Ducis.

Ei gratia magni Domini, Czar at-
que Magni Ducis Ioannis Baſilii
us Ruſsiæ , Volodimiriæ, Moſco-
, Novogardiæ, Czar Caſani , &
r Aſtracani , Domini Pleſcoviæ,
agni Ducis Smolenciæ , Tueriæ,

i 2 Iveriæ,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Iveriæ, Permiæ, Viatciæ, Bulgariæ
aliorum, Domini & Magni Du
Novogardiæ, Niſovienſis terræ, Cz
nihoviæ, Reſaniæ, Roſtoviæ, Iaroſ
viæ, Belozeriæ, Livoniæ, Vdoriæ, O
doriæ, Conditniæ, Siberiæ, & ali
rum: Nos Magni Domini Legati, e
aulicus Magni Domini, Czar atq
Magni Ducis, & Præfectus Caſine
ſis, Dux Demetrius Petri Ieletzki; e
aulicus Magni Domini, Czar atq
Magni Ducis, & Præfectus Coſelne
ſis, Romanus Baſilii Olphirius; e
Domini, Czar atque Magni Ducis N
tarius Mikita Baſſenka, Nicephori
lius Vereſſczahina; & ego Magni D
mini Vicenotarius Zacharias Suia
vius, conveniebamus cum Ma
Domini Stephani Dei gratia Regis P
loniæ, & Magni Ducis Lituaniæ, R
ſiæ, Pruſsiæ, Samogitiæ, Maſov
Principis Tranſſylvaniæ, & alioru
Legatis, bonæ conſtitutionis pac
que ſtabiliendæ gratia: quoni
mittebat ad Magnum Dominum n
ſtrum, Czar atque Magnum Ducem
Gregorii XIII. Papæ Legatus, An
nius Poſſevinus cum litteris ſuis h
minem ſuum Andream Apolloniu
ut à Magno Domino noſtro m
Legati, ad aliquem locum una cu
Re

s Stephani legatis convenientes,
m facerent atque conſtituerent.
ue nos magni Domini, Czar, at-
magni Ducis Legati, ego aulicus
ræfectus Caſinenſis, Dux Deme-
Petri Ieleczki; ego aulicus &
ectus Coſelnenſis, Romanus Ba-
lpherius; ego Notarius Mikita
enka, Nicephori filius Vereſcza-
; & ego magni Domini Viceno-
s Zacharias Suiazevius conve-
tes, miſsi & inſtructi à magno
ino noſtro ad Zapolſcii Iamum,
Porcoviam & Zavolociam, in
colucenſi via, cum magni Domi-
ephani Regis Legatis, Duce Ia-
o Nicolai Coributovii Zbaraſcii,
tino Braſlavienſe, Capitaneo
menecenſe, & Pinſcenſe; Domi-
lberto Radivilio, Duce in Olika
eſwiz, Marſchalco curiæ magni
atus Lituaniæ, Capitaneo Cow-
ſe, & Notario magni Ducatus
aniæ Michaële Haraburda, con-
uimus fœdus ad decem annos, à
tizatione Chriſti anno ſeptem
leſimo nonageſimo ad eandem
tizationem Chriſti anno ſeptem
leſimo centeſimo: ita, ut magnus
ninus noſter, Czar atque Magnus
, propter bonum pacis Chriſtia-

næ, iuſſerit cedere in partem
ex terra Livoniæ arcem Koken
ſen, arcem Skrocono, arcem Li
vardum, arcem Krutzborcum, a
Borzunum, arcem Czeſtivinum
cem Tricatum, arcem Roconum
cem Wlodimiriolum, arcem Al
arcem Goviam, arcem vacuam
dunum, arcem Salacium, Civit
Derpatum, Novogardiam Liv
cam, Kerepecium, Mucovum, Ra
ham, Rynholum, Conhotam, Ca
cium, Curſlovium, Laiſium, Ia
ſum, Polczevium, Paidam, id eſt
bum Lapidem, Velium, Pernav
antiquam, & Pernaviam nov
cum omnibus bonis ad illas ſpec
tibus, & cum pagis illarum arci
Præterea etiam in partem regis
ſium: terra autem Veliſii cum
quis terminis & finibus: quem
modum fuit Vitepſcii terra cum
sopecio, terra Vitepſcii cum arce
liſio, ad Vitepſcium, Torepecii
tem ad Toropecium. In partem
Magni Domini noſtri, Czar, & m
Ducis illæ arces, quas ex ditione
gni Domini noſtri Stephanus Re
perat. arx Velikolukum, arx Nev
arx Zavolocia, atque item Rzov
Ka, arx Chelma; præterea quas
Rl

vienſes ex ditione magni Do-
noſtri Stephanus Rex ademit,
ecium, Veliam, Oſtroviam,
m, vel ſi quid aliud poſtea
rit Rex Stephanus aliorum Ca-
um Pleſcovienſium, uti Ve-
, vel Volodimirecz, Dubko-
Viborecium, Viſſegrodum, Is-
um, Opocam, Godoviam, Ko-
odiſſcze, & Sebecium. Hæ om-
ces in partem magni Domini
more antiquo ad Pleſcoviam,
mnibus bonis, & pagis earum
n cedant. Homines vero, tor-
& commeatus ex utraque par-
c omnia ſecundum conſtitu-
n deducenda ſunt, ſic, ut cum
nt magni Domini noſtri auli-
i miſsi ſunt in Livoniam, ho-
educere ex arcibus, Derpato,
gardia parva, Paida, Polczevia,
o, Perkela, Salacza, Pernava, &
,tum Regis aulici debent cura-
gregari equos cum ruſticis Lo-
, & vehicula ad deducenda tor-
a magni Domini, quæque ad ea
nt, commeatum, & Vladicam
tenſem, imagines, & ornamenta
aſtica, Palatinos, & omnes
nes ad deducendos illos, res, bo-
illorum, prout poterunt ex-

portari. Vbi vero ruſticos Lotav
congregaverint, & dederint mag
Domini hominibus, tum homin
magni Domini ſeptem dierum ſp
cio, res & bona ſua in curribus in
ponere debent, ab eo die, quo eque
& Lotavos dederint. Et ubi ſepte
dierum ſpacio omnes res ſuas in cu
ribus impoſuerint, exire ex arce cu
omnibus Pleſcoviam debent, qu
Lituani proſequi, & deducere to
menta, & homines magni Domi
Pleſcoviam uſque debent: arces ve
aulicis Regiis, qui ad accipiendas ill
miſsi ſunt, reddere debent. Ad hæc
ex poſtremis, quas ceſsit magnus D
Regi Stephano, arcibus Livonien
bus, ex Kokenhauſen, Skrono, Li
newardo, Krutzburgo, Borzuno, Cz
ſtuino, Tricato, Rocono, Wolod
mericio, Aliſto, Govia, Laudun
Golbima, Rezica, Luza, Wlecha, K
repecio, Mukovo, Randeha, Rinh
lio, Conhoto, Caulecio, & ex Curſt
vo præſidium, homines, tormenta, r
omnes, & cibaria eodem modo cu
Lotavis ad diem certum, & temp
conſtitutum, menſis Martii ſcilic
quartum diem; omnia inde deduc
re debent, quos Lituani Pleſcovia
uſque comitari debent. Tormen
ve

m magni Domini in arces illas in-
ta, cum globis, & pulveribus ex
nibus Livonicis arcibus una cum
ninibus eodem tempore deducere
ent, ſecundum ſcriptum, quod
utraque parte Legati utrinque
mmutârunt & acceperunt, cum
ſcriptione manuum Notariorum.
autem tormenta, quæ aliqua in
captа ſunt in Livonia, in iiſdem
qui debent, ſecundum ſcriptum,
d Legati utriuſque partis cum
ſcriptione Notariorum accepe-
r. Quod ſi vero commeatum, ci-
a, vel ſimile aliquid una vice
n hominibus ſimul ex arcibus de-
ere non poterunt, vel ſi equos
cito non collegerint, ea omnia
nines magni Domini noſtri in
em arcibus ſub ſigillo ſuo, & cu-
liа relinquere debent, quibus au-
Regii nullum detrimentum, vel
riam inferre debent: imo cum
nda vice ad ea accipienda vene-
, aulici Regii remittere omnia per
avos Pleſcoviam, eodemque mo-
Lituani deducere debent. Sic et-
& ex illis arcibus, quibus magno
nino noſtro, Czar atque magno
i Rex Stephanus ceſsit ex Veliko-
o, Zavolocia, item Rzova, Puſta,
 Neve-

Nevelia, Chelma, & Pleſcovienſibu[s]
caſtellis, quæ erant in poteſtate regi[s]
Stephani, eodem modo milites regi[i]
deduci debent, una cum tormentis
quæ invexerat rex Stephanus. Aulic[i]
vero magni Domini, qui ad capien
das illas arces miſsi ſunt, debent con
gregare ſubditos illarum arcium cum
equis, & dare aulicis regiis ad dedu
cenda præſidia, tormenta, & milite[s]
prout poterunt exportare: & cum
ruſtici cum equis congregati, & dat[i]
regiis fuerint, eodem modo Lituan[i]
ſeptem dierum ſpacio omnem com
meatum, & quidquid erit, in curri
bus imponentes, ex arcibus exire, &
arces magni Domini noſtri aulicis
qui ad capiendas illas miſsi ſunt, tra
dere debent, quique Lituanos, tor
menta, & commeatum omnem co
mitari, & deducere debent ex Veliko
luko, Chelma, Nevelia, Zavoloci
ad Oſeriſcium: ex Pleſcovienſibu[s]
vero caſtellis ad Novogarodecam Li
vonicam. Sed tormenta illarum ar
cium, quibuscum captæ erant, re
linquenda ſunt in iiſdem arcibus, ſe
cundum ſcriptum, quod datum eſ[t]
aulicis magni Domini: tormenta ve
ro, quæ rex Stephanus induxit, re
mitti debent, una cum militibus.
Quo[d]

od ſi una vice commeatum, ciba-
, vel aliquid ſimile evehere non
runt; vel ſi ruſticos, equóſve tam
non congregaverint, reſiduum il-
m commeatum Lituani ſub ſigillo
, & cuſtodia relinquere debent,
os poſtea ſecunda vice magni Do-
ni noſtri aulici, congregatis ruſti-
, & equis, ad arces Lituanorum
mittere debent, comitatumque
tere, ut nulla vis, iniuria, detri-
tum, & incommodum ex utra-
parte in arcibus inferatur. Quem-
modum etiam, cum magni Domi-
noſtri, Czar atque magni Ducis
ites, Vladiça cum imaginibus,
pis, & omnibus ornamentis Ec-
iaſticis, tum Palatini, Nobiles,
petarii, Coſaci, & omnes alii ex
bus Livonicis ducentur, his
nibus ſupradictis, tormentis, &
ſauro Magni Domini in via Li-
ni milites ipſi vel per Lotavos,
Germanos nullam iniuriam, vel
num inferre debent, ſed ita co-
ari, ne in via interficiantur, vel
ientur, vel vis aliqua inferatur.
ſecundum has litteras conſtitu-
his, Lituani homines magni Do-
i noſtri ex arcibus Livonicis,
coviam uſque, cum omnibus re-

bus

bus integre, ſine ulla iniuria dedu
cere debent: noſtri vero Magni Do
mini homines illos Lotavos, equos
& quoſcunque Regios, qui eos Ple
coviam deducent, quamprimum e
perduxerint, illos ſine ulla detentio
ne remittere debent, neque in via in
ſidias ſtruere, vel iniuriam ullam in
ferre. Ita etiam ex illis arcibus, qua
Domino noſtro, Czar atque magn
Duci Rex Stephanus ceſſit, cum m
lites, & omnis commeatus Lituan
cus ex illis ducetur, magni Domin
noſtri homines in via nullum in
commodum, vel iniuriam illis in
ferre, Lituanos non interficere, ſpo
liare, vel tormenta, commeatumqu
adimere, ita ut nulla penitus ill
Lituanis iniuria inferatur, ſed com
tari, & deducere ex iis arcibus, ad Re
gis Stephani arces cum equis, ſecun
dum has conſtitutionis litteras, de
bent. Hos autem homines magn
Domini noſtri, qui Regis Stepha
homines comitabuntur, & eos dedu
cent, tormentaque revehent, omn
ſine ulla iniuria, vel retentione re
mittere, neque in via illos interfice
re, nullasque inſidias illis ſtruere de
bent. Et ſecundum hanc conſtitu
tionem Legatorum Stephanus Rex a

magnu

gnum Dominum noſtrum Lega-
ſuos magnos miſſurus eſt, eodem-
modo magnus Dominus noſter
Regem Stephanum Legatos ſuos
nos mittere debet , iſtarum re-
crucis oſculo confirmandarum
ſa, & ſecundum noſtram Lega-
m conſtitutionem litteras fœde-
nagnus Dominus noſter, & Rex
hanus conſcribere , & inter ſe
mutare debent. Cuius cauſſa Le-
s ſuos Stephanus Rex ad magnum
ninum noſtrum certo tempore
urus eſt , ad diem ſcilicet Sanctæ
itatis, anno ſeptem milleſimo,
ageſimo , magnus vero Domi-
noſter , ad Aſſumptionis Beatæ
æ Virginis Dei genitricis feſtum,
m anno ſeptem milleſimo , no-
ſimo. Itaque donec Legatio ab-
etur , inter magnum Dominum
rum, & Regem Stephanum, cum
ti Regii apud magnum Domi-
noſtrum fuerint , hocque jure-
ndo , & crucis oſculo confirma-
nt ; cum etiam magni Domini
ri Legati apud Regem Stephanum
r, idemque illic jurejurando , &
is oſculo confirmabunt, per id
e tempus , ad præfinitos uſque
m annos , bellum ex utraque
parte

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

arte geri non debet. Et inprim
Magnus Dominus noſter Czar atq
magnus Dux in ditiones Regis S
phani ipſe cum exercitu ſuo proced
re, Senatores, & Palatinos cum mi
tibus mittere, & loca occupare, a
capere, ullasque iniurias & detrime
ta in finibus, in omnibus locis d
tionis Regis Stephani, inferre n
debet: ita ut neque diſſidia, nec be
inde oriantur; præſertim hoc pa
tempore non obſidere, aut obſidio
cingere arcem Kyoviam, cum omn
bus bonis, & pagis; arcem Caneviu
cum pertinentibus; arcem Czerk
ſum, cum pertinentibus, arcem Zit
merum, cum bonis ſuis; arcem O
ruciam, cum pagis; arcem Linb
cium, cum pagis; arcem Homia
cum pagis, & pertinentibus, Vvar
necium, Ieleſovium, Iereniciu
Koſclevaleſam, Morozovicium,
pinicium, Polezanum; arcem Fur
vam, cum pertinentibus: arcem M
zeram, cum pertinentibus: præte
Beziczum, Brachinum, Rezica
Horvolum, Streſſinum, Cziczerskum
Propoiskum, Mohilevium, arc
Mſciſlaviam, cum pertinentibus,
bona Chotlovienſia, arcem Kryc
viam, cum pertinentibus, arcem D
bro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

nam, cum pertinentibus, & bo-
Horſcium, & Romana; arcem
m, cum pertinentibus, & pagos
viczum, Mikulina; arcem Vi-
ium, & pagos Bruſam, & Drec-
uk; arcem Surazum, & pagos Su-
iſes; Vſuatum, & Oſeriſcium, ar-
Veliſium, arcem Polociam, cum
llis, pagis, & bonis pertinenti-
arcem Kopiam, arcem Kraſny,
n Vlam, arcem Iuroilam, arcem
ſam, arcem Kopcum, & Deſna,
n Koſianum, arcem Sitnam, ar-
Neſſczerdum, arcem Socolum,
d Polociam pertinentia; arcem
mliam, cum pagis; arcem Biel-
ow, cum pagis; arcem Vſaczam,
n Lebedkam, & Polocenſes pa-
Moſnicovium, Neporotovicium,
lovam, Slobodam, Kubcium,
ium, Clinum, Zamoſnum, Iſ-
, Nevedreum, & Horodiſczum,
eram in lacu Othulovio ſitam;
honum, cum pertinentibus; ar-
Druiam, cum pertinentibus; ar-
Iſkavum, cum pertinentibus.
ec magnus Dominus noſter,
, atque magnus Dux Ioannes
ii Ruſſiæ, nulla bella, impedi-
ta, & iniurias inferre, neque ad-
is Curlandiæ terram bellum ge-
rere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

rere debet; nec non arces in terra L
voniæ, arcem Rigam maiorem,
arcem Rigam minorem, arcem Dal
num, arcem Kircholmum, arcem K
kenhauſen, arcem Skrowno, arce
Linnewardum, arcem Krutzborcu
arcem Iskilum, arcem Radohoſiu
arcem Dunemundam, arcem Iu
ſum, tres arces Kremonum, item I
raniam, Ireidenum, Ziguoldum,
cem Sonſelum, arcem Nitovam,
cem Iurenborcum, arcem Narbiu
arcem Roſenbecum, arcem Ro
num, arcem Lemſinum, arcem M
ianum, arcem Litoperum, arcem
ſiam, arcem Orliam, arcem Nie
henam, arcem Pebalgum, arcem Sk
nam, arcem Zerbenum, arcem Sm
tinum, arcem Borzunum, arcem C
ſtuinum, arcem Tricatum, arc
Rowny, Horodiſczum, Laudunu
Horodiſczum, Holbinam, arcem F
zicam, arcem Luzum, arcem Vlec
arcem Volodimericium, arcem Il
num, arcem Pletenberckum, arc
Alyſtum, arcem Vekelum, arcem
vogrodecam Livonicam, arcem K
pecium, arcem Goviam, Kurſlovi
arcem Iurienum, Mukovum, Ran
kum, Rynholum, Conhotum, Ca
cium, Laiſium, Borcholmum, B

zevi

...um, Paidam, Vilianum, Iarua-
...Pernavam antiquam, & Perna-
...n novam. Fines autem omnium
...um iidem, ut antiquitus fuêre,
...& permanere debent. Eodem
...o etiam Magnus Dominus Ste-
...aus, Dei gratia, Rex Poloniæ, &
...nus Dux Lituaniæ, ipſe cum ex-
...u ſuo contra Magnum Domi-
...n noſtrum, Czar, atque Magnum
...em Ioannem Baſilii Ruſſiæ, &
...m, dominiaque ipſius bellum
...e, Senatoreſque & Palatinos
...militibus mittere; loca denique
...ominio Magni Domini noſtri
...pare, vel oppugnare, & finitimis
...am iniuriam, detrimentúmve
...pacis tempore inferre non debet;
...ue bellare, vel impedire Magni
...nini noſtri terram Moſcoviæ to-
..., & Novogardiam magnam, pa-
...& ad eandem pertinentia; arcem
...oviam, & caſtella Pleſcovien-
...Opokam, Craſnam, Oſtroviam,
...um, Voronecium, Isborſcum,
...vam, Kobilium, Vrnam, Dub-
...am, Viſzehorodum, Volodime-
...um, & pagos Pleſcovienſes, cum
... Pleſcovienſi tota, arcem Sebe-
..., cum pagis, arcem Tueriam, ter-
...que Tuerienſem totam, arcem
k Perc-

Pereſlanum Reſanienſem, & Re
nienſem terram totam, arcem Pro
kum, terramque ipſius non vaſta
neque illi bellum inferre debet. Pr
terea idem Magnus Dominus S
phanus Dei gratia, Rex Poloniæ,
Magnus Dux Lituaniæ, & has ar
Magni Domini noſtri eodem pa
tempore infeſtare non debet; arc
Kilska, cum pagis; arcem Puteil
cum pagis; arcem Novogardiam
verienſem, cum pagis; arcem Ra
hoſczum, cum pagis; arcem Czer
hovium, cum pagis; arcem Staro
bum cum pagis; arcem Poczepa
cum pagis; arcem Poczepovibo
cum pagis; pagoſque Suleſium,
bocium, Suetilovicium, Holodn
Scarbovicium, Lapecium; arcem
raczevium, cum pagis, pagosque C
remliam, Snoroſcium, Chorobovi
Milinium, Dracovium; arcem Iru
zeſcum, cum pagis; arcem Mo
cum, cum pagis; arcem Serpaic
cum pagis, pagosque Zamoſam,
charczevam, Duſnam, Dhom
cium, Pohoſtum, Moſſczinum, De
num, Horodenuum, Wrepeie
Snopohum, Covilnum, Sariam,
zorevam, Horodiſſczam, Blez
cium, Lubunum, Danilovicium

...Branskam, cum pagis, pagoſque
...vicios, Prikladnevium, Panci-
...n, Theodorevium, Oſovicum;
...inicium, Suchozium, Wſzechlau-
...n, Doronnium, Zernium; arcem
...auliam, cum pagis; arcem Smo-
...cium, cum itineribus, pagis, &
...hibus pertinentibus: pagoſque
...ucium, Eolvanicium, Lazoreuſc-
...m, Poſtoſielium, Romanovium,
...otkovicium, Molechnam totam,
...uidquid ad eam pertinet. Et Pe-
...ii Derzaviam, Lotovam, Zuero-
...um, Dobrovienſcii Putium, Cati-
..., Caſpliam, Doreczìam, Radiſſe-
...mam; arcem Mſczenſcum, cum
...; arcem Opakoviam, cum pagis,
...sque Zalidoviam, Nedothodo-
...n, Biſcovicium, Lyczinum; ar-
...Viaſmam, pagosque ad illam
...antes; arcem Drohobuſcum, &
...s ad eam antiquitus pertinentes;
...n Beliam, cum omnibus bonis
...m ſpectantibus, Werchovia, &
...ovia, & Septovia, & Monimdo-
...loboda; arcem Velicolucum, &
...Velicolucenſes, Doliſiam, Bere-
...m, Vſviam, Lowcium, Veſnibo-
...m; arcem Chelmam, & pagos
...am pertinentes, Velilam, Lopa-
...n, & Buicium; arcem, Zavolo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ciam, Rzovampuſtam, & Rzoven-
ſes pagos; arcem Neveliam; arcem
Toropecium, & omnes pagos Toro-
pecienſes, Dancovium, Luibutam,
Dubnum, Roznum, Turum, Bibero-
vam, Starczeviam, Nezelſcium, Pla-
verſcium, Zezetſcium, Oſereciam, Ca-
zarinowſczinum. Fines autem h-
omnibus arcibus ii, qui antiquit-
fuerunt, eſſe debent: & hæc omni-
ex utraqueparte, ſecundum has con-
ſtitutionis litteras noſtras, & no-
ſtrum iuramentum, crucisque oſcu-
lum, firmiter, & inviolabiliter ſerva-
ri debent, quodque ipſi crucis oſcu-
lo confirmantes, & litteras pac-
commutantes, hoc fœdus ita tene-
debent. Legatis vero, qui à Magn-
Domino Stephano Rege, ad Magnu-
Dominum noſtrum Czar atque Ma-
gnum Ducem mittentur, venire, & r-
dire ad regem Stephanum, ſine ul-
retentione, cum omnibus homin-
bus, & bonis ipſorum ſecundum l-
teras patentes Magni Domini, lib-
rum erit. Et quando ad Magnu-
Dominum noſtrum Stephanus r-
Legatos ſuos miſerit, tum Stephan-
rex illis Legatis ſuis plenam Inſtru-
ctionem de captivis liberandis,
qui ſunt in Lituania captivi Ma-
DOM

mini noſtri , quomodo liberari
eant, dare tenebitur. Quod ſi ali-
iniuria , inter finitimos incolas
rea temporis ex utraque parte or-
merit, tum Palatini, & locum te-
es Præfecti , ubique in finitimis
bus , per omnes ditiones ex utra-
parte , intra id temporis ſpacium
llis iniuriis invicem mitti, qui
itiam ex utraque parte admini-
e, & malos punire debent. Supra
omnia nos Magni Domini, Czar,
e Magni Ducis Ioannis Baſilii
iæ, Legati , ego aulicus & Præfe-
Caſinenſis, Dux Demetrius Petri
zki ; ego aulicus , & Præfectus
lnenſis, Romanus Baſilii Olphe-
; ego Notarius Magni Domini,
ta Baſſenk'a Nicephori filius
czahina , & ego Magni Domini
notarius , Zacharias Suiazevius,
Magni Domini Stephani , Dei
a Regis Poloniæ , & Magni Ducis
aniæ Legatis , Duce Ianuſio Ni-
Zbaraski , Palatino Braſlavien-
apitaneo Krzemenecenſe, & Pin-
e ; Domino Alberto Radivilio,
in Olyca, & Nieſwiz, Marſchal-
riæ Magni Ducatus Lituaniæ,
aneo Cownenſe; & Notario Ma-
ucatus Lituaniæ Michaële Ha-

raburda, pacem concluſimus, & literas conſtitutionis conſcripſimus, ſignaque noſtra iiſdem ſubappendimus, litteraſque viciſſim accepimus & crucis oſculo confirmavimus. Præterea quoque crucem ſuper his omnibus oſculati ſumus, quod præter has conſtitutionis litteras inter Magnum Dominum noſtrum Czar, atque Magnum Ducem, & Magnum Dominum Stephanum Poloniæ Regem, & Magnum Lituaniæ Ducem, res aliter fieri non debent. Et de hac pacis conſtitutione concluſionem fecimus, & crucis oſculo confirmavimus, coram Legato Gregorii Papæ XIII. Antonio Poſſevino. Scriptum in Iamo Zapolſcii, Anno ſeptem millesimo, nonageſimo, Menſe Ianuario.

SVBSCRIPTIO CVM SIGILLIS.

Ego Magni Domini, Czar, atque Magni Ducis Notarius, Mikita Baſenka, Nicephori filius, Vereſſczahina, has conſtitutionis litteras manu mea ſubſcripſi.

Ego Vicenotarius Magni Domini Zacharias Suiazevius, has conſtitutio-

litteras manu mea ſubſcripſi.
ſcriptæ hæ conſtitutionis litte-
duobus foliis coniunctis, con-
natis, infraque ſcriptum: *No-*
Baſſenka, Vereſczabina.

...teræ compoſitionis pacis Legatorum Sereniſſimi Poloniæ Regis.

...s Magni Domini Stephani, Dei
...atia, Regis Poloniæ, & Magni
... Lituaniæ, Ruſſiæ, Pruſſiæ, Maſ-
...æ, Samogitiæ, Livoniæ, Principis
...ſylvaniæ, & aliorum, Legati,
...Ianuſius Nicolai Coributovic-
...baraski, Palatinus Braſlavienſis,
...aneus Krzemenecenſis, & Pin-
...s; Albertus Radivilius Dux in
...a, & Nieſwiz, Marſchalcus curiæ
...i Ducatus Lituaniæ, Capitaneus
...enſis, & Michaël Haraburda,
...arius Regiæ Maieſtatis Magni
...tus Lituaniæ, ſecundum man-
...u Magni Domini noſtri conve-
...s cum Magni Domini Ioannis
...i, Dei gratia, Domini Ruſſiæ, &
...i Ducis Volodimeriæ, Moſco-
...Novogardiæ, Caſaniæ, Aſtraca-
...Pleſcoviæ, Iueriæ, Tueriæ, Per-
... Viatciæ, Bulgariæ, & aliorum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Legatis, aulico & Præfecto Caſinenſe, Duce Demetrio Petri Ieleczki; aulico & Præfecto Coſelnenſe, Romano Baſilii Olpherio; Notario Mikita Baſſenka, Nicephori filio Vereſſczahina, Vicenotario Magni Domini Zacharia Suiazeva, de pace; & bona collocutione. Miſerat enim ad Magnum Dominum Ioannem Baſilii, Dei gratia, Dominum Ruſſiæ, & Magnum Ducem, Sanctiſſimi Papæ Romani Gregorii XIII. Legatus, R.P. Antonius Poſſevinus cum litteris hominem ſuum Andream Apollonium, ut cum Magno Domino noſtro Stephano Rege, & Magno Duce, miſſis ad aliquem locum Legatis ſuis, pacis conſtitutionem facerent. Itaque nos Magni Domini Stephani Regis Legati, Ianuſius Nicolai Zbaraſcius, Palatinus Braſlavienſis, Albertus Radivilius, Marſſalcus curiæ, & Michaël Haraburda Notarius, convenientes in Iamo Zapolſcii, inter Porchoviam, & Zavolociam, in Velicolucenſi via, cum Magni Domini Ioannis Baſilii, Dei gratia, Domini Ruſſiæ, & Magni Ducis Legatis, aulico & Præfecto Caſinenſe Duce Demetrio Petri Ieleczki, aulico & Præfecto Coſelnenſe, Romano Baſilii Olpherio, cum ſociis, fœdus ac
decem

em annos, à Baptizatione Chriſti
o ſeptem milleſimo, nonageſimo,
dem feſtum Baptizationis Chri-
nni ſeptem milleſimi centeſimi,
er his ſanximus : Quod Magnus
minus noſter Stephanus Rex pro-
pacem Chriſtianam iuſſerit cede-
Magno Domino Ioanni Baſilii
mino Ruſſiæ, & Magno Duci ar-
, quas Magnus Dominus noſter à
mino, & Magno Duce ceperat, ar-
n Velikolucum, arcem Neveliam,
em Zavolociam; item Rzovam-
tam, arcem Chelmam, cum omni-
pagis, & aliis ad illas arces perti-
ntibus; & Pleſcovienſia caſtella,
onecium, Veliam, Oſtroviam.
ſnam, & quidquid nunc Magnus
minus noſter ex arcibus Pleſco-
nſibus acceperit, uti Vieviam, Vo-
imericium, Dubkovium, Veſze-
dum, Viborecium, Isborſcium,
okam, Gdoviam, Kobilegrodi-
um & Sebeſium, hæ omnes arces
partem Magni Domini & Magni
cis, more antiquo, ad Pleſcoviam
tinere debent. Et in partem Magni
mini noſtri Stephani Regis Polo-
e, & Magni Ducis Lituaniæ, Ma-
us Dominus Ioannes Baſilii, Dei
tia, Dominus Ruſſiæ, & Magnus

 Dux,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Dux, iuſſit Legatis ſuis cedere in terra Livoniæ, arcem Kokenhauſen, arcem Skrounam, arcem Linnewardum, arcem Krutzborcum, arcem Borzunum, arcem Czeſtuinum, arcem Tricatum, arcem Rownum, arcem Volodimericium, arcem Aliſtum, arcem Hoviam, Horodiſczum, Laudunum, Horodiſczum, Holbinum, arcem Rezicam, arcem Luzum, arcem Vlechum, arcem Percolam, arcem Salaczum, arcem Iorievum, aliâs Derpatum, Novogardiam Livonicam, κerepecium, Mucoviam, Randekum, Rinholiam, Conhotum, Cauletam, κurſloviam, Laiſum, Taruaſum, Polozeviam, Paidam, aliâs album lapidem, Vilianum, Pernaviam antiquam, & Pernaviam novam, cum omnibus bonis, ad eas pertinentibus. Præterea in partem Magni Domini noſtri Veliſium ceſſit, una cum Vitepſcii terra, cum arce Veliſio ad Vitepſcium, & terra Toropecii ad Toropecium ipſum. Terræ autem Veliſii antiqui fines eſſe debent, ſicut erant terræ Vitepſcii cum Toropecii terra. Homines vero, & tormenta, commeatusque ex arcibus utriuſque partis deducenda ſunt ſecũdum conſtitutionem: ita ut cum venerint illuc Aulici Magni Domini noſtri,

qui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Velicolucum, Neveliam, Zavo-
am, item Rzovampuſtam, Chel-
, & ad Pleſcovienſes arces, quæ
in poteſtate Magni Domini no-
ad deducendos homines, milites,
menta, quæ Magnus Dominus
er illuc induxit, & omnem com-
tum miſſi ſunt; tum Magni Do-
i, & Magni Ducis aulici miſſi ad
piendas illas arces ab aulicis Ma-
Domini noſtri, congregatis equis,
urribus, eos aulicis Magni Domi-
oſtri ad avehenda tormenta, pul-
s, & globos commeatumque om-
, milites, Palatinos, & univerſos
ines illos, & bona illorum, pro-
xportari poterunt, dare debent.
um ruſtici cum equis congregati,
ati fuerint, tum homines Magni
nini noſtri ſeptem dierum ſpacio
o die, cum currus dati fuerint, in
dem omnia imponere, & poſt ſe-
m dies ex arcibus exire, arces vero
ormenta Magni Domini, & Ma-
Ducis aulicis miſſis ad accipien-
illas reddere debent: qui acceptis
bus, homines Magni Domini no-
, & tormenta ex arcibus Velicolu-
Chelma, Nevelia, Zavolocia, ad
em Magni Domini noſtri Oſeriſ-
n, ex Pleſcovienſibus vero arcibus
ad

ad Novogardiam Livonicam comitari, & deducere debent. Tormenta vero vetera, quæ in arcibus iis, cum captæ ſunt, fuerunt, relinquenda, & reddenda ſunt cum arcibus Magni Domini, & magni Ducis aulicis, ſecundum ſcripta aulicis data. Invecta vero tormenta, quæ Magnus Dominus noſter in eaſdem arces induxit, deducenda ſunt una cum hominibus, ſecundum ſcripta, quæ Legati viciſſim inter ſe cum ſubſcriptione manuum Notariorum commutarunt. Quod ſi aliquem commeatum, cibaria, vel aliquid ſimile ex arcibus una vice ob penuriam hominum, vel equorum evehere non poterunt, id reſiduum quidquid reſtabit, homines Magni Domini noſtri ſub ſigillo ſuo, & cuſtodia in iiſdem arcibus relinquere, Magni vero Domini, & magni Ducis homines huic cuſtodiæ, commeatuique nullam iniuriam, damnumque inferre, ſed ſecunda vice Magni Domini, & Magni Ducis aulici, congregatis ruſticis, & equis, commeatum illum, & quicquid relictum fuerit, ad arces Magni Domini noſtri Oſeriſcum, & Novogardiam Livonicam remittere, & deducere debent. Eodem modo & ex illis arcibus,

, quas magno Domino noſtro
gnus Dominus , & magnus Dux
it , cum venerint aulici magni
mini, & magni Ducis, miſſi ad de-
endos ex arcibus Livonicis homi-
s, ex Derpato, Novogardia Livoni-
Paida, Polczevo, Tarvaſo , Laiſo,
colia, Salaczo, Pernavia, Vilia, tum
gni Domini noſtri aulici ruſticos
avos , cum equis , & curribus ad
ucenda magni Domini , & magni
cis tormenta, pulveres , globos ,
nmeatum , Vladicam Derpaten-
, imagines, & ornamenta Eccleſia-
a, Palatinos , & omnes homines,
rumque bona, ut poterunt , ex-
tari, congregare debent. Et cum
ruſticos & equos congregave-
t , tum magni Domini , & magni
cis homines ab eo die, quo equi
i fuerint , ſeptem dierum ſpacio,
nia curribus impoſita ex illis ar-
us cum omnibus rebus ſuis Pleſ-
viam ire, arcesque magni Domini
ſtri Aulicis ad accipiendas illas
ſsis tradere, noſtri autem magni
mini homines magni Domini, &
gni Ducis tormenta, & homines
n omnibus bonis illorum Pleſco-
um comitari, & deducere debent.
inde ex ultimis arcibus Livonicis,
quas

quas magnus Dominus, & magnu
Dux, magno Domino noſtro Regi, &
magno Duci ceſsit, uti ex Kokenhau
ſen, ex Skrouwno, Lenwardo, Krutz
borco, Borzuno, Czeſtuino, Tricato
Rouno, Volodimericio, Aliſto, Go
via, Lauduno, Holbino, Rezica, Luz
Wlectro, Kerepecio, Mukovia, Ran
deho, Rinholia, Conhoto, Cauleto
& Curſlovia, homines, & commea
tum omnem eodem modo cum ru
ſticis Lotavis ad tempus certum, a
diem quartam menſis Martii dedu
cere, & evehere debent. Quos magni
Domini noſtri homines, tormenta
homines, & omnia comitari, & de
ducere Pleſcoviam uſque debent
tormenta vero invecta, pulveres, &
globos ex iiſdem arcibus Livonicis
una cum hominibus, eodem tempo
re ſecundum ſcripta, quæ inter ſe vi
ciſſim Legati acceperunt, cum ſub
ſcriptione manuum Notariorum
magni Domini, & magni Ducis No
tarii Mikitæ Baſſenca Vereſczahina
& Zachariæ Suiazevii Vicenotarii
magni vero Domini Regis, & magn
Ducis Notarii Michaëlis Haraburd
deduci debent. Sed illa tormenta
cum quibus arces Livonicæ capta
ſunt, ſecundum ſcripta, quæ itiden
Legati

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

gati viciſsim inter ſe cum ſubſcri-
one manuum Notariorum acce-
unt, in iiſdem arcibus Livonicis
inquenda ſunt. Quod ſi una vice
quos commeatus, ob ruſticorum,
equorum penuriam, ex iſtis arci-
s evehere non poterunt, hos magni
mini, & magni Ducis homines in
em arcibus, cum obſignatione, &
ſtodia relinquere, magni autem
mini noſtri homines huic com-
atui, cuſtodibusque nullam iniu-
m, vel damnum inferre, ſed ſecun-
vice iidem magni Domini noſtri
mines illos magni Domini, & ma-
Ducis hominum commeatus co-
tari, & Pleſcoviam uſque deduce-
debent. Inſidiæ autem, iniuriæ,
rimenta, & damna in omnibus
ibus ex utraque parte fieri non de-
nt, cum homines magni Domini,
magni Ducis ex arcibus Livoni-
, Vladicam Derpatenſem cum
aginibus, & omnibus ornamentis
cleſiaſticis, Poppos, & pertinentia
Eccleſias, Palatinos, & filios no-
ium, ſclopetarios, Coſacos, & uni-
ſos homines evehere, & educere
ipient. His omnibus ſupradictis,
dicæ, & aliis in via, magni Domi-
noſtri homines nullam iniuriam,
damnum,

damnum, incommodúmve inferre
ſed ne per Lotavos, vel Germanos in
terficiantur, vel ſpolientur, curar
debent. Secundum has conſtitutio
nis litteras, magni Domini noſtri Re
gis, & magni Ducis homines, & tor
menta, ex arcibus Livonicis deducta
Pleſcoviam comitari, & per eoſden
Lotavos deducere debent. Hos ver
homines magni Domini noſtri, qu
eos comitabuntur, & Lotavos, qu
illos Pleſcoviam ducent, quam pr
mum Pleſcoviam attigerint, ſine ul
la retentione iterum remittere, n
iniuriam, damnumque illis inferr
nec interficere, vel inſidias ill
ſtruere debent. Eodem modo ill
magni Domini noſtri hominibu
cum ex his arcibus, quas magn
Dominus noſter Rex, & magnus Du
magno Domino, & magno Duci ce
ſit, ducentur, nulla iniuria, vel dan
num in via à magni Domini hom
nibus inferri; & nec interficere i
los, neque ſpoliare, nec tormenta a
ferre, nullumque penitus illis incon
modum inferre debent; ſed comit
ri, & deducere illos ad magni Dom
ni noſtri, & magni Ducis arces,
cundum has conſtitutionis litte
debent; & illos quicunque comi
bunt

tur, & ducent magni Domini
ri homines, iterum ſine ulla of-
ione, vel iniuria, ut in via dam-
n aliquod illis non inferatur, ne-
interficiantur, remittere debent.
ecundum hanc noſtram conſtitu-
em, magnus Dominus noſter Rex,
agnus Dux, ad magnum Domi-
n, & magnum Ducem Legatos
magnos miſſurus eſt; eodemque
do magnus Dux ad magnum Do-
um noſtrum Legatos ſuos ma-
, eius rei crucis oſculo confir-
dæ cauſa, mittere debebit. Secun-
n has noſtras conſtitutionis &
eris litteras magnus Dominus
er Rex, & magnus Dux, cum ma-
Domino, & magno Duce viciſ-
commutare debet: Legatoſque
magnus Dominus noſter, ad ma-
Dominum, & magnum Ducem
urus eſt, ad tempus & diem cer-
, feſtum ſcilicet Trinitatis ſan-
imæ proxime futurum, anno
em milleſimo nonageſimo, &
nus Dominus atque magnus
eodem modo legatos ſuos mit-
debet ad magnum dominum
rum, ad tempus, & diem cer-
, nempe Aſſumptionis puriſsimæ
genetricis futurum feſtum, eo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

dem anno ſeptem milleſimo non
geſimo. Et quouſque Legatio int
utrumque magnum dominum a
ſolvetur, & à magnis dominis cruc
oſculo confirmabitur, per id om
tempus (ut & poſtea ad conſtitut
uſque decem annos) bellum ex utr
que parte geri non debet. Quapropt
ipſe magnus dominus noſter Rex P
loniæ, atque magnus dux Lituani
contra magnum dominum Ioanne
Baſilii, Dei gratia, dominum R
ſiæ, & magnum ducem, terram,
dominia ipſius bellum gerere n
debet; ipſe cum exercitu non proc
dere; neque Senatores, & Palatin
ſuos mittere, loca non occupare, n
poſsidere; in finibus denique bellu
& diſcordias non movere, nullaſq
iniurias inferre: non bellare, neq
impedire, per omne id fœderis te
pus, magni ducis Moſcoviæ terra
totam, Novogardiam Magnam,
pagos Novogardienſes, terramq
Novogardienſem totam; arcem P
coviam, & Caſtella Pleſcovien
Opokam, Craſnum, Oſtroviam,
liam, Voronecium, Isborſcium, G
viam, Cobiliam, Vreviam, Dubl
viam, Viſzegrodum, Volodim
cium, & pagos Pleſcovienſes, terra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Pleſcovienſem totam; arcem Se-
um, bonaque Sebeſienſia, arcem
riæ, & terram Tuerienſem totam;
m Preſlauliam Reſanienſem, &
am Reſaniæ totam; arcem Pron-
n, & Pronſciæ terram totam. Sic
bellare, neque aliqua re impedire
et Magnus Dominus noſter Rex
oniæ, & Magnus Dux Lituaniæ
hanus has arces Magni Domini
nis Baſilii, Dei gratia, Domini
ſiæ, & Magni Ducis, toto fœderis
pore, arcem Rylſciam, cum perti-
cibus; arcem Putimliam, cum
s; arcem Novogrodecam Seve-
em, cum pagis; arcem Radohoſ-
, cum pagis; arcem Czerniho-
, cum pagis; arcem Starodubum,
pagis; arcem Poiam, cum pagis;
n Popevihoriam, cum pagis; pa-
ue Zaleſiam, Babicium, Suetilo-
im, Holodnam, Scarboviczum,
cium; arcem Caraczeviam, cum
; pagosque Chorimbium, Sno-
, Choroborum, Mglinum, Dro-
am, arcem Trupozeſſcum, cum
: arcem Moſalſcium, cum pagis;
n Serpiſcium, cum pagis; pagoſ-
Zamoſnum, Iuchaczeviam, De-
n; Hominicium, Pohoſticiam,
czinam, Horodecznam, Vziperi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

cium, Snopotum, Covilnum, Suiam, Lazatevam, Horodiſſczam, Blizevicium, Kubolovicium, Danilovicium arcem Branſcium, cum pagis, pagosque Solovicios, Prikladnam, Pacinã, Iridorownam, Oſovicum, Copinicium, Iucharum, Vſieſlaulum, Voronium, Zirinum; arcem Roſlaukam, cum pagis; arcem Smolenſcium, cum itineribus, pagis, & bonis pertinentibus, pagosque Ieloucium, Boluanicium, Lazorewſſzinam, Puſtofieliam Romanoviam, Copotkovicium, Molochnam, & ad eos pertinentia, & Petrovii Dzerſaviam, Cutoviam, Izncreviciam Dubrovienſem, Putiam Catinam, Caſpariam, Poreczam, Ruditſziczeiam, arcem Mſcenſcum, cum pagis Horodiſſczum, Dmitrovezium arcem Meſceſcum, cum pagis; arcem Opokonam, cum pagis, pagosque Zlidoviam, Niedochoviam, Biſcovcium, Lyczanam; arcem Viazman pagosque Viazmæ; arcem Dorohobuziam, & pagos Dorohobuzia quodque antiquitus ad illam ſpecta arcem Belam, cum pagis, & Verchoviam, & Bolſſeviam, Soptoviam, Monovidoviam, Slobodam; arcem Velcolucum, pagosque Velicolucenſe Dolicam, Bereſaiam, Vſuialowcum

Veſnan

..ham, Boloham; arcem Chelmam, ..osque illius', Velilam, Lopaſci..n, & Buzcam; arcem Zavolociam, ..n Rzovampuſtam, & pagos Rzo.., arcem Neveliam; arcem Toro..iam, & omnes pagos Toropeciæ, ..lcoviam, Lubutam, Dubnam, ..nam, Ihuram, Bibiumam, Star..iam, Nizelſciam, Plavitſciam, Zi..ciam, Ozeretciam, Caſarinoviam. ..es autem omnibus arcibus, more ..iquo, ut ante fuerunt, eſſe debent. ..em modo Magnus Dominus Io..es Baſilii, Dei gratia, Dominus ..ſiæ, & Magnus Dux ipſe contra ..num Dominum noſtrum Ste..num, Dei gratia, Regem Poloniæ, ..Magnum Ducem Lituaniæ, & ..nia dominia, & terram ipſius, ex..tum ſuum cum Senatoribus, vel ..tinis mittere, locaque, & bona ..upare, & poſſidere non debet; nec ..inibus ullibi locorum pugnare; ..ue iniuriam, & damnum, impedi..ntaque facere hoc fœderis tempo.. ..ontra totam terram, & arces eius, ..contra Kyoviam, cum bonis, & ..inentibus ad eam; arcem Cane..m, cum pertinentibus; arcem O..aſſum, cum pertinentibus; arcem ..merum, cum pertinentibus; ar-

cem Liubeczum, cum pertinentibus, arcem Homiam, cum pertinentibus, & pagos Vvarovicium, Teleſovicium, Tereniczum, Coſelevaleſum, Murozovicium, Lipinicium, Poleſanum; arcem Turavam, cum pertinentibus; arcem Mozyrum, cum pertinentibus, bonaque Bezychum, Brachiniam, Recziczam, Horvoliam, Streſſinum, Cziczerskum, Propoiskum, Mohilevum, arcem Mſciſlavam, cum pertinentibus, pagosque Chotloviciæ; arcem Kriczeviam, cum pertinentibus; arcem Dubrounam, cum pertinentibus, bonaque Horſcium, & Romanova, arcem Orſam, cum pertinentibus, pagosque Lubavicium, Mikulinum; arcem Vitepſcium, pagosque Druſam, Dreczidluck; arcem Surazum, pagosque Suraziæ, Vſuiatum, Oſeriſſczum; arcem Veliſium, & arcem Polociam, cum ſuis arcibus, & pagis; arcem Copiam, arcem Kraſnum, arcem Vlam, arcem Turouliam, arcem Dryſam, arcem Kopcam, & Dziſſnam, arcem Koſianam, arcem Sitnam, arcem Neſſczerdum; arcem Sokolum, & ad Polociam pertinentia, arcem Lukoliam, cum pagis; arcem Bielmaczoviam, cum pagis; arcem Vſaczam, arcem Liebedkam, & Poloceniſes pagos

Noſn

nicovium , Nieporovicium,
bilovam , Slobodam , Cubcum,
nnum, Clinum, Zamoſnum, Iſci-
, Nevedrium , & Horodiſczum,
rzetum in Otulovo lacu ſitum à
m Diviam, cum pagis, arcem Ika-
n cum pertinentibus. Præterea
nus Dominus Ioannes Baſilii[b],
gratia, Dominus Ruſſiæ, & Ma-
s Dux non debet pugnare, nullo-
modo impedire Curlandiæ ter-
totam , arcesque in terra Livo-
, arcem Rigam maiorem , arcem
am minorem , arcem Dalenum,
m Kirchholmum, arcem Koken-
ſen , arcem Skrownam , arcem
wardum, arcem Krutsborcum, ar-
Iskilum , arcem Radopſum, ar-
Dunemunam , arcem Iueſum,
arces Cremonum , item Turainā,
edenum, Zegualdum, arcem Zon-
m, arcem Nitovam, arcem Iuren-
cum, arcem Narbeium, arcem Ro-
ecum, arcem Roſenum , arcem
ſinum, arcem Moianum , arcem
perum , arcem Kieſiam , arcem
am , arcem Niewhenam , arcem
lgum , arcem Skuinam , arcem
enum, arcem Smiltinum, arcem
unum , arcem Czeſtuinum , ar-
Tricatum, arcem Rownam[c] , ar-

cem Sczalendunum, arcem Sczahol-
binum, arcem Rezicam, arcem Lu-
zam, arcem Vlechum, arcem Volodi-
mericium, arcem Iliſenam, arcem
Plettenbergum, arcem Aliſtum, ar-
cem Vekerum, arcem Vekeliam, ar-
cem Novogardiam Livonicam, arcem
Kerepecium, arcem Goviam, & Cur-
ſlovum, arcem Dergatum, Mukovum,
Randehum, Rynholam, Conhotum,
Cauletum, Laiſum, Borcholmum,
Polczeviam, Paidam, Viliam, Iarva-
ſum, Pernaviam antiquam, & Perna-
viam novam. Fines autem omnibu
arcibus debent eſſe, ut antiquitu
fuerunt. Et hæc omnia firmiter e
utraque parte teneri debent, ſecun-
dum has noſtras conſtitutionis litte-
ras, noſtrumque crucis oſculum:
quando hæc crucis oſculo confirma-
bunt, litterasque fœderis viciſſi
mutabunt, ſecundum illud, hoc fo
dus tenere debent. Legatis aute
Magni Domini noſtri Regis Poloniæ
& Magni Ducis Lituaniæ, quos mi
tet ad Magnum Dominum, & M
gnum Ducem, venire, & redire
Dominum noſtrum, ſine ulla rete
tione, cum omnibus hominibus,
bonis ſuis, ſecundum litteras Mag
Ducis patentes, liberum erit. Et cu

Magn

agnus Dominus Stephanus , Dei
atia, Rex Poloniæ, & Magnus Dux
tuaniæ, mittet Legatos ſuos ad Ma-
um Dominum, Dei gratia, Domi-
um Ruſſiæ , & Magnum Ducem;
m Magnus Dominus noſter Lega-
ſuis de captivis liberandis plenam
ſtructionem dare debebit, quanam
tione captivi Magni Domini , &
agni Ducis, qui ſunt apud Magnum
ominum noſtrum liberari poſſint.
d extremum, ſi acciderit aliqua in-
ria, vel damnum finitimis homini-
us, tum ex utraque parte Palatini,
cum-tenentes, & Præfecti ex at-
bus finitimis ad id tempus, de om-
bus iniuriis inter ſe mittere, iuſti-
amque ex utraque parte admini-
are, malos, & noxios punire de-
ent. Supra his omnibus, nos Magni
omini Stephani, Dei gratia, Regis
oloniæ, & Magni Ducis Lituaniæ,
egati, Dux Ianuſius Nicolai Cori-
tovicz Zbaraſcius, Palatinus Bra-
avienſis, Capitaneus Krzemenecen-
s, & Pinſcenſis; Albertus Radivi-
us, Marſchalcus curiæ Magni Duca-
us Lituaniæ, Capitaneus Cownenſis,
Michaël Haraburda Notarius, cum
agni Domini Ioannis Baſilii, Dei
ratia, Domini Ruſſiæ, & Magni Du-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

cisLegatis, aulico & Præfecto Caſinē-
ſe, Duce Demetrio Petri Ieleczki, au-
lico & Præfecto Coſelnenſe, Romano
Baſilii Olpherio; Notario Mikita
Baſſenka, Nicephori filio Vereſſczahi-
na; Vicenotario Zacharia Suiazevio,
de pacis conſtitutione concluſionem
fecimus, litteraſque conſtitutionis
conſcripſimus, & ſigillis noſtris mu-
nivimus. Præterea & manu ſua Mi-
chaël Haraburda Secretarius ſubſcri-
pſit; litteras etiam viciſſim inter nos
mutavimus, crucisque oſculo confir-
mavimus; crucemque ſupra his oſcu-
lati ſumus, quod præter has conſti-
tutionis litteras noſtras, inter Ma-
gnum Dominum Stephanum, Dei
gratia, Regem Poloniæ, & Magnum
Ducem Lituaniæ, & Magnum Domi-
num Ioannem Baſilii, Dei gratia,
Dominum Ruſſiæ, & Magnum Du-
cem, ex utraque parte nihil aliter fie-
ri debet. Hancque pacis conſtitutio-
nem concluſimus, & crucis oſculo
confirmavimus, in præſentia, & co-
ram Legato Pont. Romani Gregorii
XIII. Reverendo Antonio Poſſe-
vino. Scriptum in Zapolſcii Iamo,
anno à condito mundo ſeptem
milleſimo nonageſimo, menſe Ia-
nuario. A nativitate vero Chriſti

Salva-

uatoris noſtri M. D. L X X X I I.

Hæ litteræ ſubſcriptæ ſunt manu chaëlis Haraburdæ, Secretarii Ma- Domini Stephani, Regis Polo- æ, & Magni Ducis Lituaniæ, ita vi- icet: *Michaël Haraburda has conſti- onis litteras manu ſua ſubſcripſit.*

coniunctis vero foliis, notatum ex alia parte, *Notarius Michaël Haraburda.*

F I N I S.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

LITTERÆ MICHAELIS FOEDOROWITZ,

AD

tentiſſ. D.D. ORDINES GENERALES FOEDERATI BELGI;

ET

Illuſtriſſ. MAVRITIVM ARAVSIAE PRINCIPEM:

In quibus fœdus cum ijs confirmat.

Nunc primum edidit, & Latinitati tranſſcripſit

M. BOXHORN-ZVERIVS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

LITTERÆ MICHAELIS FOEDOROWITZ,

MAGNI MOSCOVIÆ DUCIS:

I.

Ad

. D. ORDINES GE-
NERALES FOEDERA-
TI BELGI.

MICHAEL FOEDO-
ROWITZ, Dei gra-
tia, Magnus Domi-
nus, Imperator, ma-
gnuſque Dux totius
Ruſſiæ, Autocrator
in Volodimur, Moſ-
, & Novogardia, Imperator in Ca-
i, Aſtracam, Sibirien, dominus in
ſco, Magnus dux Smolenski, Tverſ-
e, Icegoerskoe, Permiskoe, Wats-
e, Bolgaerskoe, magnus item do-
minus

minus & dux Regionum inferiorum, Thermigooskoe, Reſaenskoe, Roſtooffskoe, Iereſlaefskoe, Bielooſeerskoe, LijflantsKoe, Oudoerskoe, Obdoerskoe, Kondienskoe, &c. Imperator & dominus Iverskiæ, Kartalienskiæ, Groeſienskiæ, & Kabardienskiæ & multarum item reliquarum Regionum dominus & Imperator

Fœderati Belgii, Hollandiæque Supremis Rectoribus.

Significamus vobis, habere no gratias immortales S.S. Trinitat Deumque Opt. Max. laudare, N Michaëlem Fœdorowitz, ſuffragiis applauſu omnium populorum, to tiusque Ruſſiæ conſenſu, cognation item ſuperiorum maximorum, cel berrimorumque dominorum, Imp ratorum, magnorumque ducu Ruſſiæ, maiorum noſtrorum, no inquam, Michaëlem Fœdorowitz magnum dominum, Imperatore magnumque ducem & Autocrato totius Ruſſiæ eſſe electum.

Nos magnus dominus, Imperato & magnus dux, Michaël Fœdorowit omnium Ruſſorum Autocrator, m ſimus ad cariſſimum, chariſſimumq

fratre

trem noſtrum, magnum domi-
m Matthiam, Romanorum Im-
atorem, Legatum & oratorem
ſtrum Stephanum Ouſackova, &c.
retarium Cemonye Saborofskou,
ſignificarent florentiſſimum Im-
ii noſtri ſtatum, & iniquitatem
ſmundi Poloniæ Regis, conſilia-
rumque eius: dedimus item litte-
noſtras ad vos, & Principem
uritium, offerentes vobis duratu-
amicitiæ & ſocietatis noſtræ
dus, in magno celeberrimoque
ſiæ ducatu, & florentiſsimo im-
o noſtro, ad gloriæ noſtræ aug-
ntum, & Poloniæ Suetiæque Re-
n, hoſtium noſtrorum, magnum
rementum: prætereaetiam, ut hoc
do profluxum innocentis Chri-
ni ſanguinis, tandem aliquando
remus. Oratores autẽ illi noſtri
os, expedita apud fratrem no-
m & magnum Romanorum Im-
torem Matthiam, legatione, re-
i ſunt, tradentes nobis Fœderati
ii Ordinum, & Principis Mauri-
tteras pariter & munera, talia ac
a, qualia in Regionibus veſtris
temporis reperiri potuere. Lit-
autem veſtræ, ad Imperatoriam
ſtatem noſtram datæ, ac Orato-

res noſtri Stephanus, & Cemoy ſignificarunt nobis; Magno Duci, in memoriam vos revocaſſe vetus amicitiæ & ſocietatis fœdus, quod cum ſuperioribus Magnis Dominis, Ruſſorum Imperatoribus, maioribus noſtris, quondam iniiſtis: quorum beneficio, & ſingulari indulgentia, mercatores veſtri & cives tutiſsimo, nullo obſtante, aut impediente, absque ulla remora, negotia apud nos ſua expediunt, & mercaturam faciunt *****.

Vos Oratorum noſtrorum, cum à Romanorum Imperatore reduces eſſent, adventum ſummopere flagitaſtis, regiones & merces veſtras ſpectandi cauſſa: Oratores autem noſtri Stephanus Ouſacoeff, & Secretarius Cemoye Seborofskoe precibus veſtris morem geſſere; vosque illos, ſingulari cum humanitate excepiſtis, Imperatoriam maieſtatē magna cum gloria celebraſtis, legatosque, noſtro nomine, ſūmo honore affeciſtis; diſcedentibus inſtructiſsimā navim præbuiſtis, cumque iis pariter munera veſtra & dona, qualia apud vos invenire tunc erat, ad Imperatoriam maieſtatem noſtram tranſmiſiſtis. Animum inſuper propenſum deinceps

beni

enivolumque erga Imperatoriam
aieſtatem noſtram futurum vobis
unciaſtis. Suppetias etiam floren-
ſſimo invictiſſimoque imperio no-
ro, adverſus vim & incurſiones ho-
ium, neceſſitate id exigente, toties
tre vos velle prædicaſtis, quoties
gati & oratores noſtri, ea de cauſa
l vos acceſſuri eſſent.
Perſpeximus ſingularem omnium
ſtrorum in Rempublicam noſtram
openſionem; & præclara illa ſtu-
a veſtra; quæ omnia in hunc finem
ndunt, ut Mercatores civesque ve-
i, in omnibus Imperii noſtri ditio-
bus, negotia exercere ſua & libe-
, ultro citroque navigare & com-
eare poſſint.
Nos autem Magnus Dominus Im-
rator, & Magnus Dux Michaël Fœ-
rowitz, Ruſſorũ omnium Autocra-
, litteras veſtras legimus, relegi-
is, & munera veſtra ſerena fronte
nuq; excepimus. Laudamus itaq;
ncipem Mauritium, & vos, unitæ
gicæ Rectores, petere vos confir-
rum fœdus noſtrum, & ſocieta-
, favere vos nobis, & opem ferre
le, adverſus coniuratos Imperii &
tis noſtræ hoſtes. Quamobrem
gratia noſtra & benivolentia

non indignos iudicavimus, amico in vos, in Rempublicam veſtram, in ſubditos & cives veſtros, adfectu deinceps & in perpetuum futuri. Omnes Mercatores veſtros, cunctoſque eos, qui ad curanda negotia ſua ad Regiones noſtras acceſſuri ſunt, in clientelam & fidem noſtram ſuſcipiemus; talemque iis benivolentiam exhibebimus, quali nullo unquam tempore, à Maioribus noſtris, Magnis Dominis & Imperatoribus, adfecti ſunt. Poterunt itaque nunc & deinceps, ſubditi, cives, & mercatores veſtri, tuto atque impune, abſque ullo obſtaculo, Regiones noſtras petere, mercaturam cum ſubditis noſtris exercere, merces inferre, & efferre, prout commodo ſuo expedire ipſi iudicabunt.

Iam vero, Nos Magnus Dux miſimus ad fratrem noſtrum, Magnum Dominum Matthiam, Romanorum Imperatorem, ad expedienda Imperatoriæ Maieſtatis noſtræ negotia, Chriſtianæ Reipublicæ bono, & Imperio noſtro gloriæ futura, Interpretem noſtrum Iohannem Thomaſi Helm, una cum Imperatoriis noſtri litteris; mandavimuſque ut quam maximis itineribus poſſent, ad Fra-
trem

em noſtrum Matthiam, Romano-
m Imperatorem contenderet: Quod
autem forte fortuna per imperii
ſtri ditiones tranſire illi ſit neceſ-
, terra marique, huc & illuc redire,
a eſtis humanitate, patiemini, vi-
umque & cætera omnia officia
æſtare non dedignabimini; quod
feceritis (facturos autem confido)
periemini gratiæ, & benivolentiæ
oſtræ ſingulare redhoſtimentum:
in omnes imperii veſtri cives,
otquot Regiones noſtras ſunt vi-
ri, paria omnia & maiora etiam
nferemus. Mittite itaque, Deo
rtunāte, ſub initium anni ſequen-
, naves veſtras ad civitatem noſtrā
changelum, easque tormentis bel-
is, pulvere Empyrio, & globulis
ūbeis probe affatimq; inſtruite; nos
tem, aut pecuniam paratam è fiſco
rſolvemus, aut merces noſtras, pa-
pretii, rependemus.

Dabam in Aula noſtra Imperato-
, quæ eſt in Regia civitate Moſcua,
nno à condito mundo 7122, XXX.
e Auguſti.

II.

MAGNVS DVX MOSCOVIAE,

MICHAEL FOEDOROWITZ.

D. D. MAURITIO, PRINCIPI ARAVSIÆ.

OMNIPOTENTEM Deum, in nomine Individuæ Trinitatis, creatorem & conditorem omnium rerum (qui homini vitam infundit, eumque amat; qui divina ſua clementia ſceptrum noſtrum confirmat; qui ſalutem, incolumitatem, & tranquillitatem Magni Ruſſiæ Imperii, magna cum aliarum ditionum acceſſione, tuetur & conſervat in perpetuum) laudat celebratque Magnus Dominus, Imperator, & Magnus Dux Michaël Fœdorowitz, omnium

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

mnium Ruſſorum Autocrator, Vla-
merskoe, &c. Imperator in Caſan,
c. Dominus & Magnus Dux in
ovogardia, &c. Mauritio, Dei gra-
a, Principi Arauſiæ, Comiti de Naſ-
u, Gubernatori Hollandiæ, Bra-
ntiæ, Zelandiæ, Friſiæ, Geldriæ,
roni in Breda & Catzenellebogen.
on ignoras, olim, ante annos com-
ures, magnum Ruſſiæ Imperium
tinuiſſe magnos Duces, à Cæſare
guſto, totius orbis terrarum Mo-
rcha, oriundos; Prodiiſſe item hinc
agnum Ducem Rourika, & Ma-
um Ducem Vladimera, qui S S.
btiſmo omnes Ruſſiæ populos
buit. Nec te etiam fugit Magnum
ominum, ſemper laudatæ memo-
e, Imperatorem & magnum Du-
m, Iuan Vaſiliowitz, filiumque
us, magnum Dominum, auguſtæ
emoriæ patruum noſtrum, Theo-
rum Iuanouwitz, totius Ruſſiæ
utocratora, Deo ita procurante, na-
ræ ſuæ & fato conceſſiſſe, nullo in-
rim poſt ſe tanti imperii hærede
licto. Deſignatur itaque ſuffragiis
nnium gentium & populorū, Im-
rator & Magnus Dux Boryſius Fœ-
rowitz: quo imperante, opera Sa-
næ, & peſſimo quorundam conatu,
m 4 inſti-

inſtigantibus ad id Poloniæ Lituaniæque Rege Sigiſmundo, & conſiliariis eius, iacta per univerſam Moſcoviam infelicis diſcordiæ & ſeditionis ſemina. Factum enim eſt interea, ut quidam conclamatæ ſpei & rei Monachus, cui nomen Greska Otrepia, ob enormia aliquot ſua facinora, meritas pœnas exhorreſcens, relicta Moſcovia, in Lithwaniam auſugeret: ubi eo audaciæ & impudentiæ devenit, ut, ementito nomine, ſe Tzerrewitz appellaret; gloriatus apud omnes, eſſe ſe filium & heredē Magni Ducis Iuan Vaſiliowitz, omnium Ruſſorum Autocratoris; cum genuinus eius filius fuerit Tzerrewitz Demetrius, qui Ouglitzæ ante annos decem ſupremum diem ſuum & cum eo mortalitatem expleverat. Attamen ope diaboli, & Sigiſmundi Poloniæ Regis tantum eſt effectum, ut Monachus hic Regiam Civitatem Moſcuam intraret; & tandem, variis molitionibus ac fraudibus, ad Imperatoriam ſedem evectus, Magnus Moſcoviæ dux ſalutatus ſit. Indigne id admodum tulere & Regni Proceres & cives, ignominioſum rati, hominis tam abiecti imperio ſubeſſe. Itaque in civitate Moſcua Magnates omnes

conve-

nvenerunt, &, re penitius expenſa,
ricacem monachú extremo mor-
ſupplicio affecerunt. In huius lo-
m mox deligunt dominum & ma-
m ducem Vaſſilie Iuanowitz
eskoe, è ſtirpe dominorum & du-
n à Soeſdael prognatum. Ab eo
pore Sigiſmundus Rex, rupta pa-
& violato ſolemni juramento ac
lere inter nos religioſe ſancito,
n niſi extremam perniciem, &
nam moſcovitici Imperii inten-
t Mittit in hunc finem quemdam,
ione Iudæum, qui ſemetipſum
netriumTzerrowitz vocabat, qua-
ile, moſcua capta, aufugiſſet, & ad
m diem uſque, apud Polonos ſu-
xiſſet. Militem itaque, ex man-
o Poloniæ Regis, per univerſam
waniam & Poloniam conſcri-
bellum vicinis & circumiacenti-
regionibus infert, copioſum ſan-
nem innocentium profundit,
m Moſcuam, caput & metropo-
Imperii, vi armiſque adgreditur.
rea temporis Sigiſmundus Rex,
a omni & quaſi ſopita priſtini
eris memoria, Smolensko civita-
occupat; cumque Proditoribus
coviтici Imperii, Michaële Gebe-
na Solticovas, & ſociis eius, qui
 Impe-
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Imperatorem Vaſili non nefarie minus, quam ſceleſte deſeruerunt, & poſtea ad Sigiſmundum Regem profugerunt; cum iis, inquam, agit; qui relicta patria, miſſis Moſcuam ad omnium ordinum & ætatum homines litteris, ſignificant; Se pacis ſalutisque publicæ amatores, Chriſtiano quodam Zelo incenſos in Moſcovicam ditionem adveniſſe, publicæ tranquillitatis ſtabiliendæ, & ſiſtendi tot innocentium mortalium ſanguinis cauſſa; Succeſſurum Optimum Principem Vladiſlavum, Regis Poloniæ filium; illum Græcæ Religionis leges, ritus, fidemque inviolatam ſervaturum; illum nec formam Reipublicæ, nec mores, conſuetudinesque civiles mutaturum. Neceſſum autem eſſe, ut Vaſili, promovendæ publicæ pacis gratia, depoſito regali faſtigio, omne imperium in Vladiſlaum transferat. Nec mora, rata utrinque omnia & à ſupremo militiæ Præfecto, Stencelavo Solikoofsko ſingula hæc, iuramento interpoſito, ſunt confirmata. Non perſtitit tamen in propoſito Rex Sigiſmundus; qui filium ſuum, relicta Smolenſco, ad Moſcoviticum Imperium capeſſendum dimittere detrectavit. Verum

tamen

en, illo imperante, Magna Polo-
um Lithwanorumque copia, una
nefario Michaele of Solticof
covas, fraudulenter Moſcuam
ngreſſa: avectus tunc, contra ini-
fœdus, ad Poloniæ Regem Sigiſ-
dum Imperator Vaſili; incenſa
n Moſcua, violata & ſpoliata
mla ac monaſteria, fugatus ſan-
mus Ermogena, totius Moſcuæ
uſſiæ Patriarcha, multa homi-
millia, velut piaculares victi-
mactata; &, ut verbo abſolvam,
ibi miſerrima omnium rerum
es, totaque Moſcua in poteſtatem
onorum eſt redacta. Primates au-
Moſcovitici Imperii, perſpecta
mundi Regis ſingulari iniquitate
rfidia, arma capeſſunt, prope
uam caſtra metantur, Præfectum
iæ Karolum Kotkowitz, univer-
m exercitu, cædunt; adeo ut à
iſſima Polonorum militum col-
tota Regio veluti purgaretur,
ctus cæteraque ad uitam ſuſten-
am neceſſaria difficulter admo-
in Moſcoviam deferrentur. Ita-
n Mag. duc. Volodimerskoe, Moſ-
skoe, & Novogoroskoe, in Im-
item Caſan, Aſtracan, Sibirien,
adhuc tranquillis, voluntate
divina,

divina, cognatione, qua Magnos Ruſſiæ duces contingo, benedictione Magnæ Matris noſtræ Inokomanſie Ivanowenie, & ſuffragio omnium populorum, gentium, civitatum, aulicorum, mercatorũ, nobilium, magnatum, civium & ſubditorum, ego Michael Fœdorowitz, dominus, Imrator, & Magnus dux, omniumque Ruſſorũ Autocrator deſignatus ſum. Succedo itaque in locum laudatæ & celebratæ memoriæ Imperatorum, Magni ducis, Iuan Vaſillowitz, Ruſſorum Autocratoris, & filii eius, Imperatoris & Magni ducis Fœder Ivanowitz, Ruſſorum Autocratoris; & matris eius, magnæ ducis Anaſtac Romanoweine Ioriva, nepotisque eius, Fœder Mikitevitſo Romanova Iovesbeſina, & Patris noſtri.

Nos, Magnus Dux Ruſſici Imperii, miſimus ad omnes Chriſtianos Principes, oratores noſtros, ſcelera, perfidiam, & iniquitatem Sigiſmund Poloniæ Regis, contra nos & omne imperii noſtri ſubditos exercitam ubique gentium & locorum propalaturos: Illum, ſcilicet, contra ius gentium & belli, exſecrabili quadam & non ferenda temeritate, confirmatum fœdus rupiſſe, & iuramentum violaſſe,

æ, cuius ſacroſanctam & religio-
apud omnes Chriſtianos, præſer-
Reges, obſervationem eſſe opor-
Atque hæc propterea ad exteros
iſtiani orbis Principes referenda
cavi, ut cauſæ noſtræ æquitatem
robarem, & de veritate illis con-
et, quo recte riteque, nullo par-
n ſtudio occæcati, de rebus inter
geſtis poſſint iudicare.
d Magnum Dominum, dilectiſ-
ium fratrem noſtrum, Matthiam
nanorum Imperatorem, miſimus
tores noſtros, Stephanum Micha-
itz Ouſacova, & Secretarium no-
m Cemoye Saborofskoe; quibus
mandatis dedimus, ut optimum
perii noſtri, optatiſſimumque ſta-
, ac inſignitam Sigiſmundi Regis
idiam exponerent. Exaravimus
ter amicißimas litteras noſtras ad
ſtriſſ. Excel. veſtram; quibus per-
ue & breviter ea omnia deſcripſi-
s, quæ ad magnitudinem & feli-
tem imperii noſtri, ac iniquita-
Sigiſmundi Regis accuratius co-
ſcendam pertinere exiſtimavi-
s. Legat Veſtra magnitudo noſtras
eras, ex quibus facile, nî fallor, in-
iget, quid de Sigiſmundo Rege, &
ariis eius in florentißimam Rem-
publi-

publicam noſtram molitionibus ſ
cenſendum. Nuſquam, hercules, Chr
ſtianarum gentium perpetrata qu
ea inveniet, quæ ille ad labefactan
dum imperium noſtrum excogitavi
Tu autem ſuppetias adverſum hoſte
arma etiam & merces, cæteraque a
bellum & vitam ſuſtentandam ne
ceſſaria, liberaliter nobis & benivol
obtúliſti. Prædicavimus & laudavi
mus veſtram in nos ſingularem hu
manitatem: quo autem ego, & quam
prolixo in vos ac Rempub. veſtram
ſim animo, ut probe intelligas, mer
catores & cives veſtri, quotquot ad
ditiones imperio noſtro ſubiectas
acceſſerint, & ad mercaturam alia
rum rerum fuerint profecti, prælu
ſtria capient ab animo meo experi
menta.

Nos quoque, pro præſtitis tot tan
tisque benificiis, ſuppetias ac qua
lemcumque opem noſtram, neceſſi
tate eam exigente, una cum amore
ac favore noſtro vobis libentiſsime
offerimus. Mercatoribus item ve
ſtris poteſtatem & facultatem con
cedimus, Regiones noſtras intrandi,
merces inferendi, vendendi, emendi,
omniaque ea faciendi, quæ ex re ſua
& commodo futura exiſtimabunt.

Legati

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

…egatis autem noſtris, Stephano …halowitz Ouſckoef, & Secreta… Cemoye Saborofskoe, facias eun… redeundique per ditiones tuas …ltatem, victu inſuper, neceſſa…que omnibus benivole ſuppedi…s: quod ſi curaveris, faxo ego ut …elligas, te mihi nec ingrato, nec …memori beneficiorum tuorum …d præſtitiſſe. Omnibus enim, …otquot mercatus aut alterius rei …ſa, ad nos huc acceſſerint, per…m & ſecurum iter per omnes …perii noſtri Regiones futurum …, ſancte & relligioſe pollice…r.

…cribebam in aula noſtra, quæ eſt in Regia civitate Moſcua: anno à creato mundo 7121. ab imperio noſtro 1. Menſe Iunio.

Super-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Superſcriptio hæc erat,

MAVRITIO, Dei gratia, Princi pi Arauſiæ, Comiti Naſſaviæ, Baroni in Breda & Catzenellebogen, totiu inferioris Belgii, Hollandiæ, Braban tiæ, Zelandiæ, Vrieſlandiæ Guberna tori.

Sigilli circulo inſcripta erat media pars tituli Imperatoris Ruſsiæ.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

INDEX

Rerum præcipuarum, quæ continentur

In

Parte CHOROGRAPHICA.

M*Agni Ducis Genealogia.* 3
De titulis eiuſdem. 17
Deſcriptio Moſcoviæ Guagnini. 25
e Moſcovia Regione & Urbe eiuſdem nominis. 24
odimeria Ducatus. 31
vogardia inferioris Ducat. 32
eſanenſis Ducat. 33
rotinenſis Ducat. 34
verienſis Ducat. Ibid.
molencenſis Ducat. 35
elskia Ducat. 36
chovia Ducat. 37
verenſis Ducat. Ibid.
kovienſis Ducat. 38
vogrodia Magnæ Ducat. Ibid.
dska Regio. 41
rella Provincia. Ibid.
vina Provincia. 42
finga Regio. 43

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Volochda Provincia. Ibid.
Bieleiezıora Ducat. 44
Iaroſlaviæ Ducat. 45
Roſthoviæ Ducat. Ibid.
Suſdalienſis Ducat. 46
Viatka Regio. Ibid
Permia Regio. 47
Sibior Provincia. 48
Iugra Regio. Ibid.
Petzora Regio. 49
Obdoria Regio. 5
Condoria Regio. 5
Lucumoria Regio. 5
Loppia Regio. 5
Ceremiſſi populi. 5
Morduva populi. Ibid
Cluverius de Moſcoviæ ducatu. 5
Ang. Rocha de lingua Moſcovitica. 6

In parte POLITICA.

IOan. Faber de Relligione Moſco-vitarum. 6
Alexander Guagnius de eadem. 9
De ieiuniis Moſcoviticis. 11
De confitendi modo. 11
De euchariſtia uſu. 11
De matrimonio. 11
Epiſtola de Ruſſorum religione, riti-bus nuptiarum, funerum, victu, veſtitu &c. 12

Sacrificiis veterum Ruſſorum Io-
an. Meleti Epiſtola. 164
remoniæ aliquot Moſcorum Iaco-
bi nobilis Dani. 178
omodo Moſci biblia dividant ex
oan. Laſicio. 181
atio Dominica Sclavonice vel Ruſ-
ice. 183
t. Poſſevini Diatriba de Moſcovia.
187
*ſci evectio ad Principatum, propaga-
tio imperij, & varij caſus.* *Ibid.*
lebriores Moſci civitates & populi. 193
*ſci munitiones, & ratio earum defen-
dendarum, cum oppugnantur.* 198.
res aliæ Moſci. 203
ſiliarii Moſci. 211
ſci magni Ducis filii. 213
*tio Legatos in Moſcovia excipiendi
& cum iis agendi.* 219
*i à Moſco ad exteros Principes mit-
tantur, & qui ad illum.* 230
re militari & civili Moſcorum
Syntagma. 247
dus inaugurandi Principes. 266
dinationes Ioannes Baſilii. 272
ingreſſu in alterius domum. 279

In parte HISTORICA.

ANglorum navigatio ad Moſcovitas, 3
De Moſcovia, quæ & Ruſſia. 19
De Moſcua urbe Regia. 22
De re militari Moſcorum. 29
De Legatis Moſcorum. 33
Novogardia. 34
Ieroſlabia. Ibid.
VVologda. 35
Pleſcovia. Ibid.
Colmogora. Ibid.
Iuris forma apud Moſcos. 37
Furum ſupplicia. 40
Religio Gentis. Ibid.
Idololatræ Moſcovitæ. 45
Ædium forma. 46
Acta in conventu Legatorum magni Moſcoviæ Ducis, Ioannis Baſilii, & Poloniæ regis Stephani. 51
Plenipotentia Moſcorum. 54
Plenipotentia Polonorum. 56
Seſſio ſecunda. 61
Seſſio tertia. 65
Seſſio quarta & ita deinceps. 69
Litteræ duæ Michaëlis Fœderowitz, ad Potent. Ordines Fœderati Belgii, & Illuſtriſſ. Principē Mauritium, nunquā antehac Latinè editæ. 175

ERRATA

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

ERRATA

Ita corrigat Lector.

g.24. lin.11. lignea. p.47.l.19. raheis. ibid. l.23. Nartis. p.102. ita lege in ſacris, ideo quod ſe- h &c.p. 123.l.ult.obvium p.182. . Angeli. p.8. partis tertiæ, l.17. ias. Et hæc quidem raptim, feſti- tibus Typographis, enotare po- nus; reliqua, quæ ſubrepſerunt, , Lector, fidei & induſtriæ com- timus.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 39